

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200572

UNIVERSAL
LIBRARY

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ ೧

ಸಂಪಾದಕ

ಬಿ ಎಂ. ಸೀತಕುಮಾರಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಎಲ್.

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ

ಸಂಪಾದಕರು .

ಬಿ ಎಸ್ ವೆಂಕಟಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ.

ಎ ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಎಂ.ಎ.

ಮೈಸೂರು

ಗೌರವೇಶ್ವರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮುದ್ರಣಶಾಲೆ

೧೯೩೦

ಮುನ್ನುಡಿ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಘನೋದ್ದೇಶದಿಂದ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಂದು “ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕಟನ ಸಮಿತಿ”ಯನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಗ್ರಂಥಕರ್ತೃಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ಎರಡು ಬಗೆಯವು --

- (೧) ಈ ನವೀನಕಾಲಕ್ಕೆ ಜೀಕಾಣ ಮತ್ತು ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹರಡಬಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಲೆ, ವಿಜ್ಞಾನ, ತತ್ತ್ವ ಚರಿತ್ರೆ, ಧರ್ಮ, ನೀತಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಲಲಿತವಾದ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ, ವಿವಾಹಾಸ್ಪದವಲ್ಲದ ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸತಕ್ಕವು. ಇವು ಸ್ವರಂತ್ರಗ್ರಂಥಗಳಾಗಿರಬಹುದು; ಅಥವಾ ಭಾಷಾಂತರಗಳಾಗಿರಬಹುದು, ಸಂಕಲನಗಳಾಗಿರಬಹುದು.
- (೨) ಕನ್ನಡದ ಪೂರ್ವದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಉತ್ತಮಕಾವ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹಗಳು. ಇವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪಾಠಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರಬೇಕು; ಮೂಲಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸಿದ ಶುದ್ಧಪಾಠವನ್ನು ಒಳಕೊಂಡು, ಪೀಠಿಕೆ, ಶಬ್ದಕೋಶ, ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿರಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಎರ್ಪಟ್ಟು, ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ, ಮೊದಲು ಸಿದ್ಧವಾದ “ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ”

ವನ್ನು ಈಗ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುತ್ತದೆ ಈ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು
ಗುಣಜ್ಞರ ಪರಾಮರ್ಶೆಗಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಮಾತನ್ನು ಅರಿಕೆ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಪ್ರೌಢಕಾವ್ಯಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ
ವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ
ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಪಠ್ಯಭಾಗವಾಗಿ ಇಸುವ ಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿದೆ.
ಸಾಮಾನ್ಯ ಬನರಂರೂ ಈ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುವುದೇ ಅರ್ಥವರ್ತ.
ಇದು ವ್ಯಸನಕರವಾದ ಸಂಗತಿ ಎಂದು ಕಾವ್ಯದ ಸೊಗಸನ್ನು,
ಬಿಟ್ಟು ಕವಿಯ ಕಲಾರತ್ನವನ್ನು ಳಿಮೆಜೀಕಾದರೆ ಕಾವ್ಯವನ್ನು
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಓದಬೇಕು, ಇಲ್ಲ, ಉತ್ತಮವಾಗಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ದರೂ ನೋಡಬೇಕು ಈ ಸಮೃದ್ಧವು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ,
ಪಾಠಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಅಂಶವಾದುದರಿಂದ, ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಅದರದರ
ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ
ಸಾಮಾನ್ಯಜನಕ್ಕೂ ಹಿತಕರವೂ ಪ್ರಯೋಜನಕರವೂ ಆಗಬಹುದೆಂಬ
ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಈ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ
ಮುಖ್ಯವಾದ - ಕಥಾಸರಣಿ, ಕಥಾಸಾರವು, ಬಿಟ್ಟು ಕಥೆಯ
ಸ್ವಾರಸ್ಯಕ್ಕೆ, ಪ್ರಾಪ್ತಿಸಿದಂತೆ ಭಂಗಬರಬಾರದು, ಅವಶ್ಯ
ವಾದ ವರ್ಣನೆಯ ಮತ್ತು ವಿವರಣೆಯ ಸಾರ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬಾರದು,
ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಾದದ್ದು, ಕವಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ,
ಅತನ ವಿಶೇಷ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಲೋಪವಿರಕೂಡದು ಇಷ್ಟನ್ನೂ
ಸಾಧಿಸುವುದು ಸಂಗ್ರಹಕಾರನ ಕರ್ತವ್ಯ, ಅದರ ಕಷ್ಟ ---
ನಿಸ್ಸಾರವಾದ, ಚರ್ಚಿತಚರ್ವಣವಾದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮನಃ
ಕ್ಷೇಪವಿಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟರೂ, ಅದನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಧರ್ಮಸಂಕಟಕ್ಕೆ
ಸಿಕ್ಕದೆ ಇರಲಾರದು ಯಾವ ಸುಂದರವಾದ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು
ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ, ಈ ಭಾವವನ್ನೂ ಚಮರಾರವನ್ನೂ ಹೇಗೆ
ಬಿಡಲಿ, ಎಂದು ಅತನು ತನ್ನೊಡನೆಯೇ ಹೋರಾಡದೆ ಇರದು.
ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನೂ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನೂ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿಟ್ಟು

ಕೊಂಡರೂ, ತನ್ನ ಸಂಗ್ರಹ ಬಹುಜನಸಮ್ಮತವಾಗಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು ಮರೆಯನು ಕೊನೆಗೆ ಸಹೃದಯರ ಕರುಣೆಗೆ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರನು ಶರಣನು

ರಾಘವಾಂಕನು ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನು, ನಮ್ಮ ಉತ್ತಮಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಥೆ ಭಾರತದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, ಉಚ್ಚಧೈಯವಿಂದ ಪೂರಿತವಾದ ಕಥೆ. ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಇತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕಥೆ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿರುತ್ತದೆ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾವ್ಯವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ.

ಭಗವತ್ಕೃಪೆಯಿಂದಲೂ, ಕನ್ನಡಗರ ನೌಹಾರ್ದ ಸಹ ಕಾರಗಳಿಂದಲೂ ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ ಪಳೆಯುತ್ತಾ ಬರಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು, 1944-45

ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ,
ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ.

ವಿಷಯ ಸೂಚಿಕೆ

ವಿಷಯ			ಪುಟ
ಮುನ್ನುಡಿ	..	..	
ಪೀಠಿಕೆ	..	..	i
ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಸಂಗ್ರಹ—	೧	..	೧
	೨	..	೭
	೩	..	೧೫
	೪	..	೨೯
	೫	..	೪೫
	೬	..	೫೯
	೭	..	೬೬
	೮	..	೮೭
	೯	..	೧೦೯
ಶಬ್ದಕೋಶ	..	..	೧೧೭

ಉಪೋದ್ಘಾತ

ಕವಿ ಮತ್ತು ಕಾಲ

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿ ರಾಘವಾಂಕ. ಸಿದ್ಧ ರಾಮಪುರಾಣ, ಸೋಮನಾಥಚರಿತೆ, ಫಿರೋಶ್ವರಚರಿತೆ, ತರಭ ಚಾರಿತ್ರ, ಹರಿಹರಮಹತ್ವ—ಇವು ಈತನ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಮೂರೂ ನಿಕೃ ಅಚ್ಚಾಗಿವೆ; ಮಿಕ್ಕ ಮೂರು ಇನ್ನೂ ದೊರೆತಿಲ್ಲ.

ಈತನ ಕಾಲವು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧ (ಸು. ೧೦೬೫) ಎಂದು ಡಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೂ, ಹದಿಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆ (ಸು. ೧೨೯೦) ಎಂದು ರೆ. ಕಿಟ್ಟಲ್, ಡಾ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರು ಮುಂತಾದವರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ರಾಘವಾಂಕನ ಕಾಲ ದೇಶ ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನು ಸುಮಾರಾಗಿ ಊಹಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಗಳಾದ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ಅವನ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತವೆ. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ:—

ಈತನು ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಹಂಪೆಯ ಶಂಕರಪ್ರಭು, ಹಂಪೆಯ ಮಾದಿರಾಜ, ಹಂಪೆಯ ಮಹಾದೇವ, ಹಂಪೆಯ ಹರಿಶ್ವರ—ಇದು ಗುರು ಪರಂಪರೆ. ತಾನು ಹರಿಶ್ವರನ 'ವರಸುತ' ಎಂದರೆ ಶಿಷ್ಯ¹. ಉದ್ಭಟ, ಮಯೂರ, ಕಾಳದಾಸ, ಹಲಾಯುಧ, ಕೇಶಿರಾಜ,

¹ 'ಹಂಪೆಯ ಮಹಾದೇವನಾತ್ಮಜ' (ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ, I. ೧೩) ಎಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಆತ್ಮಜ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು 'ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ' ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಮುಲಹಣ, ಬಾಣ, ಭೋಜ, ಭಲ್ಲಟ, ಭಾರವಿ--ಇವರು ಸ್ತುತ್ಯ ರಾದ ಹಿಂದಿನ ಶೈವಕವಿಗಳು.--(ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ.)

ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಶಿವಪೂಜೆ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬಿಜ್ಜಳನು ವೀರ ಜಗದೇವನಿಂದ ಹತನಾದನು. ಬಿಜ್ಜಳನ ತಮ್ಮನಾದ ಕರ್ಣ ದೇವನು ತನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಜೇಕೆಂದು ಸಿದ್ಧರಾಮ ನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪ ಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಮ (ಪ್ರಭುದೇವ) ನು ಸಿದ್ಧರಾಮನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ಸಿದ್ಧರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಹೋದನು. -(ಸಿದ್ಧರಾಮ ಪುರಾಣ.)

ಸೋಮನಾದ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯದ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಂಗತಿಗಳೇ ಇವೆ. (ಕಥಾನಾಯಕನಾದ ಆದಮ್ಯನು ಹುಲಿಗರೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯನೆಂಬ ರಾಜನಿದ್ದಂತೆ ಹೇಳಿದೆ ಆದರೆ ಈ ಚಂದ್ರಾ ದಿತ್ಯನಾರಿಯೆಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.)

ಮೇಲೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು 'ಗಿರಿಜಾ ಕಲ್ಯಾಣ' ಮುಂತಾದ ಕಾವ್ಯಗಳ ಕರ್ತೃ; ರಾಘವಾಂಕನ ಸೋದರಮಾಣ ಮತ್ತು ಗುರು. ಆದರೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಾಲವೂ ರಾಘವಾಂಕನ ಕಾಲದಷ್ಟೇ ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ. ಪೂರ್ವಕವಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಶವರಾಯ ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲರೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಯಕ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರಾದವರು ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಗರು ವಾದರೆ ಆದರೇ ಅಗಿದರೇಕು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ

ನೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಳಿದಾಸ ಮುಂತಾದವರಾದ ನಂದ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಹೊರತು, ಕಾಳಿದಾಸನ ಶಿವನ ಚರಿತೆ ಕನಕದಾಸನ ಮುಂತಾದವರನ್ನು, ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಹೊರತು, ಕಾಳಿದಾಸನ ಶಿವ ನಂದ ಸಂಗಿ ಸಮಕಾಲಿಗಳಾದವರನ್ನು ಹೊರತು, ಬಾಣನು ವನ್ನ ಕೃತಕಾರಿ ಗಳನ್ನು ಹೊರತು, ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದವರು ಹೊರತು, ಭೋಜ

ಶತಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದವರು. ಇನ್ನು ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಕಾಲವೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಿಜ್ಜಳನು ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗತಿಸಿದನೆಂದು ಸಿದ್ಧರಾಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಬರೆದ ರಾಘವಾಂಕನು ಕ್ರಿ.ಶ ೧೧೫೬-೧೧೬೭ ರಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಬಿಜ್ಜಳನಿಗಿಂತ ಒಂದೆರಡು ತಲೆಯಾದರೂ ಈಚೆ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ, ಬಿಜ್ಜಳನು ಸತ್ತಮೇಲೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಬಯಲಾದದ್ದು. ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಬಯಲಾದಮೇಲೆ ರಾಘವಾಂಕನು ಅವನ ಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆದದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಘವಾಂಕನು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೦೦ ರ ಮೇಲೆ ಇದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಸುಮಾರು ೧೨೬೩ ರಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವದಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣದಿಂದ ಪದ್ಯಗಳು ಉದ್ಭೂತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ರಾಘವಾಂಕನು ಅವನಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಿರಿಯವನಾಗಿರಬೇಕು.

ಈತನ ವಿಷಯವಾಗಿ ರಾಘವಾಂಕ ಚಾರಿತ್ರ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೫೦) ಚೆನ್ನಬಸವಪುರಾಣ (೧೫೮೪) ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯದ ಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ (೧೬೬೨), ಗುರುರಾಜ ಚಾರಿತ್ರ (೧೬೫೦) ಇವುಗಳಿಂದ ಈ ವಿಷಯಗಳು ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ:—

ರಾಘವಾಂಕ ಚಾರಿತ್ರ:—‘ಈತನು ಕುಂತಳದೇಶದಲ್ಲಿ ತುಂಗಭದ್ರಾತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಪಂಪಾಪುರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಇವನ ತಂದೆ ಮಹಾದೇವಭಟ್ಟ; ತಾಯಿ ರುದ್ರಾಣಿ; ಸೋದರದ

ನು ಶಿವಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಅವನು ಮೆಚ್ಚಿ ಕೃಪಾಸಕ್ತ ಕರೆದುಕೊಂಡು ದೊಡ್ಡಂತಹದಾಗಿ ನೀರಶ್ವರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ....’ (ಕಪಿಚರಿತ I, ೨೨೨-೨೨೩.)

ಕಪಿಚರಿತ, I, ೨೨೨-೨೨೩.

ಮಾವ ಮತ್ತು ಗುರು ಹಂಪೆಯ ಹರಿಶ್ಚರ. ಈತನು ತನಗೆ ಕಪಿತಾಶಕ್ತಿಯುಂಟಾದಮೇಲೆ ಪಂಪಾಪುರದ ರಾಜನಾದ ದೇವ ರಾಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಲ್ಲರೂ ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಓದಿದನು. ಒಿಗೆ ನರಸ್ತುತಿಪಾಡಿದ ತಪ್ಪಿ ತಕ್ಕ ಹರಿಶ್ಚರನು ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಹರಿಶ್ಚರನ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರ ಸೋಮನಾಥಚರಿತೆಯೇ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆದನು ತರುವಾಯ ನರಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳನ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಕರೆಯ ಪದ್ಮರಸನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಯ್ಸಳನಗರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮರಳಿ ಪಂಪೆಗೆ ಬಂದು ಓರುಗಲ್ಲಿನ ರಾಜನಾದ ರುದ್ರ ಪ್ರತಾಪನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏಕದ್ವಿತ್ರಿ ಸಂಧಿಗ್ರಾಹಿಗಳೆಂಬ ಕುತೂಹಿಗಳಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪಟ್ಟದೀರೂಪವಾದ ವೀರೇಶ್ವರ ಚರಿತೆಯೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದು ರಾಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿ ಕುತೂಹಿ ಪರವಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಹಂಪೆಗೆ ಬಂದು ಹರಿಶ್ಚರನ ಅಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಜೇಲೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಯಲಾದನು. ಈತನಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಪಟ್ಟದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರೂ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿರಲಿಲ್ಲ; ಈತನೇ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.'

ಚೆನ್ನ ಬಸವಪುರಾಣ :—

ವರಪರೇಶ್ವರನ ಸೋದರದಳಿಯನುಬಯ ಕವಿ
ಶರಥ ಭೇರುಂಡನೆಂದೆಂಬ ನಾನಾಪರಿಯ
ಬಿರುದಾಂಕ ಕವಿರಾಘವಾಂಕನಿರಲೋರುಗಲ್ಲೆಂಬ ಪಟ್ಟಣಕೆ
ವೋಗಿ |

ಪರವಾದಿಗಳನಲ್ಲ ಗೆಲದು ವೀರೇಶನಿಂ
ದರಿದ್ರನಿಪ ಪದಕಮಂ ಪಡೆದು ವೇರಾಪುರಿಗೆ
ಮರಳಿ ಬಂದಲ್ಲ ದೇಹವನುಬಿಡು ವರಸಮಾಧಿಯೊಳಿರದೆ ಬಯ
ಲಪ್ಪನು ||

ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯದ ಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ :-

ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏಕದಂಡಿ, ದ್ವಿದಂಡಿ, ತ್ರಿದಂಡಿಯೆಂಬ ಮೂವರು ವೈಷ್ಣವಕವಿಗಳು ಸಕಲ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮಾಡಿದ ಪದ್ಯಮಂ ಮೂಝವೇಳೆ ಓದಿಸಿ ಆ ಪದ್ಯವ ಪಾಠ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಪದ್ಯವ ನೀನೆಲ್ಲಿ ಕಲಿತೆ ಎಂದು ಕವಿಗಳನ್ನು ರಾಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮನ್ನಣೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಸೋಲಿಸುತ್ತಿರಲು, ರಾಘವಾಂಕನು ಆ ವಾರ್ತೆಯಂ ಕೇಳಿ ಕವಿಮುಖಕವಾಟವೆಂಬ ಪದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವಂ ರಚಿಸಿ ಓರುಗಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಏಕ ದ್ವಿ ತ್ರಿ ದಂಡಿಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ರಾಜನಿಂದ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಉಭಯಕವಿ ಶರಭಭೇರುಂಡ ರಾಘವಾಂಕಪಂಡಿತ ಎಂಬ ಶಿವ ಕವೀಶ್ವರನ ಕವಿತ್ವದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಮಸ್ತ ಸಮಯದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೀರ್ತಿಸಿದರು.

ಗುರುರಾಜ ಚಾರಿತ್ರ :-

ಕವಿಕಮಲ ಮಾತೃಂಡ ರಾಘವಾಂಕಂ ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷನನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಕಂಕಣಕಿರೀಟಾದಿಗಳನನುನಯದಿ ಪಡೆದು ಉಭಯಕವಿ ಶರಭಭೇರುಂಡನೆಂಬ ಪೆಂಡೆಯವ ಧರಿಸಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಾವ್ಯವ ಮುಖಿದು ಸೋಮನಾಥನ ಕಾವ್ಯವ ಪೇಟೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಗೆಲಿಮ ಓರುಂಗಲ್ಲಿಗೈದುತ್ತ ಸುಮನಸನ ಲೀಲೆಯಿಂ ಗಂಧರ್ವಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿ ವೀರೇಶನಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದೇಗುಲದ ಹಿಂವೆ ಕುಳಿತು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಿಸಾಸಲುಗವಿತೆ ಯೆಂಬ ಪ್ರಬಂಧಮಂ ರಾಗದಿಂದೊರೆದು ದೇಗುಲವನಭಿಮುಖ ಗೈದು ವೀರಭದ್ರನಂ ರಂಗಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬರಿಸಿ ರುದ್ರಪ್ರತಾಪನಿಂ ಪೂಜೆಪಡೆದನು.

ಈ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನಂಬುವುದಾದರೆ, ರಾಘವಾಂಕ, ಪಂಪಾಪುರದ ದೇವರಾಜ, ನರಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳ, ಓರುಗಲ್ಲಿನ ರುದ್ರ

ಪ್ರತಾಪ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸಮಕಾಲಿಕರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸಂಭವ
ವಾಗಬೇಕಾದರೆ ರಾಘವಾಂಕನು ಕ್ರಿ.ಶ. ಸುಮಾರು ೧೨೮೦-
೯೦ ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ರೆ. ಕಿಟ್ಟಲ್ ಮತ್ತು ಡಾ. ವೆಂಕಟ
ಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರೂ, ಸುಮಾರು ೧೧೬೫ ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು
ರಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ನರಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳನು ೧ನೆಯ ನರಸಿಂಹ ಹೊಯ್ಸಳ
(೧೧೩೬-೧೧೭೧), ರುದ್ರಪ್ರತಾಪನು ೧೧೬೨ ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ
ರುದ್ರದೇವ, ದೇವರಾಜನು ಯಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ—ಎಂಬುದು
ರಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರ ಹೇಳಿಕೆ. ಆದರೆ ಈ ನರಸಿಂಹ ಬಲ್ಲಾ
ಳನು (ಮೂರನೆಯ ನರಸಿಂಹ ಹೊಯ್ಸಳನ ಮಗನಾದ)
ಮೂರನೆಯ ಬಲ್ಲಾಳ (೧೨೯೧-೧೩೪೨), ರುದ್ರಪ್ರತಾಪನು
ಈ ಮೂರನೆಯ ಬಲ್ಲಾಳನ ಸಮಕಾಲಿಕನಾದ ಓರುಗಲ್ಲಿನ
ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ, ಪಂಪಾಪುರದಲ್ಲಿ ದೇವರಾಜನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಸಣ್ಣ
ರಾಜನಿದ್ದಿರಬಹುದು—ಎಂಬುದು ಡಾ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರ
ಮತ.

ಮೇಲೆ, ಆಂತರಪ್ರಮಾಣ ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ
ರಾಘವಾಂಕನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೦೦ ರ ಮೇಲೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು
ಮಾಡಿರುವ ಉಹೆಗೆ ಡಾ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರ ಮತವು
ಉಪಪ್ಪಂಭಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ವಸ್ತುತಃ ರಾಘವಾಂಕನ ಕಾಲವಾದ ೩೦೦-೪೦೦ ವರ್ಷ
ಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆದ 'ರಾಘವಾಂಕ ಚರಿತ್ರೆ' ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥ
ಗಳ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೆಲೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು
ಕಷ್ಟ. ಅವೇನು ಚರಿತ್ರೆಗಳೆಂದು ಬರೆದ ಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲ. ಜನ
ಜನಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಂದ ಸಂಗತಿಗಳು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತ
ವಾದಾಗ ಒಂದು ಕಾಲದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣವೇರಿ
ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವುದು ಸ್ವಭಾವ.

ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರಕಾರರಿಗೆ ನಮ್ಮ ತ
ವಲ್ಲದ ಸಂಗತಿಗಳೂ, ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಗಳೂ ಕಂಡುಬರು
ತ್ತವೆ. (ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಜೀವನಕಾಲವಿಚಾರ, ಪುಟ
೨೭೧-೨ ನ್ನು ನೋಡಿ)

ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಘವಾಂಕನು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೮೦
ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.¹

ಮತ

ಈತನು ಶಿವಭಕ್ತನಾದ ಕವಿ. 'ಮಹಾಲಿಂಗಭಕ್ತರ ಭಕ್ತ.'
ಇದು ಈತನು ಬರೆದಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸ್ವರೂಪ ವಿಷಯಗಳು,
ಶಿವಶೈವ ಪಕ್ಷಪಾತ ಇವುಗಳಿಂದಲೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಹರಿ
ಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಾಗ ರಾಘವಾಂಕನು ನರಸ್ತುತಿ
ಮಾಡಿದನೆಂದು ಅವನ ಮಾವನಾದ ಹರಿಹರನು ಅವನ ಹಲ್ಲು
ಮುರಿದು 'ಸೋಮನಾಥಚರಿತೆ' ಮುಂತಾದ ಶೈವಕಾವ್ಯ
ಗಳನ್ನು ಬರೆದಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಟ್ಟನೆಂದು
ಕಥೆಯಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಂಬುವುದು ಕಷ್ಟ; ಏಕೆಂದರೆ ಹರಿ
ಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಶಿವನ ಭಕ್ತನೆಂದೇ ವರ್ಣಿತ
ನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಶೈವಕವಿಗಳಿಗೆ ಶಿವಚರಿತೆ ಎಷ್ಟು ಪೂಜ್ಯಪೋ
ಶಿವಶರಣರ ಚರಿತೆಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಪೂಜ್ಯವಾದದ್ದು. ಅಲ್ಲದೆ ಹರಿ
ಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ 'ಒಡೆಯನಮಳ ಪಂಪಾಪಿರೂಪಾಕ್ಷ' (೧-೬);

¹ ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವದಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯದಿಂದ ಪದ್ಯಗಳು ಗುದ್ದು ತ
ವಾಗಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅಗಿನಕಾಲಕ್ಕೆ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೭೨) ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯವು
ಇನ್ನೂ ರಚಿತವಾಗಿದ್ದಿರಲಾರದೆಂದು ಡಾ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರು ಹೇಳು
ತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅಷ್ಟೇನೂ ತ್ರಪ್ತಿಕರವಾದ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಪಟ್ಟವಿಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಆಗ
ಇನ್ನೂ ಚಂಪುಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಗೌರವವು ಇಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನು
ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಬಿಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ರಗಳೆಯಿಂದ 'ಶುದ್ಧಗ್ರಾಮಾದಿರು
ವುದಕ್ಕೂ ಇದೇ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾ
ರ್ಣವದಲ್ಲಿ ಈಚೆಗೆ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು ಸೇರಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಲು ಆಧಾರವಿದೆ.
ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆಂದಿರದೇ ಕಾಲ ನಿರ್ಧಾರಮಾಡುವುದು
ಸರ್ವವಾದವಾಗಲಾರದು.

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಲ್ಲ. 'ರಾಘವಾಂಕನು ಶರಣರ ಚಾರಿತ್ರ ಪಂಚ ಕಾವ್ಯವಂ ಪೇಟಿದನು' (ಕವಿಚರಿತೆ I, ಪುಟ ೨೩೫) ಎಂದು ಪ್ರವಾದವಿದೆ. ಈ ಪಂಚ 'ಚಾರಿತ್ರ' ಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯವೂ ಒಂದಾಗಿರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಕೆಲವುಕಡೆ ಇದಕ್ಕೆ 'ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಚರಿತೆ' ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕವಿಯೂ 'ಕೃತಿಗೆ ನಾಮಂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಚಾರಿತ್ರ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ (೧-೩).

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೀರಶೈವ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಾದಿ ಯಲ್ಲಿ ಬಸವ ಚನ್ನಬಸವಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವುದುಂಟು. ಹರಿ ಹರನಾಗಲಿ ರಾಘವಾಂಕನಾಗಲಿ ಇವರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣವೋ ನಿರ್ಧರವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹರಿ ಹರಾದಿಗಳು ಬಸವ ಚನ್ನಬಸವರಿಗಿಂತ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದರೂ ಇದ್ದಿರ ಬಹುದೆಂದು ಕಾವ್ಯಕಲಾನಿಧಿಯ ಸಂಪಾದಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.^೧ ಆದರೆ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದುವೇಳೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ಸಮಕಾಲಿಕರೆಂದಾದರೂ ಹೇಳಬಹುದಲ್ಲದೆ ಹರಿ ಹರಾದಿಗಳು ಮುಂಚೆ ಇದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಹರಿಹರ ರಾಘವಾಂಕರು ವೀರಶೈವರೇ ಆದರೂ ಬಸವೇಶ್ವರನ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಲ್ಲದಿರಬಹುದೆಂಬುದು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರ ಮತ. ಆದರೆ ಹರಿಹರನು ಶರಣರ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶ್ವರ ನನ್ನು ಶರಣನೆಂದು ಗಣಿಸಿ ಅವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರು ವಂತಿದೆ^೨ ಇದರಿಂದ ಹರಿಹರ ರಾಘವಾಂಕರಿಗೆ ಬಸವೇಶ್ವರ ನಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯಭಾವವಿತ್ತೆಂದೇನೋ ಹೇಳಬಹುದು.^೩

^೧ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯದ (೧೯೦೬), ಭೂಮಿಕೆ, ಪುಟ ೪.

^೨ 'ಬಸವರಾಜವೇವರ ರಗಳೆ' ಯನ್ನು ನೋಡಿ.

^೩ ಹರಿಹರ ರಾಘವಾಂಕರು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದ ಜಾತಿ ಮತ ಕುಲಾಚಾರ್ಯ ಗಳಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಶೈವಾಗಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕರ್ಮಾ ಚರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಶೈವರೆಂದೂ, ಬಸವ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಅಲ್ಲಮಾದಿ ಗಳು ಕರ್ಮ ಜಾತಿ ಮತಾಗಮಗಳ ಬಂಧನವನ್ನು ನಿರೀಗಿಕೊಂಡು ಶಿವಾನುಭವ ಸತ್ವಶುದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಿದ್ಧಪುರುಷರೆಂದೂ ಅವರ ಗ್ರಂಥ ಗಳಿಂದ ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಂಥಗಳು

ರಾಘವಾಂಕನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ, ಸಿದ್ಧರಾಮ ಪುರಾಣ, ಸೋಮನಾಥಚರಿತೆ, ಇವು ಮೂರು ಮಾತ್ರ ಸಿಕ್ಕಿ ಅಚ್ಚಾಗುವೆಯೆಂದೂ ವೀರೇಶ್ವರ ಚರಿತೆ, ಶರಭಚಾರಿತ್ರ, ಹರಿಹರ ಮಹತ್ವ ಇವು ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ. “ ಸಿದ್ಧನಂಜೇ ಶನ ರಾಘವಾಂಕ ಚಾರಿತ್ರದಿಂದ, ವೀರೇಶಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ವೀರ ಭದ್ರನು ದಕ್ಷಾಧ್ವರವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದ ಕಥೆಯೂ, ಶರಭಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ರಕ್ತಪಾನದಿಂದ ಮತ್ತನಾದ ನರ ಸಿಂಹನನ್ನು ವೀರಭದ್ರನು ಶರಭಾಕಾರದಿಂದ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ ಕಥೆಯೂ, ಹರಿಹರ ಮಹತ್ವದಲ್ಲಿ ಹಂಪೆಯ ಹರಿಶ್ವರನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವೂ ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುವಂತೆ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ.”⁸

ಸಿದ್ಧರಾಮಪುರಾಣ

ಸಿದ್ಧರಾಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದೆ :—

ಸೋನ್ನಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ “ ನನ್ನಪ್ಪನೆಂಬ ಪ್ರಭುವು ಚಾಮಲ ದೇವಿಯೆಂಬ ಅರಸಿಯೊಡನೆ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. (III. ೩೦) ಆಗ ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮುದ್ದಯ್ಯ ಸುಗ್ಗಷ್ಟೆ ಎಂಬವರಿಗೆ ‘ ದೇಹ ವಿಕಾರ ವಿಷಯಂಗಳಿಳಿದ ಬಳಿಕ ’ ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಶಿವಾಂಶಸಂಭೂತ ನಾದ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಇವನಿಗೆ ತಾಯಿತಂದೆ ಗಳು ಧೂಳಿಮಾಕಾಳಯ್ಯನೆಂದು ತಮ್ಮ ಮನೆದೇವರ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಜಡಭರತನಾಗಿದ್ದ ಈ ಮಗನನ್ನು ಮುದ್ದಯ್ಯನು ದನಕಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಸಿದ್ಧರಾಮನಿಗೆ ಒಂದುದಿನ ಶಿವದರ್ಶನವಾಯಿತು. ತನಗೆ ದರ್ಶನವಿತ್ತವನು ಶ್ರೀಶೈಲದಲ್ಲಿರುವ ಮಲ್ಲಿನಾಥನೆಂದು

⁸ ಕವಿಚರಿತೆ I. ಪು. ೨೪೪.

⁹ ‘ ಸುವರ್ಣವಲ್ಲಿ ’ (I. ೧೩): ಈಗಿನ ಸೋಲಾಪುರ.

ಕೇಳಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಯಾತ್ರಿಕರೊಡನೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಹುಡುಗನು ಎಂದಿನಂತೆ ಮನೆಗೆ ಬಾರದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಅಣ್ಣನಾದ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ದರ್ಶನಮಾಡಿ ಶಿವಮಯನಾಗಿದ್ದ ತಮ್ಮನನ್ನು ಊರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು.

ಅನಂತರ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೂ ಅಣ್ಣನಿಗೂ ಶಿವವೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶಿವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿ, ಕೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅನೇಕ ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ವೀರನಾದ ಜಗದೇವನಿಂದ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನು ಅಳಿದುಹೋದನು. ಬಿಜ್ಜಳನ ತಮ್ಮನಾದ ಕರ್ಣದೇವನು ತನಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಪದೇಪದೇ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.¹⁰ ಆದರೆ “ಹರ ಮುನ್ನ ಹರಸಿ ಕಟ್ಟಿದ ಲಿಖಿತ ಪಟ್ಟಮಂ ಪರಿಪರಿಸಿ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾಡುವೀ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ.. ನರರಿಗಳವಲ್ಲ” (IX, ೨೦) ಎಂದು ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.

ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನಾ ದೇಶಗಳಿಂದ ಜನರು ಬರುತ್ತ ತಮ್ಮ ರೋಗಾದಿ ಉಪದ್ರವಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಮನೂ ಅವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ

¹⁰ ಸೃಷ್ಟಿಯೆಲ್ಲವನಾಳ್ವ ಸ್ಥಿರಪಟ್ಟವಂ ತನಗೆ | ಕಟ್ಟುವಡೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ನಾಥನಾತನಂ | ದಟ್ಟಿದಂ ಕರ್ಣದೇವಂ ನುಪಾಸನವನಾಳ್ಕುದುರೆಯಂ ಮಂತ್ರಿ ಯೊಡನೆ || IX, ೧.

ದೇವ ನೀನೊಲವು ಬಂದಿಪಯಂದು ಪುಸಿವರೇ | ಜೀವಕ್ಕೆ ತಪೆಯಾಯ್ತು ಕರ್ಣದೇವಂ ನಿಮ್ಮ | ನಾವಗಂ ಬಿಜಯಗೈಸಿಯೆ ತರಲಕಟ್ಟಿದನು ಬರಬೇಹು ದೊಳ್ಳೆವೆನಲು || ಸಾಪನೆಂದನುಗೈಯೆ ಬೇಡಬೇಡವೊ ಅಣ್ಣ | ನಾವೇನು ಬ ರೆಲ್ಲವೈ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ತನ್ನ | ರಾವಿಂದ ಕೆರಳುವಡೆಯನ್ನಿ ಚ್ಚೆಯೇ || IX, ೧೧.

.. ಎಲ್ಲವನು ಬಿನ್ನೈ ಪ್ರಸಿ ಪಟ್ಟಾದೇಶ ನಿರ್ಧಾರವ || ನೋಡಿಸಿಂದೇ ಪ್ರೀತಿ ನಾಳೆ ಬಹುದೆನಲವರು | ಮೊದಿನಿಯ ನಾಣ್ಣುಡಿಯು ನಾರಣಾಸಿಯ ಬಿಟ್ಟಿ | ಪ್ರೀದರೇಂಬುವುದು ಯೆಮಗಾಯ್ತಂದು ಹರುಷವಿಗಿಲಾಪುರಕ್ಕೆ ಪ್ರಿತಂದರು || IX, ೧೬.

ಬಂದು ' ನೆರೆಯವರಿಗತ್ತು ಕಣ್ಣು ಹೋಹಂದ ನಿಮಗೆ ' ಎಂದು ಅಕ್ಷೇಪಿಸಿದನು. ನಿದ್ಧನು ' ನಾಕಾರನಿಷ್ಠೆ ಭೂತಂಗಳೊಳಗನು ಕಂಪೆ ತಾನೆ ಪರಬೊಮ್ಮ ' ವೆಂದು ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲೇ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಮನು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಕದಳಿಕಾವನದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಇದಾದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಮೇಲೆ ನಿದ್ಧರಾಮನು ಹಾವಿನ ಹಾಳ ಕಲ್ಲಯ್ಯ ಮುಂತಾದ ಗುಡ್ಡರನ್ನು ಕರೆದು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿ ಕೆರೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಬಯಲಾದನು.

ಸೋಮನಾಥಚರಿತೆ

ಸೋಮನಾಥ ಚರಿತೆಯ ಕಥೆ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೀಗಿದೆ --

ಪುಲಿಗೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಜೈನರು ಕೆಚ್ಚಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಶಿವಾಲಯದ ಕದವನ್ನು ಹಾಕಿ, ' ಭೋಗವ ಕೆಡಿಸಿ ಸದೇಸೊಪ್ಪನೊಟ್ಟಿ ತೀರ್ಥವ ಹೊಳಿ ದುರ್ನೀತಿಯಲಿ ನಡೆಯುತಿಹರು ' ಎಂದು ನಾರದನು ಶಿವಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಿವನು ತನ್ನ ಹಿಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಆದಿಗಣನಾಥನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅವನು ಅದರಂತೆ ಪಶ್ಚಿಮಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಪುರದಲ್ಲಿ ಹರದತ್ತ ಪುಣ್ಯವತಿಯೆಂಬ ವರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥನಾದಮೇಲೆ ಅವನು ಒಂದುದಿನ ತೆಂಕನಾಡಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆಂದು ಹೊರಟು ' ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯಚಕ್ರೇಶ ' ನಿದ್ದ ಹುಲಿಗೆರೆಗೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಭಕ್ತರ (ಎಂದರೆ ಶೈವರ) ಮನೆಯೊಂದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಸದಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಶಿವಾಲಯವಿತ್ತು; ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.

ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಯಂಕಾಲ ತಿರುಗಾಡುತ್ತ ಪದ್ಮಾವತಿಯೆಂಬಾಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾಗಿ ಆಕೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳು ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟನು. ಪ್ರಣಯಭರವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಮೆಯಾದಮೇಲೆ ಆಕೆ ಯಾರು, ಏನು, ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಲು ಆಕೆಯು ತಾನು ಪಾರಿಸಶೆಟ್ಟಿಯ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು, ತನ್ನದು ಜೈನಮತ, ಎಂದಳು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಾನು ' ಭವಿ ' ಯನ್ನು ಕೂಡಿದ್ದು ತಪ್ಪೆಂದು ಕೊರಗಿ ಆದಯ್ಯನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ನೆವಕಾಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ಆಕೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಆಕೆಯು ಹೋಜೇಶ್ವರದ ಹಿರಿಯ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಶಿವದೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ತಂದೆ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಗಳಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆಕೆಯು ' ನೀನಾರು ನಾನಾರು ? ಸರ್ವಸ್ವವೆನಗೆನ್ನಿನಿಯನಲ್ಲ ದಿಲ್ಲಿಂದು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದಿಂದ ತಂದೆಯಿಂದ ಜರಿದಳು. ' ಕೊನೆಗೆ ತಂದೆಯು ನಮಾಧಾನಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ಮಗಳು ಕೈಬಿಟ್ಟುಹೋದಾಳೆಂದು, ಯಾವ ದೇವರನ್ನಾದರೂ ಪೂಜಿಸಿಕೊ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತಣ್ಣಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು, ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದನು.

ಒಂದುದಿನ ಆದಯ್ಯನು ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಲು, ಅಲ್ಲಿ ಕೆರೆಯ ಕಟ್ಟೆಯಮೇಲೆ ಐದುಜನ ಶಿವಭಕ್ತರು ಬಂದರು. ಅವರು, ತಾವು ಸೇತುಯಾತ್ರೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತ ಐದು ಗುಪ್ತವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆಂದೂ, ತಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕೇಳದ್ದರಿಂದ ಈ ಹುಲಿಗೆರೆಯು ಹುಲಿಯೂರಾಯಿ ತೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆದಯ್ಯನು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿ ತರಿಬ್ಬರನ್ನು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಕೂರಿಸಿ ತಾನು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಡಿಗೆಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳಿ, ತಾನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ಕರೆತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಇತ್ತ ಕೊಪ್ಪಣದ ಕಡೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಮಲಧಾರಿಗಳಾದ ಶ್ರಮಣರು ಬರಲು ಅವರನ್ನು ಪಾರಿಸಶೆಟ್ಟಿಯು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಚರಿಗೆಗೆಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಅಡಿಗೆಯು ಮುಗಿದುಹೋಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅವನೂ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ತನ್ನ ಮಗಳು ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆಂದು ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು (ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅಕ್ಕಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ) ಬಲವಂತವಾಗಿ ತಂದುಹಿಟ್ಟರು. ಶಿವಭಕ್ತರು ಬಂದಾಗ ಪದ್ಮಾ ವತಿಯು ತಿರುಗಿ ಅಡಿಗೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ಆಗಲೇ ಕತ್ತಲೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅವರು ರಾತ್ರಿ, ಯೂಟಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆದಯ್ಯನು ಅವರಿಗೆ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಫಲಾಹಾರ ಮಾಡಿಸಿದನು.

ಈ ಅವಾಂಶರದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಊಟ ಬೇಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿ, ಅತ್ತೆ, ಮಾವ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದರೂ ಅವನು ಊಟಕ್ಕೆ ಏಳಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಸೆಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಟ್ಟುಬಂದು 'ಇವನೇನು ತಮ್ಮ ದೇವರನ್ನು ತಂದು ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಸುರಹೊನ್ನೆಯ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ಜೈನಕುಲವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿದ ಹೊರತು ಊಟಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೇನೋ!' — ಎಂದು ಮೂದಲಿಸಿದನು. ಈ ಮಾತುಕೇಳಿ ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ಆದಯ್ಯನು ಒಂದು ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ಸೋಮಯ್ಯನನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟೇ ಊಟಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹುಟ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಊರಕಡೆ ಹೊರಟನು. ಪದ್ಮಾವತಿಯೂ ತನ್ನ ಗಂಡನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವವರೆಗೆ ತನ್ನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸು ವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹುಟ ಹಿಡಿದಳು.

ಇತ್ತ ಆದಯ್ಯನು ಊರಕಡೆ ಹೊರಟು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ 'ಉರಿವುರಿವ ಬಿಸಿಲೊಳಗೆ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿ' ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ದಿನದಮೇಲೆ ಸೋಮನಾಥನನ್ನು ಕಂಡನು. ಅವನು ಭಕ್ತನ

ಮೇಲೆ ಕರುಣಿತೋರಿ ಆದಯ್ಯನನ್ನು ಪುಲಿಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದು ತಂದು ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡನು. ಮರುದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಶ್ರಮಣರು ಯಾರು ಬಂದು ತೆಗೆದರೂ ಬಾಗಿಲು ಬರದು ; ಹಾರೆ ಮುಂಡಿಗೆಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿರುಪಯೋಗವಾದುವು ; ಪಟ್ಟದಾನೆಯಿಂದ ಕದವನ್ನು ತಳ್ಳಿಸಿದರೂ ಅದು ಅಲ್ಲಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಆದಯ್ಯನು ಬಂದು ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಲು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಿತು. ಆದರೆ, ಒಳಗೆ ಅರುಹ ಮೂರ್ತಿಯೊಡೆದು ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಮೂಡಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ, ಪುಲಿಗೆರೆಯ ಜೈನರೆಲ್ಲರೂ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯನನ್ನು ಮುಂದುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆದಯ್ಯನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು. ಆದಯ್ಯನಿಗೆ ನಂದಿಯ ಸಹಾಯ ದೊರೆತು ಜೈನರೆಲ್ಲರೂ ಸೋತರು. ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯನು ಕಾಡಿಗೆ ಓಡಿಹೋದನು. ಅನಂತರ ಆದಯ್ಯನು ತನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಅತ್ತೆಮಾವಂದಿರನ್ನು ಊರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಾನು ಪದ್ಮಾವತಿಯೊಡನೆ ಸೋಮನಾಥನ ಬಲದ ಕಂಬದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾದನು.

ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ, ಸೋಮನಾಥಚರಿತೆಗಿಂತಲೂ ಸಿದ್ಧರಾಮಪುರಾಣದ ವಿಷಯವು ಹೆಚ್ಚು ಗಂಭೀರವಾಗಿದೆ ; ಗುರುಭಕ್ತಿ ಗೌರವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ; ಇದರಲ್ಲಿ ಕೀಳುಭಾವಗಳಿಗಾಗಲಿ ಸಡಿಲವಾದ ಸಂಗತಿಗಳಿಗಾಗಲಿ, ಮತವೈಷಮ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರ ನಾಯಕನು ಘುಟಿಕೆ, ಮೂಲಿಕೆ, ಅಂಜನ, ವಾದ, ವಶ್ಯ, ಕಾಲವಂಚನ, ಮಾರಣ, ಪರಕಾಯಪ್ರವೇಶ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬಯಸುವ “ವಿಕಾರಿಸಿದ್ಧ” ನಲ್ಲ. ಈ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರು, ಸಾಧುಗಳು, ಅವತಾರಪುರುಷರು ಎಂದು ಗಣ್ಯರಾದ ಷರ ಜೀವನಗಳಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರು ಮೆಚ್ಚಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಂಥ ಸಂಗತಿಗಳೇ ಇವೆ. ಇಂಥ

ಚಂಡಾಲರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನೇಮಿಸಿದನು. ವಸಿಷ್ಠರು ಇದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇದಾದ ಕೆಲವು ಕಾಲದಮೇಲೆ ತ್ರಯ್ಯಾರುಣನು ಕಾಡಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಅವನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆ ಅಧರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿ ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕಕ್ಷಾಮವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ಇತ್ತ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಗಾಗಿ ಹೊರಟು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು.¹⁴ ಕ್ಷಾಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಹೆಂಡತಿಯು ತನ್ನ ಮಗ ಗಾಲವನನ್ನು ಮಾರುವುದಕ್ಕೆ ತಂದಳು ; ಮಿಕ್ಕವರಾದರೂ ಜೀವ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರಲಿ ಎಂಬುದು ಅವಳ ಆಸೆ. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಸತ್ಯವ್ರತನು ಅನುಕಂಪೆಯಿಂದಲೂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ, ಗಾಲವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಸಂಸಾರವನ್ನು ತಾನೇ ರಕ್ಷಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮೃಗಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ತಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕುತ್ತ ತಂದೆಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ದೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದನು.

ಅಯೋಧ್ಯೆಯನ್ನೂ ದೇಶಕ್ಕೋಶ ಅಂತಃಪುರಗಳನ್ನೂ ವಸಿಷ್ಠನೇ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಸತ್ಯವ್ರತನಿಗೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ವಸಿಷ್ಠನ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ' ಸಪ್ತಪದಿಯಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಹೇಗೆ ನಿದ್ರವಾಗುತ್ತದೆ ? ಈ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ವಸಿಷ್ಠನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕೆ ? ಅವನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾ

¹⁴ ಈತನು ಕನ್ಯಾಕುಬ್ಧರ ರಾಜನಾದ ಗಾಧಿಯಮಗ. (ಗಾಧಿಯು ತಂದೆ ಕುಶಿಕ, ತಾಯಿ ಪುರುಕುತ್ಸಿ—ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ದೊರೆಯಾಗಿದ್ದ ಪುರುಕುತ್ಸ ರಾಜನ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳು.) ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ಹೆಸರು ವಿಶ್ವರಥ ; ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಏನುಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ' ಎಂದು ಸತ್ಯವ್ರತನಿಗೆ ನಿಟ್ಟು. ' ತಂದೆಗೆ ಕೋಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ಆ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಈ ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕ ಕ್ಷಾಮ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ದೋಷ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಮೇಲೆ (ಅವನಿಗೋ ಅವನ ಮಗನಿಗೋ) ಪಟವ್ಯಭಿಷೇಕ ಮಾಡೋಣ ' ಎಂದು ವನಿಷ್ಠನು ಯೋಚಿಸಿದ್ದನು. ಅದು ಸತ್ಯವ್ರತನಿಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಅಂತು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ವ್ರತದಲ್ಲಿರುತ್ತ, ಒಂದುದಿನ ಮತ್ತಾವ ಮಾಂಸವೂ ದೊರಕದೆ ಹೋಗಲು ಸತ್ಯವ್ರತನು, ಕೋಪ ಮೋಹ ಆಯಾಸ ಹಸಿವು ಇವುಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ, ದಸ್ಯು ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ವನಿಷ್ಠನ ಗೋವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂದು ತಾನೂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಕುಟುಂಬದವರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವನಿಷ್ಠನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಸತ್ಯವ್ರತನನ್ನು ' ತ್ರಿಶಂಕು ' ವೆಂದು ಕರೆದನು. (ತ್ರಿಶಂಕು-ಮೂರು ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನು.)

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ತನ್ನ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಸತ್ಯವ್ರತನು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ವನಿಷ್ಠರ ಎದುರಿಗೇ ಅವನಿಂದ ಯಾಗಮಾಡಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿದನು. (ಹರಿ ಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ, VIII, ೩೯.)

ಈ ತ್ರಿಶಂಕುವಿನ ಮಗನೇ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ; ಅವನಮಗ ರೋಹಿತ.

ರೋಹಿತನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ವಿವರವನ್ನು ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಿಂದ¹⁵ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿನ ವೃತ್ತಾಂತವು, ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ, ಹೀಗಿದೆ.—(ಅನುಬಂಧ II ನೋಡಿ.)

¹⁵ ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕ್ಕೂ ಸಾಂಖ್ಯಾಯನ ಶ್ವೇತನೂತ್ರಕ್ಕೂ (Max Muller—History of Ancient Sanskrit Literature—Appendix) ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಇವೆರಡರ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೇ ವೇದಾರ್ಥದೀಪಿಕೆಯು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ.

16 ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು, ನಾರದರ ಮಾತಿನಂತೆ, ವರುಣನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ತನಗೆ ಗಂಡು ಮಗುವಾದರೆ ಅದನ್ನು ವರುಣನಿಗೆ ಬಲಿಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹರಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡನು. ಮಗುವಾಯಿತು. ಅವನಿಗೆ ರೋಹಿತನೆಂಬ ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ಆದರೆ, ಕೂಡಲೆ ಅವನನ್ನು ಹರಕೆಯಂತೆ ಬಲಿಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಹತ್ತುದಿನ ಕಳೆಯಲಿ, ಹಲ್ಲು ಹುಟ್ಟಲಿ, ಹಲ್ಲು ಬೀಳಲಿ, ಬಿದ್ದ ಹಲ್ಲು ತಿರುಗಿ ಹುಟ್ಟಲಿ, ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಂತಾಗಲಿ, ಎಂದು ಕಾಲಕಳೆದನು. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವನಾದ ಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಬಲಿಕೊಡಬೇಕೆನ್ನಲು ರೋಹಿತನು ಒಪ್ಪದೆ ಕಾಡಿಗೆ ಓಡಿಹೋದನು.¹⁷ ಆದ್ದರಿಂದ ವರುಣನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನನ್ನೇ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಅವನಿಗೆ ಜಲೋದರ ರೋಗ ಬಂತು.

ಇತ್ತ ರೋಹಿತನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತ ಒಂದು ವರ್ಷ ವಾದಮೇಲೆ, ತಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ರೋಗ ಬಂದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಊರಿಗೆ ಹೊರಟನು. ಆದರೆ ಇಂದ್ರನು ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಇನ್ನೂ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸಿದನು. ಮತ್ತೊಂದು ವರ್ಷದಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ಊರಿನಕಡೆಗೆ ಹೊರಡಲು ಮತ್ತೆ ಹಾಗೇ ಆಯಿತು. ಹೀಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆರು ವರ್ಷ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಆಮೇಲೆ ಅಜೀಗರ್ತನೆಂಬ¹⁸ ಬುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಂಡನು. ಅವನಿಗೆ ಶುನಃಪುಷ್ಪ, ಶುನಶ್ಯೇಷ, ಶುನೋಲಾಂಗೂಲ ಎಂಬ

¹⁶ ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪಂಚಿಕಾ vii, ಅಧ್ಯಾಯ ೩. ಹ. ಕಾ. ಸಂಗ್ರಹ ೨; ೭-೮.

¹⁷ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೇ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಟ್ಟನೆಂದು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ, ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

¹⁸ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ 'ಬುಚೀಕ' ಎಂದಿದೆ. ಬುಚೀಕ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಪ್ರಾಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಅಜೀಗ' ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವೆರಡು ಹೆಸರುಗಳೂ ಒಂದೇ ಆಗಿರಬಹುದು.

ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ತನಗೆ ಮಾರ ಬೇಕೆಂದೂ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ತಾನು ನೂರು ಹಸುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದೂ ರೋಹಿತನು ಕೇಳಿದನು. ಹಿರಿಯ ಮಗನನ್ನು ಕೊಡಲು ತಂದೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ; ಕಿರಿಯ ಮಗನನ್ನು ಕೊಡಲು ತಾಯಿ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಉಳಿದವನು ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಶುನಶ್ಶೇಷ. ಅವನನ್ನು ನೂರು ಹಸುಗಳಿಗೆ ಕೊಂಡು ತಂದು ರೋಹಿತನು ತನ್ನ ಬದಲಾಗಿ ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ವರುಣನೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ನಡೆದ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಶುನಶ್ಶೇಷನೇ ಪಶುವಾದನು. ಈ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಹೋತೃವೂ, ಜಮದಗ್ನಿಯು ಅಧ್ವರ್ಯುವೂ, ಆಯಾನ್ಯನು ಉದ್ಗಾತೃವೂ, ವಸಿಷ್ಠನು ಬ್ರಹ್ಮನೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಪಶುವಾದ ಶುನಶ್ಶೇಷನನ್ನು ಯೂಷಸ್ತಂಭಕ್ಕೆ ಬಂಧಿಸಲು ಯಾರೂ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮಾರಿದ ತಂದೆಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ನೂರು ಹಸುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ತಾನು ಬಂಧಿಸುವುದಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದನು. ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೂ ಹೀಗೆ ಆಯಿತು. ಮತ್ತೊಂದು ನೂರು ಹಸುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಜೀಗರ್ತನೇ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹರಿತಮಾಡಿ ಮುಂದುವರಿದನು. ಆಗ ಶುನಶ್ಶೇಷನು ಪ್ರಜಾಪತಿ, ಅಗ್ನಿ, ಸವಿತ್ರ, ವರುಣ, ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳು, ಇಂದ್ರ, ಉಷಸ್ಸು ಈ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ಒಂದು ಕಡೆ ಅವನ ಕಟ್ಟುಗಳೂ ಸಡಲಿದುವು, ಮತ್ತೊಂದುಕಡೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಹೊಟ್ಟೆಯೂ ತೆಳ್ಳಗಾಗುತ್ತ ಬಂದು ರೋಗ ವಾಸಿಯಾಯಿತು.

ಯಾಗ ಮುಗಿದು ಅವಭೃಥಸ್ನಾನವಾದಮೇಲೆ ಶುನಶ್ಶೇಷನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಜೀಗರ್ತನು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ

ಕೊಡಿರೆಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆದರೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. “ ದೇವತೆಗಳು ಇವನನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ; ಇವನು ನನ್ನ ಮಗ ‘ ದೇವರಾತ ’ ” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟನು. ಶುನಶ್ರೇಷ್ಠನು ‘ ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಶೂದ್ರನೂ ಮಾಡದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದೀಯೆ ; ನನಗಿಂತ ಮುನ್ನೂರು ಹಸುಗಳೇ ನಿನಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದುವಲ್ಲವೇ ? ’ ಎಂದು ಮೂದಲಿಸಿದನು. ಆಗ ತಂದೆಯು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುತಾಪಪಟ್ಟು ‘ ನೂರು ಹಸುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ಬಾ ’ ಎಂದು ಮಗನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಶುನಶ್ರೇಷ್ಠನು ಒಪ್ಪದೆ ‘ ಒಂದುನಾರಿ ಪಾಪಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದವನು ಮತ್ತೊಂದು ನಾರಿಯೂ ಮಾಡಬಹುದು ’ ಎಂದು ಅಕ್ಷೇಪಿಸಿದನು. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನೂ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿ ‘ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅವನು ಎಷ್ಟು ಭಯಂಕರನಾಗಿದ್ದನಪ್ಪ ! ಪುನಃ ಅವನ ಮಗನಾಗಬೇಡ ಕಂಡೆಯಾ ! ನಮ್ಮ ವಂಶಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಡು ; ನನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾಗು ’ ಎಂದು, ತನಗೆ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೂ, ಅವನನ್ನು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಜೈಷ್ಠ್ಯನಾಗಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದನು. ¹⁹

ಈ ಶುನಶ್ರೇಷ್ಠನ ನರಮೇಧವು ನಡೆದಮೇಲೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ರಾಜಸೂಯಯಾಗಮಾಡಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನರಳಿದನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ²⁰ ಈ ಭಾಗವು, ಎಂದರೆ ಹರಿ

¹⁹ ಈ ಭಾಗವು ಸ್ವಲ್ಪ ಈಚಿನವೆಂದ. ಡಾ|| ಕೀತ್‌ರವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. (ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರಾಯಲ್ ಏಷಿಯಾಟಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ ಪತ್ರಿಕೆ, ೧೯೧೧, ಪುಟ ೯೦೮) ಆದರೆ ಪುರಾಣಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹಳೆಯದಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಅದರ ಭಾಷೆಯಿಂದಲೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

²⁰ ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ ಪ್ರಕಾರ ರೋಹಿತಾಶ್ವನು ಕಾಡಿನಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಮನಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಹದಿನೆಂಟು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷವಾದರೂ ಆಗಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನಂತೆ ವರ್ಣಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಸಾಮಂಜಸ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ.

ಶ್ಚಂದ್ರನು ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶಕೋಶಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟದ್ದು ಮೇಲೆಹೇಳಿದ ವಾಯುಪುರಾಣ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಗಿಂತ ಈಚೆ ನವುಗಳೆನಿಸಿದ ಕೆಲವು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚಂಡಕಾಶಿಕ ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿದೆ. ಈಚಿನ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ, ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಪುರಾಣ ದೇವೀಭಾಗವತಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ²¹ ದೇವೀಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ದೇವೀ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವ ಭಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೋಪಾಖ್ಯಾನವು, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಲತಿಯರ ವೃತ್ತಾಂತವಿಲ್ಲ. ದೇವೀಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯೂ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯದಲ್ಲಿ ಮೂವರು ವಿದ್ಯಾಧಿದೇವತೆಗಳೂ ಬರುತ್ತಾರೆ. (ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವಾಣೀವಿಲಾಸ) ಭಾರತದ ಕನ್ನಡ ಟೀಕಿನಲ್ಲಿ ವನಪರ್ವದೊಳಗೆ ರಾಮೋಪಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೂ ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಉಪಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಉಪಾಖ್ಯಾನವು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾರತದ ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣ ಪಾರಪೊಂದರಲ್ಲೂ ಇದು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯದಿರುವುದರಿಂದಲೂ ನಳೋಪಾಖ್ಯಾನದ ಮಧ್ಯೆ ಕೇವಲ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವುದರಿಂದಲೂ ಟೀಕಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಈ ಕಥೆಯು ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಆದರೂ ರಾಘವಾಂಕನ

²¹ ಶ್ರೀಮದ್ ಭಾಗವತ ನವಮಸ್ಕಂಧ (ಏಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ)ದಲ್ಲಿಯೂ ದೇವೀಭಾಗವತ (ಏಳನೆಯ ಸ್ಕಂಧ) ದಲ್ಲಿಯೂ ತ್ರಯ್ಯಾರುಣ ವೃತ್ತಾಂತದಿಂದ ಮೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಥಾಂಶಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಬಂದಿವೆ. ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮದ ವಿಸ್ತೃತವಿವರಣೆಯಿಲ್ಲ. ಅದು ಎರಡು ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿದುಹೋಗಿದೆ.

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಗ್ರಂಥಸ್ಥವೋ ಕಂಠಸ್ಥವೋ ಆಗಿದ್ದ ಇಂಥ ಒಂದು ವಿಸ್ತೃತಪಾಠವೇ ಮೂಲವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.²²

ಮೇಲಿನ ವೈದಿಕ ಪೌರಾಣಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು, ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ ಕಥೆಯಂತೆ, ಸತ್ಯ ಸಂಧನೇನಲ್ಲ. ಮಗನ ಮೇಲಣ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ವರುಣನನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಲೆಳಸಿ, ರೋಗತಂದುಕೊಂಡು, ಜೀವಕ್ಕೆ ಜೀವ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಕೊನೆಗೆ ಯಾವ ನಷ್ಟಕ್ಕೂ ಗುರಿಯಾಗದೆ ಗುರುಹಿರಿಯರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೂ ದೇವತೆಗಳ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೂ, ತನ್ನನ್ನೂ ಮಗನನ್ನೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡವನು. (ಇದು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಷಂಗಿತವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. — ಸಂಗ್ರಹ. ಅಧ್ಯಾಯ ೨ ಪದ್ಯ ೭-೮,) ಪ್ರಾಚೀನ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ 'ಸತ್ಯವ್ರತ' ನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಲ್ಲ ಅವನ ತಂದೆ; ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯೆಲ್ಲಾ ಅವನು ಮಾಡಿದ ರಾಜನೂಯ ಯಾಗಕ್ಕೆ. (ಮಹಾಭಾರತ, ಸಭಾ. XII, 10—25) ಅವನ ಸತ್ಯಸಂಧತೆಯು ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮುಂತಾದ ಈಚಿನ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ; ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಮೂಲಕ. ಅದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ, ಅವನ ಸತ್ಯ, ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ

²² ಇದು ಯಾವುದೆಂದು ನಿರ್ಧರವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಶ್ವೇತಪುರಾಣವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಶಿವಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಗದ ವಿಸ್ತಾರವಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಂಧ ಪುರಾಣಾಂತರ್ಗತವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ "ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೋಪಾಖ್ಯಾನ" ವೇ (ಸತ್ಯಂಪ್ರದಾಯ ಕಳಾಸಿಧಿ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರಶಾಲಾ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೮೮೨) ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ—ಅರವತ್ತು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ—ವಿಸ್ತರಿಸಿರುವ ಗ್ರಂಥ. ಆದರೆ ನಾವು ನೋಡಿರುವ ಸ್ವಾಂಧಪುರಾಣದಲ್ಲಿ (ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಪ್ರೆಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು) ಇದು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಅವನು ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟ, ಆಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಮೂಲವಾದ ಅವನ ಕೋಪ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿದೆ. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಸತ್ಯಸಂಧತೆಯ ಘನತೆ ಪರಿಮಾಣಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜ್ವಲಪಾಡಿ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪವಾಗಿ ಕಥಾವಿಸ್ತಾರ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಷ್ಟ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಕ್ರೌರ್ಯ ಮುಂತಾದವು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗಿವೆ. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಒಪ್ಪಿದ ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಸಂಪಾದನೆಗೋಸ್ಕರ ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮಾರಿ ತನ್ನನ್ನು ಒಬ್ಬ ಚಂಡಾಲನಿಗೆ ಮಾರಿಕೊಂಡು ಕೊನೆಗೆ ಶ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಸೇರಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯಾಂಶವಾದರೂ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನೂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಷ್ಟವನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಇತರ ಸಂಗತಿಗಳು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಪುರಾಣದಿಂದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯದವರೆಗೆ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಜಲೋದರದಂತೆಯೇ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೃಹದಾಕಾರವನ್ನು ತಾಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಹೀಗೆ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ರಾಜಸೂಯಯಾಗದ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿದ್ದದ್ದು, ಚಂಡಕಾಶಿಕದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ ವರಹವಾಗಿ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಕವಡೆ ಚಿಮ್ಮಿದರೆ ಆಗುವಷ್ಟು ಎತ್ತರದ ಧನರಾಶಿಯಾಗಿದೆ. ದೇವೀಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಂದ ಕಾಮಿತಳಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬಳು ಸುಂದರಿಯು.²³ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

²³ ನಾರಾಯಣವಾಚೆ--

ರಾಜ್ ಮಂ ಬಾಧತೇತ್ಯರ್ಥಂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಮಹಾಮುನಿಃ |
ತಪಃ ಕರೋತಿ ಯದ್ವೋರಂ ಮದರ್ಥಂ ಕಾಶಿಕೋ ವನೇ ||
ತೇನಾಹಂ ದುಃಖಿತಾ ರಾಜ್ ವಿಪಯೇ ತವ ಸುಪ್ರತ |
ಎದ್ದಿ ವಾಂ ಕಮನಾಂ ಕಾಂತಾಂ ಪೀಡಿತಾಂ ಮುನಿನಾ ಭೃಶಂ ||
(ದೇವೀಭಾಗವತ, ಸ್ಕಂಧ VII, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೮ ಶ್ಲೋ ೭-೮.)

ದಲ್ಲೆಯೂ ಚಂಡಕೌಶಿಕದಲ್ಲೆಯೂ ವಿದ್ಯಾಧಿದೇವತೆಗಳಾಗಿ ಹರಿ
 ಶ್ಚಂದ್ರನಿಂದ ಬಿಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಗಾಣರಾಣಿ'ಯ
 ರಾದ ಹೊಲತಿಯರಾಗಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಾರೆ ;
 ಕೌಶಿಕನಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಅವನಿಗಿಂತ ಕ್ರೂರನಾದ ಒಬ್ಬ
 ಶಿಷ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ; ಚಂದ್ರಮತೀ ರೋಹಿತಾಶ್ವರನ್ನು
 ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವವನು ಮೊದಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಷದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ;
 ಅಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ದಯಾವಂತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಅವನು ಕ್ರಮೇಣ
 'ಅತಿಕೋಪಿ' ಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ಅವನ ಸುತ್ತು ಅವನಿಗೆ
 ಅನುರೂಪವಾದ ಒಂದು ನಿಷ್ಕುರಪ್ರಪಂಚವೇ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ
 (ಹ.ಕಂ. ಸಂಗ್ರಹ ೮-೨). ಕಾಶೀರಾಜನೂ ಅವನ ಮಗನೂ
 ನಿರ್ಮಿತರಾಗಿ ಪುತ್ರಶೋಕಸಂತಪ್ತೆಯಾದ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಚಂದ್ರ
 ಮತಿಯಮೇಲೆ ಶಿಶುಹತ್ಯೆಯ ದೋಷ ಹೊತ್ತು ಶ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಅವಳ
 ಗಂಡನಿಂದಲೇ ತಲೆ ಹೊಡಿಸುವ ಘೋರಸನ್ನಿವೇಶವು ಬರುತ್ತದೆ.
 (ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ದೇವೀಭಾಗವತಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು
 ಮಗನ ಶವದೊಡನೆ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ
 ಪಡುವಾಗ ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಅವರನ್ನು ತಡೆಯು
 ವರು.) ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಪಾತ್ರ
 ಪರಿವರ್ತನ. ಐತರೇಯಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿ ಕೌಶಿಕನು ಕಾರುಣ್ಯ
 ಮೂರ್ತಿ. ಅವನ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಶುನಶ್ಯೇಪನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ
 ದೊರೆತದ್ದು. (ಅವನು ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಸೋದರಮಾವನೋ
 ಸೋದರಜ್ಜನೋ ಇರಬಹುದು; ಆದರೂ ಅವನ ಕರುಣವು
 ಕೇವಲ ಬಂಧುಪಕ್ಷಪಾತವಲ್ಲ.) ಇಂಥ ರಾಜರ್ಷಿಯು, ಬ್ರಹ್ಮ
 ರ್ಷಿಯು, ಈ ಕಥೆಯ ಚರಮಾವತಾರದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸ ಮೂರ್ತಿ
 ಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಸ್ವಚಂಡಕೋಪದ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲತಕ್ಕ
 ವರಿಲ್ಲ, ಅವನು ಕೇಳುವ ದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ, ಕೊಡುವ
 ಕಾಟಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವನ ಉದ್ದೇಶವು ಒಳ್ಳೆಯ

ದಾಗಿದ್ದಿತೆಂದೂ ಅವನು 'ಲೋಕದ ಕಣ್ಗೆ ಕಡುಮುಳಿದರಂತೆ
ತೋಟಿಸಿ ನತ್ಯಶುದ್ಧವಪ್ಪನ್ನೆಗಂ ಕಾಡಿ ನೋಡಿ ಕಡೆಯೊಳು
ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯಂಗೆ ಗಣವೆರಸಿ ಮೃಡನನೇಳತಂದಿತ್ತು ಕೀರ್ತಿ
ಯಂ ಮೂಜಗದ ಕಡೆಗೆ ಹರಹಿದ' ನೆಂದೂ (೯--೧೧)
ಹೇಳಿರುವುದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಸತ್ಯನಾಜನ್ಯ
ಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ, ಅವನಿಗೂ ಅವನಮೂಲಕ ಲೋಕಕ್ಕೂ
ಉಪಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಶುಭೋದ್ದೇಶವು ಕೊನೆಯ
ವರೆಗೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೂಚಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಈ ಉದ್ದೇಶವೇ
ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಇರುವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ವಸಿಷ್ಠರೊಡನೆ ಇದಕ್ಕಾಗಿ
ಹೂಡಿದ ವ್ಯಾಜ್ಯವು ಬರಿಯ ನಟನೆಯಾಗಿ, ಪಾಠಕರ ದೃಷ್ಟಿ
ಯಿಂದಲಾದರೂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಷ್ಟದ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯು ಕಡಮೆ
ಯಾಗಿ, ಈ ಕಥೆಯ ಕರುಣರಸದ ಬಣ್ಣವು ಕುಂದುತ್ತದೆ.
ಗ್ರಂಥದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ
ಕ್ಷಾತ್ರಗುಣ, ವಸಿಷ್ಠನ ಮೇಲಣ ಮೈರ, ಹುಟ ಇವೇ ಆತನು
ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕಾಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.
'ತೀವಿದೊಡ್ಡೊಲಗದ ನಡುವೆ ತನ್ನಂ ಮೊದಲೊಳೋವಿ
ನುಡಿಸದ ಕೋಪ ಒಂದು, ಆ ವಸಿಷ್ಠಮುನಿಯಾವುದಂ ಪೇಳ್ವ
ಡದನಲ್ಲೆಂಬ ಭಾಷೆ ಎರಡು, ಅವಿಳಿಜೀವಾವಳಿಯಲಿ ಭಾವಿ
ಪಡೆ ಕುಂದನಲ್ಲದೆ ಲೇಸ ಕಾಣದಿಹ ಭಾವ' ಮೂರು, ಇವಿಷ್ಟೂ
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಲ್ಲಿ ಮುಪ್ಪುರಿಗೊಂಡು ಕುಡಿವರಿದು ಕಡುಕೋಪ
ವಾವರಿಸಿ, ವ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಆರಂಭವಾಗಿ ವಸಿಷ್ಠನು ತನ್ನನ್ನು 'ರಾಜ
ಋಷಿಯೆಂದು ಕೆಟ್ಟಾಡಿತಕ್ಕಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನನಸತ್ಯನಂ ಮಾಡಿ
ನುವೆ' ನೆಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದನು. ಅವನ
ಈ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಸತ್ಯಭಂಗವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ
ಮುಗಿಯುವಂತಿಲ್ಲ; ಅವನ ಜಾತ್ಯಭಿಮಾನವನ್ನು ಪುಡಿಗುಟ್ಟಲು
ಅವನನ್ನು ಚಂಡಾಲ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಗಂಟುಹಾಕಬೇಕೆಂದೂ,

ಚಂಡಾಲನಿಗೆ ದಾಸನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಅವನು ವಿಶ್ವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವನು ; ಕೆಲವು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ಹೋಗಲಿ, ಹೊಲತಿಯರನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬಿಡಲಿ ಎಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ತವಕವಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯದ ಘನತೆಯನ್ನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದಾಗಲಿ, ವಸಿಷ್ಠನ ಮೇಲಣ ಹುಟ ಕೋಪಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಿಂದ ಆಡಿದ ಮಾತನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಈ ಚಂಡಾಲ ವೃತ್ತಾಂತಕ್ಕೆ ಔಚಿತ್ಯವಾಗಲಿ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವೇನಿದ್ದೀತು ಎಂಬುದು, ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ (ಪುಟ xxxii—xxxiv) ಪ್ರಾಚೀನಪುರಾಣ ಕಥೆಯನ್ನು ತಾತ್ವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು.²⁴ ಆಗ ಫಲಿತವಾಗುವುದೇನೆಂದರೆ :—

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆ

ವಸಿಷ್ಠ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ಪ್ರಾಚೀನ ಭರತ ಖಂಡದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ಪ್ರಬಲರಾದ ರಾಜನಿರ್ಮಾಣಕರು. ವಸಿಷ್ಠನು²⁵ ತ್ರಯ್ಯಾರುಣನಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದು ಸತ್ಯವ್ರತ ತ್ರಿಶಂ

²⁴ ಪುರಾಣದೊಳಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಚರಿತ್ರೆ ಅಡಗಿದೆಯೆಂದು ಈಗ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿರುವವರಲ್ಲಿ ಎಫ್. ಇ ಪಾರ್ಗಿಟರ್ ಎಂಬವರು ಮುಖ್ಯರು. ಅವರು ತಮ್ಮ Ancient Indian Historical Tradition ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರಾಯಲ್ ಏಷಿಯಾಟಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ ಪತ್ರಿಕೆ ತಾಳು ಬರೆದ ಎರಡು ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿಯೂ (೧೯೧೩, ೧೯೧೬) ಈ ಉಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಚರಿತ್ರೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

²⁵ ವಸಿಷ್ಠ ಎಂಬುದು ಕುಲದ ಹೆಸರು. (ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಸೂರ್ಯ ವಂಶದ ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬನೇ ಪುರೋಹಿತನಾಗಿರಲಾರನು.) ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ

ಕುವು ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನಾದಮೇಲೆ ತಾನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ರಾಜ್ಯ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದನು. ಆಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಪ್ರಬಲ ನಾಗಿ ತ್ರಿಶಂಕುವನ್ನೂ ಅವನ ಕಾಲಾನಂತರ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ನನ್ನೂ²⁶ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ತ್ರಿಶಂಕುವು ಪ್ರತಾ ಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನವನಾಗಿದ್ದು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ವಸಿಷ್ಠರ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಪುನಃ ವಸಿಷ್ಠರು ಪ್ರಾಬಲ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಹುಟ್ಟು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲವೆಂದೋ, ಮತ್ತಾವ ಕಾರಣ ದಿಂದಲೋ ರಾಜಸೂಯಯಾಗದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಲಭಿಸದೆ ತೇಜೋ ವಧೆಯಾಗಿ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಗೆಂದು ಕಾಡಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷಹುಟ್ಟಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಅವನಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. “ನನ್ನ ಕಡೆಯ ರಾಜನಾದ ‘ನತ್ಯಪ್ರತ’ ತ್ರಿಶಂಕುವನ್ನೂ ಚಂಡಾಲನನ್ನಾಗಿಯೂ, ದೇಶಭ್ರಷ್ಟನನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ

ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ವಸಿಷ್ಠನಿಗೆ ದೇವರಾಜ ಅಥವಾ ‘ದೇವರಾಜ ವಸಿಷ್ಠ’ ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಅವರ್ಷತಿ ಚ ಪರ್ಜಸ್ಯೇ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ದೇವರಾಜಃ |

ವಸಿಷ್ಠೋ ಜೀವಯಾಮಾನ ಯೇನ ಯಾತೋಽಕ್ಷಯಂ ಜಗತ್ ||

ಮಹಾಭಾರತ XIII, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೩೭, ಶ್ಲೋ. ೨೩.

‘ದೇವರಾಜ’ ಎಂದರೆ ‘ಇಂದ್ರ’ ಎಂದೂ ಅರ್ಥ. ಇದು ಬೆರೆತು ಹೋಗಿ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ‘ಇಂದ್ರ’, ನೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ, ‘ಇಂದ್ರ’ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ನತ್ಯವಿಚಾರ, ‘ಇಂದ್ರ’ ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ರೂಢಿತನನ್ನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರು ಎಂದು ವಾರಣ ಮಾಡುವುದು—ಮುಂತಾದ ಪರಿವರ್ತನವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.—

ಪಾರ್ಗಿಷರ್

²⁶ ಏತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ ಪ್ರಕಾರ ಇವನ ಪೂರ್ವಿಯಾದ ಹೆಸರು “ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ವೈಧನ ಐಕ್ಷ್ವಾಕು.” ಇಲ್ಲಿ ‘ವೈಧನ’ ಎಂದರೆ ‘ವೈವಸ್ವತ’ ಎಂಬಂತೆ, ನೂರೈವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಎಂದು ಅರ್ಥವಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇವನ ಕಾಲ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಪೂ ೨,೦೦೦ ಇದ್ದಿರಬಹುದು.

ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ರಾಜನಾದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನನ್ನು 'ಅಸತ್ಯವ್ರತ' ನಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ದೇಶ ಭ್ರಷ್ಟನೂ ಚಂಡಾಲನೂ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ವಸಿಷ್ಠನ ಮೇಲೆ ಹಟ ತೊಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಸಿಷ್ಠನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಕಾಲವನ್ನು ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಆಗ (ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಪುರಾಣ, ಅಧ್ಯಾಯ ೯; ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ, ೩—೫.) ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ರಾಜ್ಯವು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕೈತಪ್ಪಿ ಕೆಲವುಕಾಲ, ಹಿಂದೆ ವಸಿಷ್ಠರ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊನೆಗೆ ಸರ್ವಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಿಗೋ ರೋಹಿತಾಶ್ವನಿಗೋ ಬಂತೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಿಂದ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಅವನಿಗೆ ಚಂಡಾಲ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದೂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ತೊಟ್ಟ ಹಟವು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ವರ್ಣನೆ

ರಾಘವಾಂಕನು ತತ್ತ್ವ ವಿವೇಚನೆಮಾಡಿ ಚರಿತ್ರೆ ಬರೆಯಲು ಹೊರಟವನಲ್ಲ; ತನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಬರೆದವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥಾಂಶಗಳ ಪರಿಪಾಕವೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯದ ಮೆರುಗೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ರಸವತ್ತಾದ ಕಥನಕ್ರಮ, ಸ್ಫುಟವಾದ ಪಾತ್ರಪ್ರದರ್ಶನ, ನೈಸರ್ಗಿಕವಾದ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು, ಭಾವಪ್ರಪಂಚ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚಗಳೆ ಖಚಿತವಾದ ವರ್ಣನೆಗಳು, ಜೀವನ ವಿಮರ್ಶೆ, ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅತಿಶಯವೂ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಕಥನರೀತಿ ಪಾತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ರಮ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಸ್ವರೂಪ

ಗಳನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ವಿವರಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವರ್ಣನ ರೀತಿಯನ್ನು ಒಂದೆರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ವಿವರಿಸ ಬಹುದು.

ಇದು ವಸಿಷ್ಠರ ವರ್ಣನೆ :—

ತಿಳಿಗೊಳನ ಬಳಸಿ ನಳನಳಿಸಿ ಬೆಳೆದೊಳಮಾವು
 ಗಳ ತಳದ ಮಲ್ಲಿಕಾಮಂಟಪದ ತಣ್ಣೆಳಲ
 ತೆಳುಗಾಳಿಯೊಳು ಪುಣ್ಯವಪ್ಪ ಪುಳಿನಸ್ಥಳದ 'ಮೇಲಶೋಕೆಯ ತರು
 ತಳಿರ ತೊಂಗಲ ಗದ್ದುಗೆಯೊಳೊಲಗಂಗೊಟ್ಟು ವಿನ |
 ಬಳಸಿ ಹಿಂದೆದಬಲದೊಳಿಪ್ಪ ಮುನಿಗಳ ಕೂಡೆ
 ನಲವಿನಿಂ ನುಡಿವ ಪಶುಪತಿಯಂತಿರಿದ್ ಮುನಿನಾಥ
 ಕಣ್ಣೆದಿದನು ||
 (ಹ.ಕಾ. ಸಂಗ್ರಹ ೩-೩೦).

ಇದರಲ್ಲಿ ವಸಿಷ್ಠರ ಸಾತ್ವಿಕ ವೃತ್ತಿಯೂ ಶಾಂತಿ ಪ್ರೀತಿಗಳೂ ಅವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮೃದುವಾದ ತಂಪಾದ ಬಾಹ್ಯಸನ್ನಿವೇಶವೂ ಉಚಿತವಾದಲಲಿತ ಪದ ಪುಂಜಗಳಿಂದಲೇ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿವೆ.

ಇದು ಬೆಂಕಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸಾಯುವವರ ವರ್ಣನೆ:—

ಕಡಗಿ ಕರ್ಪೂಗೆ ಸುತ್ತಿ ದಳುರಿಗಳೆದು ಕೆಂ
 ಗಿಡಿಗೆದಲು ಕೆಂಡಂಗಳಡಸಿ ಸುಡೆ ಮಿಡುಮಿಡನೆ
 ಮಿಡುಕಿ ಬಾಯ್ಕಿಟ್ಟೊಳಲ ಕೆಡದೊಡಲು ಮಡಿದು
 ಕೈಕಾರ' ಬೆಂದು ಸುಕ್ಕಿಸುಗಿದು . . . . ||
 (ಹ.ಕಾ. ಸಂಗ್ರಹ ೭-೭)

ಇದು ಕಾಳಗಿಟ್ಟಿನ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದವರ ಹಲವು ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು, ಕರುಣ ಭಯಾನಕಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ, ವಿವರಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪವಾದ ಶಬ್ದಾಕ್ಷರಪ್ರಯೋಗವು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಣವೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗುಣವು ಗಂಗಾನದಿಯ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. —

ಪುಳುಪುಳಿಸಿ ಕವಿವ ತರೆಗಳು ಹಳಚಿ ಕುದಿದು ಬೊ
ಬ್ಬಳಿಗುಡಲು ಮರಳಿ ಮೆಹಹಂ ಮೆಹೆದು ಮುರಿದಿಳಿದು
ಪೊಳೆವ ಸುಳಿಗಳ ಬಳಗಮಂ ಬಳಸಿ ಭೋರ್ಗರೆದು

ಬೊಬ್ಬಿಡುವ ತಳ್ಳಿವೊನಲು |

ಸೆಳೆದು ಕೈಯಿಂ ಹೊಯ್ಲ ಹೋರಟೆಯೊಳುಕ್ಕಿ ಮು
ಮ್ಬಳಿಪ ನೊರೆಬುದುಬುದವನೊಡೆಗಲಸಿ ಕದಡಿ ಕ
ಣ್ಣವಟ್ಟು ಲಹರಿಗಳ ಲಗ್ಗೆಯಿಂದೆಸೆವ ನದಿಯೊಪ್ಪ

ವನದೇವೊಗಳ್ಳೆನು ||

(ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ. X, ೨೯).

ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ನೀರು ನೊರೆ ಅಲೆ ಸುಳಿ ಸೆಳವು
ಹೊಳವು ಹೊನಲುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವಂತಿವೆ.

ಪಿಡಿದ ಸಂಬಳಿಗೋಲು ಕಾರೊಡಲು ಕೆಂಗಣ್ಣು
ಕುದಿದು ಕೊಬ್ಬಿದ ಬನುಲು ದಡದಡಿಸಿ ತರಹರಿಸು
ವಡಿಯ ಕೆದಕಿದ ತಲೆಯನಡಿಸಿ ಸುತ್ತಿದ ಮುಪ್ಪುರಿಯು

ಬಾರಿ ಕಡ್ಡಣಿಗೆಯ |

ಬಿಡದೆ ಥಟ್ಟನೆ ತೇಗಿ ನೆರವಿಯಂ ಬಯ್ಯು . . . ||

ಎಂಬ ಪದ್ಯವು (೭-೩೧) ನಾಲ್ಕೈದು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ “ ಬಿಟ್ಟು
ನುಡಿಯ ಕಲಿ ವೀರಬಾಹುಕನ ” ಘೋರಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ
ಕಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ಅರಿರಾಯರೊಳು ಕಾದಿ ಮಡಿದಾತನಲ್ಲ ಮುನಿ
ವರರ ಯಾಗವ ಕಾದು ಮಡಿದಾತನಲ್ಲ ದೇ
ವರಿಗೆ ಶಿತವಾಗಿ ಮಡಿದವನಲ್ಲ ಮಾಂಸದಾನವ

ಬೇಡಿದರ್ಗೊಡಲನು |

ಅರಿದರಿದು ಕೊಟ್ಟು ಮಡಿದವನಲ್ಲ ಹುಳ್ಳಿಯಂ
ತರಹೋಗಿ ಕಾಡೊಳಗೆ ಬಡಹಾವು ಕಟ್ಟಿ ಮುನಿ
ವರಿಗೆ ನಗೆಗೆಡೆಯಾಗಿ ನಿಷ್ಕಾರಣಂ ಮಡಿವರೇ . . . ||

ಎಂಬುದು ಧೀರೋವಾತ್ತ ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಪರ್ಣಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಮತಿಯ ಗೋಳಾಟಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಈವಿಧವಾದ ವರ್ಣನೆಗಳು ಈಚಿನ ಜಯನ್ಯಪಕಾಪ್ಯ, ಚನ್ನಬಸವಪುರಾಣ, ಜೈಮಿನಿಭಾರತ ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ, ಅಲಂಕಾರ ಕವಿನಮಯ ಚಮತ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ²⁷ ಹಾಗೇ ರಾಘವಾಂಕನು ತನ್ನ ತರುವಾಯ ಬಂದ ಷಟ್ಪದಿಕರ್ತರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನಾದನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ನೀತಿ

ಪ್ರಾಚೀನಕವಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾವ್ಯರಮಣೀಯತೆಯೊಂದನ್ನೇ, ನೀತಿವಿರಹಿತವಾದ ರಸಪುಷ್ಟಿಯೊಂದನ್ನೇ, ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾವ್ಯ ಬರೆಯಲು ಹೊರಡುವವರಲ್ಲ ; ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೇ ಶ್ರೇಯಃಕಾಂಕ್ಷಿಗಳು ; ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ಅವಿರುದ್ಧವಲ್ಲದ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಬಯಸತಕ್ಕವರು, ಧರ್ಮಾನುಗತವಾದ ಅನಂದವನ್ನು ಬೋಧಿಸತಕ್ಕವರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ರಾಘವಾಂಕನು, ಶಿವಭಕ್ತನೂ ಸತ್ಯಸಂಧನೂ ಆದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಥೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ

²⁷ ೧ ಶಬರ ಜಾಲಮಂ ಬಗಹ್ಯದಯಶೂಲಮಂ ಮೃಗದ ಕಡೆಗಾಲಮಂ.

(೩-೧೪)

೨ ಹೆಂದದಾನಂದದಿಂ ಬಂದು ವಂದಿಸಿ ಮುಂದೆ ನಿಂದೆಂದಿನಂದದಿಂದಿಂದು ಮುದದಿಂದ.

(೩-೨೭)

೩ ಗರಳಗೊರಳವನರಳ ಸರಳಗೆ ಮುನಿವಂತೆ ಯಿರಳ ತಿರುಳನ ಹೊರಳಿಗಾತರಣ ಕೆರಳಂತೆ.....

(೪-೧೦)

೪ ನವಭಂಗ ಭರಿತೆಯಾಗಿಯು ನತರ ಜನನಭಂಗವನಳವಳ್ಯಧೋಗ ಮನೆಯಾಗಿಯು ನೋರಿಕದವನತ್ಯೂರ್ಧ್ವಗಮನಂ ಮಾರ್ಪಳ.

(ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ X ೩೧) ಇತ್ಯಾದಿ.

ವಸ್ತುವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವರೂ 'ತುದಿಮೊದ
ಲ್ತಿನಕ ಹೇಟಿದ ಕಾವ್ರಸಫಲಿಂಗಳನು ಸವಿಸುವುದು' ಅವನ
ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೇ ಹೊರತು ಧರ್ಮೋಪದೇಶಗಳನ್ನು ಕೊಡು
ವುದಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಗ್ರಂಥದ ಮಧ್ಯೆ, ಅವಕಾಶವಿರುವ ಕಡೆ
ಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪುರಾಣಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರು
ವಂತೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಧರ್ಮೋಪನ್ಯಾಸಗಳಿಲ್ಲ. ಅವೆಲ್ಲದರ ಸಾರ
ವಾಗಿ ಅವನು ಸತ್ಯದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ.
ಸತ್ಯವು ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪ; 'ಪರನೆಂಬುದೇ ಸತ್ಯ, ಸತ್ಯವೆಂ
ಬುದು ಹರನು.' ಎಂದು ಶ್ರುತಿ ಸಾರುತ್ತದೆ, ಅ ಬಾಕ್ಯವನ್ನು
'ನಿರುಕಮಾಡಿದ ವೇದಪ್ರಮಾಣ ಪುರುಷ' ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ. ಸತ್ಯ
ದಾನ ಶಾಂತಿ ಕ್ಷಮೆ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ
ಆತನ ಪುಣ್ಯಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ 'ಆತನ ಪೊಗಳ್ಳು ಜನ ಬದುಕ
ಬೇಕೆಂಬುದು' ಅವನ ಆಶಯ. ಸತ್ಯವು ಧರ್ಮದ ಸಾರ,
ಅದರಿಂದ ಇಹವೂ ಉಂಟು ಪರವೂ ಉಂಟು; ಹುಸಿಯೇ
ಹೊಲೆ; 'ಅತಿ ಹುಸಿದನತಿಹೊಲೆಯ, ಹುಸಿಯದಿಹ ಹೊಲೆ
ಯನುನ್ನತಯತಿವರಂ'²⁸ ಹುಸಿದು ಮಾಡುವ ಮಹಾಯಜ್ಞ
ತಪವೈದೆ ಪಂಚಪಾತಕ, ಸತ್ಯವೆರಸಿದನ್ಮಾಯವದು ಲಿಂಗಾ
ರ್ಚನೆ; ಶ್ರುತಿಮತವಿದು.' ಎಂದು ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯ ಬಾಯಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. 'ಅನ್ಯತವಟಿಯಿಡ ಹೊಲೆಯನಂ ನೆನೆಯೆ ಪುಣ್ಯ.'
ಸತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕುಲಾಚಾರವು ಸದಾಚಾರವಲ್ಲ. 'ಘನಸತ್ಯವೇ
ಜೀವವೆಂದಿದರ್ ಹೊಲೆಯನ ಸೇವೆ ಗುರುಸೇವೆ, ಹೊಲೆವೇಷ
ಪಾಪನ ಪುಣ್ಯವೇಷ. . . . . ' ಎಂಥ ಉತ್ತಮಕುಲದಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದರೂ ತ್ರಿಶಂಕುವಿನಂತೆ 'ಅವಗುಣಗಳ ಸಂಗಡಂ ಕುಲಂ

²⁸ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಹಿರಿಯ ಮಾನುಷ್ಯ' ನಾವ ಕುಬ್ಜಿಯ ನಾಗಿ
ದೇವನ ವೃತ್ತಾಂತವು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ (ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆ
ಪುಟ ೬೭: ಬಸವಪುರಾಣ, ಸಂಧಿ ೨೫.)

ಹಸಗಟ್ಟು' ಚಂಡಾಲನಾಗಬಹುದು. ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಾದರೂ ಪರಿಶ್ಚಂದ್ರನಂಧವನು. ಗುಣಸಾಹಚರ್ಯದಿಂದ, ಕೆಚ್ಚಲ ಮಾಂಸದ ಮೂಲಕ ಬಂದ ಹಾಲಿನಹಾಗೂ, ಚೇನು ನೋಣದ ಮೂಲಕ ಬಂದ ಮಧುವಿನಹಾಗೂ. ಸರ್ವಗ್ರಾಹ್ಯನೂ ಪೂಜ್ಯನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗುಣದಮುಂದೆ ಜಾತಿ ಕುಲಗಳೆಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಮುಷಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಒಳಗೆ ನಿರ್ಮಲವಾಗಬೇಕು ; ಶಾಂತಿದಾಂತಿಗಳು ಬೇಕು.²⁹ ಅದಿಲ್ಲದೆ ಅತಿಕೋಪಾದಿಗಳಿದ್ದರೆ ಅವೇ 'ಮುನಿಗೆ ಹೊರೆ.' ಇದು ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯವು ಮಾಡಿರುವ ಗುಣ ಕರ್ಮ ಜಾತಿ ಕುಲಾದಿ ಪರಿಶೀಲನೆ. ಇದು ಸರ್ವಸಮ್ಮತವೂ ಉದಾರವೂ ಆದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ರಾಘವಾಂಕನು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪಂಥಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದನೋ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನೋ,³⁰ ಅಂತಸ್ತು ದ್ವಿ ಸತ್ಯ ಸದಾಚಾರಾದಿಗಳನ್ನು ಅವರ ಉಪದೇಶಗಳಿಂದ ಉಜ್ಜ್ವಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡನೋ ಬಿಟ್ಟನೋ ಈಗ ನಿರ್ಧರಮಾಡಿ ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಗುಣಕರ್ಮ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ, ಅವನು ವಿಚಾರಪರಿಪುಷ್ಕರನಾಗಿದ್ದ, ಸತ್ಯಧರ್ಮಗಳ ತಿರುಳನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಸಿದ್ಧರಾಜು ಅಲ್ಲಮ ಬಸವೇಶ್ವರ ಮುಂತಾದ

²⁹ ವಸಿಷ್ಠನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ :—ನೀತಿ, ಶಾಂತಿ, ಭೂತದೇವ, ಸ್ವಾಪಂತ್ರ್ಯವೃತ್ತಿ, ಇತ್ಯಾದಿ. (ಹ. ಕಾ ಸಂಗ್ರಹ ೩—೩೨)

³⁰ If they (ಪರೀಶ್ವರ, ರಾಘವಾಂಕ, ಕೆರೆಯ ಪದ್ಮರಸ) wrote in the reign of Narasimha I (1141-1173), they must belong to about that time (1165); but then they could scarcely have received their inspiration from Basava, and their works must be evidence of a general revival of Saivism, of which Basava's work was only a part. It would be otherwise if they lived under Narasimha II (1220-35) or Narasimha III (1254-1291)—*A History of Kanarese Literature* by E. P. Rice, pp. 43-44.

ಅನುಬಂಧ I

ಸತ್ಯವ್ರತ ತ್ರಿಶಂಕುವಿನ ಕಥೆ

ಪರಿವಂಶ, ಬ್ರಹ್ಮ, ಶಿವಪುರಾಣಗಳು-ವಾಯು, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ, ಲಿಂಗಪುರಾಣಗಳು

ತಸ್ಯ ಸತ್ಯವ್ರತೋ ನಾಮ ಕುಮಾರೋಽಧೂನ್ಯಹಾಬಲಃ |

ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಮಂತ್ರಾಣಾಂ

ವಿಷ್ಣುಂ ಚಕ್ರೇ ಸ ದುರ್ಮತಿಃ ||

ಯೇನ ಭಾರ್ಯಾ ಪೃತಾ ಪೂರ್ವಂ

ಕೃತೋದ್ವಾಹಾ ವರಸ್ಯ ವೈ |

ಬಾಲಾತ್ ಕಾಮಾಚ್ಛ ಮೋಹಾಚ್ಛ

ಸಂಹರ್ಷಾಚ್ಛಾಪಲೇನ ಚ ||

ಜಹಾರ ಕನ್ಯಾಂ ಕಾಮಾಚ್ಛ

ಕಸ್ಯ ಚಿತ್ತುರವಾಸಿನಃ ||

ತೇನ ಭಾರ್ಯಾ ವಿದರ್ಭಸ್ಯ

ಪೃತಾ ಪತ್ನಾ ಬಸೌಕನಃ ||

ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಮಂತ್ರೇಷು

ನಿಷ್ಪ್ರಾಮಪ್ರಾಪಿತೇಷ್ವಿಹ |

ಕಾಮಾದ್ಯರಾಚ್ಛ ಮೋಹಾಚ್ಛ

ಸಂಹರ್ಷೇಣ ಬಲೇನ ಚ ||

ಭಾವಿನೋಽರ್ಧಸ್ಯ ಚ ಬರಾತ್

ತತ್ಪ್ರಪಂ ತೇನ ಧೀಮತಾ | 5

ತಮಧರ್ಮೇಣ ಸಂಯುಕ್ತಂ ರಾಜಾ ತ್ರಯ್ಯಾರುಣೋಽತ್ಯಜತಃ ||

ಅಪಹ್ವಂಸೇತಿ ಬಹುಶೋ ವದತ್ ಕ್ರೋಧನಮನ್ವಿತಃ |

ಪಿತರಂ ಸೋಽಬ್ರವೀತ್ ತ್ಯಕ್ತಃ ಕ್ವ ಗಚ್ಛಾಮಿತಿ ವೈ ಪುರುಷಃ |

ಪಿತಾ ಜೈನಮಧೋವಾಚ ಶ್ವಪಾಕೃತ್ಸಹ ವಿರ್ತಯ |

ನಾಹಂ ಪುತ್ರೇಣ ಪುತ್ರಾರ್ಥೇ ತ್ವಯಾದ್ಯ ಕುಲಪಾಂಶನ ||

10

ಇತ್ಯುಕ್ತಸ್ತ ನಿರಾಕ್ರಮನ್ ಗರಾದ್ ಚನಾತ್ ಪಿತುಃ |

ನ ಜೈನಂ ವಾರಯಾಮಾಸ ವಸಿಷ್ಠೋ ಭಗವಾಃ ಬುಧಿಃ ||

ಸ ತು ಸತ್ಯವ್ರತೋ ಧೀರ್ಮಾ ಶ್ವಪಾಕಾವಸಥಾಂತಿಕೇ |

ಪಿತ್ರಾ ತ್ಯಕ್ತೋಽವಸದ್ವೀರಃ ಪಿತಾ ಚಾಸ್ಯ ವನಂ ಯಯಾ ||

ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ವಿಷಯೇ ತಸ್ಯ ನಾವರ್ಷತಃ ಪಾಕಶಾಸನಃ |

15

ಸಮಾ ದ್ವಾದಶ ಸಂಪೂರ್ಣಾಸ್ತೇನಾಧರ್ಮೇಣ ವೈ ತದಾ ||

ದಾರಾಂಸ್ತು ತಸ್ಯ ವಿಷಯೇ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಮಹಾತಪಾಃ |

ಸಂನ್ಯಸ್ಯ ಸಾಗರಾನೂಪೇ ಚಕಾರ ವಿಪುಲಂ ತಪಃ ||

ತಸ್ಯ ಪತ್ತೀ ಗಳೇ ಬದ್ಧಾ ಮಧ್ಯಮಂ ಪುತ್ರಮೌರನಂ ।
 ಶೇಷಸ್ಯ ಭರಣಾರ್ಥಾಯ ವ್ಯಕ್ರೀಣಾದ್ಲೋಶತೇನ ವೈ ॥ 20
 ತಂ ತು ಬದ್ಧಂ ಗಳೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಕ್ರಯಾರ್ಥಂ ನರೋತ್ತಮಃ ।
 ಮಹರ್ಷಿಪುತ್ರಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಮೋಕ್ಷಯಾಮಾಸ ಸುವ್ರತಃ ॥
 ಸತ್ಯವ್ರತೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಧರಣಂ ತಸ್ಯ ಚಾಕರೋತ್ ।
 ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯ ತುಷ್ಣ್ಯಾರ್ಥಂ ಅನುಕಂಪಾರ್ಥಮೇವ ಚ ॥
 ಸೋಽಭವದ್ಗಾಲಪೋ ನಾಮ ಗಳೇ ಬಂಧಾನ್ಮಹಾಶಪಾಃ । 25
 ಮಹರ್ಷಿ ಕೌಶಿಕೋ ಭೀಮಾಂಸ್ತೇನ ವೀರೇಣ ಮೋಕ್ಷಿತಃ ॥
 ಸತ್ಯವ್ರತಸ್ತು ಬಕ್ತ್ಯಾ ಚ ಕೃಪಯಾ ಚ ಪ್ರತಿಜ್ಞಯಾ ।
 ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಕಳತ್ರಂ ಚ ಬಧಾರ ವಿನಯೇ ಸ್ಥಿತಃ ॥
 ಹತ್ವಾ ದ್ಯುಗಾಂ ಪರಾಹಾಂಶ್ಚ ಮಸಿಷಾಂಶ್ಚ ವನೇಚರಾತ್ ।
 ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಾಶ್ರಮಾಭ್ಯಾಸೇ ತನ್ಮಾಂಸಮನಯತ್ ತತಃ ॥ 30
 ಉಪಾಂಶುವ್ರತಮಾಸ್ತಾಯ ದೀಕ್ಷಾಂ ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕೀಂ ।
 ಪಿತುರ್ನಿಯೋಗಾದಭಜನ್ಯಪೇ ತು ವನಮಾಸ್ಥಿತೇ ।
 ಅಯೋಧ್ಯಾಂ ಜೈವ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ತಥೈವಾಂತಃಪುರಂ ಮುನಿಃ ।
 ಯಾಜ್ಞೋಪಾಧ್ಯಾಯಸಂಯೋಗಾತ್ ವಸಿಷ್ಠಃ ಪರೈರಕ್ಷತ ॥
 ಸತ್ಯವ್ರತಸ್ತು ಬಾಲಾಶ್ಚ ತು ಭಾವಿನೋರ್ಧನ್ಯ ವೈ ಬರಾತ್ ॥ 35
 ವಸಿಷ್ಠೇಽಭ್ಯಧಿಕಂ ಮನ್ಯುಂ ಧಾರಯಾಮಾಸ ನಿತ್ಯದಾ ॥
 ಪಿತ್ರಾ ಹಿ ತಂ ತಮಾ ರಾಷ್ಟ್ರಾತ್ ಪರಿತ್ರೆಕ್ತಂ ಸ್ವಮಾತ್ಮಜಂ ।
 ನ ವಾರಯಾಮಾಸ ಮುನಿರ್ವಸಿಷ್ಠಃ ಕಾರಣೇನ ವೈ ॥
 ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಮಂತಾಣಾಂ ನಿಷ್ಕಾ ಸ್ಯಾತ್ ಸಪ್ತಮೇ ಪದೇ ॥ 40
 ಜಾನಕ ಧರ್ಮಾನ್ವಸಿಷ್ಯಸ್ತು | ಜಾನಕ ಧರ್ಮಾನ್ವಸಿಷ್ಯಸ್ತು
 ನ ಮಾಂ ತ್ರಾತೀತಿ ಭೋದ್ವಿಜಾಃ | ನ ಚ ಮಂತ್ರಾನಿಹೇಚ್ಛತಿ ॥
 ಇತಿ ಸತ್ಯವ್ರತೋ ರೋಷಂ ವಸಿಷ್ಠೇ ಮನಸಾಕರೋತ್ ।
 ಗುಣಬುದ್ಧ್ಯಾ ತು ಭಗವಾನ್ ವಸಿಷ್ಠಃ ಕೃತವಾಂಸ್ತದಾ ॥
 ನ ತು ಸತ್ಯವ್ರತಸ್ತಸ್ಯ ತಮುಪಾಂಶುಮಬುದ್ಧತಃ ।
 ತಸ್ಮಿನ್ನಪರಿತೋಷೋ ಯಃ ಪಿತುರಾಸೀನ್ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ 45
 ತೇನ ದ್ವಾದಶವರ್ಷಾಣಿ ನಾವರ್ಷಾತ್ ಪಾಕಶಾಸನಃ ।
 ತೇನ ತ್ವಿದಾನೀಂ ವಹತಾ ದೀಕ್ಷಾಂ ತಾಂ ದುರ್ವಹಾಂ ಭುವಿ ॥

ಕುಲಸ್ಯ ನಿಷ್ಕೃತಿನ್ವಸ್ಯ ಕೃತಾ ಸಾ ವೈ ಭವೇದಿತಿ |
 ನ ತಂ ವಸಿಷ್ಠೋ ಭಗವಾನ್ ಪಿತೃ ತೃಕ್ಷಂ ನೃವಾರಯತ್ ||
 ಅಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯಾಮೃಹಂ ಪುತ್ರಂ | | ಅಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯಾಮೃಹಂ ರಾಜ್ಯೇ
 ಅಸ್ಯೇತ್ಯೇವಂಮತಿರ್ಮುನಿಃ | | ಪಶ್ಚಾದೇನಮಿತಿ ಪ್ರಭುಃ || 50
 ಸ ತು ದ್ವಾದಶ ಸರ್ಪಾಣಿ ದೀಕ್ಷಾಂ ತಾಮುದ್ವಹನ್ ಬಲೀ ||
 ಅವಿದ್ಯಮಾನೇ ಮಾಂಸೇ ತು ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ |
 ಸರ್ಪಕಾಮದುಹಾಂ ಮೋಗ್ಧೀಂ ಸ ದದರ್ಶ ನೃಪಾತ್ಮಜಃ ||
 ತಾಂ ವೈ ಕ್ರೋಧಾಚ್ಛ ಮೋಹಾಚ್ಛ ಶ್ರಮಾಚ್ಛೈವ ಕ್ಷುಧಾನ್ವಿತಃ |
 ದಸು ಧರ್ಮಗತೋ ರಾಜಾ ಜಘಾನ ಬಲಿನಾಂ ವರಃ ||
 ಸ ತನ್ಮಾಂಸಂ ಸ್ವಯಂ ಚೈವ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯ ಚಾತ್ಮಜಾನ್ | 55
 ಭೋಜಯಾಮಾಸ ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ವಸಿಷ್ಠೋಪ್ಯಸ್ಯ ಚುಕ್ರಧೇ ||
 ಪೋಷಾಚ ಚೈವ ಭಗವಾನ್ ವಸಿಷ್ಠಸ್ತಂ ನೃಪಾತ್ಮಜಂ |
 ಪಾತಯೇದಯಮಹಂ ಕ್ರೂರ ತವ ಶಂಕುಂ ಅಯೋಮಯಂ ||
 ಯದಿ ತೇ ದ್ವಾಮಿವೌ ಶಂಕು | | ಯದಿ ತೇ ತ್ರೀಣಿ ಶಂಕುನಿ
 ನ ಸ್ಯಾತಾಂ ವೈ ಕೃತೌ ಪುನಃ | | ನ ಸ್ಯುರ್ವಿ ಪುರುಷಾರ್ಥಮು || 60
 ಪಿತುಶ್ವಾಪರಿತೋಷೇಣ ಗುರೋರ್ದೋಗ್ಧೀವರ್ಧನ ಚ |
 ಅಪೋಕ್ಷಿತೋಪಯೋಗಾಚ್ಛ ತ್ರಿವಿಧಸ್ತೇ ವೃತಿಕ್ರಮಃ ||
 ಏವಂ ಸ ತ್ರೀಣಿ ಶಂಕುನಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಸ್ಯ ಮಹಾತಪಾಃ |
 ತ್ರಿಶಂಕುರಿತಿ ಪೋಷಾಚ ತ್ರಿಶಂಕುಸ್ತೇನ ಸ ಸ್ತೃತಃ ||
 ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ್ನು ದಾರಾಣಾಂ ಅಗ್ರೋ ಭರಣೇ ಕೃತೇ | 65
 ತತಸ್ತಸ್ಮೈ ವರಂ ಪ್ರಾದಾತ್ ಮುನಿಃ ಪ್ರೀತ್ಯಶ್ಚ ಶಂಕವೇ ||
 ಛಂದ್ಯಮಾನೋವರೇಣಾಧ ವರಂ ವಪ್ರೇ ನೃಪಾತ್ಮಜಃ |
 ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ಭಯೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಗತೇ ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕೇ ||
 ಪಿತ್ರ್ಯೇಭಿಚ್ಯ ರಾಜೇ ತು ಯಾಜಯಾಮಾಸ ತಂ ಮುನಿಃ |
 ಮಿಷತಾಂ ದೇವತಾನಾಂ ಚ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಚ ಕೌಶಿಕಃ || 70
 ಸಶರೀರಂ ತದಾ ತಂ ವೈ ದಿವಜಾರೋಪಯತ್ ಪ್ರಭುಃ |
 ಮಿಷತಸ್ತು ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್ ||
 ಅತ್ರಾಪ್ತು ದಾಹರಂತೀಮೌ ಶ್ಲೋಕೌ ಪೌರಾಣಿಕಾ ಜನಾಃ |
 ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಪ್ರಸಾದೇನ ತ್ರಿಶಂಕುರ್ದಿವಿ ರಾಜತೇ ||
 ದೇವೈಸ್ಸಾರ್ಧಂ ಮಹಾತೇಜಾಽನುಗ್ರಹಾತ್ ತಸ್ಯ ಧೀಮತಃ || 75

ಅನುಬಂಧ II

ಶುನಶ್ಶೇಪನ ಕಥೆ

(ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪಂಚಿಕಾ ೭, ಅಧ್ಯಾಯ ೩)

ಖಂಡ ೧

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೋ ಹ ವೈಧನ ಐಕ್ಷ್ವಾಕೋ ರಾಜಾಽಪುತ್ರಃ |
ತಸ್ಯ ಹ ಶತಂ ಜಾಯಾ ಬಧೂವುಃ | ತಾನು ಪುತ್ರಂ ನ ಲೇಭೇ |
ತಸ್ಯ ಹ ಪರ್ವತನಾರದೌ ಗೃಹ ಉಪತುಃ | ಸ ಹ ನಾರದಂ
ಪಪ್ರಚ್ಛ:-

ಯಂ ಸ್ವಿಮಂ ಪುತ್ರಮಿಚ್ಛಂತಿ ಯೇ ವಿಜಾನಂತಿ ಯೇ ಚ ನ |

ಕಿಂ ಸ್ವಿತ್ಪುತ್ರೇಣ ವಿಂದತೇ ತನ್ಮ ಆಚಕ್ಷ್ವ ನಾರದ ||

ಇತಿ. ಸ ಏಕಯಾ ಪೃಷ್ಠೋ ದಶಭಿಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ : --

ಬುಣಮಸ್ಮಿನ್ ಸಂನಯತ್ಯಮೃತತ್ವಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ |

ವಿತಾ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಜಾತಸ್ಯ ಪಶ್ಯೇಚ್ಛೇಜ್ಜೀವತೋ ಮುಖಂ ||

ಯಾವಂತಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಭೋಗಾ ಯಾವಂತೋ ಜಾತವೇದಸಿ |

ಯಾವಂತೋ ಅಪ್ಸು ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಛಾಯಾನ್ವತ್ನೇ ವಿಶುಸ್ತತಃ ||

ಶಶ್ವತ್ಪುತ್ರೇಣ ವಿತರೋಽತ್ಯಾಯ್ ಬಹುಲಂ ತಮಃ |

ಆರ್ಮಾ ಹಿ ಜನ್ತು ಆತ್ಮನಃ ಸ ಇರಾವತ್ಯತಿತಾರಿಣೀ ||

ಕಿಂ ನು ಮಲಂ ಕಿಮಾನಂ ಕಿಮು ಶ್ಮಶ್ರೂಣಿ ಕಿಂ ತಪಃ |

ಪುತ್ರಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಣ ಇಚ್ಛಧ್ವಂ ಸ ವೈ ಲೋಕೋಽವದಾವದಃ ||

ಅನ್ವಂ ವ ಪ್ರಾಣಃ ಶರಣಂ ಹ ವಾಸೋ

ರೂಪಂ ಹಿರಣ್ಯಂ ಪಶವೋ ವಿವಾಹಾಃ

ಸಮಾ ಹ ಜಾಯಾ ಕೃಷಣಂ ಹ ದುಹಿತಾ

ಜ್ಯೋತಿರ್ಹ ಪುತ್ರಃ ಪರಮೋ ವೈರೋಮ್ ||

ಪತಿರ್ಜಾಯಾಂ ಪ್ರವಿಶತಿ ಗರ್ಭೋ ಭೂತವ್ಯ ಸ ಮಾತರಂ |

ತಸ್ಯಾಂ ಪುನರ್ನವೋ ಭೂತ್ವಾ ದಶಮೇ ಮಾಸಿ ಜಾಯತೇ ||
 ತಸ್ಯಾಯಾ ಜಾಯಾ ಭವತಿ ಯದಸ್ಯಾಂ ಜಾಯತೇ ಪುನಃ |
 ಅಥೂತಿರೇಷಾ ಭೂತಿರ್ಬೀಜಮೇತನ್ಮುಢೀಯತೇ ||
 ದೇವಾಶ್ಚೈತಾಮೃಷಯಶ್ಚ ತೇಜಃ ಸಮಭರನ್ಮಹತ್ |
 ದೇವಾ ಮನುಷ್ಯಾನುಪನ್ನೇಷಾ ಘೋ ಜನನೀ ಪುನಃ ||
 ನಾಪುತ್ರಸ್ಯ ಲೋಕೋಽಸ್ತೀತಿ ತತ್ಸರ್ವೇ ಪಶವೋ ವಿದುಃ |
 ತಸ್ಯಾತ್ಮಾ ಪುತ್ರೋ ಮಾತರಂ ಸ್ವಸಾರಂ ಚಾಫಿರೋಹತಿ ||
 ಏಷ ಪಂಥಾ ಉರುಗಾಯಃ ಸುಶೇವೋ
 ಮಂ ಪುತ್ರಿಣ ಅಕ್ರಮಂತೇ ವಿಶೋಕಾಃ |
 ತಂ ಪಶ್ಯಂತಿ ಪಶವೋ ವಯಾಂನಿ ಚ
 ತಸ್ಮಾತ್ತೇ ಮಾತ್ರಾಪಿ ಮಿಥುನೀಧವಂತಿ ||
 ಇತಿ ಪಾನ್ಯಾ ಅಖ್ಯಾಯ.

ಖಂಡ ೨

ಅಥೈನಮುವಾಚ ವರುಣಂ ರಾಜಾನಮುಪಧಾವ
 ಪುತ್ರೋ ಮೇ ಜಾಯತಾಂ ತೇನ ತ್ವಾ ಯಜಾ ಇತಿ. ತಥೇತಿ
 ಸ ವರುಣಂ ರಾಜಾನಮುಪಸಸಾರ ಪುತ್ರೋ ಮೇ ಜಾಯತಾಂ
 ತೇನ ತ್ವಾ ಯಜಾ ಇತಿ, ತಥೇತಿ. ತಸ್ಯ ಹ ಪುತ್ರೋ ಜಜ್ಞೇ
 ರೋಚಿತೋ ನಾಮ. ತಂ ಹೋವಾಚಾಜನಿ ತೇ ವೈ ಪುತ್ರೋ
 ಯಜಸ್ವಿ ಮಾನ್ಯೇನೇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚ ಯದಾ ವೈ ಪಶುರ್ನಿರ್ದ
 ಶೋ ಭವತ್ಯಥ ಸ ಮೇಥ್ಯೋ ಭವತಿ, ನಿರ್ದಶೋಽನ್ಯಸ್ತ್ವಥ
 ತ್ವಾ ಯಜಾ ಇತಿ. ತಥೇತಿ ಸ ಹ ನಿರ್ದಶ ಆನ. ತಂ ಹೋವಾಚ
 ನಿರ್ದಶೋಽನ್ಯಭೂದ್ಯಜಸ್ವಿ ಮಾನ್ಯೇನೇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚ
 ಯದಾ ವೈ ಪಶೋರ್ದಂತಾ ಜಾಯಂತೇಽಧ ಸ ಮೇಥ್ಯೋ
 ಭವತಿ, ದಂತಾಽನ್ಯಸ್ಯ ಜಾಯಂತಾಮಥ ತ್ವಾ ಯಜಾ ಇತಿ,
 ತಥೇತಿ ತಸ್ಯ ಹ ದಂತಾ ಜಜ್ಞೇರೇ. ತಂ ಹೋವಾಚಾಜ್ಞಾತ ವಾ
 ಅನ್ಯ ದಂತಾ ಯಜಸ್ವಿ ಮಾನ್ಯೇನೇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚ ಯದಾ ವೈ

ಪಶೋದ್ಧಂತಾಃ ಪದ್ಯಂತೇಽಥ ಸ ಮೇಘೋ ಭವತಿ, ದಂತಾಃ
 ನೃಸ್ಯ ಪದ್ಯಂತಾಮಥ ತ್ವಾ ಯಜಾ ಇತಿ, ತಥೇತಿ ತಸ್ಯ ಹ ದಂ
 ತಾಃ ಪೇದಿರೇ. ತಂ ಹೋವಾಚಾಪತ್ವತ ವಾ ಅಸ್ಯ ದಂತಾ ಯಜ
 ಸ್ಯ ಮಾನೇನೇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚ ಯದಾ ವೈ ಪಶೋದ್ಧಂತಾಃ
 ಪುನರ್ಜಾಯಂತೇಽಥ ಸ ಮೇಘೋ ಭವತಿ, ದಂತಾನ್ಯಸ್ಯ ಪುನ
 ರ್ಜಾಯಂತಾಮಥ ತ್ವಾ ಯಜಾ ಇತಿ, ತಥೇತಿ. ತಸ್ಯ ಹ
 ದಂತಾಃ ಪುನರ್ಜಜ್ಞಿರೇ. ತಂ ಹೋವಾಚಾಚ್ಛತ ವಾ ಅಸ್ಯ ಪುನ
 ರ್ಧಂತಾ ಯಜಸ್ಯ ಮಾನೇನೇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚ ಯದಾ ವೈ
 ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಸನ್ನಾಹುಕೋ ಭವತ್ಯಥ ಸ ಮೇಘೋ ಭವತಿ,
 ಸನ್ನಾಹಂ ನು ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ವಥ ತ್ವಾ ಯಜಾ ಇತಿ, ತಥೇತಿ. ಸ ಹ
 ಸನ್ನಾಹಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಹೋವಾಚ ಸನ್ನಾಹಂ ನು ಪ್ರಾಪ್ನೋ
 ದ್ಯಜಸ್ಯ ಮಾನೇನೇತಿ. ಸ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪುತ್ರಮಾಮಂತ್ರಯಾ
 ಮಾನ, ತತಾಯಂ ವೈ ಮಹ್ಯಂ ತ್ವಾಮದದಾದ್ಧಂತ ತ್ವಯಾ
 ಹಮಿಮಂ ಯಜಾ ಇತಿ. ಸ ಹ ನೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಧನುರಾದಾಯಾ
 ರಣ್ಯನುಪಾತಸ್ಥಾ. ಸ ಸಂವತ್ಸರಮರಣ್ಯೇ ಚಚಾರ.

ಖಂಡ ೩

ಅಥ ಹೈಕ್ಷಾಕಂ ವರುಣೋ ಜಗ್ರಾಹ ; ತಸ್ಯ ಹೋದರಂ
 ಜಜ್ಞೇ. ತದು ಹ ರೋಹಿತಃ ಶುಶ್ರಾವ. ಸೋಽರಣ್ಯಾದ್
 ಗ್ರಾಮಮೇಯಾಯ ; ತಮಿಂದ್ರಃ ಪುರುಷರೂಪೇಣ ಪರ್ಯೇ
 ತ್ಯೋವಾಚ :—

ನಾನಾಶ್ರಾಂತಾಯ ಶ್ವೀರಸ್ತೀತಿ ರೋಹಿತ ಶುಶ್ರವು |
 ಪಾಪೋ ನೃಷದ್ವರೋ ಜನ ಇಂದ್ರ ಇಚ್ಛರತಃ ಸಖಾ ||

ಚರೈವೇತಿ. ಚರೈವೇತಿ ವೈ ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಪೋಚದಿತಿ
 ಹ ದ್ವಿತೀಯಂ ಸಂವತ್ಸರಮರಣ್ಯೇ ಚಚಾರ. ಸೋಽರಣ್ಯಾದ್

ಗ್ರಾಮಮೇಯಾಯ ; ತಮಿಂದ್ರಃ ಪುರುಷರೂಪೇಣ ಪರ್ಯೇ
ತೋವಾಚ :—

ಪುಷ್ಪಿಣ್ಯಾ ಚರತೋ ಜಂಘೇ ಭೂಷ್ಣುರಾತ್ಮಾ ಫಲಗ್ರಹಿಃ |
ಶೇರೇಽಸ್ಮೈ ಸರ್ವೇ ಪಾಪ್ಮಾನಃ ಶ್ರಮೇಣ ಪ್ರಪಥೇ ಹತಾಃ ||

ಚರೈವೇತಿ. ಚರೈವೇತಿ ವೈ ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽವೋಚದಿತಿ ಹ
ತೃತೀಯಂ ಸಂವತ್ಸರಮರಣ್ಯೇ ಚಚಾರ. ಸೋಽರಣ್ಯಾದ್
ಗ್ರಾಮಮೇಯಾಯ. ತಮಿಂದ್ರಃ ಪುರುಷರೂಪೇಣ ಪರ್ಯೇ
ತೋವಾಚ :—

ಆಸ್ತೇ ಭಗ ಆಸೀನಸ್ಯೋರ್ಧ್ವಸಿತ್ವತಿ ತಿಷ್ಠತಃ |
ಶೇತೇ ನಿಪದ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಚರತಿ ಚರತೋ ಭಗಃ |

ಚರೈವೇತಿ. ಚರೈವೇತಿ ವೈ ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽವೋಚದಿತಿ ಹ
ಚತುರ್ಥಂ ಸಂವತ್ಸರಮರಣ್ಯೇ ಚಚಾರ. ಸೋಽರಣ್ಯಾದ್
ಗ್ರಾಮಮೇಯಾಯ ; ತಮಿಂದ್ರಃ ಪುರುಷರೂಪೇಣ ಪರ್ಯೇ
ತೋವಾಚ :—

ಕಲಶ್ಯಯಾನೋ ಭವತಿ ಸಂಚಿಹಾನಸ್ತು ದ್ವಾಪರಃ |
ಉತ್ತಿಷ್ಠಂಸ್ತೇತಾ ಭವತಿ ಕೃತಂ ಸಂಪದ್ಯತೇ ಚರೇ ||

ಚರೈವೇತಿ. ಚರೈವೇತಿ ವೈ ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽವೋಚದಿತಿ ಹ
ಪಂಚಮಂ ಸಂವತ್ಸರಮರಣ್ಯೇ ಚಚಾರ. ಸೋಽರಣ್ಯಾದ್
ಗ್ರಾಮಮೇಯಾಯ ತಮಿಂದ್ರಃ ಪುರುಷರೂಪೇಣ ಪರ್ಯೇ
ತೋವಾಚ :—

ಚರೇ ವೈ ಮಧು ವಿಂದತಿ ಚರೇ ಸ್ವಾದುಮುದುಂಬರಂ |
ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ಪಶ್ಯ ಶ್ರೇಮಾಣಂ ಯೋ ನ ತಂದ್ರಯತೇ ಚರೇ ||

ಚರೈವೇತಿ. ಚರೈವೇತಿ ವೈ ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽವೋಚದಿತಿ ಹ
ಷ್ಠಮಂ ಸಂವತ್ಸರಮರಣ್ಯೇ ಚಚಾರ. ಸೋಽಜೀಗರ್ತಂ ಸಾ
ಯವಸಿಮೃಷಿಮಶನಯಾ ಪರಿತಮರಣ್ಯ ಉಪೇಯಾಯ.

ತಸ್ಯ ಹ ತ್ರಯಃ ಪುತ್ರಾ ಆನುಃ, ಶುನಃಪುಚ್ಛಃ ಶುನಃಶೇಷಃ
ಶುನೋರಾಂಗೂಲ ಇತಿ. ತಂ ಹೋವಾಚ ಮುಷ್ಕೇಹಂ ತೇ
ಶತಂ ದದಾಮ್ಯಹಮೇಷಾಮೇಕೇನಾತ್ಮಾನಂ ನಿಷ್ಕ್ರೀಣಾ ಇತಿ.
ಸ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಪುತ್ರಂ ನಿಗೃಹ್ಣಾನ ಉವಾಚ, ನನ್ವಿಮಮಿತಿ ನೋ
ಏವೇಮಮಿತಿ ಕನಿಷ್ಠಂ ಮಾತಾ. ತಾ ಹ ಮಧ್ಯಮೇ ಸಂಪಾ
ದಯಾಂಚಕ್ರತುಃ ಶುನಃಶೇಷೇ. ತಸ್ಯ ಹ ಶತಂ ದತ್ತಾ ಸ
ತಮಾದಾಯ ಸೋಽರಣ್ಯಾದ್ ಗ್ರಾಮಮೇಯಾಯ. ಸ ಪಿತರ
ಮೇತ್ಯೋವಾಚ, ತತ ಹಂತಾಹಮನೇನಾತ್ಮಾನಂ ನಿಷ್ಕ್ರೀಣಾ
ಇತಿ. ಸ ವರುಣಂ ರಾಜಾನಮುಪಸಸಾರಾನೇನ ತ್ವಾ ಯಜಾ
ಇತಿ, ತಥೇತಿ. ಭೂಯಾನ್ವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾದಿತಿ ವರುಣ
ಉವಾಚ. ತನ್ನಾ ಏತಂ ರಾಜಸೂಯಂ ಯಜ್ಞಕ್ರತುಂ ಪ್ರೋ
ವಾಚ. ತಮೇತಮಭಿಷೇಚನೀಯೇ ಪುರುಷಂ ಪಶುಮಾ
ಲೇಭೇ.

ಖಂಡ ೪

ತಸ್ಯ ಹ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಹೋತಾನೀಜ್ಜಮದಗ್ನಿರಧ್ವರ್ಯುರ್
ರ್ವಸಿಷ್ಠೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಯಾಸ್ಯ ಉದ್ಗಾತಾ ತನ್ನಾ ಉಪಾ
ಕೃತಾಯ ನಿಯೋಕ್ತಾರಂ ನ ವಿವಿದುಃ ಸ ಹೋವಾಚಾಜೀ
ಗರ್ತಃ ಸಾಯವಸಿರ್ಮಹ್ಯಮಪರಂ ಶತಂ ದತ್ತಾಹಮೇನಂ
ನಿಯೋಕ್ತ್ಯಾಮೀತಿ. ತನ್ನಾ ಅಪರಂ ಶತಂ ದದುಸ್ತಂ ಸ ನಿ
ಯೋಜ. ತನ್ನಾ ಉಪಾಕೃತಾಯ ನಿಯುಕ್ತಾಯಾಪ್ರೀತಾಯ
ಪರ್ಯಗ್ನಿಕೃತಾಯ ವಿಶಸಿತಾರಂ ನ ವಿವಿದುಃ. ಸ ಹೋವಾಚಾ
ಜೀಗರ್ತಃ ಸಾಯವಸಿರ್ಮಹ್ಯಮಪರಂ ಶತಂ ದತ್ತಾಹಮೇನಂ
ವಿಶಸಿಷ್ಯಾಮೀತಿ. ತನ್ನಾ ಅಪರಂ ಶತಂ ದದುಃ. ಸೋಽಸಿಂ
ನಿಶಂನ ಏಯಾಯ. ಅಥ ಹ ಶುನಃಶೇಷ ಈಕ್ಷಾಂಚಕ್ರೇಮಾನು
ಪಮಿವ ವೈ ಮಾ ವಿಶಸಿಷ್ಯಂತಿ, ಹಂತಾಹಂ ದೇವತಾ ಉಪಧಾವಾ
ಮೀತಿ. ಸ ಪ್ರಜಾಪತಿಮೇವ ಪ್ರಥಮಂ ದೇವತಾನಾಮುಪ

ಸನಾರ, ಕಸ್ಯ ನೂನಂ ಕತಮಸ್ಯಾಮೃತಾನಾಮಿತ್ಯೇತಯ
 ಚಾರ್. ತಂ ಪ್ರಜಾಪತಿರುವಾಚಾಗ್ನಿವೈ ನೇದಿಷ್ಯಂತಮೇವೋಪ
 ಧಾವೇತಿ. ಸೋಽಗ್ನಿಮುಪಸನಾರ, ಅಗ್ನೇರ್ವಯಂ ಪ್ರಥಮ
 ಸ್ಯಾಮೃತಾನಾಮಿತ್ಯೇತಯಚಾರ್. ತಮಗ್ನಿರುವಾಚ ಸವಿತಾ
 ವೈ ಪ್ರಸವಾನಾಮಿಶೇ, ತಮೇವೋಪಧಾವೇತಿ. ಸ ಸವಿತಾರ
 ಮುಪಸನಾರ, ಅಭಿ ತ್ವಾ ದೇವ ಸವಿತರಿತ್ಯೇನ ತೃಚೇನ. ತಂ
 ಸವಿತೋವಾಚ, ವರುಣಾಯ ವೈ ರಾಜ್ಞೇ ನಿಯುಕ್ತೋ
 ಽಸಿ ತಮೇವೋಪಧಾವೇತಿ. ಸ ವರುಣಂ ರಾಜಾನಮುಪ
 ಸನಾರಾತ ಉತ್ತರಾಭಿರೇಕತ್ರಿಂಶತಾ. ತಂ ವರುಣ ಉವಾ
 ಚಾಗ್ನಿವೈ ದೇವಾನಾಂ ಮುಖಂ ಸುಹೃದಯತಮಸ್ತನ್ನ
 ಸ್ತುಹೃಥ ತೋಽತ್ಸ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮ ಇತಿ. ಸೋಗ್ನಿಂ ತುಷ್ಪಾವಾತ
 ಉತ್ತರಾಭಿದ್ವಾವಿಂಶತ್ಯಾ. ತಮಗ್ನಿರುವಾಚ ವಿಶ್ವಾನ್ಮ ದೇ
 ವಾಃ ಸ್ತುಹೃಥ ತೋಽತ್ಸ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮ ಇತಿ ಸ ವಿಶ್ವಾ ದೇವಾಂ
 ಸ್ತುಷ್ಪಾವ, ನಮೋ ಮಹದ್ಭ್ಯೋ ನಮೋ ಅರ್ಭಕೇಭ್ಯೋ
 ಇತ್ಯೇತಯಚಾರ್. ತಂ ವಿಶ್ವೇದೇವಾ ಊಚುರಿದ್ರೋ ವೈ
 ದೇವಾನಾಮೋಜಿಷ್ಞೋ ಬಲಿಪ್ತಃ ಸಹಿಪ್ತಃ ಸತ್ತಮಃ ಪಾರ
 ಯಿಷ್ಣುತಮಸ್ತನ್ನ ಸ್ತುಹೃಥ ತೋಽತ್ಸ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮ ಇತಿ. ಸ
 ಇಂದ್ರಂ ತುಷ್ಪಾವ, ಯಚ್ಚದ್ಧಿ ಸತ್ಯ ಸೋಮಪಾ ಇತಿ ಚೈತೇನ
 ಸೂಕ್ತೇನೋತ್ತರಸ್ಯ ಪಂಚದಶಭಿನ್ನಸ್ಮಾ ಇಂದ್ರಃ ಸ್ತೂಯ
 ಮಾನಃ ಪ್ರೀತೋ ಮನಸಾ ಹಿರಣ್ಯರಥಂ ದದಾ. ತಮೇತಯಾ
 ಪ್ರತೀಯಾಯಾ ಶತ್ವದಿಂದ್ರ ಇತಿ. ತಮಿಂದ್ರ ಉವಾಚಾಶ್ವಿನಾ
 ನು ಸ್ತುಹೃಥ ತೋಽತ್ಸ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮ ಇತಿ. ಸೋಽಶ್ವಿನಾ ತುಷ್ಪಾ
 ವಾತ ಉತ್ತರೇಣ ತೃಚೇನ. ತಮಶ್ವಿನಾ ಊಚತುರುಷಸಂ ನು
 ಸ್ತುಹೃಥ ತೋಽತ್ಸ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮ ಇತಿ. ಸ ಉಷಸಂ ತುಷ್ಪಾವಾತ
 ಉತ್ತರೇಣ ತೃಚೇನ. ತಸ್ಯ ಹ ಸ್ಮಚ್ಯುಚ್ಯುಕ್ತಾಯಾಂ ವಿ
 ಪಾಶೋ ಮುಮುಚೇ, ಕನೀಯಾ ಐಕ್ಷ್ವಾಕಸ್ಯೋದರಂ ಭವತ್ಯು

ತ್ತಮನ್ಯಾಮೇವಚ್ಛುಕ್ತಾಯಾಂ ವಿಪಾಶೋ ಮುಮುಚ್ಛೇದಗದ
ಐಕ್ಷ್ವಾಕ ಆಸ ||

ಖಂಡ ೫

ತಪ್ತೃತ್ವಿಜ ಉಚುಸ್ತ್ವಮೇವ ನೋಽನ್ಯಾಹ್ನಃ ಸಂಸ್ಥಾ
ಮಧಿಗಚ್ಛೇತ್ಯಥ ಹೈತಂ ಶುನಃಶೇಫೋಽಂಜಃಸವಂ ದದರ್ಶ ತ
ಮೇತಾಭಿಶ್ಚ ತಸ್ಯ ಭಿರಭಿಸುಷಾವ, ಯಚ್ಚಿದ್ಧಿತ್ವಂ ಗೃಹೇಗೃಹ ಇತ್ಯ
ಥೈನಂ ದ್ರೋಣಕಲಶಮಭ್ಯವನಿನಾಯ, ಉಚ್ಚಿಷ್ಟಂ ಚಮೋರ್ಭ
ರೇತ್ಯೇತಯರ್ಚಾ. ಅಥ ಹಾಸ್ಮಿನ್ನನ್ವಾರಭೇ ಪೂರ್ವಾಭಿಶ್ಚ ತ
ಸ್ಯ ಭಿಃ ಸ ಸ್ವಾಹಾಕಾರಾಭಿರ್ಜುಹವಾಂಚಕಾರ. ಅಥೈನ ಮವ
ಭೃಥಮಭ್ಯವನಿನಾಯ ತ್ವಂ ನೋ ಆಗ್ನೇ ವರುಣಸ್ಯ ವಿದ್ವಾಸಿ
ತ್ಯೇತಾಭ್ಯಾಮಥೈನಮತ ಉರ್ಧ್ವಮಗ್ನಿಮಾಹವನೀಯಮುಪ
ಸ್ಥಾಪಯಾಂಚಕಾರ, ಶುನಶ್ಚಿಚ್ಛೇಪಂ ನಿದಿತಂ ಸಹಸ್ರಾದಿತ್ಯಥ
ಹ ಶುನಃಶೇಫೋ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯಾಂಕಮಾಸನಾದ. ಸ ಹೋ
ವಾಚಾಜೀಗರ್ತಃ ಸಾಯವಸಿರ್ಯುಷೇ ಪುನರ್ಮೇ ಪುತ್ರಂ ದೇಹೀ
ತಿ. ನೇತಿ ಹೋವಾಚ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ದೇವಾ ವಾ ಇಮಂ ಮಹ್ಯ
ಮರಾಸತೇತಿ. ಸ ಹ ದೇವರಾತೋ ವೈಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಆಸ. ತಸ್ಯೈ
ತೇ ಕಾಪಿಲೇಯಬಾಭ್ರವಾಃ. ಸ ಹೋವಾಚಾಜೀಗರ್ತಃ ಸಾಯ
ವಸಿನ್ತ್ವಂ ವೇಹಿ ವಿಹ್ವಯಾವಹಾ ಇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚಾಜೀಗ
ರ್ತಃ ಸಾಯವಸಿಃ :—

ಅಂಗಿರಸೋ ಜನ್ಮನಾನ್ಯಾಜೀಗರ್ತಿಃ ಶ್ರುತಃ ಕವಿಃ .
ಮುಷೇ ಪೃತಾಮಹಾತ್ತಂತೋರ್ಮಾರ್ಪಗಾಃ ಪುನರೇಹಿ ಮಾಂ ||

ಇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚ ಶುನಃಶೇಪಃ :—

ಅದರ್ಶುಸ್ತ್ವಾ ಶಾಸಹಸ್ತಂ ನ ಯಚ್ಛೂದ್ರೇಷ್ಟಲಪ್ಸತ |
ಗವಾಂತ್ರಿಣಿ ಶತಾನಿ ತ್ವಮವ್ಯಣೀಥಾ ಮದಂಗಿರಃ ||

ಇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚಾಜೀಗರ್ತಃ ಸಾಯವಸಿಃ :—

ತದ್ವೈ ಮಾ ತಾತ ತಪತಿ ಪಾಪಂ ಕರ್ಮ ಮಯಾ ಕೃತಂ |
ತದಹಂ ನಿಷ್ಕವೇ ತುಭ್ಯಂ ಪ್ರತಿಯಂತು ಶತಾ ಗವಾಂ ||

ಇತಿ. ನ ಹೋವಾಚ ತುನಃಶೇಷಃ :-

ಯಃ ಸ್ವಕೃತ್ ಪಾಪಕಂ ಕುರ್ಯಾತ್ ಕುರ್ಯಾದೇನ ತ್ತತೋಽಪರಂ
ನಾಪಾಗಾಃ ಶೌದ್ರಾನ್ವಾಸ್ತುಯಾದಸಂಧೇಯಂ ತ್ವಯಾ ಕೃತಂ || ೩

ಇ.ಅ. ಅಸಂಧೇಯಮಿತಿ ಹ ಪಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಉಪಪಪಾದ.

ಸ ಹೋವಾಚೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಃ :-

ಭೀಮ ಏವ ಸೌಯವಸಿಃ ಶಾಸ್ತ್ರೇನ ವಿಶಿಶಾಸಿಷುಃ |

ಅನ್ಯಾನ್ಯೈಃ ಪುತ್ರೋ ಭೂರ್ಮಮೈವೋಪೇಹಿ ಪುತ್ರತಾಂ ||

ಇತಿ. ನ ಹೋವಾಚ ಶುನಃಶ್ರೇಷಃ :-

ಸ ವೈ ಯಥಾ ನೋ ಜ್ಞಪಯಾರಾಜಪುತ್ರ ತಥಾ ವದ |

ಯಥೈವಾಂಗಿರಸಃ ಸನ್ಮುಪೇಯಾಂ ತವ ಪುತ್ರತಾಂ ||

ಇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಃ :-

ಜೈಷೋ ಮೇ ತ್ವಂ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ನೃಪ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಪ್ರಜಾ ನೃಪಾಃ |
ಉಪೇಯಾ ದೈವಂ ಮೇ ದಾಯಂ ತೇನ ವೈ ತೋಽಪಮಂತ್ರಯ ||

ಇತಿ. ಸ ಹೋವಾಚ ಶುನಃಶ್ರೇಷಃ :—

ಸಂಜ್ಞಾನಾನೇಷು ವೈ ಬ್ರೂಯಾತ್ ಸೌಹಾರ್ದ್ಯಾಯ ಮೇ ಶ್ರಿಯೈ |
ಯಥಾಹಂ ಭರತಮುಷಭೋಪೇಯಾಂ ತವ ಪ್ರತುತಾಂ ||

ಇತಿ. ಅಥ ಹ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಃ ಪುತ್ರಾನಾಮಂತ್ರಯಾಮಾಸಃ—

ಮಧುಚ್ಛಂದಾಃ ಶೃಣೋತನ ಋಷಭೋ ರೇಣುರಪ್ಯಕಃ |

ಯೇ ಕೇ ಚ ಭಾತರಃ ಸ್ವ ನಾಸ್ತೈತ್ಯಭ್ಯಾಸ್ಯಂ ಕಲ್ಪಧ್ವಂ ||

ಇತ್ತೀ.

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಪಾಠವನ್ನು ಐದು ಪ್ರತಿಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳು ; ಒಂದು ಮ||ರಾ|| ಎಂ. ಎ. ರಾಮಾನುಜಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರವರು ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿರುವ ಪ್ರತಿ. ಇದನ್ನು 'ಪೆ' ಎಂದು ಕರೆದಿದೆ. ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮದ್ರಾಸ್ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿ ಯವು ಇವನ್ನು 'ಕ' 'ಖ' 'ಗ' ಎಂದು ಕರೆದಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಮೈಸೂರು ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯ ಪ್ರತಿ. ಇದನ್ನು 'ಘ' ಎಂದು ಕರೆದಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುವೆಂದು ತೋರಿದ 'ಕ' 'ಖ' ಪ್ರತಿಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಕೆಲವು ಶಬ್ದರೂಪಗಳು ಅಸಾಧು ವೆಂದು ತೋರಬಹುದು. ಆದರೆ ರಾಘವಾಂಕನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ರೂಪವು ಮಾರ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತಾದ ಕಾರಣ ಈ ರೂಪಗಳು ಆಗಲೇ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಲು ಅವಕಾಶವುಂಟು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಐಕಮತ್ಯ ವಿದ್ದ ಕಡೆ ಅಂಥ ರೂಪಗಳನ್ನೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಟಿ. ಎಸ್. ವಿ.

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ

೧

ಶ್ರೀಪತಿಗೆ ಸೊಬಗನುಡುಪತಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನು ವಾ
ಣೀಪತಿಗೆ ಚಾತುರ್ಯಮಂ ದಿವಸ್ವತಿಗೆ ಪ್ರ
ತಾಪಮಂ ಸುರಪತಿಗೆ ಭೋಗಮಂ ರತಿಪತಿಗೆ
ಮೂಲೋಕವಾವರಿಸುವ |

ರೂಪಂ ಸರಿತ್ವತಿಗೆ ಗಂಭೀರತೆಯನು ಸ್ವಾ
ಹಾಪತಿಗೆ ತೇಜಮಂ ಕೊಟ್ಟ ಗುರುಮೂರ್ತಿ ಪಂ
ಪಾಪತಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೆಮಗಿಷ್ಟನಿಧಿಯಂ
ಮಾಳ್ಕೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ || ೧

ವಾಣಿಯಜುವಿನ ಬೆಳಗು ಮುಕುತಿವನಿತೆಯ ಮುಡಿಯ
ಮಾಣಿಕಂ ಸರ್ವಮಂತ್ರಾದಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ
ಪ್ರಾಣ ಮಂಗಳದ ಮನೆ ದೇವಲೋಕದ ಜನ್ಮ
ಭೂಮಿ ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ |

ರಾಣಿಯೆಸೆವೋಲೆವಾಗ್ಯಂ ಸರ್ವನಿಧಿಗಳ
ತಾಣಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನುನ್ನತೈಶ್ವರ್ಯದ
ಕ್ಷೋಣ ಪಂಪಾಂಬಿಕೆ ಮದೀಯಮತಿಗೀಗೆ ಪ್ರ
ಸನ್ನತೆಯನುತ್ಸವದೊಳು || ೨

ಕೃತಿಗೆ ನಾಮಂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಚಾರಿತ್ರವೀ
 ಕೃತಿಗೊಡೆಯನಮಳಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷನೀ
 ಕೃತಿಗೆ ಪಾಲಕರು ಲೋಕದ ಭಕ್ತಜನವಿದಂ
 ಪೇಳ್ವಾ ತನಾರೆಂದಡೆ |

ಚತುರ್ದಶಕವಿರಾಯ ಹಂಪೆಯ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ವರ
 ಸುತನುಭಯಕವಿಕಮಲರವಿ ರಾಘವಾಂಕಪಂ
 ಡಿತನೆಂದೊಡೀ ಕಥಾರಸದ ಲಹರಿಯನು ಬ
 ಣ್ಣಿಸದರಾರೀ ಧರೆಯೊಳು || ೩

ವಸುಧಾಧಿಪತಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಘನಸತ್ಯನೆಂ
 ದೊಸೆದು ವಾಸಿಷ್ಠನಿಂದ್ರಂಗನಲು ಕೌಶಿಕಂ
 ಹುನಿಮಾಳ್ವೆನೆಂದು ಭಾಷೆಯನಿತ್ತು ಧರೆಗೆ ಬಂ
 ದವನಿಪನ ಸತಿಪುತ್ರರ |

ಅಸುವಂತ್ಯವೆನೆ ನಿಗ್ರಹಂ ಮಾಡೆ ತಪ್ಪದಿರೆ
 ಶಶಿಮೌಳಿ ಶ್ರೀವಿಶ್ವನಾಥ ಭೂಷಂಗೆ ಕರು
 ಣಿಸಿ ಸಕಲನಾಮ್ರಾಜ್ಯವಿತ್ತಾತನಂ ಮೆಚ್ಚಿದೆ
 ಕೃತಿ ಪುಣ್ಯದಾಕೃತಿಯಿದು || ೪

ನಡೆವರೆಡಹದೆ ಕುಳಿತರೆಡಹುವರೆ ಕಾವ್ಯಮಂ
 ನಡಸುವಾತಂ ರಸಾವೇಶ ಮಹಿಹಾಲಸ್ಯ
 ವೆಡೆಗೊಳಲು ತಪ್ಪುಗಲ್ಲದೆ ಕಾವ್ಯಕರ್ತೃ ತ
 ಪ್ಪುವನೆ ಒಂದೆರಡೆಯೊಳು |

ಎಡೆವಾಯ್ದು ಬಂದ ತಪ್ಪಂ ಹಿಡಿದು ಸಾಧಿಸದೆ
 ಕಡೆತನಕ ಬಂದ ಲೇಸಿಂಗೆ ತಲೆದೂಗೆ ತಲೆ
 ಯೊಡೆಪುದೇ ಬೇನೆಯುಪಿಯದ ನಿರಸರನೇಕೆ
 ಪುಟ್ಟಿಸಿದನಬುಜಭವನು || ೫

ಎನಿತು ಸಿರಿ ಸಾರ್ವಾಚಂ ಮಾಣ್ಣಡಂ ನಿತ್ಯತ್ವ
ವನುವಪ್ಪಡಂ ಸಾವಡಂ ಮತ್ತೆ ಹಂಪೆಯರ
ಸನ ಪೊಗಳ್ಳ ನಾಲಗೆಯೊಳನ್ಯದೈವವ ಭವಿಗ
ಳಂ ಕೀರ್ತಿಸಿದೆನಾದಡೆ |

ಮನಸಿಜಾರಿಯ ಭಕ್ತನಲ್ಲ ತಾನೆನಿಪ ಬಿರು
ದಿನ ಕವಿಯೆನಿಪ್ಪ ಹಂಪೆಯ ರಾಘವಾಂಕನೊ
ಯ್ಯನೆ ಪೇಳ್ವನೆಂಬಾಗಳೇ ಕೃತಿಯನಾವ ನ
ಜ್ಜನರು ಕೊಂಡಾಡದಿಹರು || ೬

ರಸ ಜೀವ ಭಾವವೊಡಲರ್ಥವವಯವ ಶಬ್ದ
ವಿಸರವೇ ನುಡಿಯಲಂಕಾರವೇ ತೊಡಿಗೆಯು ತ
ವೆ ಸುಲಕ್ಷಣವೆ ಲಕ್ಷಣ ವಿಮಳಪದನ್ಯಾಸ
ನಡೆ ರೀತಿ ಸುಕುಮಾರತೆ |

ರಸಿಕತನ ಸುಳಿ ಸುಖಂ ನಿಳಯವಂತಪ್ಪಯಿ
ಪೊಸ ಕಾವ್ಯಕನ್ನಿಕೆಯ ಪಡೆದು ಪಂಪಾಂಬಿಕೆಯ
ರಸ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಂಪೆಯ ರಾಘ
ವಾಂಕನೇಂ ಕೃತಕೃತ್ಯನೋ || ೭

ಧರೆಯುಪ್ಪಿಯಲ್ಲೀಕ್ಷ್ಯತೀಗೆ ಮೊದಲಾವುದೆನೆ ತರಳ
ತರ ತರಂಗಾವರ್ತ ಗರ್ತ ನೀಹಾರ ಶೀ
ಕರದ ನಿಕರಂ ಜರರಕಮಠ ಪಾರ್ಥಿನಚಯ
ಡಿಂಡೀರ ಪಿಂಡಷಂಡ |

ಕರಿ ಮಕರನಕ್ರಶೈವಾಳ ವಿದ್ಯುಮ ರತ್ನ
ವರಶಿಂಶುಮಾರ ಬುದ್ಬದ ತಿಮಿತಿಮಿಂಗಿಳೋ
ತ್ಕರ ಜಳೂಕ ವ್ಯಾಳ ಕೋಳಾಹಳಧ್ವಾನ
ವೆರಸಿ ಜಲನಿಧಿ ಮೆಹೆದುದು || ೮

ಅ ರುಚಿರವನಧಿಪರಿವೃತ ಧರಾಮಧ್ಯದೊಳು
ಮೇರುವಿಂ ದಕ್ಷಿಣಾಶೆಯೊಳು ಕಬ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲ
ವೀರನರಳಂಬಿನಾಡುಂಬೊಲಂ ಸಕಲಸುಖ

ಸಂಪದದ ಜನ್ಮಭೂಮಿ |

ಭಾರತಿಯ ನೆಲೆವೀಡು ಮಂಗಳಂಗಳ ನಿಜಾ
ಗಾರ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ರಾಜಧಾನಿಯೆನಲೊಪ್ಪುವುದು
ಚಾರುತರ ಲಾಳದೇಶಂ ಪರಮಭಕ್ತಿ ಕೋ

ಶಂ ಶ್ರುತಿಚಯಾದೇಶವು

|| ೯

ಅ ಲಾಳದೇಶ ಮಧ್ಯಸ್ಥಳದೊಳದಟಭೂ
ಪಾಲವೆಸರಂ ತಾಳ್ ಪಂಕೇಜಸಖಕುಲದ
ಪೀಳಿಗೆಯ ರಾಯರ್ಗೊ ವೀರಸಿರಿ ಸಲೆ ನಲಿದು

ಕೈಗೆಯ್ದ ಜಯತವಗದ |

ಮೇಲಿಟ್ಟ ರತ್ನಸಿಂಹಾಸನದ ಚೆಲುವಿನಿಂ
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯದೊಳಗೆ ಪ್ರತಿಯಿಲ್ಲವೆನಿಸಿರ್ಪ ಕೀ
ರ್ತ್ಯಾಳಾಪದಿಂದೆಸೆವಯೋಧ್ಯಾಪುರಂ ಮೆಚ್ಚುವು

ದೇನೆಂಬೆನದಜಿರವನು

|| ೧೦

ಕಾಲಭೈರವನ ಕದನದ ಕಳನೊ ಭೂಸತಿಯ
ಭಾಳಾಕ್ಷವೋ ಪ್ರಳಯಕಾಲದಗ್ಗದ ನಿಡಿಲ
ಹೋಳೊ ರವಿಕುಲದ ವೈರಿಗಳ ಶುಭಕೀರ್ತಿಶಶಿ

ಯಂ ವೀಡಿವ ರಾಹುವಿರ್ಪ |

ಹೇಳಿಗೆಯೊ ರಿಪುವಿನದವ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಭೂ
ಪಾಲನ ಪ್ರಬಳಪ್ರತಾಪಶರಧಿಯ ಸುಳಿಯೊ
ಹೇಳಿನಲಯೋಧ್ಯಾಪುರದ ದುರ್ಗವೆಸೆದುದು ಭ

ಯಂಕರಾಕಾರದಿಂದ

|| ೧೧

ಸುರಪತಿಯ ಭೋಗವಗ್ನಿಯ ತೇಜವಂತಕನ
 ಭರದಡು ನೈರುತಿಯ ಕಾಯ್ವ ರತ್ನಾಕರೇ
 ಶ್ವರನ ಗಂಭೀರವನಿಲನ ಬಲಂ ವಿತ್ತಪನ
 ಸಿರಿ ರುದ್ರನುಗ್ರತ್ವಪು |
 ತರಣಿಯ ಪ್ರಭೆ ಧರೆಯ ಧೈರ್ಯ ಚಂದ್ರನ ಶಾಂತಿ
 ವರಸಿ ರೂಪಾದುದೆನಿಸುವ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಭೂ
 ವರನಾ ಪುರಕ್ಕೊಡೆಯನರಿಶರಧಿವಡಬನಾ
 ರಾತಿಗಜಪಂಚಾಸ್ಯನು || ೧೨

ತನುರುಚಿಯ ಮುಂದೆ ದಿನಪನ ಕಾಂತಿ ಕಪ್ಪಕ
 ಪ್ಪನೆ ಕೋಪದಿದಿರೊ^೧ 'ಳೌ'ವಾರ್^೨ ನಳಂ ತಣ್ಣತ
 ಣ್ಣನೆ ಕೊಡುವ ಕೈಯಿದಿರೊಳಮರತರು ಮೆಲ್ಲಮೆ
 ಲ್ಲನೆ ಮೋಹನವನಪ್ಪಿದ |
 ಘನರೂಪಿನಿದಿರೊಳಂಗಜರೂಪು ನೊಪ್ಪನೊ
 ಪ್ಪನೆ ಗಭೀರತೆಯಿದಿರಲಂಬುನಿಧಿ ತೆಳ್ಳತೆ
 ಳ್ಳನೆ ಶಾಂತಿಯಿದಿರ ತಶಿ ಪೆಚ್ಚೆಜೆಚ್ಚನೆಯೆನೆ ಹ
 ರಿಶ್ಚಂದ್ರನೆತೆದಿದನು || ೧೩

ವರರೂಪಿನೊಳು ರತಿಗೆ ಹೊ^೧ ಕೆ ಸೌಭಾಗ್ಯದೊಳು
 ಸಿರಿಗೆ ಹೊಯಿಕ್ಕೈ ಬಾಣನೊಳು ವಾಣಿಗೆಕ್ಕೈ ಸ
 ಚ್ಚರಿತದೊಳು ಸುರನದಿಗೆ ಸಾಮ್ಯ ಪತಿಭಕ್ತಿಯೊಳೆ
 ರುಂಧತಿಗೆ ಸರಿ ಜನದೊಳು |
 ಪರಮರೋಹಿಣಿಗೆ ಜೆಗಲಿಣಿ ಪುಣ್ಯದೊಳೆ ಸ್ವಧಾ
 ತರುಣಿಗೋರಗೆ ವಂದ್ಯತೆಯೊಳು ಗಾಯತ್ರಿಗೊರೆ
 ದೊರೆಯೆನಿಸಿ ಮೆಹವಳು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೃಪನರಸಿ
 ಚಂದ್ರಮತಿ ಭೂತಳದೊಳು || ೧೪

^೧ ಲೂವಾರ್ (ಬ.ಗ.) ಲೂಗ್ರಾ (ಘ.), ^೨ ಲ (ಬ.ಗ.ಘ.)

ತೊಡರ್ವ ರಾಯರನೊರಸಿದಪೆನೆಂದು ನುಡಿನುಡಿದು
 ನುಡಿಗಲಿತು ರಣದೊಳಾಂತವರ ಸರ್ವಸ್ವಮಂ
 ಪಿಡಿಪಿಡಿದು ಪಿಡಿದು ನಿಂದಿರಕಲಿತು ಹಗೆಯೆ ಬ

ಯ್ತಲೆಯ ಬಟ್ಟೆಯೊಳೊಮ್ಮೆಯುಂ |

ನಡೆನಡೆದು ನಡೆಗಲಿತು ರಿಪುಗಳಲಿ ಕಪ್ಪವಂ
 ಬಿಡಬಿಡದೆ ಕೊಂಡುಕೊಂಡುಣಕಲಿತು ಕೀರ್ತಿಯೊಡ
 ನೊಡನೆ ಪರಿಪರಿದು ಪರಿದಾಡಕಲಿತಂ ಲೋಹಿ
 ತಾಶ್ಯನೆಂಬ ಕುಮಾರನು || ೧೫

ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಬುಧರ ತಣವವಧಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೇಳು
 ಸಾಗರದ ತಡಿಯವಧಿ ಭಕ್ತಿಗೀತ್ವರನ ತಲೆ
 ದೂಗಿಸುವುದವಧಿ ಕೀರ್ತ್ಯಂಗನೆಯ ಸುಳಿವಿಂಗೆ
 ಮೂಲೋಕವವಧಿ ವಿಪುಳ |

ಭೋಗಕ್ಕೆ ಸರ್ವಸುಖವವಧಿ ವೀರಕ್ಕೆ ಭೂ
 ಭಾಗದೊಳು ನಿಷ್ಕಂಟಕತ್ವವೇ ಅವಧಿ ತಾ
 ನಾಗಿ ಪಿರಿಯರಸುತನಮಂ ಮಾಡುತಿರ್ಡನು ಹ
 ರಿಶ್ಚಂದ್ರಭೂನಾಥನು || ೧೬

—————

೨

ಪರುಷವಂಗಣದ ಕಲು ಸುರಭಿ ಕಟಹಂ ಕಲ್ಪ
ತರು ವನಂ ಸ್ವರ್ಗ ನಿಜದೇಶವಮರಾವತಿಯು
ಪುರದುರ್ಗವಮರರಾಳ ಮೇರು ಕೇಳಿಶೈಲ
ವಮೃತವೇ ಮನೆಯ ಬೀಯಂ |

ವರರಂಭೆ ಸೂಳೆ ಶಚಿ ರಾಣಿಯೈರಾವತಂ
ಕರಿ ವಜ್ರವಾಯುಧಂ ನವನಿಧಿಯೆ ಭಂಡಾರ
ಹೊರೆವಾಳ್ ನಭವನೆಂದನಿಪ ದೇವೇಂದ್ರನೊಂ
ದಿರುಳೋಲಗವನಿತ್ತನು || ೧

ಒಡಲನಾವರಿಸಿದಂಗಳೊಪಾಂಗಸಂಕುಳದ
ನಡುವೆ ನಯನದ್ವಯಂಗಳು ಸಲೆ ನವಗ್ರಹದ
ನಡುವೆ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯರೂರ್ವಿಯಂ ಪರ್ವಿ ಪನ
ರಿಸಿದ ನಾನಾ ನದಿಗಳ |

ನಡುವೆ ಸುರುಚಿರ ಗಂಗೆತುಂಗಭದ್ರೆಗಳೊಪ್ಪ
ವಡೆದು ಮಹಿಮೆಯೊಳೆಸೆವ ತೆಹದಿ ಸುರಪನ ಸಭೆಯ
ನೆಡೆಗೊಂಡ ಮುನಿಕುಲದ ನಡುವಿದರ್ಧಕ ವಿ
ಶ್ವಾವಿತ್ರ ವಾಸಿಷ್ಠರು || ೨

ಅಲಸದೆ ಸಮಸ್ತ ಭೂಮಂಡಲವನಾಳ್ವ ರವಿ
 ಕುಲಜರವ್ವಿಕ್ಷಾಕುವಂಶದರಸುಗಳೊಳತಿ
 ಬಲರೆನಿಸಿ ಮನವಚನಕಾಯದೊಳಗೊಮ್ಮೆಯುಂ
 ಹುಸಿ ಹೊದ್ದದಂತೆ ನಡೆವ |
 ಕಲಿಗಳಾರಯ್ಯ ಹೇಳವರ ಪಾರಂಪರೆಗೆ
 ಸಲೆ ಸಂದ ರಾಜಗುರು ನೀನಖಿಯದವರಿಲ್ಲ
 ವೆಲೆ ಮುನಿಪ ಹೇಳೆಂದು ಹಲವು ಕಣ್ಣಾದಪಂ
 ನುಡಿದನು ವಸಿಷ್ಠಮುನಿಗೆ || ೩

ಬೆಸಗೊಂಡಡಿಕ್ಷಾಕುವಂಶದೊಳಗಣ ಚತು
 ದೃಶ ಭುವನಪತಿಗಳೊಳಗಿಂದುತನಕಾನಖಿಯೆ
 ಹುಸಿ ಹೊದ್ದದವರಿಲ್ಲ ಹಿಂದಣರಸುಗಳನು
 ದ್ವರಿಸಲೆಂದವತರಿಸಿದ |
 ವನುಧಾಧಿಪತಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಾತನ ಸತ್ಯ
 ದೆಸಕಮಂ ಪೊಗಳಲೆನ್ನಳವೆ ಫಣಿಪತಿಗರಿದು
 ಶಶಿಮೌಳಿಯಾಣಿಯೆನಲಾ ವಸಿಷ್ಠಂಗೆ ಕೋ
 ವಿಸಿದ ವಿಶ್ವಾಸುತ್ರನು || ೪

ತಿಲವಿಮೊಡ್ಡೊಲಗದ ನಡುವೆ ತನ್ನಂ ಮೊದಲೊ
 ಳೊವಿ ನುಡಿಸದ ಕೋಪಪೊಂದಾ ವಸಿಷ್ಠಮುನಿ
 ಯಾವುದಂ ಪೇಳ್ವಡದನಲ್ಲೆಂಬ ಭಾಷೆಯೆರ
 ಡವಿಳಜೀವಾವಳಿಯಲಿ |
 ಭಾವಿಪಡೆ ಕುಂದನಲ್ಲದೆ ಲೇಸ ಕಾಣದಿಹ
 ಭಾವ ಮುಪ್ಪುರಿಗೊಂಡು ಕುಡಿವರಿದು ಕಡುಗೋಪ
 ವಾವರಿಸಿ ಕೌಶಿಕಂ ನಿಂದು ನಿಲ್ ನುಡಿಯಬೇ
 ಡೆಂದು ಜಹದಿಂತೆಂದನು || ೫

ಬೇಸಹವೆ ಕೇಳ್ವ ದೇವೇಂದ್ರನುಂಟೆಂದಿಂತು
ಹೇಸದಕಟಕಟ ಸೊರಹುವರೆ ಪಾನಿಪ್ಪಯೆನೆ
ನಾ ಸೊರಹಿದಾತನವನಧಿಕನಲ್ಲದನೆ ಹೇಳಿ

ಮುನಿದ ಮೋಹುಯೊಳೆಂದೆನೆ ।

ರಾಸಿ ಹೊನ್ನುಂಟಧಿಕನಹನೆನಲು ಹೊನ್ನ ಮಾ
ತೀ ಸಭೆಯೊಳೆಕೆ ಸತ್ಯನೆ ಹೇಳಿನಲು ಸತ್ಯ
ಲೇಶವಂತವನಾಳ್ವ ದೇಶದೊಳು ಕೇಳ್ವಜಿಯು
ನೆಂದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು

|| ೬

ಎಸೆವ ಮಗನಿಲ್ಲದಡೆ ನರಕವಹುವೆಂದು ಚಿಂ
ತಿಸಿ ವರುಣನಲಿ ವರಂಬದೆಯಲಾತನ ಯಾಗ
ಪಶುವ ಮಾಡುವೆ¹ನೆಂದು¹ ಮರಳಿವೆಯಾದಡೀ
ವೆನು ಮಗನ ನಿನಗಂದೆನೆ ।

ಶಿಶುವಾದನೆಂಬುದಾದಡೆ ಸಾಕೆನಲ¹ ಕೊಡಲು
ಹುನಿದಡವಿಗಟ್ಟಿ ಬೈಚಿಟ್ಟನೆಂಬುದನಿಂತು
ಎಸೆವ ವೇದಂಗಳೊಳು ಕೇಳಿ ಪೊಗಳುವಡರಿದು
ನಿನ್ನ ಧೀವಶವೆಂದನು

|| ೭

ಹಿರಿದು ಹುಸಿಗಬುಧಿಪತಿ ಮುನಿದು ಮಾಡಿದ ಜಳೋ
ದರವ ಭಾವಿನದೆ ಕಂಗೆಟ್ಟ ಹಾಡ್ಯಂ ಪುಹಾ
ಧ್ಯರಕೆ ಪಶುವಂ ಮಗನ ಮಾಡಲಾಹದೆ ಮೋಹ
ದಿಂದಜೀಗರ್ತಮುನಿಯು ।

ವರಸುತ ಶುನಶ್ಶೇಫನಂ ತಂದು ಯಾಗವಿಧಿ
ಗರಿದು ಬೇಳಲೈ ಮನದಂದ ಪಾತಕನು ಭೂ
ವರನನೇತಕ್ಕೆ ಹೇಸದೆ ಹೊಗಳ್ವೆಯೆಂದು ವಾ
ಸಿಪ್ಪನಂ ಕಡೆನುಡಿದನು

|| ೮

ಹಲವು ಮಾತೇಕಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಭೂನಾಥ
ನೊಳಗನತ್ಯವನು ಕಾಣಿಸಲು ಬಲ್ಲರು ಧಾತ್ರಿ
ಯೊಳು ಮುನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದವರಿಲ್ಲನ್ನು ಹುಟ್ಟುವರ
ಕಾಣೆ ನಾನಿದ ಬಲ್ಲೆನು |

ಉಳಿದವರ ಹವಣಾವುದೆಂದು ವಾಸಿಷ್ಠಮುನಿ
ಕುಲತಿಲಕನೆನಲು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮನದೊಳತಿ
ಮುಳಿದು ನಿಲ್ಲಾಡದಿರು ಬಾಯಿ ಹಿರಿದುಂಟೆಂದೆ
ನುತ್ತ ಮತ್ತಿಂತೆಂದನು || ೬

ವನಧಿಪರಿಯಂತ ಧರೆಗರಸಾತನದಙ್ಗೊಳಂ
ಧನವುಳ್ಳ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿಹನು ನಿನಗತಿವಿಪುಳ
ಧನವನಾರಾಧಿಸುವನಂತಲ್ಲದಾತನಾ
ರೈಕೆಯೊಳಗಿರ್ಪೆ ನೀನು |

ಎನಿತನಗ್ಗಲಿಸಿ ಬಣ್ಣಿಸಲೊಪ್ಪದಯ್ಯ ಹೇ
ಳಿನಲು ರಾಜಪ್ರತಿಗ್ರಹದ ಬಲದವನೆ ನಾ
ನೆನೆ ಮುನಿಯಬೇಡಾತ ಹುಸಿದನಾದಡೆ ನಿನ್ನ
ನೇಗೈಯಬಹುದೆಂದನು || ೧೦

ಶ್ರುತಿ ಮತ ಕುಲಾಚಾರ ಧರ್ಮವಾರ್ಗಂ ಮಹಾ
ವ್ರತವನುಷ್ಠಾನ ಗುರುವಾಚ್ಛೆ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೋ
ನ್ನತತಪಂ ಬ್ರಹ್ಮಕರ್ಮಂ ಬೆಳೆದ ಪುಣ್ಯವೋಳ
ಗಾದವಂ ತೊಪ್ಪಿದು ಕಳೆದು |

ಸತಿಯನುಳಿದಿಡಿದಿಗಂಬರನಾಗಿ ಮುಕ್ತಕೇ
ಶಿತನಾಗಿ ನರಕಪಾಲದೊಳು ಸುರೆಯೊಳಿದು ಕುಡಿ
ಯುತ ತೆಂಕಮುಖನಾಗಿ ಹೋಹೆಂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ
ಮುಷ್ಠಿದು ಹುಸಿಯಂ ನುಡಿದಡೆ || ೧೧

ಧರೆ ಗಗನವಡಸಿ ಕಾದುವಡೆಡೆಯಲಿಹ ಚರಾ
 ಚರವೆಲ್ಲ ಹೊಗಲಿ ಮುನಿದಖಿಳಮಂ ಸುಚ್ಛೊಸೆದು
 ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟಿಸಬಲ್ಲ ಮುನಿಗಳಿಬ್ಬರ ¹ಶಾಂತಿ
 ಸವೆದ¹ ಕದನದ ಮುಖದಲಿ |

ಇರಬಾರದೇಳಬಾರದು ನುಡಿಯಬಾರದಂ
 ತಿರಬಾರದಹುದೆನಲುಬಾರದಲ್ಲೆ ನಬಾರ
 ದೆರಡುಂ ನಿರೋಧದಿಂದೊಡ್ಡೊಲ್ಲಗಂ ಚಿಂತೆ
 ಮುಸುಕಿ ಸೈವೆಹಗಾದುದು || ೧೨

ಬಂದಕ್ಕೆ ಹಿತನುಡಿಯೆ ಪಕ್ಷವೆಂದೆರಡುವಂ
 ಹಿಂದುಗಳೆದಿರಲುಪೇಕ್ಷಿತನೆಂದು ಜಙ್ಗಡೆ
 ಮ್ಮಿಂದಧಿಕನೇ ಎಂದು ಹೊಗಳ್ಳಡುಪಚಾರವೆಂ
 ದೆತ್ತಿದಡೆ ಧೂರ್ತನೆಂದು ;
 ನೊಂದು ಶಾಪವನೀಯದಿರರೆಂದು ಸುರಪನಾ
 ನಂದರಸವಹಿತು ಬೆಹಗಿನ ಮೊಗದೊಳಿರಲು ನಾ
 ರಂದ ಧಟ್ಟಿಸುತೆದ್ದು ಕೊಡು ವನಿಷ್ಕಂಗೆ ಭಾ
 ಪೆಯನು ಕೌಶಿಕ ಎಂದನು || ೧೩

ಧರೆಯೊಳು ಚತುರ್ಯುಗಂಗಳು ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಸಾ
 ವಿರ ಬಾರಿ ಬಂದಡಜಗೊಂದು ದಿನವಾ ದಿನದ
 ಪರಿ ದಿನಂ ಮೂವತ್ತು ಬರಲೇಕಮಾಸವಾ
 ಮಾಸ ಹನ್ನೆರಡಾಗಲು |
 ವರುಷವಾ ವರುಷಶತವೆಂಬುದೀ ಸುರಪತಿಗೆ
 ಪರಮಾಯುವೀತನೀರೇಳ್ಳವಂ ಒಪ್ಪನ್ನೆ
 ವರ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಾರೆಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯೆನ
 ಗೆಂದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು || ೧೪

ಭಕ್ತಿ ಶಮೆ ದಮೆ ಯೋಗ ಯಾಗ ಶ್ರುತಿಮತಮಯ ವಿ
 ರಕ್ತಿ ಘೋರವ್ರತ ತಪೋನಿಷ್ಠೆ ಜಪ ಗುಣಾ
 ಸತ್ತತೆ ಸ್ನಾನಮೌನಧ್ಯಾನವಾಚಾರ
 ಸತ್ಯಪ ನಿತ್ಯನೇಮ |

ಯುಕ್ತಿ ವೇದಾಗಮಾಭ್ಯಾಸ ಲಿಂಗಾರ್ಚನಾ
 ಸಕ್ತಿಯಿಂ ಬೆಳೆದ ಪುಣ್ಯದೊಳರ್ಥಮಂ ಸುಧಾ
 ಭುಕ್ತ ರಱಿಯಲು ಕೊಡುವೆನಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಹುಸಿ
 ಯಂ ನುಡಿಯದಿರಲೆಂದನು || ೧೫

ಎಂದು ಭೂವರನಂ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವೆಯೆನ್ನ ಮನ
 ಬಂದ ದಿನವೆನಿತು ಸೂಳಾತನೀ ಧರೆಯೊಳಿ
 ಪ್ಪಂದುತನಕಾಪಾವ ಪರಿಯೊಳು ಸಹಸ್ರವಿಧ
 ದೊಳು ದಿಟವೆ ದಿಟವೆಂದೆನೆ |

ಹಿಂದುಗಳೆಯಲದೇಕೆ ನಡೆಯೆನಲು ನೀನಾಡು
 ವಂದವನುವಾಗಿರದೆನುತ್ತೆ ಕೌಶಿಕನಣಕ
 ದಿಂದಾಡಲೆಮ್ಮ ಕೂಡಿನಿತಣಕವೇಕೆಂದು
 ವಾಸಿಷ್ಠಮುನಿ ನುಡಿದನು || ೧೬

ಇನಿತು ಮುಳಿಸಾಪುದು ಪರಿಶ್ವಂದ್ರಭೂಭುಜನ
 ಮನೆಗೀಗಳಿಂತು ನೀ ಹೋಗಿ ಕೌಶಿಕನು ನೆ
 ಟ್ತನೆ ನಿನ್ನನಂತಿಂತು ಕೆಡಿಸಿದಪ ನೀನಾವ
 ಪರಿಯಲೆಚ್ಚಿತ್ತಿ ರೆಂದು |

ನೆನಸಿಕೊಡು ಹೋಗೆಂದಡಾನಾದುವವನೆ ಹೇ
 ಳಿನಲೆನ್ನ ಗಾಸಿಗಾಡದೆ ನೃಪಂ ಹುಸಿನುಡಿಯೆ
 ಮುನಿತನವನೀಡಾಡಿ ಹೋಹಂತಿರಾದಪುದು
 ಹೋಗಿ ನೀಂ ಹೇಳೆಂದನು || ೧೭

ತರಣಿ ತೇಜಂಗಿಡದಿರಗ್ಗಿ ಬಿಸುಪಾಹದಿರು
 ಸರಸಿರುಹವೈರಿ ತಂಪಂ ಬಿಡದಿರೆಲೆಲೆ ಮಂ
 ದರವೆ ಚಲಿಸದಿರೆಂದು ಬೋಧಿಸಲದೇಕೆ ನಿಜ
 ವಳಿವವೇ ಸುಮ್ಮನಿರಲು |
 ವದಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಸತ್ಯಂಗಡದಿರೆಂದು ಬೋ
 ಸರಿಸುವಂತಾಗಿ ಹುಸಿಯುಂಟೆ ಕೊಂಡೆಯವೆನಗೆ
 ಹಿಗಿಯತನ ಕೆಟ್ಟಿಂತು ನುಡಿಯಲಹುದೇಯೆಂದು
 ವಾಸಿಪ್ಪಮುನಿ ನುಡಿದನು || ೧೮

ನಿಡಿಲು ಹೊಡೆವದೆ ಹಿಡಿದ ಕೊಡೆ ಕಾವುದೇ ಮುನಿದು
 ಪೊಡವಿ ನುಂಗುವದೆ ಮನೆ '[ತಾಂ]ಗುವುದೆ ಕವಿದು ಹ
 ಗ್ಗಡಲುಕ್ಕಿ ಜಗವ ಮೊಗವದೆ ಮೆಳೆಗಳಡ್ಡಬಹ
 ವೇ ಹೇಳು ಮುನಿಪ ನಿನ್ನ |
 ಬಡ ಬೋಧೆಗೀಧೆಗಳು ರಕ್ಷಿಸುವವಲ್ಲ ನಾಂ
 ಕಡುಮುಳಿದ ಬಳಿಕಲೇಗುವವು ನೀ ಹೇಳದಿ
 ದರಡೆ ಮದನಹರನಾಣಿ ಹೋಗಂದು ಕೌಶಿಕಂ
 ಜಜಿದನು ವಸಿಪ್ಪಮುನಿಯ || ೧೯

ಕುಲವ ನಾಲಗೆಯುಹಿತೆಂಬ ನಾಣ್ನುಡಿಗಿಂದು
 ನೆಲೆಯಾಯ್ತಲಾ ಬ್ರಹ್ಮಭುಷಿಯಾದಡೊಳಗು ನಿ
 ಮಗಳವಪ್ಪುದಯ್ಯ ನೀಂ ರಾಜರ್ಷಿ ಕೋಪಿಸದೆ
 ಧಟ್ಟಿಸದೆ ಕೆಡೆನುಡಿಯದೆ |
 ನಿಲಲೆಂತು ಬಲ್ಲೆಯೆನಲೆನ್ನ ನೀನೀಗ ಹೆ
 ಪ್ಪಳಿಸದಾಡಿದೆಯೆಂದಡಹುದಹುದು ನಿನ್ನಲಿಹ
 ನೆಲೆಯಾಡಿತನೆ ಕೌಶಿಕಂ ಕುಪಿತನಾದನದ
 ನಾವ ಕವಿ ಬಣ್ಣಿಸುವನು || ೨೦

ನೋಡು ನೋಡಿದೆನ್ನ ರಾಜಮುಷಿಯೆಂದು ಕೆ
 ಟ್ಪಾಡಿತಕ್ಕಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನನಸತ್ಯನಂ
 ಮಾಡಿಸುವೆನಧಿಕಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳನಾಂತ ನಿ

ನ್ನಂ ವ್ರತಭ್ರಷ್ಟನೆನಿಸಿ |
 ಟೋಡಾಡಿ ಕಾಡುವೆನುತೈದ್ದು ಸಾವನೀ
 ಡಾಡಿದವರೊಡೆಯನೋಲಗದಿಂದ ಹೊಳವಂಟ
 ನಾಡಂಬರದ ಸಿಡಿಲು ಗಜಱು ಗರ್ಜಿಸಿ ಮೇಘ

ದಿಂದ ಪೊಳಮಡುವಂದದಿ || ೨೧

— — — — —

೩

ಕೋಣನೆರಡುಂ ಹೋರೆ ಗಿಡುವಿಗೆ ಮಿತ್ತೆಂಬ
ಕ್ಷೋಣಿಯಾಡುವ ಗಾದೆಯಂ ದಿಟಂ ಮಾಳ್ವಂತೆ
ಹೂಣಿಸಿ ವಸಿಪ್ಪಂಗೆ ಕಾಶಿಕಂ ನುಡಿದ ಪ್ರ
ತಿಜ್ಞೆಯಂ ಗೆಲುವಟಿನ್ನು |

ಜಾಣೆಂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯನುನ್ನತಿಯಳಿವ
ಕಾಣಬೇಕೆಂದವಿಳಸ್ರಮಾರ್ಥದ ಕಲಾಪ್ರ ?
ವೀಣನಂತಸ್ಥ ದೇಕಾಂತದೊಳ್ ಚಿಂತೆಯಿಂ
ಭ್ರಾಂತಿಯೋಗದೊಳಿದನು || ೧

ಧರೆಯೊಳು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಂ ಹುಸಿಕನೆಂದೆನಿಪ
ಪರಿಯಾವುದೆಂದು ಚಿಂತಿಸಲೊಂದುಪಾಯವಂ
ಕುರಿಸೆ ಕಂಡುಬ್ಬಿ ಭುಜವೊಯ್ದ ನಿಜವೈರದಂ
ತನ್ನವಳಿಯದ ಮುನಿಗಳ |
ಕರೆದು ನೀವಿಂತೀಗ ಹೋಗಿ ಭೂವರನನುಪ
ಚರಿಸಿ ಬೋಧಿಸಿ ಬಹುನುಪರ್ಣಯಾಗವನಾವ
ಪರಿಯೊಳಂ ಮಾಳ್ವನುವನುಜೆ ಮಾಳ್ವದೆಂದು ಕಳು
ಹಿದನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು || ೨

ಕೌಶಿಕನ ಕುಟಿಲವಟಿಯದೆ ಹೋಗಿ ಮುನಿಗಳವ
 ನಿಶಂಗೆ ಮಂಗಳಾಶೀರ್ವಾದಶೇಷೆಯಂ
 ನೂನಲೇಂ ಕಾರ್ಯ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ದರೆನೆ ಸಕಲ
 ವೇದಪೌರಾಣಾಗಮ |
 ರಾಶಿಗಳೊಳೊಂದಧಿಕಧರ್ಮಮಂ ಕಂಡುಪ
 ಲೋಸುಗಂ ಬಂದೆವೆನಲಾವುದೆನೆ ಮಾಳ್ವ ಪಿ
 ಶ್ವಾಸಮಂ ನುಡಿಯೆ ಪೇಳ್ವಪೆವು ಮಾಡದಡದಂ
 ನುಡಿದು ಫಲವೇನೆಂದರು || ೩

ಮನವೊಸೆದು ಮಾಡುವಂತಾಗಿ ಗುರುವಾಪಿಪ್ಪ
 ಮುನಿಯ ಪದಪಂಕೇಜದಾಣೆ ನೆಟ್ಟನೆ ಪೇಳ್ವು
 ದೆನೆ ಬಹುಸುವರ್ಣಯಾಗಂ ಯಾಗಕೋಟಾನು
 ಕೋಟಿಗಳೊಳಧಿಕಫಲವು |
 ನಿನಗಲ್ಲದುಳಿದ ಭೂಪರ್ಗಾಗದೆಂದಡದ
 ಉನುವಾವುದೆನೆ ನೆರೆದ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ದೋಷ ನೆ
 ಟ್ವನೆ ನಿನಗೆ ಬಾರದಂದದಿ ಬೇಡಿದನಿತು ಪ
 ಸ್ತುವನೀಯಬೇಕೆಂದರು || ೪

ಆ ವಿಮಳಮುನಿಗಳ ಹಿತೋಪದೇಶವನಾಂತು
 ಭೂವರಂ ಸರ್ವಮುನಿವರ್ಗಮಂ ಬರಿಸಿ ನಾ
 ನಾವೇದವಿಧಿವಿಹಿತ ಧರ್ಮಾಗಮಾರ್ಥದಿಂ
 ಯಾಗಮಂ ಮಾಡಿ ಬಳಿಕ |
 ಅವಾವ ಮುನಿಗಳಾವಾವ ಧನವಂ ಬೇಡ
 ಲೋವಿ ಕೊಟ್ಟುಪಚರಿಸುತಿರೆ ಬಂದ ಸುಜನಮೃಗ
 ಧೀವರಂ ಕಪಟವಟು ಕೌಶಿಕಂ ವಾಸಿಪ್ಪ
 ಮುನಿ ಹೋದ ಹೊತ್ತನುಡಿದು || ೫

ಹರಿದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮುನಿಗೈದಿ ಚರಣಸರ
 ಸಿರುಹಮಂ ತೊಳೆದು ನೆನೆದರ್ಥಮಂ ಬೆಸಸಿಮೆನೆ
 ಪಿರಿಯ ಕರಿಯಂ ಮೆಟ್ಟಿ ಕವಡೆಯಂ ಮಿಡಿದಡೆನಿ
 ತುದ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಹುದದಡಿ |
 ಸರಿಯೆನಿಸಿ ಸುರಿದ ಹೊಸ ಹೊನ್ನ ರಾಸಿಯನೀವು
 ದರನಯೆಂದೆನೆ ಹಸಾದಂ ಕೊಟ್ಟಿನದನೀಗ
 ಲಿರದೊಯ್ಯದೆನೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲಿರಲಿ ಬೇಹಾ,
 ತರಿಸಿಕೊಂಡಪೆನೆಂದನು || ೭

ಕೊಂಡ ಹೊಸ ಹೊನ್ನ ರಾಸಿಯನವನಿಪಾಲಕನ
 ಭಂಡಾರದೊಳಗಿರಿಸಿ ತನ್ನಾಶ್ರಮಕೆ ಮರಳಿ
 ಚಂಡಕರನರುಣಕಿರಣಂ ಹೊಗುವ ರಾವೆಲ್ಲ
 ಮಂ ತೀವಿತವನ ಸತ್ಯ |
 ಪಂಡಿತರ ಮುಂದೆ ದೇವೇಂದ್ರನಿದಿರಲಿ ಮುನಿಯ
 ಭಂಡನಂ ಮಾಳ್ವೆ ಭೂಪತಿಯಲನೈತವನಿಲ್ಲ
 ಕಂಡೆನಾದಡೆ ಕಣ್ಣು ತೆಳಿನಾವುದೆಂದು ಚಿಂ
 ತಿಸಿದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು || ೭

ಮುಳಿದು ಮೃಗಸಂಕುಳಗಳನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ನಾಡೆ
 ಬೆಳೆಗಳಂ ಕೆಡಿಸಿ ಕೇಡಿಂಗೆ ಬೆಂಡಾಗಿ ಜನ
 ವಳವಳಿದು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ದೂಳುಡಡೆ ಕೇಳ್ವು ಸೈ
 ರಿಸಲಾಡಿದಾ ಹುಯ್ಯಲ |
 ಬಳಿವಿಡಿದು ಬೇಂಟೆಗೈತಂದ ಭೂಪಾಲಕನ
 ನೆಳತಟಂಮಾಡಿ ತೆಗೆದನ್ನಾಶ್ರಮಕ್ಕೊಯ್ದು
 ಬಳಿಕ ನೋಡುವೆನವನ ಸತ್ಯಗಿತ್ಯದ ಬಲುಹ
 ನೆಂದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು || ೮

ಅನುವುಳ್ಳ ಬುದ್ಧಿಯಂ ಕಂಡೆನೆಂದತಿ ಮೆಚ್ಚಿ
ತನಗೆ ತಾ ತೂವಿಪುದುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣುಚ್ಚುತಂ
ಮನದೊಳುತ್ತಮಂತ್ರವ ಮಂತ್ರಿಸಿದ ಜಲವ
ನೊಸೆದು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ತಳಿದು |

ವಿನಯದಿಂ ನೋಡನೋಡಲು ದಿಕ್ಕು ಧರಣಿ ತೆ
ಕ್ಕನೆ ತೀವಿ ನಿಂದ ನಾನಾಪಕ್ಷಿಮೃಗಕುಲಕೆ
ಕೊನೆವೆರಳನಲುಗಿ ತಲೆದೂಗಿ ಕೈವೀಸಿದಂ
ದೇಶಮಂ ಗೋಳಿಡಿಸಲು || ೯

ಮೊಳೆವ ಬೀಜವನು ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಕಂಗಳು ಸಸಿಯ
ನೆಳಹುಲೆಗಳು ಹೊಡೆಯನೆರಳೆಗಳು ನವಿದಂಟು
ಗಳ'ನಾವುಗಳು' ತೆನೆಗಳಂ ಗಿಳಿ ನವಿಲು ಕೊಂಚೆ
ಮೊದಲಾದ ಖಗತತಿಗಳು |

ಉಳಿದ ಬೆಳೆಯಂ ನಕುಲಹೆಗ್ಗಣಂಗಳು ಕಾವ
ಬಳವಂತರೆಲ್ಲರಂ ಸರ್ಪಸಂತತಿ ತಿಂದು
ತಳಪಟಂ ಮಾಡಿ ನಾಡೆಲ್ಲಮಂ ಗೋಳಿಡಿಸು
ತಿರ್ದುಪೇವಣ್ಣ ಸುವೆನು || ೧೦

ಬೆಳೆಯ ದೆಸೆಯಿಂತಾಯ್ತು ಉಳಿದ ತೋಟದ ಗೆಡ್ಡೆ
ಗಳೆನು ಹಂದಿಗೆ ಹವಣು ಹಣ್ಣು ಕಾಯ'ಕಬ್ಬುಗಳೆ
ನಳಿಲು ನಿಲಲೀಯವುದಕದೊಳಾವೆಮೀನ'ಮೊಸಳೆ
ಗಳ ಭಯಂ ಘನವಾದುದು |

ಎಳಗಲುಗಳೆಂ ತೋಳನಾಕಳಂ ಹುಲಿ ಮೀನು
ಸುಳಿವವರನಮ್ಮಾ ಪುಕರಡಿಕಾಳ್ಕೊಣಂಗೆ
ಳುಳಿಯಲೀಯದಿರೆ ನಾಡೆಯ್ವೆ ಬಾಯ್ವಿಟ್ಟು ದೂ
ಱಲು ಹರಿದರವನಿಪತಿಗೆ || ೧೧

ಭೂಸುರರು ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನಿತ್ತು ಶಿವಭಕ್ತ
ರಾಸುರದಿ ಭಸಿತಮಂ ಕೊಟ್ಟುಳಿದ ಜನವೆಲ್ಲ
ಲೇಸೆನಿಪ ವಸ್ತುವಂ ಕಾಣಿಕೆಯನಿತ್ತಾಗ

ಭೂಪ ಚಿತ್ತೈಸು 'ಎ]ಂದು |

ದೇಶದೊಳಗಾದ ಖಗಮೃಗದ ಬಾಧೆಯನು ಧರ
ಣೀಶನೆನಿಸುವ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯಂಗೆ ತ
ಮ್ಮಾನುಜಳಿಪಂತೆ ಜಿನ್ನೈಸುತ್ತ ಕೈಮುಗಿಯು
ತಿರ್ದರೇವಣ್ಣನುವನು || ೧೨

ಅರಸುಬಾಧೆಗಳಿಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟಿಯೊಳಿಗಿವಿಲ್ಲ
ಪರನೃಪರ ಭಯವಿಲ್ಲ ಸಾಲದಂಡಲೆಯಿಲ್ಲ
ನೆರೆಯೂರ ಕದನವಿಲ್ಲೆನೆಂಬೆವದ್ಭುತವ
ಖಗಮೃಗದ ಕಾಟದಿಂದ |

ಧರೆಯೊಳಗೆ ಬಿತ್ತಿಲ್ಲ ಬೆಳೆಯಿಲ್ಲ ನೀರಿಲ್ಲ
ತರಹರಿಸಿ ಹದುಳವಿರಲಿಲ್ಲೆಂದು ದುಃಖಮಂ
ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು ಚಿತ್ತೈಸು ಬಲ್ಲಹಯೆಂದು
ಭೂಜನಂ ಮೊಹಿಯಿಟ್ಟುದು || ೧೩

ಲೀಲೆಯಿಂದೊಲಗಂಗೊಟ್ಟು ಜಯಲೋಲ ಭೂ
ಪಾಲಕಂ ಕರೆ ಕರೆ ಸಮಸ್ತ ಬೇಂಟೆಯ ಶಬರ
ಜಾಲಮಂ ಖಗಹೃದಯಶೂಲಮಂ ಮೃಗದ ಕಡೆ
ಗಾಲಮಂ ಬೇಗವೆಂದು |

ಮೇಲೆಮೇಲಾಕ್ರಮಿಸಿ ಕರಸೆ ನಿಟ್ಟಿಸುವ ಕ
ಣ್ಣಾಲಿ ಕತ್ತಲಿಸೆ ಕತ್ತಲೆಯ ತತ್ತಿಗಳೆಂತೆ
ಹೋಲಿಕೆಗೆ ಹೊರಗಾಗೆ ಬರುತಿರ್ದರಮಮ ಕ
ರ್ತವೇಡವಡೆಯೊಡೆಯರು || ೧೪

ಮದಹಸ್ತಿಯಿಟಿದ ಘಾಯಂಗಳ ವರಾಹನೆ
 ತ್ತಿದ ¹ಡೋಲು¹ಗಳ ಮೃಗಾಧಿಪನುಗಿದು ಬಗಿದು ತೋ
 ಡಿದ ಬಾದಣದ ಕರಡಿ ಕಾಟಿ ಬತ್ತಿದ ತೋಳ
 ಹುಲಿ ಹೊಯ್ದು ಜರಿದ ಹೆಗಲ |
 ಪದದಿ ಕೋಣಂ ಹೊಯಿದ ಹೋರ ಭೇರುಂಡನೆಱ
 ಗಿದ ಗಂಟುಗಳ ಕಡವೆ ತುಳಿದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಚಿ
 ಹ್ವದ ಬೇಡನಾಯಕರು ನೆರೆದರು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ
 ಭೂನಾಥನೋಲಗದೊಳು || ೧೫

ಕಡವೆಗತ್ಯಾನ್ವಾದಿಯೆಂಬ ಉಡುಮೊಲಗಳಿಗೆ
 ದಡಿವೊಯ್ದನೆಂಬ ಕರಡಿಯ ಗಂಡನೆಂಬ ಬಿ
 ಟ್ವಡೆ ತೋಳಜಜ್ಜಾರನೆಂಬ ನರಿದಿನಿಯೆಂಬ
 [ದೆಂ]ಬ ಕುನ್ನಿಗಳನಾಯ್ದು |
 ಗಡಣದಿಂ ಬೇಡವಡೆಯೊಡೆಯರೆಲ್ಲರು ನೆರೆದು
 ಪೊಡವಿಪತಿಯಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯನ ಮುಂದೆ
 ನಡೆ ಜೀಯ ತಡವೇಕೆ ಕಣ್ಣೆ ಹಬ್ಬವ ಮಾಡು
 ವೆಡೆಯ ತೋಲುಪೆವೆಂದರು || ೧೬

ಸೇನೆ ನೆರೆಯಿತ್ತು ರಿಪುಕುಮುದಮಾರ್ತಾಂಡ ಪು
 ಣ್ಯಾನೂನತುಂಡ ಬಲಭರಿತದೋರ್ವಂಡ ಭೂ
 ಮಾನಿನಿಯ ಗಂಡ ವಿಜಯಾಂಗನೆಯ ಮಿಂಡ ರಣ
 ರಂಗಮುಖ ಕಾಲದಂಡ |
 ದಾನಿ ಚಿತ್ತೈಸೆಂಬ ಮಾತಿನೊಳಗೆದ್ದು ಸು
 ಮ್ಮಾನದಿಂ ಸತಿಪುತ್ರಮಂತ್ರಿ ಸಹಿತಡಿಯಿಟ್ಟು
 ಭಾನುಕುಲತಿಲಕಂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯನೇ
 ಟಿದನು ಮುಣಮಯ ರಥವನು || ೧೭

ಪೊಡವಿ ಜಡಿಯಲು ದೆಸೆಗಳುಬ್ಬ ಸಂಬಡೆ ಫಣಿಯ
ಹೆಡೆ ಕೊರಳೊಳಾಳೆ ಕೂರ್ಮನ ಬೆನ್ನು ತಗ್ಗಿ ಬಸು
ಹಿಡೆಯ ಹೊಗೆ ಬೊಬ್ಬೆಗೊಟ್ಟುಬ್ಬ ರಿಸಿ ನಗರಿಯಿಂ
ಹೊಡಗೆ ಹೊಡಬೀಡ ಬಿಟ್ಟು |

ಘುಡುಘುಡಿಸಿ ರಥವನೊಲವಿಂ ನೂಂಕಿ ಬಲುಬೇಡ
ವಡೆ ಕಡಗಿ ಹರಕರಿಸಿ ನಡೆಯೆ ಕೈಮಿಕ್ಕು ಹೇ
ರಡವಿ ಗೋಳಿಡಲು ದಾಳಿಕ್ಕಿದಂ ನಿಜದೇಶ
ಜನವನಧಿಕುಮುದಸುನು || ೧೮

ಹಿಡಿ ನವಿಲನಿಜು ಹುಲಿಯನಟ್ಟು ಮರೆವಿಂಡ ದರಿ
ಗೆಡಹು ಕರಿಯಂ ಉಪ್ಪವಿಡಿದ ಹಂದಿಗೆ ತಡವಿ
ಬಿಡು ನಾಯನೆಚ್ಚೆರಳೆಯಂ ಕಲ್ಲಲಿಕ್ಕು ಕೋಣನನು
ಹೊಡಹೊಗಲಿಯದೆ |
ಹೊಡೆಯುಡುವ ಮಹಿವಿಡಿದು ಕುತ್ತು ಕೋಣನನೊಯ್ಯ
ನಿಡು ಮೊಲನ ಮರಚು ಸಿಂಹವ ಹಲವು ಬಲೆಗೆದಹಿ
ನಡೆಗೆಡಿಸು ಹಕ್ಕಿಗಳನೆಂಬ ಬೇಡರ ಬೊಬ್ಬೆ
ಯಿಂದಡವಿ ಘೀಳಿಟ್ಟುದು || ೧೯

ಎರಳೆ ನರಳಿಸಿ ಹೋದುದಿಲ್ಲಿ ಹಿಂಗಾಲೊದೆದು
ತೆರಳ್ ಮಣ್ಣೆದೆ ಸೊಕ್ಕದೆಕ್ಕಲಂಗಳು ಹೋದ
ವೆರಡು ಕಟವಾಯಿಕಡೆ ಸುರಿದ ನೊರೆಯಿದೆ ಕರಡಿ
ತಣೆದಾಡಿ ಹೋದುದಿಲ್ಲಿ |
ನೆರೆದಿಹುಹೆಗಳ ಹೊರೆಯೊಳೊಡೆದ ಹುತ್ತಿದೆ ಹುಲಿಯು
ಮರೆಯನೆಳೆಯಿತ್ತಿಲ್ಲಿ ಬಿಸುನೆತ್ತರಿದ್ದುದೆಂ
ದಿರದೆಹಗಿ ಹಜ್ಜೆಯಂ ನೋಡಿ ಬೆಂಬಳಿವಿಡಿದು
ಹರಿವ ಲುಬ್ಧಕರೆನೆದರು || ೨೦

ಗೋರಿವೇಂಚೆಯನಾಡಿ ಭೂವರಂ ತಿರುಗಿ ಕಾಂ
ತಾರದೊಳು ಮೃಗವ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಮೇಘಾಳಿಯಂ
ದೂರದಿಂ ತೋಪುತನೊಡ್ಡಿ ಕಿಗ್ಗಾಳಿಯಿಂ

ಬಂಡಿಯಿಂದಿಳುಹಿ ಹುಲಿಯು ;

ಹಾರಯಿಸಿ ತಲೆದಡವಿ ತೋಪು ಹಾಸವ ತಿವಿದು
ದೂರದಿಂ ಕಂಡು ಹಸರಿಸಿ ಹತ್ತಿ ಹಣಗಿ ನೆಲ
ಕೋರಂತೆಯಡಗಿ ತನ್ನ ನುಪಿನಳವಿಗೆ ಜುಣಗಿ

ನಡೆದು ಬಳಿಕೇಗೈದುದು || ೨೦

ಕುಸಿದ ತಲೆ ಹಣಗಿಮೊಡಲರಳ್ಳ ಬಾಯ್ ಸುಗಿದ ಕಿವಿ
ಯುಸುರಿದದ ಮೂಗು ಮುಪೆದವೆಯಿಕ್ಕದುರಿಗಣ್ಣು
ಬಸುಪೊಳಡಗಿದ ಬೆನ್ನು ನಿಮಿದ್ ಕೊರಳಡಿಗಡಿಗಿ

ಗಜಜಿಸುತಿಹ ಮುಂದಡಿ |

ಎಸೆಯೆ ಲಂಫಿಸಿ ನೆಲನನೊದೆದು ಪುಟನೆಗೆದು ಗ
ರ್ಜಿಸುತ ಬರೆ ಹೆದಪು ಕಂಗೆಟ್ಟು ಡೆಂಥಣಿಸಿ ಸರ
ಳಿಸುವ ಹರಿಣಂಗಳಂ ಮೋದಿ ಮುರಿದಟ್ಟಿ ಕೆಡ

ಹಿದವು ದೀಹದ ಹುಲಿಗಳು || ೨೧

ಕಂಟಣಿಸಿದಾ ಖಗವನೀ ಮೃಗವನೆಂತಕ್ಕೆ
ಬೇಂಚೆಯಾಡಿದನೆಂದು ಪೊಗಳಲೇವುದು ಗೋರಿ
ವೇಂಚೆ ಪಳಹರವೇಂಚೆ ಪಟವೇಂಚೆ ವಿದ್ಯಾಧ

ರರ ಬೇಂಚೆ ಚಿತ್ರವೇಂಚೆ |

¹ಉ¹ಂಟುಜಲವೇಂಚೆ ತೋಹಿನ ಬೇಂಚೆ ಘನ ಸೋಹು
ವೇಂಚೆಗಳೆನಿಪ್ಪ ಹೆಸರಂ ಹೊತ್ತು ಮುಪುವುತಿ
ಪ್ಪೆಂಟು ತೆಪಿದುಚಿತವೇಂಚೆಯನಾಡಿದಂ ಹರಿ

ಶ್ವಂದ್ರ ವಸುಧಾಧೀಶನು || ೨೨

ಗಣ್ಯತರ ಗೌತಮಾರಣ್ಯದಲಿ ದಂಡಕಾ
ರಣ್ಯದಲಿ ಕ್ರೌಂಚಕಾರಣ್ಯದಲಿ ಭಯಗುಹಾ
ರಣ್ಯದಲಿ ನುತ ದಶಾರಣ್ಯದಲಿ ಫೋರ ಕಂ
ರೀರವಾರಣ್ಯದಲ್ಲ |

ಪುಣ್ಯವಿಡಿದನಿಮಿಷಾರಣ್ಯದಲಿ ಮಾನುಷಾ
ರಣ್ಯದಲಿ ಬೇಂಟೆಯಾಡುತ್ತ ನಡೆತ್ತಂದಖಿಳ
ಪುಣ್ಯವೆಂದೆನಿಪ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಚಳಕ್ಕೆ ಬಂ
ದನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೃಪನು || ೨೪

ಉರಿ ಶೈತ್ಯವಾದಂತೆ ವಿಷ¹ವಮೃತವಾ¹ದಂತೆ
ತರಣಿ¹ ತಂಪಾದಂತೆ ನೃಪನ ಬೇಂಟೆಯ ಬಿನದ
ದುರವಣಿಯನೊದವಿಸುವ ಹರಿವೈರಿ ಕರಿವೈರಿ
ಹರಿಣವೈರಿಗಳು ಮೃಗವ |
ಹರಿದುಟ್ಟಿ ವಿಡಿದಡೆನಿ ಮೋದಿ ಮುಷಿಯದೆ ನಿಂದು
ಮರವಟ್ಟಿ ಕಾರಣವನಲುಪಬೇಕೆಂದೆಯ್ವಿ
ಸರಸಿರುಹಸಬಕುಲ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಭೂಪಗೆ
ಪೇಳ್ವರಂತಾ ಬೇಡರು || ೨೫

ಚಿತ್ರತರವಾದುದಿಂದೀ ಕಾನನಂ ಮಹಾ
ಕ್ಷೇತ್ರದೊಳಗಣದಾಗದಿರದೆನುತ ಬರೆ ಮುಂದೆ
ಚಿತ್ರಕಾಯಾಜಿನದ ಸುಲಿಪಲ್ಲ ಭಸ್ಮದ ಜ
ಟಾಭರದ ಮುನಿನಾಥನು |

ಮಿತ್ರರೊಡಗೂಡಿ ಮಿತ್ರಪ್ರಕಾಶಂ ಲೋಕ
ಮಿತ್ರನಾತ್ಮಪವಿತ್ರಚರಿತವಾಕ್ಯಂ ಮರುತ
ಮಿತ್ರಕಾರ್ಯದ ಪರಿಕರಂಗಳಂ ಸವಕಟ್ಟು
ತಿರಲು ಭೂಪತಿ ಕಂಡನು || ೨೬

¹ ಪುಗ್ರವಳಿ (ಕ. ಬ.), ಪು ನಿಹಿಯಾ(ಪ.)

ಹೆಂದದಾನಂದದಿಂ ಬಂದು ವಂದಿಸಿ ಮುಂದೆ
ನಿಂದೆಂದಿನಂದದಿಂದಿಂದು ಮುದದಿಂದ ಮೃಗ
ವೃಂದದೊಳಗೊಂದುವಂ ಕೊಂದಿಕ್ಕದೆಮ್ಮ ಮೃಗ
ವಿದುರದಕೆ ಕಾರಣವನು |

ತಂದೆ ಕುಂದದೆ ಕರುಣಿಸೆಂದು ವಂದಿಸಿ ಭೂಪ
ಕಂದರ್ಪನಿನಕುಲ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಭೂನಾಥ
ನೆಂದಡಾ ಮುನಿನಾಥನಂದು ಮಾಹಿತ್ತರಂ
ಗುಡಲೆಂದು ತಪಿಸಂದನು || ೨೭

ನೆರೆದ ವೇದಂಗಳುಗ್ಗ ಡವುಪನಿಪತ್ತುಗಳೆ
¹ಗರವಣಿಗೆ¹ಯಣಿವಾದಿಗಳ ಬೊಬ್ಬ ಧರ್ಮದ
ಬ್ಬರ ಘನಜ್ಞಾನಪ್ರಭಾದೀಪ್ತಿಗಳು ಹರಿ
ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಸುರರ ಕಾಹು |
ಪುರುಷಾರ್ಥ ನಾಲ್ಕು ಟೊಳು ಸಲುಗೆ ಪುಣ್ಯದ ಮಂದೆ
ಸಿರಿಸರಸ್ವತಿಯರೆಡೆಯಾಟವೆಸೆದರೆ ಜಗ
ದ್ಗುರು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಿಲ್ಲೆಯೆ ಸುಖದೊಳಿಪ್ಪ ಪಂ
ಪಾಕ್ಷೇತ್ರವಿದೆಯೆಂದನು || ೨೮

ಬಿಡದೊಮ್ಮೆ ಕಂಡ ಜೀವರ ಭವವ್ರಜದ ಬೆಂ
ಬಡಿಗೆ ಪಾತಕಕೋಟಿಯಾ ಕತ್ತಿ ದುಷ್ಕರ್ಮ
ದೆಡೆಗೊರಳ ಕತ್ತರಿ ನಮಸ್ತರೋಗಂಗಳೆಡೆ
ಗೊಡ್ಡಿದಲಗಜ್ಞಾನದ |
ನಡುದಲೆಯ ಗರಗನಂ ಮಲೆವ ಮಾಯೆಯ ಬಸುಹಿ
ನೊಡೆಹೊಯ್ವ ಶೂಲವಿನ್ನುಳಿದ ದುರಿತವನುರುಹಿ
ಸುಡುವ ಕಿಚ್ಚೆಂದೆನಿಪ ತುಂಗಭದ್ರಾನದಿಯ
ನವನೀಶ ನೋಡೆಂದನು || ೨೯

ನುಡಿದೆನ್ನ ಸಂಶಯದ ಸಾಲ ಸವಳಿದೆ ನಿನ್ನ
 ಪಡೆದ ಪುಣ್ಯಾಧಿಕನ ಹೆಸರಾವುದಯ್ಯ ನೀ
 ನುಡಿಯೆಂದಡೆರಡನೆಯ ಪುರವೈರಿಯೆನಿಪ ವಾ
 ಸ್ತವ್ಯಾಂಸಿ ಸಿಪ್ಪಮುನಿಪನ ಮೊಮ್ಮನು |
 ಬಿಡೆ ಪ್ರಾಶರನು ನಾನೆನೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಹಿಗ್ಗಿ ನಡೆ
 ನಡೆ ತಂದೆ ಮದ್ಗುರುಗಳಡಿಗಳೆಡೆಗೆಂದು ಬಳಿ
 ಪಿಡಿದು ನಡೆತಂದು ಕಂಡನು ಮುಂದೆ ಮುನಿವರೇ
 ಣ್ಯನನವನಿಪವರೇಣ್ಯನು || ೩೦

ತಿಳಿಗೊಳನ ಬಳಸಿ ನಳನಳಿಸಿ ಬೆಳೆದಳಮಾವು
 ಗಳ ತಳದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪದ ತಣ್ಣಿಳಲ
 ತೆಳುಗಾಳಿಯೊಳು ಪುಣ್ಯವಪ್ಪ ಪುಳಿನಸ್ಥಳದ
 ಮೇಲಶೋಕೆಯ ತರುವಿನ |
 ತಳಿರ ತೊಂಗಲ ಗದ್ದುಗೆಯೊಳೋಲಗಂಗೊಟ್ಟು
 ಬಳಸಿ ಹಿಂದೆಡಬಲದೊಳಿಪ್ಪ ಮುನಿಗಳ ಕೂಡೆ
 ನಲವಿನಿಂ ನುಡಿವ ಪಶುಪತಿಯಂತಿರಿದ್ ಮುನಿ
 ನಾಥ ಕಣ್ಣೆನೆದಿದ್ನು || ೩೧

ನೀತಿ ಬಲಿದುದೊ ಶಾಂತಿ ರೂಪಾಯೊ ಸದ್ಗುಣ
 ವ್ರಾತವೇ ಮುನಿಯಾಯೊ ಮುಕ್ತಿ ಜಡೆಪೊತ್ತುದೋ
 ಭೂತದಯೆ ವಲ್ಕಲಾಂಚಲವಾಂತುದೋ ಪುಣ್ಯ
 ವೆಳಸಿ ಭಸಿತವನಿಟ್ಟುದೋ |
 ನೂತನಶ್ರುತ್ಯರ್ಥ ನುಡಿಗಲಿತುದೋ ಘನ
 ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೃತ್ತಿ ಗೋಚರಿಸಲೆಳಸಿತೊ ಎಂಬ
 ಚಾತುರ್ಯದಿಂದಿದ್ ಮುನಿನಾಥನಂ ಕಂಡು
 ಹರುಷದಿಂ ಭೂನಾಥನು || ೩೨

ಸುರನರೋರಗನಮಿತಚರಣ ಜಯಜಯ ದಯಾ
ಭರಣ ಜಯಜಯ ಕೃಪಾವರಣ ಜಯಜಯ ಶಾಂತಿ
ಕಿರಣ ಜಯಜಯ ವಿಗತಮರಣ ಜಯಜಯ ದುರಿತ

ಹರಣ ಜಯ ಜಯತು ಜಯತು |

ಗುರುವೆ ಕುಲಗುರುವೆ ಘನಗುರುವೆ ಪರಗುರುವೆ ಮ
ದ್ಗುರುವೆ ನಮ್ಗುರುವೆ ಶರಣಾಗು ಶರಣಾಗೆಂದು
ಧರಣಪತಿ ಹರಹಿದನು ನಿಜತನುವನಾ ಮುನಿಯ

ಚರಣಸರನಿಜದೆಡೆಯೊಳು || ೩೩

ಬಗೆವಿಾಳು ಲೋಚನದೊಳೊಗೆವ ಸುಖಜಲ ಮೈಯೊ
ಳೊಗೆವ ಪುಳಕಂ ಕೈಯೊಳೊಗೆವ ಕಂಪನ ನುಡಿಯೊ
ಳೊಗೆವ ತೊದಳಮಳಕದವಿನೊಳೊಗೆವ ಬೆಮರು ಕಂ

ಠದೊಳೊಗೆವ ಹೊಸ ಗದ್ದದ |

ಮಿಗೆ ಮೊಗದೊಳೊಗೆವ ನಸುನಗೆ ಘನಮನೋಮತಿಯೊ
ಳೊಗೆವ ಪರವಶವೆರಸಿ ಮೆಹಿವ ಭೂರಮಣನಂ
ಮೊಗವೆತ್ತಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಮೆಯ್ದಡವಿ ಬೋಳೈಸಿ

ಮುನಿನಾಥನಿಂತೆಂದನು || ೩೪

ನೀನೆತ್ತಲಿ ವಿವಿನವೆತ್ತಲಿ ಬನಕೆ ನೀ
ನೇನು ಕಾರಣ ಬಂದೆಯೆಲೆ ಮಗನೆ ಹೇಳಿನಲು
ಭೂನಾಥನೆಂದ ಬಗಮೃಗದ ಕಾಟಕ್ಕೆ ಸೈ

ರಿಸಲಾಟದವನೀಜನಂ |

ಹಾನಿವೆತ್ತೊ ಟಲಿ ಮೊಹಿಯಿಡೆ ಕೇಳ್ವು ಬೇಂಟೆಯ ಸು
ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದೆನೆಂದೆನೆ ತ್ರಿಕಾಲೋಚಿತ
ಜ್ಞಾನಿ ಮುನಿಯುಡಿದನರಸನ ಮೇಲೆ ಕೌತಿಕನ

ಕಾಟವಡಿಯಿಟ್ಟನುವನು || ೩೫

ವಿಷಮವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮುನಿ ಮುನಿದು ತಪ್ಪ ನಾ
 ಧಿಸುವ ನೀನಱಿದಿರೆಂದಱುಪಬೇಕಱುಪಿದಡೆ
 ಪಿಸುಣತ್ವವಱುಪದಿದಡೆ ನೃಪನ ಕೇಡನಾ
 ನೋತುಪೇಕ್ಷಿಸಿದಾತನು |
 ಗನಣಿಯಾಯ್ತೇಗೆಯ್ವೆನೆಂದು ಮನದೊಳಗೆ ಚಿಂ
 ತಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಶಿಷ್ಯನನು ಬೋಧಿಸಲು ಕುಂ
 ದೆಸೆಯದಿರ[ದಾಂ] ಪೇಳದಂತೆ ಪೇಳ್ದಪೆನೆಂದು
 ನೆನೆದನಾ ಮುನಿನಾಥನು || ೩೬

ಎನ್ನನೊಲುವೊಡೆ ಕುಲಾಚಾರಮಂ ಬಿಡದಿರ್ಪ
 ಡುನ್ನತಿಕೆ ಬೇಹಡುತ್ತಮರ್ಕಿರ್ತಿ ಕೆಡದಿಹಡೆ
 ನನ್ನಿಯುಳಿವಡೆ ಮಗನೆ ಹೋಗದಿರು ಮಱಿದು ವಿ
 ಶ್ವಾಮಿತ್ರನಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ |
 ಗವ್ವದಿಂ ಮಱಿಹಿಕ್ಕಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದ ಬಳಿಕ ಮುನಿ
 ಬನ್ನಬಡಿಸಿಯೆ ಕಾಡಿದಪನಱಿದಿರೆಂದು ಪೇ
 ಳ್ದನ್ನೊಂದು ಚೋದ್ಯಮಂ ನೋಡುಬಾಯೆಂದು ತಂ
 ದನು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೆಡೆಗೆ || ೩೭

ನೋಡಿ ಪರಮಾನಂದ ಮೂಡಿ ಸಂತನದೊಳೋ
 ಲಾಡಿ ಪುಳಕ ಸ್ವೇದ ತೊದಳು ಕಂಪನ ಮಱಿವೆ
 ಗೂಡಿ ಮನದೊಳು ತನುವಿನೆಚ್ಚಱಿಂದುಬ್ಬಿ ಹಾ
 ರೈಸಿ ಹರುಷದ ಸುಖದಲಿ |
 ಹಾಡಿ ನಾನಾಸ್ಥ ಪನಯಕ್ಷಕರ್ದಮ ಪುಷ್ಪ
 ಗಾಡಿವಡೆಯಲು ಮಹಾರುದ್ರಾಭಿಷೇಚನದ
 ಜೋಡಿಯಿಂ ಪಂಪಾಂಬಿಕಾಪತಿಯ ಪೂಜೆಮಾ
 ಡಿದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೃಪನು || ೩೮

ಇಂದಾನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದೆನ್ನೆಯ ಜನ್ಮ
ವಿಂದು ಸಾಫಲ್ಯವಾಯ್ತು ವಿಳಜಗದಳಲುರಿಯ
ನಂದಿಸುವ ಪಾರದಿ[ಯೆ] ಸಂಸಾರವಾರಿಧಿಯ

ನುತ್ತರಿಪ ಗುರುಪದವನು |

ತಂದು ತೋರಿತ್ತಲಾ ಶ್ರೀಗುರು ವಿರೂಪಾಕ್ಷ
ತಂದೆಯಂ ಕಾಣಿಸಿತು ನಾಡ ಗಾಡೆಯ ಬಿಟ್ಟ
ಯಿಂದ ಕಟಕವ ಕಂಡೆನೆಂಬುದೆನಗಾಯ್ತೆನು

ತ್ತೆರಿಗಿದಂ ಭೂನಾಥನು

|| ೩೯ ||

೪

ಗುರುವನಿಷ್ಕಂಗೆಜಿಗಿ ನೇಮವಂ ಪಡೆದಖಳ
ಗುರುವಿರೂಪಾಕ್ಷಲಿಂಗವನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಭಾ
ಸುರ ವರೂಢವನೇಱಿ ಭೂಪಾಲಮಕರಧ್ವ
ಜಂ ನಡೆಯೆ ತಡೆವೇಂಟೆಗೆ |

ಪರಿಕರದ ಪರಿವಾರವನುವಾಗಿ ವಿಪಿನದೊಳು
ಹರೆದು ನಡೆಯಲ್ಪತ್ತಲಿತ್ತ ಕೌಶಿಕಮುನೀ
ಶ್ವರನೊಂದು ಮಾಯಾವರಾಹನಂ ಮಾಡಿ ಕಳು
ಹಿದನು ಭೂರಮಣನೆಡೆಗೆ || ೧

ಎಲೆಲೆಲೆಲೆಲೇ ಹಂದಿಯನುವಾದುದುಬುಬುಬೆಂ
ದುಲಿದು ನಾಯ್ಕಳುವೆರಸಿ ಮುಕ್ಕುಟ್ಟಿಕ್ಕಲು ಮೆಲ್ಲ
ನೊಲೆದುಬ್ಬಿ ಪುಟನೆಗೆದು ಗಜಱಿ ಗರ್ಜಿಸಿ ಪುಳಿಂ
ದರ ಮೇಲೆ ಬವರಿದಿರುಗಿ |

ಬಲವಂದು ಹೊಯ್ದ ಬೇಗಕ್ಕೆ ಬಿಡುಮಂದಿ ನಾ
ಳಲ ಹೊಜಿಗಳಂ ಕೊಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲರೊಡಲ ಕಳ
¹ವಳ¹ ಗೆಯಿದು ಬೀದಿವರಿದೊಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿತ್ತು ರ
ಕೃತಮಿಗಂ ಕಾಡೊಳಂದು || ೨

---

¹ ವಲ (ಬ.), ಹರ (ಘ.)

ಬಿಟ್ಟು ತಲೆ ಗಿಡು ಹಿಡಿದು ಕಳೆದುಡುಗೆ ಕಾಡ ಮುಳು
ನಟ್ಟು ಕುಂಟುವ ಪದಂ ಬೆನ್ನ ಬಿಗುಹಳಿದೆಳಲ್ವ
ಮೊಟ್ಟೆಗೂಳೆಡಹಿ ಕೆಡೆದೊಡೆದ ಮೊಳಕಾಲ್ ತೇಕು
ವಳ್ಳೆಗಳುಪೆರಸೊಲುತ |

ಕೆಟ್ಟೋಡುತಿರಲೊರ್ವನವನ ಕಂಡಿದಿರಡ್ಡ
ಗಟ್ಟಿ ಕೇಳಲು ಹುಹುಹು ಹುಲಿಯಲ್ಲ ಹಂದಿಯಿಹು
ಯಟ್ಟಿ ಬರುತ್ತಿದುರ್ದೇನೆಯೆಲ್ಲ ತೋಚಿನಲು ನೀ
ವೇ ಅಹನಿಕೊಂಬುದೆಂದ || ೩

ಹೆದಹಿದೆಯ ಬೇಡನಂ ಬೋಳೈಸಿ ನೃಪರೂಪ
ಮದನನಲ್ಲಿಗೆ ತಂದು ನುಡಿಸಿ ಕೇಳಲು ಪೇಳ್ವ
ಕುದಿಹವೇಕದಿದೆನ್ನದೆಲ್ಲಾ ಕಿರಾತನಂ
ಕುಲದ ಗುಣಿ ನೆಹಿದುದಿಂದು |

ಹದುಳದಿಂದರನ ಮನ್ನೆಯ ಗಂಡನಾಗು ಬೇ
ಗದೊಳೆಂದೊಡೇಂಕಾರಣಂ ಪೇಳಿನಲ್ಕಿ ಪೇ
ಳ್ವುದಕೆ ತೆಹಿಹಿಲ್ಲ ಹೋಗಂದಡವನೀಶನವ
ನಂ ಜಹಿದು ಬೆಸಗೊಂಡನು || ೪

ಕಡುಗಲಿ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನೆಂಬ ರಕ್ಕಸನ ಬೆ
ನ್ನಡಗನುಗಿದಂದಿನ ವರಾಹನೋ ಪುರಹರಂ
ಪೊಡೆಯೆ ತೋಳ್ಪಹಿದ ಭೀಕರಗಜಾಸುರನೊ ಜಗ
ದಳಲನಾಣಿಸುವೆನೆಂದು |

ಕಡುಕೈದು ದುರ್ಗಿ ನಿರ್ಘಾತನಂಗೈಯೈ ಕೋ
ಡುಡಿದ ಮಹಿಷಾಸುರನೊ ಎಂದೆಂಬ ನಂದೇಹ
ಕೆಡೆಯಾದ ಸೊಕ್ಕಿದೆಕ್ಕಲನನೊಂದಂ ಕಂಡೆ
ನರಸ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನು || ೫

ಕೊಬ್ಬ ಬೆಳೆದ ವರಾಹನಿರಲಾಗದೇ ಕಾಡೊ
 ಳಬ್ಬರಿಸಿ ನುಡಿವೆಯದಹುಂ ಬೇಡವಡೆಗೆ ಬ
 ಪ್ಪುಬ್ಬನವದೇನೊ ನೀನೋಡಿಹೋಹುದಕೆ ಕಾ
 ರಣವಾವುದೆಲವೊ ಎನಲು |

ಉಬ್ಬ ಮುಂಗುಡಿವರಿದು ಕಡುಕ್ಕೈದ ಶಬರರೊಳ
 ಗೊಬ್ಬರುಳಿಯದ ತೆಹದಿ ಕೊಂದಿಕ್ಕಿ ನಾಯ್ಗಳಂ
 ಗುಬ್ಬವಿಕ್ಕಿಸಿದ ರಕ್ಕಸವಂದಿ ತಾನೆ ಹೇ
 ಳಿತ್ತು ನಾನೇಕೆಂದನು || ೬

ಪಡೆಯೆಯ್ದೆ ಮಡಿಯಿತ್ತೆ ಮಡಿಯಿತ್ತು ನಾಯ್ ಕೂಡೆ
 ಕೆಡೆದವೇ ಕೆಡೆದವಾ ಹಂದಿಯಿದ್ರಪುದೆಯದೆ
 ಎಡೆಯೆನಿತು ಸಾರೆ ತೋಪಿಸಿದಪಾ ತೋಪಿದಪೆ
 ನೀಳ್ವೆವೇ ನಡೆಯಿಮೆನಲು |

ಕಡುಮುಳಿದು ರಥವನುರವಣಿಸಿ ನೂಂಕುವ ಭೂಮಿ
 ಯೊಡೆಯಂಗೆ ಭಾಷೆಯಂ ಕೊಟ್ಟು ನಾನಾ ಬೇಡ
 ವಡೆಯೊಡೆಯರೆಯ್ದೆ ಕಂಡರು ಷೊಪ್ಪಮಂ ಮಲಗಿ
 ದಾಡೆಗಡಿವೆಕ್ಕಲನನು || ೭

ಮಸೆದ ದಾಡೆಯ ಕುಡಿಗಳಿಂದ ಕಿಡಿ ಸುರಿಯೆ ಘೂ
 ಮಿಸುವ ಮೂಗಿಂದ ಕರ್ಬೊಗೆ ನೆಗೆಯೆ ಮುನಿದು ನಿ
 ಟ್ವಿಸುವ ಕೆಂಗಣ್ಣ ಕಡೆಯಿಂದ ದಳ್ಳುರಿ ಸೂಸೆ
 ಬಲಿದ ಕೊರಳೊಲೆದ ಮುನುಡು |

ಕುನಿದ ತಲೆ ನೆಗೆದ ಬೆನ್ ನಟ್ಟ ರೋಮಾಳಿ ಮಿ
 ಳಿಸುವ ಬಾಲಂ ರೌದ್ರ ಕೋಪಮಂ ಬೀಪಿ ಗ
 ಜಿಸಿ ಬೀದಿವರಿದು ತೊತ್ತಳದುಳಿದು ಕೊಂದು ಕೂ
 ಗಿಡಿಸಿತ್ತು ಲುಬ್ಧಕರನು || ೮

ಇದ್ದ ಬೇಡರನ್ನೆದೆ ಕೆಡಹಿದಡೆ ರಥದ ಮೇ
 ಲಿದ್ದು ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ಕರತಳವ ಮಾ
 ಟುದ್ದಿ ಕೋದಂಡಮಂ ಸೆಳೆದು ಶರಮೂಡಿಗೆಯ
 ಮಡಲಿಡಿದು ಕೈಹೊಡೆಯನು |
 ತಿದ್ದಿ ನಾರಿಯ ನೀವಿ ಮಿಡಿದು ಬಾಗಿಡ ಕೊಪ್ಪಿ
 ನಿದ್ದೆಸೆಯನಾರೈದು ನೆಹು ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಗೆ
 ಬಿದ್ದನಿಕ್ಕುವೆನೆಂದು ಭೂವಲ್ಲಭಂ ನುಡಿಯೆ
 — ದಿಗುಪಾಲರಳವಳಿದರು || ೯

ಗರಳಗೊರಳವನರಳಸರಳಂಗೆ ಮುನಿವಂತೆ
 ಯಿರುಳ ತಿರುಳಿನ ಹೊರಳಿಗಾ ತರಣ ಕೆರಳ್ವಂತೆ
 ಸರಳ ತೆರಳಿಕೆಗೆ ಮರಳಿತು ಕರುಳ ಸುರುಳಿಯೊಳು
 ಹೊರಳುತ್ತ ಬೀಳುತ್ತಲು |
 ಹುರುಳಿಳಿದುದುರವೊಡೆದು ಸರಳುಚ್ಚೆ ನರಳುತ್ತ
 ತೊರಳೆಯಡಸಲು ಮೂಗನರಳಿಸೆಚ್ಚಂಬ ಹೊ
 ತ್ತುರುಳ್ಳ ಕಂಬನಿಯಿಂದ ತರಳಚಿತ್ತದ ಹಂದಿ
 ಮರಳಿ ಕಾನನಕ್ಕೆದಿತು || ೧೦

ಬಳಿವಿಡಿದು ಬಳಿಚಿದಂಬಿಂ ಮುಂದೆ ಹರಿದು ವನ
 ದೊಳಗಡಗಿ ಮಾಯವಾದೆಕ್ಕಲನನಲ್ಲಲ್ಲಿ
 ಸುಳಿದಹಿಸಿ ಕಾಣದೆ ಮನಂನೊಂದು ಧೃತಿಯಡಗಿ
 ಥಗದೋಪಿ ಕಟ್ಟಾಸಲು |
 ಮೊಳೆತು ಬಾಯಾರಿ ತನು ಬೆಮರಿ ಮುಖ ಬಾಡಿ ರವಿ
 ಕುಲಶಿರೋಮಣಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯಂ ಕಂಡ
 ನಳವಿಯೊಳು ನಾನಾವಿಶೇಷವಿಭವಂಬಡೆದ
 ಮಂಗಳತಪೋವನವನು || ೧೧

ಕಂದಮೂಲಂಗೀಳ್ವ ಪೊಗೊಯ್ಯ ಕೃಷ್ಣಾಜಿ
ನಂದಳಿವ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ¹ಗೋವ¹ ವಲ್ಕಲವಸನ
ವೃಂದವಂ ತೊಳಿವ ಮಿನುಪಾ ದಾರಮಂ ಬಿಗಿವ
ಮೌಂಜಿಮೇಖಲೆಗಟ್ಟುವ |

ಒಂದಿ ಭನಿತವನಿಡುವ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಮಂ
ಬಂಧಿಸುವ ಜಡೆಯ ಸುಂಕಿಸುವ ಸಮಿತಂ ತಪ್ಪ
ಹೆಂದದ ಮುನೀಶ್ವರಕುಮಾರರಂ ಕಂಡು ಕೈ
ಮುಗಿದಂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು || ೧೨

ವಿದಿತವೆನೆ ವೇದಘೋಷದ ಪುರಾಣಪ್ರಸಂ
ಗದ ತರ್ಕತಂತ್ರಸಂವಾದದಾಗಮವಿಚಾ
ರದ ಸದೌಪನಿಷದರ್ಥಶ್ರವಣದಾಸ್ತವ
ಸ್ತೋತ್ರಪಠನಪ್ರಕರದ |
ಮೃದುಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣಾಲಾಪದ ಶಿವಾರ್ಚನಾಂ
ಗದ ಘಂಟಿಕಾರವದ ನಿತ್ಯಹೋಮಸ್ವಧಾಂ
ತ್ಯದ ಶ್ರವಣಸಂಭ್ರಮಕೆ ಬೆಟಗಾಗುತಿರ್ದನು ಹ
ರಿಶ್ಚಂದ್ರಭೂನಾಥನು || ೧೩

ಫಲಭಾರದಿಂದೊಲೆದು ತೂಗಿ ಬಾಗುವ ಮರಂ
ಗಳ ಕೆಳಗೆ ತುಲುಗಿ ನಳನಳಿಸಿ ಬೆಳೆದೊಲತೆಯ
ತಳಿರ ತಿಳಿಗೊಳನ ಪುಳಿನೆಸ್ಟಳದ ಕಮಲಕೈ
ರವದ ತನಿಗಂಪುವೆರನಿ |
ಸುಳಿವ ತಣ್ಣಲರ ತಂಪಂ ಕಂಡು ಮಂತ್ರಿ ಭೂ
ತಳನಾಥ ಬಿಡುವಡಿದು ಡಾವೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸೆ
ಜಲಜಸಖಕುಲನಿಳಿದನಂದು ರಥಮಂ ಪಟ್ಟ
ದಂಗನೆ ಕುಮಾರ ಸಹಿತ || ೧೪

ಬಳವಳಿದ ರಥತುರಗವೃಂದಮಂ ಬಿಟ್ಟು ಶೀ
ತಳವಾರಿಯಂ ತೋಟು ಮೆಯ್ಯೊಳೆದು ಲಲಿತಶಾ
ಡ್ಯಳವನೊಲವಿಂ ಕೊಯ್ದು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿ ಪ್ರ
ಧಾನ ನಟ್ಟಡವಿಯೊಳಗೆ ।

ಬಳವಿಡಿದು ಬಂದ ಕಟಕವನೆಯ್ಗೆ ಬಿಡಿಸಿ ಭೂ
ತಳಪತಿಗೆ ಕೈಗೊಟ್ಟು ನಿರ್ಮಳಸರೋವರದೊ
ಳಿಳುಪಿ ಶಿಶಿರೋಪಚಾರಂಗಳಂ ಮಾಡಿದಂ

ಡಗೆ ತೊಲಗಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಲು || ೧೫

ಘನಪುಣ್ಯಮಯವೆನಿಪ್ಪೀ ತಪೋವನದೊಳಿಹ
ಮುನಿಯಾವನೋ ಮಹಾದೇವನೇ ಬಲ್ಲನಾ
ತನ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಶಶಿ ಚಾರಿತ್ರದಿಂ ಗಂಗೆ
ಪರತಪಸ್ತೇಜದಿಂದ ।

ದಿನಕರಂ ಸುಳಿವಿಂದ ತಂಗಾಳಿ ನುಡಿಯ ಮೋ
ಹನದಿಂದ ಸುಧೆಯುದಾರತ್ವದಿಂ ಸುರಕುಜಂ
ಜನಿಸದಿರವೆಂದು ಕೊಂಡಾಡುತಿದಂ ಹರಿ

ಶ್ಚಂದ್ರನಾ ಮಂತ್ರಿಯೊಡನೆ || ೧೬

ಹೊಗಳುತ್ತ ಹಾರಯಿಸುತುಬ್ಬುತ್ತ ಕೊಬ್ಬುತ್ತ
ನಗುತ ನಲಿವುತ್ತ ಹಾಡುತ್ತಾಡುತ್ತಾನೆಂದ
ವೊಗೆವುತಿರಲೊಬ್ಬ ಮುನಿಯಂ ಕಂಡಿದಾವನಾ

ಶ್ರಮವೆಂದು ಬೆಸಗೊಂಡಡೆ ।

ವಿಗಡ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮುನಿಯ ಬನವೆನೆ ಸುಖಂ
ಸುಗಿದು ಪೊಯ್ಯಡೆದಂತೆ ಹಾವಗಿದು ಬಿಟ್ಟಂತೆ
ಬಗೆ ಬೆದಲು ಗುರುವಾಜ್ಞೆ ಯಳಿದುದಿನೇವನೆಂ

ದನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೃಪನು || ೧೭

ಹೊಳೆವ ಮೇರುವ ಸುತ್ತಿ ಬೆಂಡಾದ ರವಿ ಚಂದ್ರ
ಕಳೆಯ ತೊಡೆಯೆಡೆಯೊಳೊಯ್ಯನೆ ಮಲಗುವಂತೆ ರವಿ
ಕುಲಲಲಾಮಂ ವರಾಹನ ಹಿಂದೆ ಹತ್ತಿದಾ

ನಟ ಮೇಲೆ ಗುರುವಾಜ್ಞೆಯ |

ಕಳೆದ ಕೌಶಿಕನಾಶ್ರಮಂಬೊಕ್ಕ ಚಿಂತೆಯಿಂ
ಮುಳುಗುತ್ತ ನಿಜಸತಿಯ ತೋರದೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆ
ಲಲಿತಮಣಿಮಕುಟಮಂಡಿತಮಸ್ತಕವನಿಕ್ಕಿ
ಮಗ್ಗುಲಿಕ್ಕಿದನಾಗಳು || ೧೮

ಸತಿ ಮಡಿಸಿ ನೀಡುವೆಲೆವಿಡಿದ ಕೈ ಒಸವಳಿವು
ತತಿಚಿಂತೆಯೊಳು ಮಹಿದ ತನು ಜೊಮ್ಮುವಿಡಿದ ಪು
ರ್ವತಿಭಾರಮಾಗಿ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ತೋಳ್ತೊಡೆ ಮಿಡುಕೆ
ಸುಯ್ ಸೂಸೆ ನಿದ್ರೆ ಕವಿದು |

ವಿತತಸುಖದಿಂದಿರುತಿರಲೈ ನಾನಾದುಃಖ
ಯುತವಪ್ಪದೊಂದು ಕನಸಂ ಕಂಡು ನೊಂದು ಭೂ
ಪತಿ ಬೆದಹುದಂತೆ ಭೋಂಕೆನಲೆದ್ದು ಬೆಬ್ಬಳಿಸಿ
ನಾಲ್ದೆಸೆಯನಾರೈದನು || ೧೯

ಧುರದೊಳರಿಭೂಭುಜರನಂಜಿಸುವ ನಡುಗಿಸುವ
ಕೊರಗಿಸುವ ಕೋಡಿಸುವ ಬಳುಕಿಸುವ ಜಳಕಿಸುವ
ಬಿರುದಂಕಮಲ್ಲ ನೀ ನಡುಗಲೇತಕ್ಕೆ ಹೇ
ಳೆಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ನುಡಿಸಲು |

ತರುಣ ಕೇಳೊಂದು ಕನಸಂ ಕಂಡೆನಾ ಕನಸು
ನಿರುತವೆಂದೇ ಕಣ್ಣು ತೆಹೆದೆ ನೀನಿಂತಿದಳು
ಪರಿಯಂ ವಿಚಾರಿಸೆಂದವನೀಶ ನುಡಿಯಲಾ
ನುಡಿಗೆ ಸತಿ ಹೂಂಕೊಂಡಳು || ೨೦

ಘುಡುಘುಡಿಸುತೊಬ್ಬ ಮುನಿ ಬಂದು ನಾನೋಲಗಂ
ಗೊಡುವ ಮಣಮಂಟಪದ ಕಂಭವೆಲ್ಲವನು ತಡೆ
ಗಡಿದು ಹೊಂಗಳಸಂಗಳಂ ಮಾಣದೊಡೆಬಡಿದು
ನೆರೆದ ಸಭೆಯೊಳಗೆನ್ನನು |

ಕೆಡಹಿ ಸಿಂಹಾಸನವನೊಯ್ಯಾಗಳೆನ್ನೆದೆಯ
ನಡದೊಂದು ಕಾಗೆ ಕರೆದುದು ಬಳಿಕಾಂ ಗಿರಿಯ
ನಡದರ್ು ಶಿಖರದೊಳೆವ ಮಣಗೈಹಂಭೊಕ್ಕನಿದ
ಁಂತಸ್ಥವೇನೆಂದನು || ೨೦

ಬಗೆವಡೀ ಕನಸು ಗುರುವಾಚ್ಛೆಯಂ ವೀಣಿತ
ಕ್ಕೊಗೆವ ಕೇಡಿಂಗೆ ನೂಚನೆ ಮುನಿಯಬೇಡ ಮಂ
ತ್ರಗೆ ಮಗಂಗೆನಗೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಚತುರಂಗಸೇ
ನೆಗೆ ಸಕಲಭಂಡಾರಕೆ |

ನಗರಕ್ಕೆ ಸರ್ವಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ತೇಜದೇ
ಳ್ಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ಹರಣಕ್ಕೆ ಕೇಡು ಬಂದಡೆ ಬರಲಿ
ಮಿಗೆ ಸತ್ಯವಂ ಬಿಟ್ಟು ಕೆಡದಿರವನೀಶ ಕೈ
ಮುಗಿದು ಬೇಡಿದೆನೆಂದಳು || ೨೧

ಬಿಡೆ ತಪೋವನವ ಕಾಣುತ್ತ ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಪೋ
ದಡೆ ಕೇಳ್ವು ಮುನಿ ಮುನಿವನಲ್ಲದಿಂದಿನ ಹಗಲ
ಕಡೆತನಕ ನೋಡಿದೆವು ಕೌಶಿಕಮುನೀಶ್ವರಂ
ಗರಸ ಪಂದಿಸಿದನೆಂದು |

ನುಡಿದು ನಡೆಗೊಂಬವೇಳೆಳೆಂದು ಮಂತ್ರಿ ತ
ನ್ನೊಡೆಯಂಗೆ ಬುದ್ಧಿವೇಳ್ವೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಿರಲತ್ತ
ಪೊಡವೀಶನಂ ತಂದ ಹಂದಿ ಹರಿಯಿತ್ತು ಕೌ
ಶಿಕನನುಷ್ಠಾನದೆಡೆಗೆ || ೨೨

ನಿದುಸರದೊಳಿವುಸುರು ಹೊಯ್ಯಳ್ಳೆ ಡೆಂಡಣಿಸು
ವಡಿ ಹನಿವ ಬೆಮರು ಮುಖಮೊನೆಗಂಡ ಬಾಣಂಗ
ಳೆಡೆಯಿಂದ ಸುರಿವ ಬಿಸಿನೆತ್ತರೈಲುಗಳ ವೇ ೧೦೮
ದನೆಗಾಱದರೆಮುಚ್ಚುವ |

ಕಡೆಗಣ್ಣಳರಳ್ಳ ನಾನಾಪುಟಂ ಬಲಿದ ನೊರೆ
ಯಿಡುವ ಕಟವಾಯ್ ಕುಸಿದ ತಲೆ ಸುಗಿದ ದರ್ಪ ಹುರಿ
ಯೊಡೆದ ರೋಮಂ ತೂಗಿ ತೊನೆದು ಮೈಮುಖವ ಹಂ
ದಿಯನು ಕೌಶಿಕ ಕಂಡನು || ೨೪

ಹಂದಿಯಂ ಕಾಣು¹ಹ ತಡಂ¹ ಕೋಪಗಿಚ್ಚು ಭುಗಿ
ಲೆಂದು ಜಪ ಜಾಪು ತಪ ತಗ್ಗಿ ಮತಿ ಗತವಾಗಿ
ಸಂದ ಯೋಗಂ ಹಿಂಗಿ ದಯೆ ದಾಂಟಿ ನೀತಿ ಬೀ
ತಾನಂದವೃತ್ತಿ ಹೋಗಿ |
ಹಿಂದ ನೆನೆದುರಿದೆದ್ದು ಸಿಕ್ಕಿದನಲಾ ಭೂಪ
ನಿಂದು ನಾನಾಯ್ತು ತಾನಾಯ್ತು ಕೆಡಿಸದೆ ಮಾಣಿ
ನೆಂದು ಗರ್ಜಿಸುವ ಕೌಶಿಕನ ಹೂಂಕಾರದಿಂ
ಹೊಗೆದರಿಬ್ಬರು ಸತಿಯರು || ೨೫

ಮುನಿಗೆ ಹೊಲೆಯಾವುದತಿಕೋಪ ಬದ್ಧದ್ವೇಷ
ವನಿಮಿತ್ತವೈರವದಲುಂದ ಹುಟ್ಟಿದರಾಗಿ
ವನಿತೆಯರು ಕಡೆಗೆ ಹೊಲತಿಯರಾಗಿ ಕೆಲಸಾರಿ
ನಿಂದು ಬೆಸನಾವುದೆನಲು |
ಜನಪತಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಬಂದು ನಮ್ಮಯ ತಪೋ
ವನದೊಳ್ಳೆದನೆ ನೀವು ಸರ್ವಬುದ್ಧಿಗಳೊಳಾ
ತನ ಮರುಳುಮಾಡುತಿರಿ ಹೋಗಿಯೆಂದಟ್ಟಿದಂ
ದುರ್ಮಂತ್ರಬಲವಂತನು || ೨೬

ಸಂದ ಕಾರಿರುಳ ಕನ್ನೆಯರು ಹಗಲಂ ನೋಡ
 ಲೆಂದು ಬಂದರೊ ಸುರಾಸುರರಬುಧಿಯಂ ಮಧಿಸು
 ವಂದು ಹೊಸ ವಿಷದ ಹೊಗೆ ಹೊಯ್ದು ಕಗ್ಗನೆ ಕಂದಿ
 ಜಲದೇವಿಯರು ಮನದಲಿ
 ನೊಂದು ಮಾ[ನಿ]ಸರಾದರೋ ಕಮಲಜಂ ನೀಲ
 ದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸಾಂಭಂಜಕೆಗಳೊದವಿ ಜೀ
 ವಂದಳೆದವೋ ಎನಿಪ್ಪಂದದಿಂದ ಬಂದರಂ
 ಗನೆಯರವನೀಶನೆಡಗೆ || ೨೭

ಮಾಯದಬಲೆಯರು ಕಾಣುತ್ತ ಮರುಭಾಷಧಟ
 ರಾಯ ಮರುರೇ ರಾಯ ರಾಯದಳವುಳಕಾತಿ
 ರಾಯಕಂಟಕ ರಾಯಜಗಜಟ್ಟಿ ರಾಯದ
 ಲ್ಲಣ ರಾಯಕೋಳಾಹಳ |
 ರಾಯಭುಜಬಲಭೀಮ ರಾಯಮರ್ದನ ರಾಯ
 ಜೀಯ ಸ್ಥಿರಂಜೀವಯೆಂದು ಕೀರ್ತಿಸಿ ಗಾಣ
 ನಾಯಕಿಯರೊಲಿದು ದಂಟಿಗೆಫಿಡಿದು ಪೊಡಮಟ್ಟು
 ಹಾಡಲುದ್ಯೋಗಿನಿದರು || ೨೮

ಎಕ್ಕಲನ ಬಳಿವಿಡಿದು ಸುತ್ತಿದಾಸನು ಮುನಿ
 ರಕ್ಕನನ ಬನಕೆ ಬಂದಂಜಿಕೆಯನೆರಡನೆಯ
 ಮುಕ್ಕಣ್ಣನೆನಿಪ ಗುರುವಾಚ್ಛೆಗೆಟ್ಟಳಲನ
 ಲ್ಲದೆ ಕನಸ ಕಂಡ ಭಯವ
 ಮಿಕ್ಕು ಮಹಿವಂತಡನಿ ಕವಿವ ಗತಿಗಳ ಸೊಗ[ನಿ]¹
 ನಕ್ಕಿನದೆ ಸಮಯೋಚಿತದ ಪಸಾಯಕ್ಕೆ ಮನ
 ಪುಕ್ಕಿ ಸರ್ವಾಭರಣಮಂ ಗಾಣರಾಣಿಯರಿ
 ಗಿತ್ತನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು || ೨೯

ಬಡತನದ ಹೊತ್ತಿನೆ ದೊರಕಿ ಫಲವೇನು ನೀ
 ರೂಪಿಸಿದ ಹೊತ್ತಿನೆ ದೊರಕಿ ಫಲವೇನು ರುಚಿ
 ರೂಪಿಸಿ ಕೆಡೆದಿಹ ಹೊತ್ತು ರಂಭೆ ಮೊರೆಕೊಂಡಲ್ಲ
 ಫಲವೇನು ನಾವ ಹೊತ್ತು
 ಪೊದವಿಯೊಡೆತನ ದೊರಕಿ ಫಲವೇನು ಕಡುವಿಸಿಲು
 ಹೊಡೆದು ಬೆಂಡಾಗಿ ಬೀಳ್ವೆಮಗೆ ನೀನೊಲಿದು ಮಣ
 ಡಿಗೆಗಳನಿತ್ತು ಫಲವೇನು ಭೂಪಾಲ ಹೇ
 ಳೆನುತ ಮತ್ತೆಂತೆಂದರು || ೩೦

ಕಡಲೊಳಾಳ್ವೆಗೆ ತೆಪ್ಪವನು ದಾರಿದ್ರ್ಯಂಗೆ
 ಕಡವರವನತಿರೋಗಿಗಮ್ಮತಮಂ ಕೊಟ್ಟಡೆವ
 ರಡಿಗಡಿಗದಾವ ಹರುಷವನ್ನೆದುತಿಪ್ಪರವ
 ರಂ ಪೋಲ್ವರೀ ಪೊತ್ತಿನ |
 ನುಡುನುಡನೆ ನುಡುವ ಬಿಲುಬಿಸಿಲ ಸ್ತೆಕೆಯುಸುರ ಬಿಸಿ
 ಹೊಡೆದುದುರಿಹತ್ತಿ ಬಾಯ್ ಬತ್ತಿಡೆಗೆ ಸುತ್ತಿ ಸಾ
 ಪಡಸುತಿದೆ ನಿನ್ನ ಮುತ್ತಿನ ಸತ್ತಿಗೆಯನಿತ್ತು
 ಸಲಹು ಭೂಭುಜಯೆಂದರು || ೩೧

ರವಿಕುಲದ ಪಿಳೆಗಳೆಯೊಳೊಗೆದ ರಾಯರ್ಗ ಪ
 ಟ್ಪವ ಕಟ್ಟುವಂದಿದ್ದಲ್ಲದಡರಸುತನ ಸಲ್ಲ
 ದವನಿಯೊಳು ಯುದ್ಧರಂಗಫೊಳಿದಂ ಕಂಡ ಹಗೆ
 ಗಳು ನಿಲ್ಲದೆಹ ಕೆಳಗೆ |
 ಕವಿವು ನೆಳಲೊಳಗಾವನಿದನಾತಂಗೆ ತಾಂ
 ತವಿಲೆಡೆರು ಬಡತನಂ ರೋಗವಪ್ಪಕೀರ್ತಿ [ಪರಿ
 ಭವ]ಭಯಂ ಹರೆವುದಿದನೆಹುದು ಸತ್ತಿಗೆಯ
 ಕೊಡಬಹುದೆ ಹೇಳೆಂದನು || ೩೨

ಅನುನಯದೊಳೆಲ್ಲವಂ ಕೊಡಬಹುದು ಬಿಡಬಹುದು,
ಜನನಿಯಂ ಜನಕನಿಂ ನಲ್ಲಳಿಂ ದೈವವಂ
ಮನವಾರೆ ನಂಬಿ ನಚ್ಚಿದ್ ಪರಿವಾರಮಂ
ಕೊಡುವ ಬಿಡುವತಿಕಲಿಗಳು |

ಜನರೊಳಗೆ ಜನಿಸರೆಂದೆನಲು ನೀನೀಗ ಪೇ
ಳ್ವನಿತೆಯೊಳು ಬೇಡಿದಡೆ ಕೊಡಬೇಡ ಕೊಡೆಯನೀ
ಯೆನೆ ಲೋಭವೇಕರಸ, ಎನಲಿದಲ್ಲದೆ ಬೇಡೆ
ಮಾತೆಪಿತರಿಲ್ಲಂದನು.

|| ೩೩ ||

ಲೋಗರಿಗೆ ಕೊಡಬಾರದಾಗಿ ಸತ್ತಿವಂತಗತ
ವಾಗ್ಗಿ ಬಂದುದಹಿಂದ ತಂದೆ, ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟು
ವಾಗಲರ್ಚಿಸಿಕೊಂಬುದಾಗಿ ದೈವಂ, ನೆಳಲ
ತಂಪನ್ನೊಸೆದೀವುದಾಗಿ |
ಸಾಗಿಸುವ ತಾಯ್, ಧುರದೊಳಿರಿಗಳಂ ನಡುಗಿಸುವು
ದಾಗಿ, ಚತುರಂಗಬಲವೆನಿಸಿತ್ತೀ, ಭತ್ತವೆಂ
ಬಾಗಳಿದನಹಿದಹಿದು ಬೇಡುವೆರನತಿಮರುಳ
ರೆನ್ನರೇ ಮೂಜಗದೊಳು

|| ೩೪ ||

ಇಳಿಯೊಳಗೆ ಹೆಸರುಳ್ಳ ದಾನಿಯೆಂಬುದನು ಕೆ
ಳ್ಳೊಳಸಿ ಕಟ್ಟಾಸೆವಟ್ಟೆ, ತಂದು ಬೇಡಿ ನಿ
ಪ್ಪಳವಾಗದಂತೆ, ನಾವತಿಮಹುಗದಂತೆಳಲ
ದಂತೆ, ಬಿಸುಸುಯ್ಯದಂತೆ, |
ತಿಳಿದು, ನೀನೆಮಗೆ ವಲ್ಲಭನಾಗಿ, ಚಿತ್ತದು
ಮ್ಮಳಿಕೆಯಂ ಕಳ್ಳೆ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಭೂನಾಥ, ಎಂ
ದಳವಳಿದು ಬಾಪ್ಪಿಟ್ಟು ಕೈಮುಗಿದು ನುಡಿದರೊಲ
ವಿಂದನಾಮಿಕಸತಿಯರು

|| ೩೫ ||

ಲಲಿತ ವನುಮತಿ ಹುಟ್ಟುವೆಂದು ಹುಟ್ಟಿದ ನೂರ್ಯ
 ಕುಲದ ರಾಯರ್ಗ್ಗೆ ವಂಶದೊಳು ಕೀರ್ತಿಯೊಳು ಭುಜ
 ಬಲದೊಳೊರೆದೊರೆಯೆನಿಸಿ ಕನ್ನಿ ಕೆಯರಂ ಕೊಡುವ
 ಭೂಪರಿಲ್ಲಿಂದು ತನಕ !
 ಹೊಲತಿಯರು ಬಂದಾವು ಸತಿಯರಾದಪ್ಪೆವೆಂ
 ಬಲಹವೆಂಬುದು ಬಂದ ಕಾಲಗುಣವೋ ನಿಂದ
 ನೆಲದ ಗುಣವೋ ನೋಡು ನೋಡೆಂದು ಕಡುಮುಳಿದು
 ಕೋಪಿಸಿದನವನೀಶನು || ೩೬

ಪಾವನಕ್ಕೀರಮಂ ಕೊಡುವ ಕೆಚ್ಚಲ ಮಾಂಸ
 ವಾವ ಲೇನಿನಿದುಳ್ಳ ಮಧುವನೊಸೆದೀವ ನೊಳ
 ವಾವ ಲೇಸಧಿಕಕಸ್ತೂರಿಯಂ ಕೊಡುವ ಮೃಗ
 ನಾಭಿ ತಾನಾವ ಲೇಸು |
 ದೇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲವೇ ಉತ್ತಮಗುಣಂಗಳಿ
 ದಾರ್ವ ಕುಂದಂ ಕಳೆಯಲಾಪವನೀಶ ಕೇಳೆ,
 ಭಾವಿಸುವಡಿದೆಮ್ಮ ರೂಪುಜವ್ವನವಿರಲು
 ಕುಲದ ಮಾತೃಕೆಂದರು, || ೩೭

ಅಕ್ಕಕ್ಕು ಬಚ್ಚಲುಡಕಂ ತಿಳಿದಡಾರ ಮೀ
 ಕಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಂ, ನಾಯ್ಗೆ ಹಾಲುಳ್ಳಡಾವನೂ
 ಟಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಂ, ಪ್ರೇತವನದೊಳಗೆ ಬೆಳೆದ ಹೂ
 ವಾರ ಮುಡಿಹಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಂ |
 ಮಿಕ್ಕ ಹೊಲತಿಯರು ನೀವೆನೆ ನಿಮ್ಮ ಜವ್ವನದ
 ಸೊಕ್ಕು ರೂಪಿನ ಗಾಡಿ ಜಾಣತನದೊಪ್ಪವೇ
 ತಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಂ ರಮಿಸಿದವರುಂಟೆ ಶಿವಶಿವೀ
 ಮಾತು ತಾ ಹೊಲೆಯೆಂದನು || ೩೮

ಹಾಡನೊಲಿದಾಲಿಸಿದ ಕಿವಿಗೆ ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ, ಮಾ
ತಾಡಿ ¹ನುಡಿಸಿದ¹ ಬಾಯ್ಗೆ ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ, ಭೂಪ ನೆಹು
ನೋಡಿದ ವಿಲೋಚನಕೆ ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ, ಮುದ್ರಮುಡಿಗ
ಳಿಂ ಸುಳಿವ ತಂಗಾಳಿಯಿಂ |

ತೀಡುವ ಸುಗಂಧಮಂ ಪ್ರಾಸ್ರಿದ್ಯ ನಾಸಿಕಕೆ
ನಾದೆ ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ, ಸೋಂಕಿಗೆ ಹೊಲೆಯುಂಟಾಯ್ತು,
ಕೂಟರ್ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ್ಳೊಳು ಸಾಲ್ಕಿಧಮ
ಪೊಂದ್ರಹಿಕವೇ ಎಂದರು . ೩೯

ಕಂಡಹಿವಪ್ಪೆ ಸಲೇ ನಯನೇಂದ್ರಿಯಂ ಘ್ರಾಣ್ಯ,
ಕೊಂದಹಿವಪ್ಪೆ ಸಲೇ ವಾಸನೇಂದ್ರ ಕರ್ಣಂಗ
ಳುಂದಹಿವಪ್ಪೆ ಸಲೇ ಶಬ್ದ ಮಂದ್ರದೂರದಿಂ
ದಲ್ಲದಪು ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ |
ಛಂದತನ್ನೀ ಮಾತಿದಕ್ಕೆ ಯುಪಮಾನವೇ,
ಕೆಂದವನು ಮುಟ್ಟಿದಡೆ ಬೇವಂತೆ, ಕೇಳಿದಂ,
ಕಂಡು, ವಾಸಿನಿದದಂ, ಬಂದವೇ, ಕಾಳುಗೆಡೆ
ಯದೆ ಹೋಗಿ ನೀವೆಂದನು || ೪೦

ಶಾಪದಿಂದೆ ಮಗಾದ ದುಷ್ಟುಲಂ ಸತ್ಕುಲಜ
ಭೂಪ, ನಿನ್ನಯ ಸಂಗದಿಂ ಶುದ್ಧವಪ್ಪು ದಂ
ಬಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂ ಬಂದೆವೆನಲೊಡನೆ ನಿಮಗೋಸು
ಗೆನ್ನ ಕುಲಮಂ ಕೆಡಿಪೆನೆ |
ಪಾಪಿಗಳ ಪಾಪಮಂ ತೊಳೆವ ಗಂಗೆಗೆ ಪಾಪ
ಲೇಪವುಂಟಾಯ್ತು ಹೇಳರಸ ಎನೆ, ಕುಲಧರ್ಮ
ಪೀ ಪಂಥವಲ್ಲ ಕೊಡವಾಲ ಕೆಡಿಸುವಡಾಮ್ನ
ವೆನಿತಾಗಬೇಕೆಂದನು || ೪೧

ಮಾತಿಗೆ ವಾತುಗೊಡಲರಿದು, ನಿನ್ನಯ ನುತ
ಖ್ಯಾತಿಗಧಟಿಂಗೆ ರೂಪಿಂಗೆ ಸುರುಚಿರ ಗುಣ
ಪ್ರಾತಕ್ಕೆ ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಗರುಷಿಕೆಗೆ ಮನಸುಂದು
ಮತಿಗೆಟ್ಟು ಮರುಳಾದೆವು |

ಮತ್ತು ಬಂದವರನು ಪಚರಿಸದಿಷ್ಟು ದು ನಿನಗೆ
ನೀತಿಯಲ್ಲಿಗೆಯ್ದೊಡಂ ಗಂಡನಾದಲ್ಲ
ದಾಮರಂ ಪೋಗದಿನ್ನೊಲಿದಂತೆ ಮಾದು ನಿ
ನ್ನಯ ಜೆನ್ನ ಬಿಡೆವೆಂದರು || ೪೨

ಬಳಿವಿಡಿದು ಬಂದು ಮಾಡುವುದೇನು ನಮ್ಮ ಬೆಂ
ಬಿಲ್ಲೆಯಲೆನಿಬರು ಹೊಲೆಯರಿಲ್ಲೆಂದಡಹಗೆ ಬಿಡೆ
ವೆಳೆನಿ ಮಚ್ಚಿನಿ ಮರುಳೊಳಿನಿ ಮತ್ತೊಳ್ಳನವ
ನಿಪನೆಂದು ಮೊಹೆಯಿಡುತ್ತ |

ಇಳೆಯೊಳಗೆ ಸಾಲುತ್ತು ದೂಲುತ್ತು ಬಿಪ್ಪೆವೆನೆ
ಮುಳಿದು ಘುಡುಘುಡಿಸಿ ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂ ಹಲ್ಲ
ಕಳೆ ಬಾಯ ಪಹ್ನಿಯ ಹೊಯ್ ಹೊದೆಹೊಡೆಯೆನುತೆದ್ದ
ನುರವಣಿಸಿ ಭೂನಾಥನು || ೪೩

ತುಡುಕಿ ಚಮ್ಮಟಿಗೆಯಂ ಸೆಳೆದು ಪ್ರಧಾನ ಬಳಿ
ವಿಡಿಹೇಳಲೊಬ್ಬ ರೊಬ್ಬರನು ಜೆನ್ನೊಡೆಯೆ ಮುಡಿ
ಮುಡಿಯೊಳಗೆ ಹೊರಳೆ ಹಲು ಬೀಳೆ ಬಾಯೊಡೆಯೆ ಮೆಯ್
ನೋಯೆ ಕೈಯುಳುಕೆ ಮೀಹು |

ನಡೆದಲ್ಲ ನಡೆದು ಹೊಕ್ಕಲ್ಲ ಹೊಕ್ಕೊಡೆಹೋ
ದೆಡೆಗೆ ಜೆನ್ನಟ್ಟಿ ರುಧಿರಂ ಬನಿಯೆ ಹೊಯ್ದು ಹೊಗ
ರುಡುಗಲರನಂ ತಿರುಗಲತ್ತಲವರೊಳುತ್ತು
ಹರಿದರಾ ಮುನಿಪನೆಡೆಗೆ || ೪೪

ಬಿಡುಮುಡಿಯು ಸುರಿವ ಕಂಬನಿವೊನಲ ಕಳೆದಳಲು
 ಪುಡುಗೆಗಳ ಬೆನ್ನೊಡೆದು ಹನಿವ ರಕುತದ ಹೊಯ್ಯ
 ಕುಡಿಯಳ್ಳೆಗಳ ಹರಿವ ಕಾಲುಗಳ ಮರಳಿ ನೋ
 ಡುವ ಹೆದಲುಗಣ್ಣು ತೃಣವ |
 ತುಡುಕಿ ನೆಗಡಿದ ಕೈಯ ನಿಷ್ಕಾರಣಂ ನೃಪತಿ
 ಹೊಡೆದನೆಲೆ ಕೌಶಿಕಮುನೀಂದ್ರ ಮೊಱೆಯೋ ಎಂಬ
 ನಿಡುಸರದ ಮಡದಿಯರ ದನಿಯನಾಲಿಸಿ ಪರ್ಣ
 ಶಾಲೆಯಂ ಹೊಟಮುಟ್ಟನು || ೪೫

ಆರ ಮನೆಯವರೆಂದು ಕೇಳ್ವ ಡೆರಡನೆಯ ಪುರ
 ವೈರಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮುನಿಯ ಮನೆಯವರೆಂದ
 ಡಾ ರಾಯನೆದ್ದು ಕೈಯಾರೆ ಸದೆಬಡಿದನೆ
 ಮ್ಮಂ ನಿರಪರಾಧಿಗಳನು |
 ಕಾರುಣ್ಯಚಿತ್ತದಿಂ ಕಳುಹಿ ಕೊಲಿಸಿದೆ ತಂದೆ
 ಯೋರಂತೆ ಕೇಳೆಂದು ಮೊಱೆಯಿಟ್ಟಡೆನ್ನಯ ಮ
 ನೋರಥಂ ಕೈಸಾರ್ದುರ್ದಳಲಬೇಡೆಂದು ಕೋ
 ಪಾಟೋಪದಿಂ ಹರಿದನು || ೪೬

೫

ವಡಬಾಗಿ ಜಡವೊತ್ತುದೋ, ಸಿಡಿಲು ಹೊನ ಭಸಿತ
 ವಿಡಕಲಿತುದೋ, ಕಾಡ ಕಿಚ್ಚು ಕೃಪಾ ಜಿನವ
 ನುಡಕಲಿತುದೋ, ಪ್ರಳಯವಯ್ಯ ತಪವಿದುರ್ದೋ,
 ಧೀ ಭಾಳಲೋಚನನ ಕೋಪ ।
 ಕಡುಗಿ ಮುನಿಯಾಯ್ತೊ ಹೇಳಿನೆ ಕಣ್ಣ ಕಡೆ ತೋರ
 ಗಿಡಿಗೇದಪ್ಪ, ವಿಸೇಗೂದಲು ಹೊತ್ತಿ ಹೊಗೆಯೆ, ಬಿಲು
 ನುಡಿಗಳುರಿಯುಗುಳೆ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನುರವಣಿಸಿ
 ಬಂದನವನೀಶನೆಡೆಗೆ

|| ೧

ಬಿಲುಗಾಳಿಯಂ ಬೀನಲಮ್ಮ ನೈಲಿಂ, ಸುರಪ
 ನ¹ ಹ¹ ವಳೆಗಳಂ ಕಹಿಯಲಮ್ಮ ನೈ ಕಡುವಿಸಿಲ
 ಕಹಿಯಲಮ್ಮಂ ತರಣ್ಣ, ದಾವಾಗಿ ಮೇರೆಯಂ
 ಪ್ರವೀಣಲಮ್ಮಂ ಲೋಕವ ।
 ಮುಖವ ಜವಗಿವನ ದೂತರುಗೀತರೆಂಬರೆ
 ದೈಟಗಲಮ್ಮರು ಶ್ರಪೋವನದೊಳಿಂದೆಮ್ಮ ನೀಂ
 ಕೊಟಚಾಡಲೆಂದು ಬೀಡಂ ಬಿಟ್ಟೆಯರಿದರಿದು
 ನಿನ್ನ ಧೀವಶವೆಂದನು

|| ೨

ಎಳಸಿ ಪುಣ್ಯಾರ್ಥದಿಂ ವಂದನೆ ನಿಮಿತ್ತ ಗುರು
ನಿಳಯಕ್ಕೆ ಶಿಷ್ಯನೈತಪ್ಪುದಕೆ ಸಾಹಸದ
ಬಲವೇಕ್ಯೆ ತಂದೆಯೆನೆ ನುಡಿಯೊಳು ನಯಂಬಡೆದು,

ಕಾರ್ಯದೊಳು ಗುರುವಿನನುಗೆ |

ಮುಳಿದು ಸರ್ವಸ್ವಾಪಹರಣವಂ ಮಾಳ್ ಕಡು
ಗಲಿತನಪಿದಾವ ಪುಣ್ಯವ ಪಡೆವ ಶಿಷ್ಯತನ
ದೊಳಗು ಪೇಳಿನಲೆನ್ನ ದೆಸೆಯಿಂದ ಕೆಟ್ಟುದೇ
ನೆಂದನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು

|| ೩ ||

ಅರಸುಗಳಿಗುಪದೇಶವಂ ಮಾಡಿ ವಸ್ತುವಂ
ನೆರಹಬಲ್ಲವನಲ್ಲ ಸಿಜವೈರವಂ ಬಿಟ್ಟು
ಹರುಷದಿಂದಿರ್ಪ ಮೃಗಸಂಕುಳಂ ಸರ್ವಮತು

ಗಳೊಳು ಫಲವಿಡಿದೊಳಗುವ |

ತರುಕುಲ್ಯ ಬತ್ತದೊಂದೇ ಪರಿಯಲಿಹ ಸರೋ
ವರವೆಂಬ ಧನವಿದೆಲ್ಲವನಿಹಿದು ಮುಹಿದು ಕುಡಿ
ದರೆಮಾಳ್ವ ಬಲುಹು ಸರ್ವಸ್ವಾಪಹರಣವ
ಲ್ಲದೆ ಒಳಿಕ್ಕೇನೆಂದನು

|| ೪ ||

ಬಹುಮುನಿಸನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಹುಹುವಂತಾಗಿ ನಾ
ನಿಹಿದ ಮೃಗ ಮುಹಿದ ಮರ ಕುಡಿದ ಕೊಳನಾವುದೇರಿ
ಕಿಹುಜಡೆಯ ನೀತಿವಿದ ತೋಪಿಸೆನೆ ಘುಡುಘುಡಿಸು

ತೆದ್ದು ಹಳಗಾಲದಂದು |

ಅಹಿತ ಕೊಳನಂ ಕೊಳಿತು ಮುಹಿದ ಮರನಂ ನೃಪನ
ನುಹಿ ತಂದ ಹಲವು ಗಾಯದ ಹಂದಿಯಂ ತೋಪು
ಜಹಿದು ನೀನಿನ್ನಾವ ನೆವವನೊಡ್ಡುವೆ ಪಾಪಿ
ಎನುತ ಮತ್ತಿಂತೆಂದನು

|| ೫ ||

ಹಿಂದೆ ಸಂಪದದೊಳುಹಿ ಗರ್ವದಿಂ ಮೆಹಿದ ಸಂ
 ಕ್ರಂದನನ ಸಿರಿಯ ನೀರೊಳಗೆ ನೆರಹಿದ ಮುನಿಪ
 ನಂದವಂ ಮಾಡುವೆನು ಹರನ ಹಣಿಗಣ್ಣ ಹ
 ಗ್ಗಿಯನು ಹಗೆಗೊಂಬಂದದಿಂ ।

ಇಂದೆನ್ನ ಹಗೆಗೊಂಡೆ ಬಿಟ್ಟ ಬೀಡೆಲ್ಲಮಂ
 ಕೊಂದು ಕೂಗಿಡಿಸಿ ನೆಹಿ ಸುಟ್ಟು ಬೊಟ್ಟಿಡುವೆನಾ
 ರೆಂದಿದೆ ನಿನ್ನ ಗುರು ಹೇಳನೇ ತನ್ನ ಸುತ
 ರಳಲ ತಿಣ್ಣವನೆಂದನು || ೬

ಒಸೆದು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಪಾಲಿಸುವ ಮರ್ದಿಸುವ ಸ
 ತ್ವನಮರ್ಥನೆನಿಪ ನೀನೇ ತಪ್ಪ ಹೊಪಿಸಿ ದ
 ಟ್ವಿಸುವಡನ್ನುತ್ತರಿಸಿ ಶುದ್ಧವಹುದರಿದಯ್ಯ
 ನಿಮ್ಮ ಕರುಣದ ತೊಟ್ಟಿಲ ।
 ಹಸುಳೆಯಾಂ ಸರ್ವಾಪರಾದಿಯಾಂ ತಂದೆ ಕರು
 ಣಿಸು ದಯಂಗಡದಿರುದ್ರೇಕಿಸದಿರೆಂದು ಪದ
 ಬಿಸರುಹದ ಮೇಲೆ ಕೆಡಹಿದನು ನಿಜಮಣಿಮಕುಟ
 ಮಂಡಿತಶಿರೋಂಬುಜವನು || ೭

ನೋಡಿ ವಂದಿಸಿ ಹೋಹ ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ನೀಂ ಕೃಪೆಯ
 ಮಾಡುವುದು ಹದುಳದಿಂ ಒಲವನೆಲ್ಲವ ಹೊಳ್ಳ
 ಮಾಡಬಗೆವರೆ ಹೇಳಿನಲು ಪ್ರಳಯ ಘನೆಯಣಲ
 ಹೊಳಲೊಳಗೆ ಕೈಯ ನೀಡಿ ।
 ದಾಡೆಯಂ ಮುಖಿಯಬಗೆವಂತೆನ್ನ ಬಸುಳಿಂದ
 ಮೂರ್ಡಿದ ಕನ್ನೆಯರ ಚೆನ್ನೆಯರನಬಲೆಯರ
 ಗಾಡಿಕಾತಿಯರನಖಿದಖಿದಿಂತು ನಾಯ ಸದೆ
 ಬಡಿವರೇ ಹೇಳಿಂದನು || ೮

ಬೇಗದಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯವರೆಂದು ಮೊಱೆಯಿಟ್ಟ
ರಾಗಿ ಕರುಣಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೆನಲ್ಲದಿದ್ಡೆ ಕೆಡಹಿ
ಮೂಗನರಿದೆಳಹೂಟೆಯಂ ಕಟ್ಟಿ ಹೆಟ್ಟವೆಳ
ಸುವೆ ಬಟ್ಟಬಯಲೊಳಿನಲು |
ಏಗೆಯ್ದ ರವರೊಳನ್ಯಾಯವೇನೆನಲೆನ್ನ
ಮೇಗಿದ್ ಸತ್ತಿಗೆಯನೀಯಲ್ಲದೊಡೆ ಗಂಡ
ನಾಗು ನೀನಾಗದೊಡೆ ಮೊಱೆಯಿಡುವೆವೆಂದರು ಮು
ನೀಶ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನು || ೬

ಹೊಡೆಯದಕ್ಕೇನವದಿರಂ ಹೊಡೆದ ಕೈಗಳಂ
ಕಡಿವೆ ನಿನ್ನಂ ನೆಚ್ಚಿ ಮಲಿತ ದೇಶವನುರುಹಿ
ಸುಡುವೆನಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿತವಾಗಿ ಬಂದ ಮುನಿ
ಯಂ ಮುಖವೆನಾ ಮುನಿಯನು |
ಹಿಡಿದು ಕದನಕ್ಕೈಂದು ಬಂದಮರರಂ ಕೆಡಹಿ
ಹುಡುಕುನೀರದ್ದು ವೆನ್ನಳವನಖಿಯಾ ಮುನ್ನ
ತೊಡಕಿ ತನಗಾದ ಭಂಗಂಗಳಂ ಹೇಳನೇ
ನಿನಗೆ ಕಮಲಜಕಂದನು || ೧೦

ತಪಿಸಂದ ಮುನಿಯ ಕೋಪದ ಕಿಚ್ಚಿನುಬ್ಬರದ
ಬಿಟುಬನಖಿದತಿತೀಪ್ರತರವಾಯಿತಿನ್ನು ಕಿಟು
ದಹಲಿ ತಗ್ಗುವುದಲ್ಲ ಗರ್ವಿಸುವುದುಚಿತವ
ಲೈಂದು ವಸುಧಾಧೀಶನು |
ಅಖಿಯದನ್ಯಾಯಮಂ ಮಾಡಿದೆನಿದೊಮ್ಮಿಂಗೆ
ನೆಹಿದ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಂ ಬಿಡು ತಂದೆಯೆಂದು ಧರೆ
ಗುಟುವ ಸತಿಸುತವೆರಸಿ ಪೊಡವಟ್ಟಡಣಕಿಸಿದ
ನಾಸುರದ ಕೋರಡಿಗನು || ೧೧

ಕೋಡದಂಜದೆ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಬಂದು ಒನದೊಳಗೆ
 ಬೀಡ ಬಿಟ್ಟನಿಮಿತ್ತವನ್ಯಾಯಕೋಟಿಯಂ
 ಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳುಗಳಂ ಸಾಯ ಸದೆಬಡಿದುದ
 ಲ್ಲದೆ ಬನ್ನವೆತ್ತಿ ಹಲವು |,
 ಕೇಡುವಾತುಗಳಿಂದ ಕೆಡೆನುಡಿದು ಮತ್ತೀಗ
 ಬೇಡ ಕೋಪವನುಡುಗು ತಂದೆಯೆಂದೆನೆ ನಿನ್ನ
 ಕೋಡ ಕೊಡೆಯದೆ ಬಹಿದೆ ಬಿಟ್ಟಹೆನೆ ಎಲವೊ ಕೇ
 ಳೆಂದನಾ ಮುನಿನಾಥನು || ೧೨

ಕ್ರೂರರತ್ಯಧಮರುದ್ರೇಕಿಗಳು ದುರ್ಜನಾ
 ಕಾರರುಂ ಧೂರ್ತರೊಳಗಾಗಿ ಶರಣೆನಲು ನಿಜ
 ವೈರವಂ ಬಿಡುವರೆಂಬಾಗ ನೆಹಿ ಸರ್ವಸಂ
 ಗನಿವೃತ್ತರೆನಿಪ ನಿಮಗೆ |
 ಓರಂತೆ ಬೇಡಿಕೊಳುತಿಪ್ಪೆನ್ನ ಮೇಲಿನಿತು
 ಕಾರುಣ್ಯವೇಕಿಲ್ಲ ತಂದೆಯೆನಲೆನ್ನಯ ಕು
 ಪಾರಿಯರ ಮದುಪೆಯಾಗೆಲ್ಲಾ ನಿರೋಧಮಂ
 ಬಿಡುಪೆನಿಂತೀಗಂದನು || ೧೩

ವಿವಿಧ ಗುರ್ಪಾಜ್ಞೆಯೊಳು ಮಾಡುವವು ಕೆಲವು ವೀ
 ಟುವವು ಕೆಲ[ವಾ] ಕಾರ್ಯಮುಳ್ಳವಂ ಮಾಳ್ವುದುಳಿ
 ದವ ಬಿಡುವುದೈಸಲೇ ಗುರುಭಕ್ತಿಯೆಂದೆನಲು
 ಮುನಿಪ ನೀವೆನ್ನ ಮನದ |
 ಹವಣನಾರಯ್ಯಲೆಂದನುಗೆಯ್ದಿ ರಲ್ಲದೀ
 ನವನರಕಮಂ ಮಾಡ ಹೇಳಿದವರುಂಟೆ ನಿ
 ಮ್ಮವನು ನಾ ನಿಮ್ಮ ಮನದನುವನಖಿಯೆನೆ ಮುನಿಪ
 ಕೇಳೆಂದನವನೀಶನು || ೧೪

ಒತ್ತಿ ನಿನ್ನಯ ಮನದ ಹವಣಿಯಲೆಂದು ನುಡಿ
ಯಿತ್ತಿಲ್ಲ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗಿ ನುಡಿದೆವು ನಿನ್ನ
ಚಿತ್ತದಲಿ ಶಂಕಿಸದೆ ಮದುವೆಯಾಗೆಂದು ಕೌ

ಶಿಕಮುನೀಂದ್ರಂ ನುಡಿಯಲು |

ಉತ್ತಮದ ರವಿಕುಲದೊಳುದಿಸಿ ಚಾಂಡಾಲತ್ವ
ವೆತ್ತ ಸತಿಯರ್ಗಳಿಸಿ ಘೋರನರಕಾಳಿಗನಿ
ಮಿತ್ತ ಹೋಹವನಲ್ಲ ಬೆಸಸಬೇಡಿದನೆಂದು

ಭೂಭುಜಂ ಕೈಮುಗಿದನು || ೧೫

ಬಿಡದೆ ಸತಿಯರ ಹೊಲೆಯರೆಂಬ ನೆವವೇಕವರ
ಹಡೆದನ್ನನೇ ಹೊಲೆಯರೆಂದಾಡಿದಾತನೆಂ
ದಡೆ ಭಸಿತಧರನೆನಲು ರುದ್ರನಂ ಬೈದವನೆ

ಮುನಿಪ ಹೊಲೆಗೆಟ್ಟೆಯ ಜಲದ |

ನಡುವೆ ಬಿಂಬಿಸುವ ರವಿ ಹೊಲೆಯನೇ ಕಮಲಭವ
ನೊಡನೆ ಹುರುಡಿಸಿ ಬೇಜ್ಜು ಸರ್ವ ಜೀವರ ಮಾಡು
ವೆಡೆಯೊಳಾ ಜೀವರೊಳಗಾದವನೆ ನಿಮ್ಮ ಹವ

ಣಿಯದಾಡಿದರೆಂದನು || ೧೬

ಅಂಬುದಿವ್ರಜಪರಿಮಿತಾವನೀತಳದೊಳಾ
ಡಂಬರದ ಕೀರ್ತಿಯಂ ತಳೆದ ನಾನಾಮುನಿಕ
ದಂಬಾಧಿನಾಥ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮುನಿಸುತೆಯ

ರಂ ಜಗಜ್ಜಕ್ಕುವೆನಿಪ |

ಅಂಬುಜಪ್ರಿಯಕುಲಲರಾಮನವನೀಶನಿಕು
ರುಂಬಾಧಿಪತಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯಂ ತಂದ
ನೆಂಬೊಂದು ತೇಜಮಂ ಕೊಡಬೇಕು ಭೂಪ ಕೈ

ಮುಗಿದು ಬೇಡಿದನೆಂದನು || ೧೭

ಎಡೆವಿಡದೆ ಬೇಡಿ ಕಾಡುವಿರಾದಡಿನ್ನು ಕೇಳಿ
ಕಡೆಗೆನ್ನ ಸರ್ವರಾಜ್ಯವನಾದಡಂ ನಿಮಗೆ
ಕೊಡಹಡೆವೆನ್ನೆ ಸಲ್ಲದೀಯೊಂದು ತೇಜಮಂ
ಕೊಡೆನೆಂದು ಭೂಪಾಲನು |

ನುಡಿಯಲು ತಥಾಸ್ತು ಹಡೆದೆಂ ಹಡೆದೆನವನೀಶ
ರೊಡೆಯ ದಾನಿಲಲಾಮ ಸತ್ಯಾವತಂಸ ಎಂ
ದೆಡೆವಿಡದೆ ಹೊಗಳಿ ಬಿಡದಾಘೋಷಿಸಿದನು ಸಂ
ಗಡದ ಮುನಿವರರು ಸಹಿತ || ೧೮

ಇಂತೆನ್ನ ಕಾಟಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು ನೀನೊಬ್ಬ
ನೆಂತಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದಡೆ ಬಿಡೆನು ನೃಪ ನಿನ್ನ
ಕಾಂತೆಸುತಮಂತ್ರಿಗಳ ಮತ ಬೇಹುದವರುಗಳ
ನೊಡಬಡಿಸು ಬೇಗವೆನಲು |

ಭ್ರಾಂತಮುನಿ ನಾನೊಬ್ಬ ಸಾಲದೇ ಸ್ತ್ರೀಬಾಲ
ರೆಂತಾದಡಂ ನುಡಿವರವರಿಚ್ಛೆಯೇ ಎನ್ನ
ಸಂತಸದಿ ಕೋಯೆಂದಡವಳು ಮಾತಂಬಿಟ್ಟು
ಧಾರೆಯಂ ತಾ ಎಂದನು || ೧೯

ಅಡವಿಯಂ ಮೊಗೆದು ಸುಡುಪಗ್ನಗಾಪೋಶನದ
ಗೊಡವೆಯೇವುದು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂ ಕೊಂಬಿರಾ
ದಡೆ ಧಾರೆಯೇಕಯ್ಯ ಧಾರೆಗೊಡದಿರೆ ಮರಳಿ
ನೀಂ ಬಿಡುವುದುಂಟೆ ಎನಲು |

ಬಿಡುವೆನೆನ್ನಯ ಮಕ್ಕಳಂ ಮದುವೆಯಾಗೆಂದ
ಡಡಿಗಡಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ನುಡಿಯಂ ನುಡಿವುತಿರಬೇಡ
ಹಿಡಿಯೆಂದು ಸರ್ವಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮಂ ಮುನಿಗೆ ಧಾ
ರೆಯನೆಹಿದನವನೀಶನು || ೨೦

ಏನೇನನ್ನೆಂದೆ ಧಾರೆಯನೆನಲು ಚತುರಂಗ
ಸೇನೆಯಂ ಸಕಲಭಂಡಾರವಂ ನಿಜರಾಜ
ಧಾನಿಯಂ ಜಗದಾಣಿ ಘೋಷಣಿಯುಮಂ ಕಟಕ
ಪನು ಸಪ್ತದ್ವೀಪಂಗಳ |

ಅನಂದದಿಂದಿತ್ತೆ ನಿನ್ನು ಸರ್ವಾನುಸಂ
ಧಾನಮಂ ಬಿಟ್ಟು ಕರುಣಿಸಿ ಹರಸುತಿಹುದೆಂದು
ಭೂನಾಥನೆಟಗಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡಡಣಕಿಸಿ ನಗುತ
ಹೋಗಯ್ಯ ಹೋಗಂದನು || ೨೦

ಹರಣಮಂ ಬೇಡದುಳುಕಿದನು ಲೇಸಾಯ್ತು ಮುನಿ
ಕರುಣಿಸಿದನೆಂದು ತಲೆದಡವಿಕೊಳುತುತ್ಸವದೊ
ಳುರವಣಿಸಿ ರಥವೇಣಿ ನಡೆಗೊಳಲು ಬಂದು ಹೋ
ಗೊಂದು ನುಡಿವಳ್ಳೆನೆಂದು |

ಹುರುಡಿಗನು ಮತ್ತೆ ಕರೆಯಲು ಮರಳಿ ಬಂದು ಚ
ಚ್ಚರ ಬೆನಸು ಬೆನನಾವುದೆಂದು ಧೀರೋದಾತ್ತ
ನೆರಡುಕೈಮುಗಿಯಲಾ ಮುನಿ ನುಡಿದ ಕಷ್ಟವನ
ದಾವ ಜೀವರು ಕೇಳ್ವರು || ೨೧

ಎಳಸಿ ನೀನೆನಗೆ ಧಾರೆಯನೆಣೆದ ಸರ್ವಸ್ವ
ದೊಳಗಣವು ನಿನ್ನ ತೊಡಿಗೆಗಳವಂ ನೀಡೆನಲು
ಕಳೆದು ನೀಡಿದದಿನ್ನು ಮಂತ್ರಿಸತಿಸುತರ ತೊಡಿ
ಗೆಗಳ ನೀಡಿಗಳೆನಲು |

ಕಳೆದು ಕೊಟ್ಟಡೆ ಮೇಲೆ ನೀವೆಲ್ಲರುಟ್ಟುಡಿಗಿ
ಗಳನು ನೀಡೆಂದಡವನೀವ ಪರಿಯಾವುದೆಂ
ದಳುಕಿ ಮನಗುಂದಿ ಚಿಂತಿಸುತ ಕೈಮುಗಿದಿರ್ಪ
ಭೂಪನಂ ಕಂಡೆಂದನು || ೨೨

ಅವನಿಪರು ಮರುಳರೆಂಬುದು ತಪ್ಪದಿದಕುಪಾ
ಯವ ಕಾಣ್ಬುದರಿದೆ ನಾ ತೋಟದಪೆನೆಂದು ತ
ನ್ನವನೊಬ್ಬನುಟ್ಟ ಹಣ್ಣು ಉವೆ ಸೀರೆಯನೀನಿ
ಕೊಂಡು ನಾಲಾಾಗಿ ನೀಳಿ |

ಶಿವಶಿವ ಮಹಾದೇವ ಕರುಣವಿಲ್ಲದ ಪಾಪಿ
ಯವಿಚಾರದಿಂ ನೀಡೆ ನಾಚದೊಗಡಿಸದಳುಕ
ದವರೊಬ್ಬರೊಂದೊಂದನುಟ್ಟು ದಿವ್ಯಾಂಬರವ
ನಿತ್ತಡಲಸದೆ ಕೊಂಡನು || ೨೪

ಮಿಸುಪ ಕಳೆಗಳನು ತೃಣಸನಿಮುಖ್ಯ ಬೀವಿಗಳಿ
ಗೊಸೆದೊಸೆದು ದಾನವಿತ್ತಂಬರವನುಳಿದ'ಮ'ಳ
ಶಶಿಯಂತೆ ಸರ್ವ ತೊಡಿಗಳೆಗಳನಿತ್ತಂಬರವ
ನುಳಿದುಹುವೆಯುಟ್ಟರಸನು |

ಕುಸಿದು ಪೊಡಮಟ್ಟನ್ನು ಹೋಹೆನ್ನೆ ತಂದೆ ಸಂ
ತನವೆ ನಿಮಗೆನಲಡ್ಡ ಮೋಟೆಯೊಳುದಾನೀನ
ಮಸಕದಿಂ ಹೋಗೆಂದು ಹೋಗಬಿಟ್ಟಳುಪಿ ಪು
ತ್ತಾ ಕೈಯಲೇ ಕರೆದನು || ೨೫

ಮನದೊಳಿರ್ದುದನೊಂದನಾಡಬೇಕಾಡಿದಡೆ
ಮುನಿಯಲೇ ಎನಲು ಮುನ್ನೇನನಾಡಿದಡೆ ನಾ
ಮುನಿದೆನೆಲೆ ತಂದೆ ಪೇಳಿನೆ ಬಹುಸುವರ್ಣಯಾ
ಗವ ಮಾಡಿದಂದು ನೀನು |

ಎನಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಗಿತ್ತ ಧನವನೀವುದು ದೇಶ
ವನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಹಾತ"[ನೆನ್ನ]" ಸಾಲವನು ನೆ
ಟ್ಟನೆ ಹೊತ್ತು ಹೋಗಲಾಗದು ನಿಲಿಸಲಾಗದಿ
ತ್ತಡಿಯನಿಡು ಬಳಿಕೆಂದನು || ೨೬

ಅನುಗಟ್ಟ ಮರುಳೆ ನೀನೆಂದಲ್ಪದಕ್ಷಿಣೆಯ
ಧನವೆನಿತು ನಿನ್ನ ಮನದಾರ್ತವೆನಿತಪ್ಪೊಳಳಿವು
ದನಿತರ್ಥವದೆ ಮೊದಲ ಭಂಡಾರದೊಳಗೆ ನೀ
ನಿನ್ನು ಬಳಲಿಸದಿರೆನಲು ।

ಕೊನೆವೆರಳನಲುಗಿ ತಲೆದೂಗಿ ಲೇಸೈ ನಿನ್ನ
ಮನಕೆ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಮರುಭಾಪು ಭಾಪರರೆ ನೆ
ಟ್ಟನೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಳ್ಗೆಡೆದು ನುಡಿವ ನುಡಿ ಹಸನಾಯಿ
ತೆಂದು ಘೂರ್ಮಿಸಿ ನಕ್ಕನು || ೨೭

ಕಡೆಗಣಿಸಿ ನಗಲೇಕೆ ತಂದೆಯೆನೆ ಧಾರೆಯಂ
ಕೊಡುವಾಗ ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಧನವದಪ್ಪೊ¹ಳ¹ದೆಯೆಂದು
ನುಡಿದುದುಂಟೇಯೆನಲು ಹೇಳಿನೊಪ್ಪಿಸಿದವಂ
ಗೆಲ್ಲೆಯದು ಸುಂಕವೆನಲು ।

ಒಡಲಳಿದಡಂ ಸಾಲವಳಿಯದೆನಲಿ ಧರಣಿ
ಯೊಡತನಂ ಹೋದಡೇಂ ಸಾಲ ಹೋಡುವೆ ಮುನ್ನಿ
ನೊಡವೆಯಂ ಕೊಡು ಕೊಡದಡೆಲ್ಲವಂ ಮರಳಿ ಕೈ
ಕೊಳು ಬಹಿದೆ ಬಿಡೆನೆಂದನು || ೨೮

ಜತ್ತಕನ ನುಡಿಗೆ ತೆಕ್ಕಿದನೆ ತೆರಳಿದನೆ ತಲೆ
ಗುತ್ತಿದನೆ ಸಡಿಫಟಿಲ್ಲವಧಿಯಂ ಕೊಟ್ಟು
ಚಿತ್ತವಿತ್ತನುಸರಿಸಿ ಕೊಂಬಿರಾದಡೆ ತಂದು
ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಡುವೆನೆನಲು ।

ಹತ್ತು ದಿನವೆನಲು ಮುನಿಯಾಪನೆನಲರಸನಿ
ಪ್ಪತ್ತು ದಿನವೆನಲು ಯತಿ ದೊರಕದೆನೆ ನೃಪತಿ ಮೂ
ವತ್ತು ದಿನವೆನಲು ಬುಷಿಯಾಗದೆನಲರಸ ನಾ
ಲ್ವತ್ತೆಂಟು ದಿನವೆಂದನು || ೨೯

ಅಲ್ಲವೆಂದೆನ್ನೆ ನೀನಿತ್ತವಧಿ ಕಿಞ್ಞಿದೀವ
 ರಿಲ್ಲ ಧನವಂ ಗಳಿಸಿ ತಂದೀವೆನೆನಲು ದಿನ
 ವಿಶ್ಲೋಬ್ಬ ತೆಹಕಾಱನಂ ಕೊಟ್ಟಡಾತಂಗೆ
 ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಕೊಡುವೆನೆನಲು |

ಬಲ್ಲದನನೊಬ್ಬನಂ ಕೊಡುವೆನಾತಂಗೆ ಧನ
 ವೆಲ್ಲವಂ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಕೊಡುವಂತಿರೆನಗಿಲ್ಲ
 ಹೊಲ್ಲಹಂ ನೂರುಳಂ ನೂರುಳಿಡು ಬೇಗ ಕಾ
 ಡದೆ ಕಳುಹಿದಪೆನೆಂದನು || ೩೦

ಶಿವಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡದವನು ಗುರ್ವಾಜ್ಞೆಗೆ
 ಟ್ವವನು ಪರಸತಿಗಳುಪುವವನು ಪರರಸುಗೆ ಮುಳಿ
 ವವನು ತಾಯಂ ಬಗೆಯದವನು ತಂದೆಯನೊಲ್ಲ
 ದವನು ಪರನಿಂದೆಗೆಯ್ವು |
 ಅವನು ಇಟ್ಟಿಗೆಯ ಸುಟ್ಟವನು ಬೇಗೆಯನಿಕ್ಕು
 ವವನಧಮರನು ಬೆರಸುವವನು ಕುಲಧರ್ಮಗೆ
 ಟ್ವವನಿಳವ ನರಕದೊಳಗಿಳಿವೆನವಧಿಗೆ ನಿಮ್ಮ
 ಧನವನೀಯದಡೆಂದನು || ೩೧

ಮೇಲಿನ್ನು ನಾನಾಳ್ವ ದೇಶದೊಳು ಬೇಡದಂ
 ತೋಲೈಸದಂತೆ ಕೃಷಿವ್ಯವಸಾಯವಂ ಮಾಡ
 ದಾಲಯಂಗಳಿಟ್ಟಿರದೆಯವಧಿಯೊಳು ಹೊನ್ನ ನಿ
 ಣಯಿಸುವುದು ಬೇಗವೆನಲು |

ಭೂಲೋಲನದಕೊಡಂಬಡಲು ಸಪ್ತದ್ವೀಪ
 ಪಾಲವೆಲ್ಲೆನ್ನವವಹಿಂದ ಹೊಹಗಾವುದೆಂ
 ದಾಲಿಸಲು ಹೇಮಕೂಟಂ ವಾರಣಾಸಿಗಳು
 ಹೊಹಗು ಮುನಿ ಕೇಳೆಂದನು || ೩೨

ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ಹೊರಗು ಕಲಿಕಾಲ ಹೊಗದಂತಕನ
 ಸುಳಿವಪಟೊಳಿಲ್ಲ ಕಾಮನ ಡಾವರಂ ಕೊಳ್ಳ
 ದುಳಿದ ಮಾಯೆಯ ಮಾತು ಬೇಡ ಪಾಪಂಗಳಾ
 ಟಂ ನಾಟವನ್ಯಾಯದ |

ಕಳೆಗೆ ತೆಕ್ಕವು ಮಾರಿಮೃತ್ಯುಗಿತ್ಯುಗಳ ಬಲೆ
 ಗೊಳಗಾಗದಧಿಕಪುಣ್ಯದ ಬೀಡು ಮಂಗಳದ
 ನಿಲಯ ಮುಕ್ತಿಯ ಮೂಲವೆನಿಸುವವು ಕಾಶಿ ಹಂ
 ಪೆಗಳು ಮುನಿ ಕೇಳೆಂದನು || ೩೩

ಅವಕೆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರವಿರೂಪಾಕ್ಷರೇ ಒಡೆಯ
 ರವನಿಯೊಳಗಲ್ಲ ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಗಳು ಸಲ್ಲ ಏಕು
 ಯ ವಿಚಾರ ಹೊಲ್ಲ ಹಂಪೆಗೆ ಹೋಹಡೆಡೆಯಿಲ್ಲ
 ಕಾಶೀಪುರವನೆ ನಾಡು |

ನಿವಗೆ ಕೊಡುವರ್ಧಮಂ ಕೊಡುವೆನಿನ್ನಳಲಿಸದೆ
 ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಮುನಿನಾಥ ಕರುಣಿಸೆನೆ ಹೋಗು ವ
 ಸ್ತುವ ಬೇಗ ಮಾಡೆಂದಡಡಿಗಿಳಿಗಿ ನಡೆದನಾ
 ಧೈರ್ಯನಿಧಿ ಭೂಪಾಲನು || ೩೪

ಬಿಟ್ಟು ಹೆದರಿದ ಹೋಹ ನೃಪನ ಕಳೆಯಂ ಕಂಡು
 ಕೆಟ್ಟೆನವನಿಯನೆಯ್ದೆ ಕೊಂಡಡಂತದನೊಡಂ
 ಬಿಟ್ಟು ಶಪಥಕ್ಕೆ ಮೆಯ್ಯೊಟ್ಟನವನಲ್ಲಿ ಹುನಿ
 ಹುಟ್ಟದಿನ್ನಕಟ ನಾನು |

¹ನ¹ಟು ಕೋಟಲೆಗೊಂಡನಂತಕಾಲಂ ತಪಂ
 ಬಿಟ್ಟು ಪುಣ್ಯವನೀವೆನೆಂದೆನದು ಹೋರಡೊಳ
 ಗಿಟ್ಟುಕೊಂಬರೆ ಮುನಿಗಳೆನ್ನನೆಂದೋರಂತೆ
 ಮುಗಿದಂ ಮುನಿನಾಥನು || ೩೫

ಕುಂದದೆ ವಸಿಷ್ಠನೊಳು ಮಲೆತು ಬೆಂಗೊಟ್ಟುಳ್ಳ
ಹೆಂದದ ತಪಃಫಲವ ಹೋಗಾಡಿದಾತನೀ
ಬಂದನೆಂದೆನ್ನನೆಲ್ಲಾ ಮುನೀಶ್ವರರು ನಗ
ದಿರರೆಂದು ತನ್ನ ತಾನು |

ಕೊಂದುಕೊಳಬಗೆದು ಮತ್ತೆಚ್ಚಿತ್ತು ಚಿತ್ತದಲಿ
ನೊಂದಡೇನಹುದಿದಕೆ ತಕ್ಕುದಂ ಕಾಣಬೇ
ಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ನೋಡಿ ಮತ್ತೊಂದುಪಾಯಮಂ
ಕಂಡನಾ ನಿಷ್ಕರುಣನು || ೩೬

ಪುರದ ವಿಭವದ ಜನದ ಸಿರಿಯ ಕೇರಿಗಳ ವಿ
ಸ್ತರದ ಕೈಗೆಯ್ದು ದುರ್ಗದ ಬಲುಕ ತನ್ನ ಹಿರಿ
ಯರಮನೆಯ ಕೇಳಿವನದ ಲತಾಗೃಹದ ದೀ
ಹದ ಬಗಮ್ಯಗಾಪಳಿಗಳ |
ವರಚಿತ್ರಶಾಲೆಗಳ ಧನಧಾನ್ಯಸಂಚಯದ
ಪರಮವನಿತೆಯರ ನಾನಾರತ್ನಕೋಶದು
ಬ್ಬರದ ಸೊಗಸಂ ಕಂಡು ಮನ ಮುಗಿದದೇ ಪುರ
ಕ್ಕೊಯ್ದು ನೋಡುವೆನೆಂದನು || ೩೭

ಧರಣೀಶ ಬಂದು ಹೋಗೊಂದು ಮಾತುಂಟೆಂದು
ಕರೆದು ನಿನ್ನಂ ನಂಬಿ ನಾನು ರಾಜ್ಯಂಗೆಯ್ದು
ಭರದೊಳುಯದೆ ಹೋದಡೆಲೆಮರುಳೆ ನಿನಗೆಲ್ಲ
ಯರಸುತನವೆಂದು ವೀಣೆ |

ಪುರದ ಬಾಗಿಲ ಬಲಿದು ಗದಹುಕೊಂಡಬ್ಬರಿಸಿ
ಪರಿಜನಂ ಕಲುಗುಂಡ ಕಪಿಯದಿರರೆನ್ನನೊ
ಯ್ದಿರಿಸಿ ಸರ್ವವನೊಪ್ಪುಗೊಟ್ಟು ಹೋಗಿಂದಡವ
ನಿಪನದನೊಡಂಬಟ್ಟನು || ೩೮

ನಡೆ ರಥವನ್ನೇಱುಕೊಳ್ಳೊಲ್ಲೆನ್ನೆಕೊಲ್ಲೆ ಪರ
ರೊಡವೆಯೆನಗಾಗದೇಕಾಗದಾನಿತ್ತೆನಿ
ತ್ತಡೆ ಕೊಳಲುಬಾರದೇಂಕಾರಣಂ ಬಾರದೆಮು
ಗಂ ಪ್ರತಿಗ್ರಹ ಸಲ್ಲದು ।

ಕಡೆಗೆ ನಿನ್ನೊಡವೆಯಲ್ಲವೆಯಲ್ಲವೇಕಲ್ಲ
ಕೊಡದ ಮುನ್ನೆನ್ನೊಡವೆ ಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕೆನಗೆಲ್ಲ
ಯೊಡವೆಯೆಂದರರೆ ದಾನಿಗಳ ಬಲ್ಲಹನು ಮುನಿ
ಯೊಡನೆ ಸೂಳೆನುಡಿಗೊಟ್ಟನು || ೩೯

ಬೇಡಿಕೊಂಬೆಂ ಭೂಪ ಎನೆ ಬೇಡಬೇಡ ನಾ
ಮಾಡಿದುದನೆನ್ನ ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡುವೆನು ನೀ
ನಾಡಂಬರದೊಳು ರಥವೇಱು ಚತುರಂಗಬಲ
ವೆರಸಿ ನಡೆ ತಂದೆಯೆನ್ನ ।

ಕಾಡಬೇಡವಧಿ ಕಿಣಿದೆಡೆ ದೂರ ಹೊತ್ತು ಹೋ
ಗಾಡದಿದ್ದಡೆ ತನ್ನನೊಯ್ದು ಮೇರುವಿನ ತುದಿ
ಗೋಡನ್ನೇಱುನಿದಾತ ನೀನೆಂದು ಮುನಿಪತಿಗೆ
ಭೂಭುಜಂ ಕೈಮುಗಿದನು || ೪೦

ಅಕ್ಕುಳಿಂದಲ್ಲ ನೀನೋಡಿಕೊಡಕೆಯೆಂಬ
ಕಕ್ಕುಲಿತೆಗೇಱೆಂದೆನ್ನೆಸೆಯೆನೆ ಬಲುಗಾಹ
ನಿಕ್ಕಯ್ಯ ಎನೆ ಕಾಹಿನವರು ನಿನ್ನವರೆಂದ
ಡವರು ಬೇಡಯ್ಯ ನಿನ್ನ ।

ಮಕ್ಕಳಹ ಮುನಿಗಳಂ ಬೆಸಸೆನಲು ಬೆಸಸಿ ಮುನಿ
ರಕ್ಕಸಂ ರಥವೇಱು ಚತುರಂಗಬಲವೆರಸಿ
ಮಿಕ್ಕು ನಡೆದಂ ಸರ್ವಸಂಭ್ರಮದ ಸಡಗರಂ
ಮಿಗಲಯೋಧ್ಯಾಪುರಕ್ಕೆ || ೪೧

೬

ಧರೆ ಬಿರಿಯಲಳ್ಳಿ ಉವನಂತನಿನ್ನಾಳದ
ಜ್ವರವನಾಲಿಸಿ ಪುರದ ಕೇರಿಗಳನೊಪ್ಪೆ ನಿಂ
ಗರಿಸಿ ಮನೆಮನೆಗಳೊಳು ಗುಡಿತೋರಣಂಗಳಂ
ಸರದೆಗೆದು ಸಂಭ್ರಮದಲಿ |
ಅರರೆ ಕೋಟಾಕೋಟಿ ಕರಿತುರಗರದ¹ ಪತ್ತಿ¹
ಪರಿಜನಂವೆರಸಿ ಮತ್ತಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಭೂ
ವರನನಿದಿಗೊಳಲು ನಡೆದರು ಶತಿಯನಿದಿಗೊಂಡು
ಹೆಚ್ಚುವಂಭೋಧಿಯಂತೆ || ೧

ಮುತ್ತಿ ಮುಸುಕಿದ ಹಲವು ಕೈದುಗಳ ಯುಲ್ಲರಿಗ
ಳೊತ್ತಿನೊಳು ತಳಿತ ಬೆಳುಗೊಡೆಗಳಿಡುಕುಹಿ ನೆಳಲ
ಕುತ್ತು ಷೋಳು ಡಾಳಿಸುವ ಚಮರಿಸೀಗುರಿಗಳೊ
ಗ್ಗಿನ ಕುಟುಹುವಿಡಿದು ನಡೆದು |
ಎತ್ತಿದ ಮೊಗಂ ನಿಲುಕಿ ನೋಳ್ವ ಕಂಗಳು ಮುಗಿದು
ಹೊತ್ತ ಕೈಯವಧಾರು ಜೀಯ ಎಂದೆಂಬ ನುಡಿ
ವೆತ್ತು ಹತ್ತಿರೆ ಬಂದು ಮುನಿಯ ಮೊಗವಂ ಕಂಡ
ಹೊತ್ತನ್ನೀವೊಗಳ್ಳೆನು || ೨

---

¹ ಪಂಥಿ (ಕ.), ಮಂದಿ (ಗ.), ಪೀಜು (ಘ.)

ನಸುನನೆಯನಪ್ಪಿದಳಿಳಿದಂತೆ ಕಡುಹಸಿದು
 ಕಸುಗಾಯನಗಿದ ಗಿಳಿಗಳ ಬಳಗದಂತೆ ನಿ
 ಟ್ಪಿಸದೆ ವಿಷಮಂ ಸವಿದ ಶಿಶುವಿನರದಂತೆ ಕೊರ
 ಡಂ ಕರ್ದುಕಿ ಚಂಚು ನೊಂದು |
 ಕುನಿದ ಪಿಕನಿಕರದಂತಾಸತ್ತು ಬೇಸತ್ತು
 ಒಸವಳಿವುತಂದು ಮಂದಿಗಳೊಳಗಿಹಿದರು ಮಾ
 ಮನಕದಿಂ ಪುರಜನಂ ಭೂಪನಂ ಹೊಲಗಟ್ಟ
 ಕಟು ತಾಯನಹನುವಂತೆ || ೩

ಹಗಲೊಗದ ಚಂದ್ರಕಳೆಯಂತೆ ಬಿಟುವೈಶಾಖ
 ವಗಿದ ಒನದಂತೆ ಬಿಸಿಲೊಳು ಬಿಸುಟ ಸಳಿರಂತೆ
 ಮೊಗ ಕಂದಿ ಕಳೆಗುಂದಿಯಟುವೆಗಪ್ಪಡವುಟ್ಟು
 ರಾಗವಳಿದೊಪ್ಪಗಟ್ಟು |
 ಮಗನರಸಿಮಂತ್ರಿಸಹಿತವನಿಪಂ ಹಿಂದೆ ದೇ
 ಸಿಗನಂತೆ ಕೌಶಿಕನ ಕಾಹಿನೊಳು ಬರೆ ಕಂಡು
 ಬಗೆ ಬೆದಲು ಹೊದ್ದಿ ಹೊಡೆವಟ್ಟು ಕಾಣಿಕೆಯ ಚಿ
 ತ್ತೈಸು ಭೂಭುಜ ಎಂದರು || ೪

ಎನಗರಸುತನ ಮಾದು ಹೋಗಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ
 ಮುನಿಗಾದುದಾತನಂ ಕಂಡು ಕಾಣಿಕೆಯನಿ
 ತ್ತನುದಿನಂ ಬೆಸಕೈವುದಿನಲೊಲ್ಲೆ ವೆನಲು ಬೋ
 ಧಿಸಿ ಒಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ |
 ಜನನ ಕಾಣಿಸಿ ಕಾಣಿಕೆಯ ಕೊಡಿಸಿ ಹಿಂದುಗೊಂ
 ಡಿನಕುಲಲಲಾಮನೆಯ್ತಂದು ಪುರಮಂ ಹೊಕ್ಕು
 ಮನದೊಳುತ್ಸವದ ಹೆಚ್ಚುಗೆಯಳಿದು ನಿಂದ ಮಂ
 ದಿಯ ನೋಡುತಂ ನಡೆದನು || ೫

ನೂಕಿ ನಡೆದರಮನೆಯ ಹೊಕ್ಕು ಸಿಂಹಾಸನ
ಕ್ಕಾ ಕೌಶಿಕಂ ಬಂದು ಭೂಭುಜನ ಕೈಯ ಪಿಡಿ
ದೀ ಕಟಕವೀ ಕೋಟಿಯಾ ಕರಿಗಳೀ ತುರಗ

ವೀ ರಥಗಳೀ ಪರಿಜನ |

ಈ ಕೋಶವೀ ಕಾಂತೆಯಾ ಕುವರನೀ ಮಂತ್ರಿ
ಯಾ ಕಾಮಿನೀಜನಂ ಮುಗಿದಂತರನಾಗ
ಬೇಕಾದಡೆನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆಯಾಗು ಕಾ

ಡದೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಹೆನೆಂದ

|| ೬

ಹೆತ್ತ ತಾಯಂ ಮಾಣಿ ತೊತ್ತ ಕೊಂಬರೆ ಮೂಗ
ನಿತ್ತು ಕನ್ನಡಿಯ ನೋಡುವರೆ ಮಾಣಕದೊಡವ
ನೊತ್ತೆಯಿಟ್ಟೊಡೆದ ಗಾಜಂ ಪಿಡಿವರೇ ಕೋಪ

ದಿಂ ಸತ್ತು ಮದುವೆಯಹರೆ |

ಕತ್ತುರಿಯ ಸುಟ್ಟರಳ ಕುಣುಕಲನು ಗೆಯ್ವರೇ
ಚಿತ್ತೈಸು ಹೊಲತಿಯರ ನೆರೆದು ನಾನೋವದಿ
ಪ್ಪತ್ತೊಂದು ತಲೆವರಸಿ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಹೆನೇ

ಮುನಿನಾಥ ಹೇಳೆಂದನು

|| ೭

ಒಲ್ಲದಿರಬೇಡ ಲೇಸೊಲ್ಲೆ ಯೇಕೊಲ್ಲೆ ಯೆ
ಮ್ಬಲ್ಲ ತಪ್ಪಿಲ್ಲಾ ದಡಿನ್ನು ನೀನೀಗ ನಿನ
ಗುಳ್ಳ ಪರಿವಾರಮಂ ಕರಸು ಬೇಗದಲಿಂತು

ಚತುರಂಗಬಲಸೇನೆಯ |

ಸಲ್ಲಲಿತ ದೇಶಕೋಶವನು ಕಟಕವನವ
ಕ್ಕುಳ್ಳ ಕುಲಕರಣ ದುರ್ಗಂ ಮುದ್ರೆ ಮೊದಲಾದು
ವೆಲ್ಲವಂ ಬಿಡದೊಪ್ಪುಗೊಟ್ಟು ಹೋಗೇಳೆನಲು

ಕರಸಿದಂ ಭೂನಾಥನು

|| ೮

ಬಾಡಿದ ಮೊಗಂ ಬಹಿತ ಬಾಯ್ ಸುರಿವ ನಯನಾಂಬು
ಪಾಡಳಿದ ಮತಿ ನೀಡಿ ಬೆಳೆದ ಸುಯ್ ದುಗುಡವ
ಕ್ಕಾಡುಪಂಗಂ ನಿರೋಧಾಗ್ನಿಯಿಂ ಕುದಿದು ಮಹು
ಗುವ ಮನಂ ಮಾಸಿದ ಮುದಂ |

ಕೂಡೆ ಬಂದವಿಳಪರಿವಾರಮಂ ಸತಿಯರೆಂ
ನಾಡೆ ಚತುರಂಗಬಲವಂ ಪುರಜನಂಗಳಂ
ನೋಡಿ ತೋಟುನಿ ಬೇಟೆವೇಟುಪ್ಪುಗೊಡುತಿರ್ದ
ನಾ ಧೈರ್ಯನಿಧಿ ಭೂಪನು || ೯

ಇದು ರತ್ನ ಭಂಡಾರವಿದು ಹೇಮಭಂಡಾರ
ವಿದು ಸುನಾಣಿಯವರ್ಗವಿದು ಪಟ್ಟಕರ್ಮಕುಲ
ವಿದು ಬೆಳ್ಳಿಯುಗ್ರಾಣವಿದು ಕಂಚಿನುಗ್ರಾಣ
ವಿದು ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಶಾಲೆ |
ಇದು ಹಸ್ತಿ ಸಂಪೋಹವಿದು ತುರಗಸಂತಾನ
ವಿದು ವರೂಢಪ್ರಕರವಿದು ಪದಾತಿವ್ರಾತ
ವಿದ ನೋಡಿಕೋಯೆನುತ್ತೊಪ್ಪಿಸಿದನಾ ಮುನಿಗೆ
ಭೂನಾಥಕಂದರ್ಪನು || ೧೦

ಹಿರಿಯ ಬಿರುದಿನ ಮುದ್ರೆಯಿದು ನಗರವಿದು ಪೂರ್ವ
ದರಮನೆಯಿದವಿಳಪರಿವಾರವಿದು ಸಿಪುಡಿಯಿದು
ಕರಣವಿದು ಮೇಲುಳ್ಳ ಸರ್ವಸ್ವವಿದು ನೋಡಿ
ಕೋ ಮಹಾಪುರುಷ ಎಂದು |
ವರಕಾಶಿಕಂಗೊಪ್ಪುಗೊಟ್ಟೆಲ್ಲ ಸಂದುದೇ
ಪರಿಣಾಮವೇ ಇನ್ನು ಹೋಹನೇ ಮುನಿನಾಥ
ಕರುಣಿಸಿದಿರೇ ಎಂದು ಪೊಡವಂಟು ಹೋಹರನ
ನೊಡನೆದ್ದನಾ ಮುನಿಪನು || ೧೧

ಪೊಹಮಡುವ ಭೂಪಾಲನಂ ಕಂಡು ಕಣ್ಗೊಟ್ಟು
ಮಹುಗಿ ಬಸುಹಂ ಹೊಸೆದು ಬಸವಳಿದು ಬಿಸುಸುಯ್ದು
ಮೊಹಿಯೊಟ್ಟು ಬಾಯೊಟ್ಟು ಕೈನೀಡಿ ಕರೆದು ಕ
ಚ್ಚೊಹಲಿ ಸೈರಿಸಲಾಡದೆ |

ನೆಹಿ ನಿನ್ನ ನಂಬಿ ನಚ್ಚಿದ್ ಪರಿವಾರಮಂ
ಮಹಿದೆಯೋ ತೊಹಿದೆಯೋ ಮಹಿದೆಯೋ ಹೇಳು ನೇ
ಸಹ ಕುಲಜ ಎಂದೆಂದು ನುಡಿನುಡಿದು ಮಿಡುಮಿಡನೆ
ಮಿಡುಕಿತ್ತು ಪಾರಜನವು || ೧೨

ದಂತಿಯಿಂದಿಳಿದು ನಡೆದಹಿಯದವ ಬಹಿಗಾಲೊ
ಳೆಂತಡಿಯನಿಡುವೆ ಹಾಸಿನೊಳು ಪವಡಿಸುವಾತ
ನೆಂತು ಕಲನಲದೊಳೊಹಗುವೆ ಸಿತಚ್ಚತ್ರ ತಂ
ಪಿನೊಳು ಬಪ್ಪಾತ ನೀನು |
ಎಂತು ಬಹಿಬಿಸಿಲನಾನುವೆ ಪುರದೊಳಿಪ್ಪಾತ
ನೆಂತರಣ್ಯದೊಳಿಪ್ಪೆ ಜನವನಗಲ್ಲಹಿಯದವ
ನೆಂತು ಹೇಳಿಕಾಕಿಯಾಗಿಪ್ಪೆ ಎಂದು ಬಾ
ಯೊಟ್ಟುದು ಸಮಸ್ತಜನವು || ೧೩

ಹೊಹಗೆ ದಾನವ ಬೇಡುವವರುಂಟೆ ಕೊಟ್ಟು ಬೇ
ಸಹದ ಮುಗುದರನು ದೊರಕಿದನಲಾ ಎಂದು ಕ
¹ಟ್ಟಹಿಗಂಡ¹ ಪಾಪಿ ನಿಷ್ಕರುಣ ನಿರ್ದಯ ಮೂರ್ಖ
ನೀಚ ನೀರಸ ನಿಗುಣ |
ನೆಹಿ ಕೊಂದ ನಂಬಿ ನಚ್ಚಿದ್ ರೆಮ್ಮೊಡಲೊಳ
ಳಿಹಿವುತಿಪ್ಪಳಲ ಬೇಗೆಯ ಬೆಂಕಿಯುರಿ ನಿನ್ನ
ನಿಹಿಯದೇ ಹೇಳು ವಿಶ್ವಾಮೃತ್ಯುವಾದೆ ವಿ
ಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಎನುತಿದರು || ೧೪

ಜಡೆಗಳೆದು ಮಕುಟಮಂ ನಾರ ಸೀರೆಯನು ತೊಟ್ಟೆ
 ದುಡಿಗೇಯಂ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಯಂ ಕಳೆದು ಮಣಿ
 ದೊಡಿಗೇಯಂ ಕಂದಮೂಲವನೊಲ್ಲದೂಟಮಂ
 ದರ್ಭೆಯಂ ಬಿಟ್ಟು ನಿಯನು ।

ಅದವಿಯಂ ಬಿಟ್ಟು ನಗರಿಯ ಭಸಿತಮಂ ಬಿಟ್ಟು
 'ಕಡು' ಸುಗಂಧಂಗಳ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತ್ವವ ಬಿಟ್ಟು
 ಮಡದಿಯರ ಜಗವುಖೆಯೆ ಕೂಡಲು ವ್ರತಕ್ಕೆ ಮು
 ಪ್ಪಾಯ್ತೆ ಮುಪ್ಪಿನೊಳೆಂದರು || ೧೫

ಮಲೆತು ಬೆನ್ನಟ್ಟುವ ಮಹಾರಿಷಡುವರ್ಗಮಂ
 ಗೆಲಲುಖಿಯದವನಾವ ಹಗೆಗಳಂ ಗೆಲುವೆ ನಿ
 ನ್ನೊಳಗೆ ಕರಣವ ಸಂತವಿಡಲಖಿಯದವನಾವ
 ದೇಶವಂ ಸಂತವಿಡುವೆ ।

ಸಲೆ ತಪಸ್ತೇಜದಿಂ ಪುರುಷಾರ್ಥಕೋಶಮಂ
 ಬಳಸಲಖಿಯದನಾವ ತೇಜದಿಂ ಕೋಶಮಂ
 ಬಳಸಿದಪೆ ಕಂಗಟ್ಟು ಕಡುಪಾಪಿ ಮೂರ್ಖ ಕೌ
 ಶಿಕ ಕೇಳು ಕೇಳೆಂದರು || ೧೬

ಪುರದ ಪುಣ್ಯಂ ಪುರುಷರೂಪಿಂದೆ ಪೋಗುತಿದೆ
 ಪರಿಜನದ ಭಾಗ್ಯವಡವಿಗೆ ನಡೆಯುತಿದೆ ಸಪ್ತ
 ಶರಧಿಪರಿವೃತಧರೆಯ ಸಿರಿಯ ಸೊಬಗಜ್ಞಾತ
 ವಾಸಕ್ಕೆ ಪೋಗುತಿದೆ ಕೋ ।

'ಎರೆವೆ' ದೀನಾನಾಥರಾನಂದವಡಗುತಿದೆ
 ವರಮುನೀಂದ್ರರ ಯಾಗರಕ್ಷೆ ಒಲವಳಿವುತಿದೆ
 ನಿರುತವೆಂದೊಂದಾಗಿ ಬಂದು ಸಂದಿಸಿ ನಿಂದ
 ಮಂದಿ ನೆಹು ಮೊಹೆಯಿಟ್ಟುದು || ೧೭

ವಸುಧೆ ಬಾಯ್ವಿಡೆ ದೆಸೆಗಳಸವಳಿದು ಮುಖಗೆ ನಿ
 ಟ್ವಿಸಲಾಟದಂಬರಂ ಕಂಬನಿಯನುಗುಳ ಶೋ
 ಕಿಸುವ ಪರಿಜನದಳಲನಾಟಿಸುತ ಪಾಲಿಸುತ

ಸರದೋಟಿ ಸಂತವಿದುತ |

ಮಸಗಿ ಪುರಮಂ ಮಿಾಟಿ ಹೋಗುತ್ತ ಹಿಂದೆ ಸಂ
 ದಿಸಿ ಬಪ್ಪ ಕಾಶಿಕನ ಕಂಡು ನಿಂದವನೀತ
 ನೊಸೆದು ನಿಲಿಸುವ ಭರದೊಳೊಂದೆರಡು ಮಾತನಾ
 ಡಿದನದೇವಣ್ಣನುವೆನು || ೧೮

ಹಿಂದೆ ರಾಜ್ಯಂಗೈಯ್ಯ ಗರ್ವದಿಂ ಹೊಲತಿಯರ
 ತಂದು ಕುಲವಂ ಕೆಡಿಸಲಾಟದಳಲಿಂ ನಿಮ್ಮ
 ನೊಂದೊಂದು ವಿಧದಿ ದಟ್ಟಿಸಿ ಜಹುದು ಮಾಪುತ್ತ
 ರಂಗೊಟ್ಟು ಕೆಟ್ಟು ನುಡಿದು |

ನಿಂದೆಗೆಯ್ದ ನ್ಯಾಯ ಪಾಪಿ ಚಾಂಡಾಲನೆ
 ನ್ನಿಂದಧಮರಾರಯ್ಯ ಸರ್ವಾಪರಾಧಿಯಾಂ
 ತಂದೆ ಕರುಣಂಗೆಡದಿರೆಂದು ಮುನಿಯಂ ಬೇಡಿ
 ಕೊಂಡನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು || ೧೯

ಮನದೊಳಗೆ ಮುಖಗದಿರಿ ಚಿಂತಿಸದಿರಳಲದಿರಿ
 ಮುನಿಯದಿರಿ ನೋಯದಿರಿ ಧೃತಿಗೆಡದಿರಿಗಳೆರ
 ಡನೆಯ ಶಿವನೆನಿಪ ಕಾಶಿಕನೊಡೆಯನಾದನಾ
 ತನ ಪಾದಪಂಕಜಕ್ಕೆ |

ಎನಗೆ ಬೆಸಕ್ಕೆವಂತೆ ಬೆಸಕ್ಕೆವುದಂಜುವುದು
 ವಿನಯಮಂ ನುಡಿವುದೊಲೈಸುತಿಹುದೆಂದು ಪರಿ
 ಜನಕೆ ಕೈಮುಗಿದೆಯ್ವೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡಂ ಧೈರ್ಯ
 ನಿಧಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಪನು || ೨೦

ಧರೆಗಧಿಕವೆನಿಪ ರವಿವಂಶದಿಕ್ಷ್ವಾಕು ಭೂ
ವರನು ಮೊದಲೆನ್ನೆಯಾಗತವಾಗಿ ಬಂದುದೀ
ಪರಿವಾರವೀ ಡೇಶವೀ ನಗರವಿಂದೂತನ

ಕಾವೆಡರುಬಡತನವನು |

ನೆರೆದಳುಯದಯ್ಯ ನೀವಿನ್ನಿದಂ ರಕ್ಷಿಪುದು
ಹೊರವುದಿನಿತಂ ಬೇಡಿ ಪಡೆದೆ ನಾ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ
ಕರುಣೆನೆನೆಗೆಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಮುನಿಗಪ್ಪಯಿಸಿ
ಕೊಟ್ಟನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು || ೨೦

ಒಸೆದೀವ ತೆಹಕಾಱಿನಾರಾತನಂ ನಿಯಾ
ಮಿಸು ತಂದೆ ಎನೆ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯಳೆಯೊಳು ನೋಡಿ
ಹುಸಿಯನೂಯಾ ನೀಚವೃತ್ತಿನಿದರ್ಪಕ್ಷಣ್ಯ
ನಿಷ್ಕರುಣನೀತಿಗಳಲಿ |

ಹೆಸರುಳ್ಳ ಹಿರಿಯ ನಕ್ಷತ್ರಕನೆಸಿಪ್ಪ ಮಾ
ನಿನನ¹ನೆಕ್ಕಟಿ¹ಕರೆದು ಕೈವಿಡಿದು ಕಿವಿಯೊಡ್ಡಿ
ವಸುಧಾಧಿಪತಿಯ ಬಳಿವಿಡಿದು ಕಳುಹಲು ಬುದ್ಧಿ
ಗಲಿಸಿದನದೇವೊಗಳೈನು || ೨೧

ಕೊಡುಪೊಡವೆ ಬರಲಿ ಬಾರದೆ ಕೆಡಲಿ ಕಾನನದ
ನಡುವೆ ತಗಹಿನಲಿರಿಸಿ ಕೆಲವು ದಿನವುಪವಾನ
ಬಡಿಸಿದು ಕೆಲವು ದಿನ ದೇಹವನುವಲ್ಲೆಂದು
ನೆವವೊಡ್ಡಿ ಕೆಲವು ದಿವನ |

ನಡೆವಾಗ ದಾರಿದ್ರ್ಯನಿ ತಿರಿಪಿ ಕೆಲವು ದಿನ
ಪಡಿಯ ಬೀಯಕ್ಕಾಣಿಯಿಟ್ಟಿಂತು ಕೆಲವು ದಿನ
ಕೆಡಿಸಿ ನುಡಿದವಧಿಯಾಯ್ತೆಂದು ಧರೆಯುಖಿಯೆ ನೃಪ
ನಂ ಹುಸಿಕನೆನಿಸೆಂದನು || ೨೨

ಕರುಣಿಸದಿರನುಗೊಡದಿರಗಲದಿರು ಅನುಸರಿಸ
ದಿರು ಬಟ್ಟೆಯೂರಲೆಡೆಗೆಯ್ದಿರು ಕಡೆಗಾವ
ಪರಿಯೊಳಾವಾವ ನಿಗ್ರಹನಿರೋಧಾಯಾಸ
ವಡಸುವಂದದಿ ಮಾಳ್ವುದು |

ಗುರುಭಕ್ತನಾದಡತಿಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾದ
ಡರಸನಂ ಕೆಡಿಸಿ ಹುಸಿತೋಷಿಂದಡನಗವಂ
ಕರಗುವನೆ ದೇವ ಎನೆ ನೇಮಕ್ಕೆ ನೀನಿರಾಂ
ಬಂದು ಕಾಡುವೆನೆಂದನು || ೨೪

ಬಿಸಿಲಾಗಿ ಬಿಡುಗಾಳಿಯಾಗಿ ಕಲುನೆಲನಾಗಿ
ವಿಪಮಾಗ್ನಿಯಾಗಿ ನಾನಾಕ್ರೂರಮೃಗವಾಗಿ
ಮನಗಿ ಘೋರಾರಣ್ಯವಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿ ಕವಿವ
ಭೂತಬೇತಾಳರಾಗಿ |
ಹಸಿವು ನೀರಡಕೆ ನಿದ್ರಾಲಸ್ಯವಾಗಿ ಸಂ
ದಿಸಿ ಹೋಗಿ ಹೊಕ್ಕಲ್ಲ ಹೊಕ್ಕು ಧಾವತಿಗೊಳಿಸಿ
ಹುಸಿಗೆ ಹೂಂಕೊಳಿಸುವೆಂ ಭೂಭುಜನನೆನ್ನಿಂದ
ಬಲ್ಲದರದಾರೆಂದನು || ೨೫

ಬೇಟೊಬ್ಬನಲ್ಲೀತನೀ ಬಂದನಾಯಾಸ
ಕಾಟನತಿಗರುವನತಿಸುಖ ಯೀತನೆಂದುದಂ
ಮಾಟದಿರು ಧನವ ಕೊಡು ನಡೆಯರಸ ಹೋಗಿನಲು
ಮುನಿವರನ ಚರಣಕೆಳಗಿ |
ನೀಟಿಸತಿಸುತಮಂತ್ರಿವೆರಸಿ ರಿಪುಬಲಸೂಷೆ
ಕಾಟನೊಲವಿಂ ತಿರುಗಿ ನಡೆವಾಗ ಮಂದಿ ಬಾ
ಯಾಟುತ್ತ ಚೀಟುತ್ತ ಗೋಳಿಡುತ್ತಳುತೆದ್ದು
ನಡೆದುದೇವಣ್ಣಿಸುವೆನು || ೨೬

ಜನನಿ ಹಿಂಗಿದ ಶಿಶುಗೆ ನನಿ ಬಿಟ್ಟ ಕುಮುದಕ್ಕೆ
 ದಿನನಾಥನುಳಿದ ಕಮಲಕ್ಕೆ ನೆಹು ಸಿರಿ ಸಮೆದ
 ಮನೆಗೆ ಜೀವಂ ತೊಲಗಿದೊಡಲಿಂಗ ತೈಲವಿಂ
 ಗಿದ ದೀಪ್ತಿಗುದಕವಹಿತ ।
 ಘನತಟಾಕಕ್ಕೆ ಫಲವಿಳುಹಿದ ಮರಕ್ಕೆ ನೆ
 ಟ್ವನೆ ಜೋಡಿಯಾದುದಾ ಪುರಜನಂ ಪರಿಜನಂ
 ಜನಪತಿಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೆಲ್ಲವಂ ಮುನಿಗಿತ್ತ
 ರಣ್ಯಕ್ಕೆ ನಡೆವಾಗಲು

॥ ೨೭

ಎಡೆವಿಡದೆ ದಾರಿಯುಪಲು ಮಂತ್ರಿ ಮುಂದೆ ಸುತ
ನೆಡದ ದೆಸೆಯಲಿ ನಿಜಾಂಗನೆ ಹಿಂದೆ ಬರೆ ಭೂಮಿ
ಯೊಡೆಯನೊಡವೆಗಳೊಡತನಗಳನೊಡಂಬಟ್ಟು
ಮುನಿಗಿತ್ತ ಚಿಂತೆ ತನ್ನ |

ಬಿಡೆ ದಕ್ಷಿಣವ ಬಿಟ್ಟು ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥಂಗಳಂ
ಕೊಡುವೆನೆಂಬುತ್ತ ರವನುತ್ತರಿಸಲುತ್ತರಂ
ಬಿಡಿದು ನಡೆದಂ ನೆರವನಾರುವಂ ಹಾರದಾ

ಧೀರ ಕಾಂತಾರದೊಳಗೆ

|| ೧

ಸುತನನಡಿಗಡಿಗೆತ್ತಿ ಕೊಂಬ ನಡೆಗೆಡುವ ನಿಜ
ಸತಿಯನಡಿಗಡಿಗೆ ಬೋಳೈಪ ಬಳಲುವ ಚಮೂ
ಪತಿಯನಡಿಗಡಿಗೆ ಬಿಡದುಪಚರಿಪ ಚಿತ್ತದಾ
ವೇಶ¹ದಗ್ಯ¹ದ ಭರದಲಿ |

ಅತಿ ಬಿಸಿಲು ಗಾಳಿ ಕಲು ಮುಳು ಕ್ಷುತ್ವಿಪಾಸೆ ಜಾ
ಡ್ಯತೆಗಳೆಂಬಿಂತಿವಳಿ ಕಾಟದಿಂ ಮೊಳೆವ ಧಾ
ಸತಿಯನುಪಿಯದೆ ನಡೆದನಕಟಕಟ ಭೂಮಿಪಂ

ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೈಮುಗಿವುತ

|| ೨

¹ ದಾಗ್ಯ (ಕ.ಖ.ಗ.), ಗ್ರಹ (ಪ.)

ಮಂದ್ಯೈಪ ಬಿಸಿಲ ಬಿಸಿಯಿಂ ನೆತ್ತಿ ನೆಲನ ಬಿಸಿ
ಯಿಂದ ಕಾಲ್ ಕ'ಡೆಗಣ್¹ನಿ ಕವಿನ ಕಾದೆಲರ ಬಿಸಿ
ಯಿಂದ ದೇಹಂ ಕ್ಷುಧಾನಲನ ಬಿಸಿಯಿಂದೊಳಗು

ತೃಪ್ತಿಯ ಬಿಸಿಯಿಂದ ಬಾಯಿ |

ಬೆಂದು ಬಿರಿದರಳುತ್ತ ಸಾವುತ್ತು ನೋವುತ್ತು
ನಿಂದು ನಡೆದಳುಕುತ್ತು ಬಳುಕುತ್ತು ಬರಬರಲು
ಮುಂದೆ ಒಳಿಕೇವೊಗಳ್ವಿನಕಟ ನಿಷ್ಕರುಣಮುನಿ

ನೆನೆದ ಕುಟಿಲದ ಕುಂದನು || || ೩

ಕುತ್ತುಱಾಗಿರ್ದ ಹೆಮ್ಮೆಳೆಗಳಂ ಸುಡುತ ಬೆಳೆ
ವೆತ್ತು ಬೆಟ್ಟವ ನೀಳ್ವ ಸೆಕ್ಕೆಗಳೆವುತ್ತು ಹುಲು
ವೆತ್ತು ದರಿಗಳ ಕರಿಕುವರಿಸುತ್ತು ಬೆಳೆದ ಮರ

ದಿಡುಕುಱೊಳು ನಿಂದುರುಹುತ |

ಹೊತ್ತುತ್ತು ಹೊಗೆವುತ್ತು ಹಬ್ಬುತ್ತು ಹರಿದು ನೆಗೆ
ವುತ್ತು ಗಗನವನು ತುಡುಕುತ್ತು ಮತ್ತಂತಡನಿ
ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಿತ್ತು ದಾವಾನಲನಸತ್ಯಕಾಂ

ತಾರದಾವಾನಲನನು || || ೪

ಮುಟ್ಟಿ ಕಾಶಿಯನು ಹೊಕ್ಕವನಲ್ಲ ಮುನಿರಿಣವ
ಕೊಟ್ಟಾತನಲ್ಲ ದಾನದ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಪೊಳಿ
ಮಟ್ಟಾತನಲ್ಲಾಯು ತುಂಬಿ ಮಡಿದವನಲ್ಲ

ಹೋಹಡಾನೊಬ್ಬ ನನುವ |

ಬಿಟ್ಟಾತನಲ್ಲ ನಿಜನತಿಸುತರ್ ಮಂತ್ರಿ ನಹ
ನಟ್ಟಡವಿಯೊಳಗೆ ದಳ್ಳುರಿಹೊಯ್ದು ದುರ್ಮರಣ
ವಟ್ಟು ಹೋಹಂತಾದುದೇ ಎಂದು ನೃಪತಿ ಮಹು

ಗುತ್ತು ಮತ್ತಿಂತೆಂದನು || || ೫

ಕಡಗಿ ಕರ್ಬೊಗೆ ಸುತ್ತಿ ದಳ್ಳುರಿಗಳಲೆದು ಕೆಂ
ಗಿಡಿಗದಲು ಕೆಂಡಂಗಳಡನಿ ಸುಡೆ ಮಿಡುಮಿಡನೆ
ಮಿಡುಕಿ ಬಾಯ್ಕಿಟ್ಟೊಪಲಿ ಕೆಡೆದೊಡಲು ಮಡಿದು ಕೈ
ಕಾಲೆಬೆಂದು ಸುಕ್ಕಿ ಸುಗಿದು |
ಮಡದಿ ಸುತರಳಿವುದನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ನಾಂ
ಕಡೆಯಲಳಿವುದುಂದ ಮುನ್ನವೀ ಬೇಗೆಯೊಳ
ಗಡಗುವೆಂ ಹಿಡಿಯಬೇಡುಮ್ಮಳಿಸಬೇಡೆಂದು
[ನೃಪ ಬೀಳಲನುವಾದನು] || ೬

ಮುಳಿದು ಮೊಗೆದೆಲ್ಲರಂ ಕೊಲ್ಲದಿಂದೆನ್ನನೊ
ಬ್ಬಳನೆ ಕೊಂದಪುದೆ ಭೂಭುಜ ನಿಮ್ಮಕೊಡೆ ಸರಿ
ಯೊಳು ಜೀವವೆಂ ಬಿಡುವುದುಚಿತವಲ್ಲಂ ಬಳಿಕ
ಬಿಡುವುದತ್ಯಧಮತನವು |
ಎಳನಿ ಮುತ್ತೈದೆತನದಲಿ ಮುಂದೆ ಹೋದಪೆಂ
ಕಳುಹಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಬೇಡಿಕೊಂ
ಡಳು ಗಂಡನಂ ಚಂದ್ರಮತಿ ಪತಿವ್ರತೆಯರಾ
ನಂದನಿಧಿ ಲಲಿಗಜುದು || ೭

ದೆಸೆಗಳಿಗೆ ನಮಿಸಿ ದೈವಕ್ಕೆತಿಗಿ ರವಿಗೆ ವಂ
ದಿನಿ ಕೋಟಿ ಭವಭವದೊಳೆನಗೀ ಪರಿಶ್ಚಂದ್ರ
ವಸುಧೇಶನೇ ಗಂಡನಾಗಲಿ ದಿಟಂ ಲೋಕಿ
ತಾತ್ಪರ್ಯ ಮಗನಾಗಲಿ |
ವಸುಸತ್ಯಕೀರ್ತಿಯೇ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಲಿ ತರುಣ
ಶಶಿಮಾಲೆಯೇ ದೈವವಾಗಲೆಮ್ಮಿಳಿಯ ಪಾ
ಲಿಸುವ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ನಿತ್ಯನಾಗಲೆಯೆನುತ
ಬೇಡಿಕೊಂಡಂತೆಂದಳು || ೮

ಪೊಡವೀಶ ಕೇಳುಭಯಕುಲಶುದ್ಧೆಯಲ್ಲದಿ
 ದ೯ಡೆ ನಿನ್ನ ನಲ್ಲದನ್ಯರನು ಲೆಕ್ಕಿಸಿದನಾ
 ದಡೆ ಹಿಂದೆ ನಿನಗೊಂದಸಿಕ್ಕಿ ನಾನೊಂದನುಂ
 ಡಡೆ ಮೂಟು ಕರಣವಪುಯೆ |

ಮೃಡನಲ್ಲದನ್ಯದೈವಕ್ಕೆ ನಮಿಸಿದಡೆನ್ನ
 ಹೊಡೆದು ಮುಕ್ಕುವುದು ದಾವಾಗ್ನಿ ಮೇಣಲ್ಲದಿ
 ದ೯ಡೆ ಬಟ್ಟೆಗೊಟ್ಟಪುದು ಕೇಳೆಂದು ಬೊಬ್ಬೆಗೊಡು
 ಪಾ ಪೊತ್ತನೇಪೊಗಳ್ಳೆನು || ೯

ತರುಣಿಯ ಮನಂ ಬೆದಹಬೇಕೆಂದು ನೆಗೆದು ದ
 ಳ್ಳರಿ ಗಗನಮಂ ತೀವಿ ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿರೆ ಕಂಡು
 ಹರಿದು ಹೊಕ್ಕಳು ಹೊಕ್ಕಳೆಲೆಲೆ ಶಿವಶಿವ ಮಹಾ
 ದೇವ ಬಗೆಯದೆ ಹೊಕ್ಕಡೆ |

ತರುಣಸೂರ್ಯಂ ಕತ್ತಲೆಯನೆ ಹೊಕ್ಕಂತಾಯ್ತು
 ನೆರೆದ ಕಾಶಿಕನ ಕೃತಕಗ್ನಿ ಹರೆದೋಡಿ ಭಾ
 ¹[ಪುರ]¹ ಬಟ್ಟೆಗೊಟ್ಟುವೆಂಬಾಗಳುತ್ತಮರ ಮುಂ
 ದಾವ ಲಕ್ಕಿರಲಾಪುದು || ೧೦

ಸುರರ ಹೂಮಳೆಯ ತಂಪಿನ ನೆಲನ ಬಿಸಿಯಾಹಿ
 ತುರಿಯ ನೆವದಿಂ ಸತಿಯ ಶುಚಿತನವನಪುದು ಭೂ
 ವರನಪ್ಪಿದಂ ಮಂತ್ರಿಯೆಣಗಿದಂ ಸುತನು ನಲಿ
 ದಾಡಿದಂ ಸಂತಸದಲಿ |

ಹರಕೃಪೆಯೊಳಗ್ಗಿ ಭಯವೆಂತಕ್ಕಿ ದೊಮ್ಮಿಂಗೆ
 ಪರಿಹರಿಸಿತುಗ್ರಮುನಿಗಿತ್ತವಧಿ ಸನಿಹವಾ
 ಯ್ತಿರಬಾರದುರವಣಿಸಿ ನಡೆನಡೆಯೆನುತ್ತ ಹರಿ
 ತಂನು ವಿಂಧ್ಯವ ಕಳಿದರು || ೧೧

ಹಲವು ನಗರಂಗಳಂ ಹಲವರಣ್ಯಂಗಳಂ
ಹಲವು ಗಿರಿಗಳ ಕಳಿದು ನಡೆತರಲು ಮುಂದೆ ನುತ
ಕಲಿಮಲಕುಲಾಪಕರ್ಷಣಿಯಾನು ವಿಪುಳಪಾ
ತಕಕೋಟಿಕೋಟಿಯೆಂಬ |

ಜಲಜವನಚಂದ್ರಕಳೆಯಾನು ಭವಭಯಕುಧರ
ಕುಲಿಶಾಭಿಧಾನೆಯಾನೆಂದು ಧರೆಗಲುಪಲಿಂ
ದುಲಿವಂತೆ ಘುಳುಘುಳುಧ್ವಾನದಿಂವೆಸೆವ ಗಂ
ಗಾನದಿ ವಿರಾಜಿಸಿದಳು || ೧೭ ||

ಬಿಡೆ ಕೇಳ್ದಡಘಹರಂ ನೆನೆಯೆ ಪುಣ್ಯಾಘ ನುಡಿ
ದಡೆ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ ಕಂಡಡೆ ಜನ್ಮನಾಶ ಪೊಗ
ಳಡೆ ಸುರೇಂದ್ರತ್ವ ಸೋಂಕಿದವೆ ಕಮಲಜಪದವಿ
ಮುಖದೊಮ್ಮೆ ಕುಡಿತ್ತೆಗೊಂಡು |

ಕುಡಿದನಾದಡೆ ಮುಕ್ತಿಯವಗಾಹವಿದನಾ
ದಡೆ ಗಣೇಶತ್ವ ಸಾರ್ವಡೆ ಮಹಾರುದ್ರತ್ವ
ವಡೆವರೀ ಗಂಗೆಯಿಂದಾರಾದಡೆಂಬ ಮಹಿ
ಮೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ ವೇದಮತವು || ೧೮ ||

ಭವಭಯಾಂಬುಧಿಯನುತ್ತರಿಸುವಂತುತ್ತರಿಸಿ
ಯವಗಾಹವಿದುಂ ಕೃತಾರ್ಥತೆಯನ್ನೆದುತಿ
ಪ್ಪವರನೀಕ್ಷಿಸಿ ಗಂಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದಳು ನರಕಿಗಳು
ತನ್ನೊಳಗೆ ತೊಳೆದ ದೋಷ |

ತಪಿಲಾದುದಿಂದು ಪತಿಹಿತವೆನುಹ ಸುದತಿಯನ್ನ
ತವನೆಯದವನೀಶನುಭಯಕುಲಶುದ್ಧನಹ
ಕುವರನೀ ಸ್ವಾಮಿಹಿತವನಹ ಮಂತ್ರಿಯ ಸೋಂಕು
ತನಗೆ ಕೈಸಾರ್ವದೊಂದು || ೧೯ ||

ನಡೆ ¹[ಯೂಡೆ]¹ಮದ್ದು ಎಷಪೊಡಲಿಂಗಿ ಹಿತವೆಂಬ
 ನುಡಿಯಂತೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ ಪುಣ್ಯವುಂಟುಳಿದ ಹಲ
 ವೆಡೆಯ ಸುಕ್ಷೇತ್ರಂಗೊಳಗವಳಿ ಪರಿಯಲ್ಲ
 ಸುಖವುಂಟು ಪುಣ್ಯವುಂಟು ||

ಕುಡಿವ ಪಾದೋದಕಂ ಪನ್ನೀರ ಪಾನವಾ
 ದಡೆ ಧರಿಸುವ ಪ್ರಸಾದಂ ಸುಧಾಪಿಂಡವಾ
 ದಡೆ ಬಿಡುವರಾರೆನಿಪ್ಪಂತೆ ಜನದಿಹಪರಕೆ
 ಸೊಗಸು ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರವು || ೧೫

ಮುಗಿಲ ಬಸುಹಿಂ ಬಗಿದು ನೆಗೆದೊಗೆದು ವೀಣು ಮೆಹು
 ವಗಣಿತವೃಷಧ್ವಜಂಗಳ ಸೂರ್ಯಕೋಟಿಯಂ
 ತೆಗೆದವೆಂಬಂತೆ ಮಾರ್ಪೊಳೆವ ಹೊಂಗಳನಂಗ
 ಳೆಸೆವ ಶಿವನಿಳಯಂಗಳ |
 ಸೊಗಸಿಗಡೆಯಾಡಿಯಾಡುತ ಪಾಡುತ್ಯೈತಪ್ಪ
 ಪೊಗಳಿ ಪೊಡಮಡುವ ಬಲಗೊಂಬ ನೋಡುವ ನಲಿವ
 ನಗುವ ನಾನಾಜನವನೊತ್ತರಿಸಿ ನಡೆತಂದು
 ವಿಶ್ವಪತಿಯಂ ಕಂಡನು || ೧೬

ನೋಡಿ ಪರಮಾನಂದ ಮೂಡಿ ಸುಖರಸದೊಳೋ
 ಲಾಡಿ ಕೀರ್ತಿಸಿ ಹರಸಿ ಹಾಡಿ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಂ
 ಬೇಡಿ ಮನದೊಳಗೆ ಮಾತಾಡಿ ನೆಹು ಬಿನ್ನಹಂ
 ಮಾಡಿ ಪ್ರಸಾದಫಲವ |
 ಸೂಡಿ ಪರಿಣಾಮವಂ ಮಾಡಿ ದುಸ್ಥಿತಿಯ ನೀ
 ಗಾಡಿ ಭವಜಲವನೀಸಾಡಿ ಬಲ್ವಿಂ ಮನಂ
 ಮೂಡಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಸಂತಸದಿ ಮರಳಿದನುಳಿದ
 ಲಿಂಗಂಗಳಂ ನೋಡುತ || ೧೭

ಗಡಿಗೊಟ್ಟ ಲಿಂಗಂಗಳೊಪ್ಪಕ್ಕೆ ಭೋಗಂಗೆ
 ಳಡಕಕ್ಕೆ ಮಂಗಳದ ಮನಕಕ್ಕೆ ರಚನೆಗಳ್ಳ
 ನಡಗರಕೆ ಬೆಹಗಾಗುತೆಲ್ಲಾ ನಿರೋಧಮಂ
 ಮಹೆದು ನೋಡುತ್ತರನನು |

ನಡೆವುತಿರಲಿದಿರೆದ್ದು ಮಾರಿಯಂದದಿ ಬಂದು
 ಕೊಡು ಹೊನ್ನನಿನ್ನು ತಳುವಿದಡೆನ್ನ ಪತಿಯೆನಗೆ
 ಕಡುಮುಳಿವನೆಂದು ಜಹಿಯುತ್ತ ನಕ್ಷತ್ರಕಂ
 ತುಡುಕಿ ಸೆಹಗಂ ಹಿಡಿದನು || ೧೮

ಕೊಟ್ಟವಧಿಯಂ ನೆನೆದು ನೋಡಿ ಹವ್ಯನೆ ಹಾಹು
 ಮುಟ್ಟಿಬ೦ದುದು ದಿನಂ ಕೈಕೊಂಡ ತೆಹದವಂ
 ಕಟ್ಟುಗ್ರನಭ್ಯಾಸದವರಿಲ್ಲ ಚಾಚಲೆಡ
 ಪಿಲ್ಲ ನಾಂ ಕುಲಧರ್ಮವ |

ಬಿಟ್ಟು ತಿರಿವವನಲ್ಲ ಪೋಲೈಸಿ ನೆಹು ಲಜ್ಜೆ
 ಗೆಟ್ಟು ಬೇಡುವಡಿಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಿಲ್ಲ ಕೃಷಿಯಿಂದ
 ಹುಟ್ಟಿಸುವೆನೆಂಬಡೆಡೆಯಿಲ್ಲ ವಿನೈಗೆಯೈ
 ನೆಂದು ಮಹುಗಿದನರನನು || ೧೯

ಎಗೆಯೈ ಚಿಂತಾಗ್ನಿಯುರಿಯ ಹೂಯ್ಲಂ ಕರಗಿ
 ಹೋಗದಿರನೆಚ್ಚುಹಿನಬೇಕೆಂದು ಸತಿಯವಧಿ
 ಮೇಗೆರಡು ಜಾನವಿದಹೊಳಗೆ ತಿದ್ದುವ ಬುದ್ಧಿ
 ಯಂ ಕಾಣಬೇಕಲ್ಲದೆ |

ಮೂಗುವಟ್ಟಿದಡೇನಹುದೆಂದಡಿರದೆ ಬಳಿ
 ಕೇಗೆಯೈ ಹೇಳಿನಲು ಸಾಲದಲಿ ಪೋದನಿತು
 ಪೋಗಲೆಮ್ಮಿಬ್ಬರಂ ಮಾಹು ಬಳಿಕುಳಿದುದಂ
 ಕಾಣು ನಡೆನಡೆ ಎಂದಳು || ೨೦

ಕಡುನಿರೋಧಂಗಳೊಳಿಸಿ ದೇಶದಿಂದ ಪರದೇಶ
ಕೊಡವರಿಸಿತ್ತಲ್ಲದೊಂದಿನ್ದು ನಿಮ್ಮಂ ಮಾಟು
ಗೊಡಲಾಪನೇ ಎಂದಡೆಲೆ ಮರುಳೆ ಸರ್ವಕ್ಕೆ
ಮೊದಲು ಸತಿಸುತರು ತನ್ನ |

ಒಡಲು ಕಡೆ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ನೇಮಕ್ಕೆ ಬಂಧನ
ಕೈಡೆಯಲಳುಪಲು ಶಿವ ಮನಂ ನೋಳ್ವನೈ ಲಜ್ಜೆ
ಗಡದೆಮ್ಮ ಮಾಟು ಮತ್ತಾದುದಾಗಲಿ ಎಂದ
ಡವನಿಪನೊಡಂಬಟ್ಟನು || ೨೦

ಪೊಡವಿಪಂ ಸತಿಸುತರ ತಲೆಗಳಲಿ ಹುಲುಗಟ್ಟಿ
ನಡೆನಡೆದು ಕೈವಿಡಿದು ಮುಂದೊಡ್ಡಿ ತೋಟುತೆ
ಗಡಿಗಳೊಳು ಬೀದಿಯೊಳು ಸಂವಿಯೊಳು ಪುರದೊಳೋ
ರಂತೆ ನಾಚಿಕೆಯನುಳಿದು !

ಪೊಡವಿಪ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಭೂವರನ ತನಯನಂ
ಮಡದಿಯಂ ಮಾಟುಗೊಂಬಧಿಕರಿಲಾ ಎಂದು
ನಿಡುಸರದೊಳೊಟಲಿ ಜನಕಟುಪುತ್ತು ತೊಳಲಿದಂ
ಸತ್ಯನಿಧಿ ಭೂಪಾಲನು || ೨೧

ಅನಿಮಿತ್ತ ಮುನಿಪ ಮುನಿಪನ ಬೆಸದೊಳೊಗ್ಗಿ ವಿ
ಪ್ರನ ವೇಷದಿಂದ ಬಂದಾವಾಪ ಸತಿಪುತ್ರ
ರೆನಿಪರವರೆಂದಡಿವೆರಿಬ್ಬ ರೆನಲಿವನೆಂಬ
ವನಿತೆ ಮುಪ್ಪಿನವಳು |

ಪ್ಪನೆಯೊಳಿನೊಳ್ಳಿ¹ [ತ]ಹ¹ ರಾರುಂಟು ತಾಯೆಂದ
ಡೆನಗುಳ್ಳರಿವರಯ್ಯ ಕೊಂಡೆನ್ನ ಸಾಕಿಕೊ
ಳ್ಳೆನೆ ಬೆಲೆಯ ಹೇಳಿನಗೆ ಲಾಗಾಗೆ ಹೊಂಗೊಡುವೆ
ನೀಳಿಂಟು ದಿನಕೆಂದನು || ೨೨

ಇಂದು ಬೈಗಿಂದೂಳಗೆ ರಾಸಿ ಹೊನ್ನಂ ಕೊಡುವೆ
ನೆಂದು ಭಾಷೆಯನಿತ್ತನೀಯದಿದರ್ಡೆ ಹಾನಿ
ಬಂದಪುದು ಲಾಗನಟಿಸದೆ ನಿನ್ನ ಮನಕೆ ಬಂ
ದನಿತರ್ಥಮಂ ಕರುಣಿಸು |

ತಂದೆಯೆನೆ ವನಿತೆಗಿಪ್ಪತ್ತು ಸಾಸಿರವನೀ
ನಂದನಂಗಿಪ್ಪತ್ತು ಸಾಸಿರವನೀವೆನೆನೆ
ಬಂದುದೆನಿಸುವುದೆಮ್ಮ ತೆರಿಕಾಟಗೆಂದೆನಲು
ಬಂದುದೆನಿಸಿದನಾಗಳು || ೨೪

ಬಂದುದೇ ನಕ್ಷತ್ರನಾಮಮುನಿ ಎನಲೇನು
ಬಂದುದಾಂ ಬಂದ ದಿನ ಮೊದಲಿಂದು ತನಕೆನ್ನ
ಹಿಂದುಳಿದ ಬತ್ತಾಯ ಬಂದುದೆನ್ನೊಡೆಯಂಗೆ
ಕೊಡುವ ಹೊಸ ರಾಸಿ ಹೊನ್ನ ||
ತಂದೆಗೇ ಕೊಡು ಕೊಡದಡೆಲ್ಲೆನ್ನ ಹೋಗಬೇ
ಕೆಂದಡೀ ಹೊನ್ನ ಬತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ತಿರುವನ
ಲ್ಲೆಂದಡೀ ಮಧ್ಯಸ್ಥ ವಿಪ್ರ ಮೆಚ್ಚಲು ಕೊಂಬೆ
ನವನೀಶ ಕೇಳೆಂದನು || ೨೫

ಈತನನಿತರ್ಥವಂ ಕೊಂಬುದುಚಿತವೆ ಹೇಳು
ತಾತ ಪಕ್ಷೀಕರಿಸದೆಂದೆನಲು ನಾಲ್ಕಿರಡು
ಮಾತಂಗದ್ದದ್ದರ್ಥದ ಸಾಲವಂ ಬೇಡ
ಬಂದವಂಗಿನಿತು ಘನವೇ |

ಭೂತಲೋಧಿಪ ಮುನಿದು ಹೇಳೆನಿದುರ್ದನಂ ಬೆ
ನೀತಗಿದು ಮರಿಯಾದೆಯೆನೆ ಜಲವನುಳಿದುಬುಜು ಅಳು
ಕಾ ತೆರಣಿ ಮುನಿವನೆನೆ ನೆಲೆಗೆಟ್ಟು ಬಂದವರ್ಗೆ
ಮುನಿಯದವರಾರೆಂದನು || ೨೬

ವಿನಯದಿಂ ಕಂಡುದಂ ನುಡಿದಡೆನ್ನಂ ನಿನಗೆ
ಮುನಿದನೆಂದೆಂಬೆ ನೀಂ ಮುನಿದು ಮಾಡುವುದೇನು
ಜನಪ ಎಮ್ಮೊಡವೆಯಂ ಕೊಂಡೀಗ ಹೋಹೆವೆಂ
ದೇಳೆಲೆಗೆ ಸವುದಿದೊತ್ತೆ ।

ಮನೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಡೆ ಹುಲು ಹುಳ್ಳಿ ತರಲು ಕಾ
ನನಕೆ ಹೋಗೇಳೆಲವೊ ಚಿಣ್ಣ ಎಂದೆಕಟ ಮಾ
ನಿನಿಯಂ ಕುಮಾರನಂ ಜಪಿದನೊ ಕಪಟವಟು
ವೇಷಮಯದನಿಲಸಖನು || ೨೭.

ಹೋಹೆನೇ ತಂದೆ ಬೊಪ್ಪಯ್ಯ ಎಂದೆಂದು ಕಡು
ನೇಹದಿಂದಪ್ಪಿ ಕರುಣಂದೋಪಿ ಕಂಬನಿಯ
ಕಾಹೊನಲೊಳದ್ದು ವ ಕುಮಾರನಂ | ಕಾಲ್ಗೆ ಉಗಿ
ತಲೆವಾಗಿ ನಿಂದ ಸತಿಯ ।

ಬೇಹೊಡೆಯ ನಾನಿರಲು ಮಾಪುದವನಂ ಕೇಳ್ವ
ಸಾಹಸವ ನೋಡೆಂದು ಕೆಡೆಹೊಯ್ದು ನೂಕಿ ನಿಜ
ಗೇಹಕ್ಕೆ ಜಪಿವುತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ದ ನವನಿಪನ
ಮನ ಮಹುಗಬೇಹುದೆಂದು || ೨೮

ಬಗವಂಶದಿಕ್ಷಾಕು ಭೂವರನ ಪೀಳಿಗೆಯೊ
ಳೊಗೆದ ತ್ರಿಶಂಕುವಸುಧಾಧಿನಾಯಕನ ಹೆ
ಮ್ಮಗ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಂ ಪಾಪುಗೊಂಡೊಲೈನಿ
ಕೊಂಬರಿಲ್ಲಾ ಎನುತ್ತ ।

ಬಗೆಬಗೆದು ಪುರಪುರದ ಕೇರಿಕೇರಿಗಳೊಳಗೆ
ನೆಗಳ್ಳ ಮನೆಗಳ ನಡುವೆ ಬೀದಿಯಲಿ ನಿಂದ ನೆರ
ವಿಗಳ ಜನಮಂ ಕೇಳಿಸುತ್ತ ದಯ ತೊಡಗಿ ತೊಳ
ಲಿದನು ನಡುಹಗಲ ತನಕ || ೨೯

ಮಡದಿಯರನಿರಿಸಿಕೋ ಎಂದು ನಾಂ ಬೇಡಿಕೊಂ
ಡಡೆ ವೀಣು ಹೊಲತಿಯರನೊಲ್ಲೆನೆಂಬಣ್ಣನಂ
ಕಡೆಗನಾಮಿಕನ ಕಿಂಕರನಾಗಿ ಸುಡುಗಾಡ

ಕಾವಂತೆ ಮಾಳೆನೆಂದು |

ಕಡುಮೂರ್ಖ ಕೌಶಿಕಂ ಕಾಲನಂ ಕರೆದು ನೀಂ
ಬಿಡದನೊಮ್ಮಿಕನಾಗಿ ಧನವನಿತ್ತರಸನಂ
ತಡೆಯೆಂದು ಮುನ್ನೊಂದು ತಿಂಗಳೆನೆ ಕಳುಹೆ ಬಂ
ದಾ ಹೊತ್ತ ಹಾರಿದನು || ೩೦

ಪಿಡಿದ ಸಂಬಳಿಗೋಲು ಕಾಣೊಡಲು ಕೆಂಗಣ್ಣು
ಕುಡಿದು ಕೊಬ್ಬಿದ ಬಸುಳು ದಡೆದಡಿಸಿ ತರಹರಿಸು
ವಡಿಯ ಕೆದಕಿದ ತಲೆಯನಡಸಿ ಸುತ್ತಿದ ಮುಪ್ಪು
ರಿಯ ಬಾರಿ ಕಡ್ಡಣಿಗೆಯ
ಬಿಡದೆ ಧಕ್ರನೆ ತೇಗಿ ನೆರವಿಯಂ ಬಯ್ಯ ಬಿಟ್ಟು
ನುಡಿಯ ಕಲಿ ವೀರಬಾಹುಕ ಬರುತ್ತಂ ಮಾಟು
ವಡೆ ಕೊಂಡು ಹೊಂಗೊಡುವೆ ನಾನೆಂದು ತನ್ನ ಹಸ
ಪಿಗನಿಂದ ಕೇಳಿಸಿದನು || ೩೧

ಕೊಡುವಾತನಾರು ಬೆಲೆಯೇನು ಮಾಟುಸಿಕೊಂಬ
ಪೊಡವೀಶನೆಂಬನಾರೋ ವೀರಬಾಹು ಕೇ
ಳ್ಳಡೆ ಕೊಂಬನೀಗಳೆಂದೆನೆ ನೃಪಂ ಬೆಟಗಾಗಿ

ಸೂರ್ಯವಂಶದಲಿ ಹುಟ್ಟಿ |

ಮೃಡಮೂರ್ತಿ ವಾಸಿಷ್ಠಮುನಿಯ ಕಾಣುಪುಂ
ಪಡೆದನ್ನನೀ ಹೊಲೆಯ ಮಾಟುಗೊಂಡಪೆನೆಂದು
ನುಡಿವ ಬಲುಹಂ ನೋಡು ನೋಡೆಂದು ಕಡುಮುಳಿದು
ಕೋಪಿಸಿದನವನೀಶನು || ೩೨

ನಡುಗದಂಜದೆ ಹೆದಲದೋಸರಿಸದಕಟಕಟ
ಕಡೆಯ ಹೊಲೆಯಂ ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ಬಂದೆನ್ನ ತ
ನ್ನೊಡೆಯಂಗೆ ದಾನನಾಗಿಗಳಿಂದೆಂಬುದಿದು

ಕಾಲಗುಣವೋ ಎನ್ನನು |
ಎಡೆಗೊಂಡ ಕರ್ಮಫಲವೋ ಕಡೆಗೆ ಮೆಣಸು ಹುಳಿ
ತಡೆ ಜೋಳದಿಂ ಕುಂದೆ ನೋಡು ನೋಡೆಂದು ಘುಡು
ಘುಡಿಸಿ ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂ ಜಱಿದು ಝಂಕಿಸಿದ
ನವನಿಪನನಾಮಿಕನನು || ೩೩

ಕೇಳಿ ಬಂದಾರ ಜಱಿದಪೆಯೆನಲು ನಿನ್ನ ಹಡ
ವಾಳಿಯನದೇಕೆನ್ನ ನಟಿದಟಿದನಾಮಿಕಂ
ಗಾಳಾದಪಾಯೆಂದು ನುಡಿದನಿಂತೆನಬಹುದೆ
ಕೀಳುಮೇಲಂ ನೋಡದೆ |
ಕೀಳಾರು ಮೇಲಾರು ಹದುವಿಪ್ಪಾನು ಚಾಂ
ಡಾಳನೋ ಹುಸಿಯ ಹೊಲೆಯಂ ಹೊಟುವ ನೀನು ಚಾಂ
ಡಾಳನೋ ಹೇಳೆಂದಡಾನೀಗ ಹುಸಿದುದೇ
ನೆಂದನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು || ೩೪

ಹೊನ್ನುಳ್ಳ ಧನಿಕರಾರಾದೊಡಂ ಕೊಂಬವರ್
ಬನ್ನಿ ಯೆನ್ನಂ ಮಾಟುಗುಡುವೆನೆಂದೆನೆ ದಿಟಂ
ನನ್ನಿ ಯುಳ್ಳವನೆಂದು ಬಗೆದು ಬೇಡಿದನುತ್ತ
ಮದ್ವಿಜರು ಕೊಂಬುದೆಂದು |
ಮುನ್ನ ನೀನಾಡಿತ್ತುಂಟೇ ಹೇಳು ಭೂಪಾಲ
ನಿನ್ನ ನುಡಿ ನಿನಗೆ ಹಗೆಯಾಯ್ತು ಕಂಡುದನಲ್ಲ
ದೆನ್ನೆ ನೀ ಹೊಲೆಹುಸಿಯ ಹೊಟುವವಂ ಹೊಲೆಯನ
ಲ್ಲದೆ ಬಳಿಕ್ಕಾರೆಂದನು || ೩೫

ವಿತ್ತ ಪುಳ್ಯವರ್ಗಗಳೆನ್ನಂ ಕೊಂಬುದೆಂದು ನುಡಿ
ಯಿತ್ತು ದಿಟವಿನ್ನು ನಾನೊಗಡಿಸಿದೆನಾದಡನಿ
ಮಿತ್ತ ಹುನಿ ಬಂದಪುದು ಅವಧಿಗಟ್ಟಡೆ ಹಿಂದೆ
ಮುನಿಗೆ ನಾಂ ದಾನವಾಗಿ |

ಇತ್ತ ರಾಜ್ಯಂ ನಿರರ್ಥಂಬೋಗಿ ಮೇಲೆ ಹುನಿ
ಹೊತ್ತಪ್ಪುದದಲುಂದ ಮುನ್ನವೆ ಅನಾಮಿಕನ
ಚಿತ್ತವಂ ಪಡೆವೆನೆಂದೋತು ಕರೆದಂ ವೀರ
ಬಾಹುಕನನವನೀಶನು || ೩೬

ಮತ್ತೇಕೆ ಹುನಿಯ ಹೊಲೆಹೊಟಿಕಾಟ ಕರೆದೆಯೆನೆ
ತತ್ತ ಸಾಲದ ಭರದೊಳುಯಿದಾಡಿದ ನುಡಿಗೆ
ಹೊತ್ತ ಹುನಿಯಳಿಯಬೇಕೆಂದೆನಲು ನಿನ್ನ ಕುಲ
ವಳಿದಲ್ಲದಳಿಯದೆನಲು
ಚಿತ್ತೈಸಿ ಕೇಳಿನ್ನು ¹ನಾ¹ಡ ಮದಂ ತಿಂದು
ಕುತ ಕೆಡದಿರ²ಬಹುದೆ³ ಸಾಲವಳಿಯಲು ಧನವ
ನಿತ್ತು ರಕ್ಷಿಸು ಸಾಕ್ಷು ರವಿಕುಲಕೆ ಕ್ಕುಂದಿದು
ಬಂದಡಂ ಬರಲೆಂದನು || ೩೭

ನೂಟಾಟು ಸಾವಿರವೆ ಸಾಲವೇನೆನೆ ಕರಿಯು
ನೇಳು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮಿಡಿದಡೆ ಕವಡೆ ಬಿಡೆ ಹಬ್ಬ
ಹಾಟಿದನಿಸುದ್ದಕ್ಕೆ ಸುರಿದ ಹೊಸ ಹೊನ್ನ ರಾ
ಶಿಯನೀಯಬೇಹುದೆನಲು |

³ಏ³ಟಿದರ್ಥವನೀವೆ ನೀ ಮಾಳ್ವದೇನಾಡಿ
ತೋಟಂದಡಾವ ಹೊತ್ತಾವ ಕೆಲಸವನೀಯ
ರಾಟನೆನ್ನದೆ ಮಾಳ್ವನೆಂದಡೊಡವೆಯನೀವೆ
ನೆಂದನಂತಾ ಧನಿಕನು || ೩೮

¹ಕಾ (ಕ.) ²ಲಹುದೆ (ಕ.), ಲಾಗ (ಘ.ಪ.) ³ಹೇ (ಪ.)

ನುಡಿದೊಡವೆಯಂ ಕೊಡುವೆನೆಂದು ನುಡಿದಂದದಿಂ
ನಡೆವೆನೆಂದೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರಿಗೆ ನಂಬುಗೆಯಿತ್ತು
ಒಡೆಯನಾದಂ ವಿರಬಾಹುವಾಳಾದನಿ

ಕುಲಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೃಪನು
ಹೆಡಗೆಹೆಡಗೆಗಳೊಳಡಿಗಡಿಗಡಕಿ ಹಸ್ತಿಯಂ
ವಿಡಿದು ಕವಡೆಯ ಮಿಡಿದು ನಡೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ತಂ
ದೆಡೆವಿಡದೆ ಸುರಿದನಧ್ವವನು ಕೌಶಿಕಮುನಿಯ
ತಟಕಾಟ ತಲೆದೊಗಲು || ೩೯

ಇತ್ತವಧಿಗಿನ್ನೆರಡು ಗಳಿಗೆ ಹೊತ್ತಿದೆ ಮುನಿಪ
ಚಿತ್ತೈಸು ವಸ್ತುವಿದೆ ಸಂದುದೇ ನುಡಿದು ಹುಸ್ತಿ
ಯಿತ್ತಿಲ್ಲಲೇ ತಂದೆಯಾಯಸಂಬಡಿಸಿದೆನು
ತಡೆದಿನಳಲಿಸಿದೆ ನಾನು |

ಅತ್ಯಂತಮೂಢನೆನ್ನ ಪಗುಣವನುಳಿದು ತ
ಮ್ಕುತ್ತಮಿಕೆಯಂ ಮೆಳೆದು ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದೆಮ್ಮ
ಹೆತ್ತಯ್ಯ ಕೌಶಿಕಂಗೋವಿ ಬಿನ್ನೈಸೆಂದು
ಭೂಭುಜಂ ಕೈಮುಗಿದನು || ೪೦

ಇನ್ನೇಕೆ ನುಡಿದೆನ್ನ ನಾಚಿಸುವೆ ಭೂಪಾಲ
ಗಿನ್ನಂತೆ ಸತ್ಯರುತ್ತಮರಧಿಕಧೀವಶಿಗ
ಸುನ್ನತವೈಕೃಕೃಳೆಯೊಳಗಿಲ್ಲ ನಿನ್ನಿಷ್ಟ
ನಿಧಿ ಕೈನಾರಲೆಂದು |

ತನ್ನ ಮನವುಕ್ಕಿ ಹಾರೈಸಿ ಹರುಷದಿ ಹರಸಿ
ಹೊನ್ನನಡಕಲು ಹೋದನತ್ತಲಿತ್ತಲು ನಡೆದು
ನನ್ನಿ ಕಾಟಂ ಪತಿಯ ಹಿಂದೆ ಹೊಲಗೇರಿಗೆ
ಯ್ದಂದನಮರರು ಮರುಗಲು || ೪೧

ಹಲವೆಲುವಿನೆಕ್ಕೆಗಳ ಬಿಗಿದು ಬೀವಂ ನೆಯ್ದು
ನುಲಿಯ ಹಂದೊಗಲ ಹಾಸಿನೊಳು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ
ಹೊಲೆಯನೊಲಗವಿತ್ತು ನರಕಪಾಲದೊಳು ತೀ
ವಿದ ಹನಿಯ ಗೋಮಾಂಸವ ;

ಮೆಲುತ ಮದ್ಯವನಿಂಟುತಿರ್ಪ ಪತಿಯಂ ಕಂಡು
ನೆಲದಲ್ಲ ಕುಳ್ಳಿದ್ ರವಿಕುಲನ ಹೆಗಲಮೇ
ಲೆಲೆಲೆ ನೀಡಿದನು ಕಾಲಂ ಕಾಲನೊಂದೆರಡು
ಕುಲಗಿರಿಯ ಭಾರವೆನಲು || ೪೨

ಏಳಬುದಿ ಕಡೆಯಾದ ಸರ್ವರಾಜ್ಯಶ್ರೀಯ
ಮೇಳದೊಳು ವೀರನಿರಿಯಂ ವಿಜಯಸಿರಿಗಳಂ
ತಾಳರಾಪದಟುಳ್ಳ ಭುಜವನಾಮಿಕನ ಪದ
ಭಾರಕ್ಕೆ ಬಸವಳಿವುದೇ |

ಕಾಳೆಗದೊಳರನೃಪರ ಖಂಡಮಂ ರುಧಿರಮಂ
ಕಾಳಿಜವನಡಗನೊಳ್ಳ ರುಳ ಹಿಣಿಲಂ ಹೊಡುವ
ಬಾಳ ಪಡೆದಿಪ್ಪನೀ ಹೇಯಕ್ಕೆ ಹೇಸುವನೆ
ಎನಿನಿ ಲೆಕ್ಕಿಸದಿದನು || ೪೩

ಎಲವೊ ನೀ ದಿಟ ರಾಯನಾದಡಳುಕದೆ ಬಂದು
ನೆಲದಲ್ಲ ಕುಳ್ಳಿಪ್ಪೆ ಸತ್ಕುಲಜನಾದಡಂ
ಹೊಲೆಯನಾದೆನ್ನ ಕಾಲಂ ಹೊಡುವೆ ಮುನಿಮತೋ
ಚಿತ ಶಿವಾರ್ಚಕನಾದಡೆ |

ಹೊಲನಿನಟ್ಟುಳಿಗೆ ಕೊಕ್ಕರಿಸದಿಹೆ ರಾಜ್ಯನಿರಿ
ತೊಲಗಿದಡೆ ಪೂರ್ವಗುಣವಳಿವುದೇ ಮುನ್ನ ಭವಿ
ನಿಳಯದೊಳು ತಲೆಮುಟ್ಟಿ ದುಡಿದ ಗಾವ್ವದಿಯೈನೆ
ಭೂಪಾಲನಲ್ಲಿಂದನು || ೪೪

ಹಸುವನಳಿ ಹಾರುವನನಿಱು ಮಾತೆಪಿತರ ಬಾ
 ಧಿಸು ಸುತನ ತಿವಿ ಸತಿಯ ಕೊಲು ಮಾರಿಗೊಟ್ಟು
 ವಿಷವ ಕುಡಿ ಹಾವ ಹಿಡಿ ಹುಲಿಗೆ ಮಲೆ ದಳ್ಳುರಿಯೊ
 ಇಡಗು ಹೋಗಂದೊಡೆಯನು ,
 ಬೆಸನಿದಡೆ ನಾನಾಱುನೆನಬಾರದೆಂಬಾಗ
 ಇಸವಸದೊಳಿವಕಲಸಿ ನೆಡೆದಿನಾದಡೆ ಕೊಟ್ಟ
 ಬೆಸನ ನಡಸುವೆನೆಂಬ ನುಡಿ ಸಡಿಲವಾಗದೇ
 ಹೇಳೆಂದನವನೀಶನು || ೪೫

ಏನನಾಂ ಬೆಸನಿತ್ತೊಡದ ಬಿಡದೆ ನಡಸುವಾ
 ನೀನೆನಲು ನಡಸದಿದ್ದಡೆ ನೀನು ಕೊಟ್ಟೊಡವೆ
 ದಾನವೇ ಬಗೆಯೆ ಕರಿ ಹೂಳುವನಿತರ್ಥಮಂ
 ಕೊಂಡು ಮಾಡದೆ ಮಾಣ್ಡಡೆ |
 ಈ ನೆಲಂ ಹೊಳುವುದೇ ನಾನೆತ ನಂಬುಗೆಗೆ
 ಹಾನಿಯಾಗದೆ ಹೋಹುದೇಯೆನಲು ಸುಡುಗಾಡ
 ನಾನಂದದಿಂ ಕಾದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಿರೆಂದು ಬೆಸ
 ಸಿದನು ಮನದನುವಳಿಯಲು || ೪೬

ಸುಡುಗಾಡ ಕಾಹವೆಂದೇನದಿ ಪಂಥಮಂ
 ನುಡಿದು ಪೇಳೆನೆ ಸುಡುವ ನೆಲದೆಳೆಯ ಹಾಗ ಹೆಣ
 ದುಡಿಗೆಯಂ ತಂದೆನೆಗೆ ಕೊಡುವುದಾ ತಲೆಯಕ್ಕಿ
 ಯಂ ನಿನ್ನ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ |
 ಪಡಿಯಾಗಿ ಕೊಂಡುಂಬುದಳುಪದಿರು ಹುಸಿಯಾದಿರು
 ಬಿಡದಿರೆಂದುದುಗೊಟ್ಟು ವಿಳೆಯದ ಕೂಡೆ ತಾ
 ಹಿಡಿದ ಸಂಬಳಗೋಲ ಮುದ್ರೆಗೊಟ್ಟು ವನದಿ
 ಮುದ್ರಿತಧರಾಧಿಪತಿಗೆ || ೪೭

ಹೆನರ ಹೇಳುತ್ತ ಸಾಲುತ್ತು ಮೈಗುಲುಹತ್ತೋ
 ಷಿಸುತ ಪುರದೊಳಗೆಯ್ಬೆ ಜನವಳಿಯೆ ಹಳೆಯ ಮೊಳ
 ಗಿಸುತ ಮೆಳೆವುತ್ತು ಹೋಗೇಳೆಂದು ಕಳುಪೆ ಪೊಳ
 ಮಟ್ಟನೆಲ್ಲವ ಮಾಡುತ |

ನಸುಕುನಿದ ದೇಹ ಕಂಕರಿಗೊಲನಿಳಿದು ಬಾ
 ರಿಸುತ ಕೈವಿಡದೆ ನಂಬಳಿನಂಬಳೆಂದೆಂದು
 ಕೊನರುತಿಹ ಬಾಯ್ಬೆರಸಿ ಬೀದಿಬೀದಿಯೊಳು ನುಳಿ
 ದಂ ಸತ್ಯಸಂಪನ್ನನು || ೪೮

ಸುಡುಗಾಡಿನಧಿಕಾರಮುದ್ರೆ ಕಟ್ಟಾಣಿ ಚಾ
 ವಡಿ ಹೆಣನ ತಲೆಯಕ್ಕಿ ನೆಲದೆಳೆಯ ಹಾಗ ಶವ
 ದುಡಿಗೆಯೆನಗಾಯ್ತೆನ್ನ ಮಹಿಹಿಕ್ಕಿ ರಾತ್ರಿಯೊಳು
 ಸುಟ್ಟಿರಾದಡೆ ತೆಳೆಯನು |

ಕೊಡದಿದ್ದಡೆನ್ನಾಣಿ ಪತಿವೀರಬಾಹುವಿನ
 ಮಡದಿಯರ ಕಾಲಾಣಿ ಮೀಳಿದಡೆ ಕೆಡಹಿ ತಡೆ
 ಗಡಿವೆನೆಂದೂರೊಳಗೆ ಸಾಲುತ್ತು ತೋಲುತ್ತು
 ರುದ್ರಭೂಮಿಗೆ ನಡೆದನು || ೪೯

ಕಂಗೆ ಭಯವೆನೆ ಬೇವ ಹೆಣನ ಹಿಂಡುಗಳ ಮೂ
 ಗಿಂಗೆ ಹಗೆಯೆನೆ ಕವಿವ ಕರ್ಬೊಗೆಯ ಕಾಟ ಕ
 ಣಂಗಳಿಗಮಂಗಲಧ್ವನಿಗಳಂ ನೆರಪುಪಬ
 ಲೆಯರ ಮಲ್ಲಾ ಮಲ್ಲಿಯ |

ಹಿಂಗದೊತ್ತೊತ್ತೆಯಿಂ ಮೆಯ್ಯನೊತ್ತುವ ಜನದ
 ಜಂಗುಳಿಯ ಕಾಲೂಟಲರಿದೆನಿಸಿ ನೆರೆದ ಹಲ
 ಪಂಗದನ್ನಿಗಳನಾರಯ್ಯುತ್ತ ಹೊಕ್ಕನಾ
 ಸುಡುಗಾಡನವನೀಶನು || ೫೦

ನಡೆದು ಹರಿಹರಿದು ಸುಡದಿರು ಸುಡದಿರಲವೊ ಸು
 ಟ್ಪಡೆ ನಿಮಗೆ ವೀರಬಾಹುಕನಾಣಿಯೆಂದು ಜಡಿ
 ಜಡಿದು ನೆಲದೆಡೆಯ ಹಾಗವನುಟ್ಟ ಕಪ್ಪಡಂ
 ಗಳನು ತಲೆಯಕ್ಕಿಗಳನು ।

ಸುಡುಗಾಡೊಳಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆಯ್ದ ಬೇಡುವ ಭರದೊ
 ಳೆಡಹುತ್ತ ತಾಗುತ್ತಲೆಲುಗಳಂ ಮುಟ್ಟಿ ತ
 ನ್ನಡಿಗಳಳುಕಿತ್ತನಡಿಯದೆ ಹಾನುಹೊಕ್ಕು ಹರಿ
 ದಾಡಿದಂ ಭೂಪಾಲನು

|| ೫೦

ಮತ್ತಾಗ ಸುಡುಗಾಡ ನಟ್ಟನಡುವಣ¹ದಡದ¹
 ತುತ್ತತುದಿಯೊಳು ವಿಮಾನದ ಮರಂಗಳನು ಕಡೆ
 ಹೊತ್ತಿ ಉರಿಕರಿಯಾದ ಕರಿಕೊಳ್ಳಿಗಳನಡಿಸಿ
 ತಂದು ಸಿದ್ಧಿಗೈಯ ನುಲಿಯು ।

ಒತ್ತಿ ಬಿಗಿಬಿಗಿದು ಹಂಜರಿಸಿ ತವಗವನಿಕ್ಕಿ
 ಮತ್ತೆ ಮೇಲೊಂದು ತಲೆಗುಡಿಸಲಂ ಕಟ್ಟಿ ಕಾ
 ವುತ್ತಿದನಿರುಳುಹಗಲೆನ್ನ ದೊಡೆಯಂ ಬೆಸಸಿ
 ದಂತ ವಸುಧಾಧೀಶನು

|| ೫೧

ವರ ವಾರಣಾಸಿ ಮಧ್ಯವೆ ಲಾಳದೇಶವ
 ಚ್ಚರಿಯ ಕಾಶೀಪುರವಯೋಧ್ಯೆ ಸ್ಮಶಾನಧರ
 ಯರಮನೆ ಪ್ರೇತಗಾಹಿನ ತವಗ ಮಣಿಪೀಠ
 ಪರಿಣಾಮವಾರೋಗಣಿ ।

ಪರಮಧ್ಯತಿ ಚತುರಂಗನೇನೆ ಸಂಬಳಿಗೋಲು
 ಕರವಾಳು ಸತ್ಯ ಭಂಡಾರ ಪತಿಯಾಜ್ಞೆ ಭಾ
 ಸುರತರಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಂಗಳೆಂದೇ ಕಾಣು

ತಿರ್ದನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು

|| (೫೨)

೮

ಇಂತು ನೃಪನಿತ್ತ್ ದಿವಸಂ ಕಳಿಪುತಿರಲತ್ತ
ಲಂತವರನೊತ್ತಿಟ್ಟ ಮನೆಯನ್ನೇವೊಗಳ್ಳಿನದು
ತಿಂತಿಣಿಯ ಸೊನೆಗಾಱರೆ ನಿಳಯ ರಕ್ಕನಿಯ
ಮಾಡ ಹಾವಿನ ಹೇಳಿಗೆ |

ಅಂತಕನ ನಗರ ಪೃತ್ಯುವಿನ ಬಲುಬಾಣಸವ
ಹುತ್ತಿ ಮಾರಿಯ ಮೂರಿಯಾಟದೆಡೆಯೆಂಬಾಗ
ಳೆಂತು ಜೀವಿಪರಕಟ ಮನೆಯವರ ದುರ್ಧರಧ್ವೇ
ಳವನಿಪನ ಸತಿಪುತ್ರರು || ೧

ಒಡೆಯನತಿಕ್ಕೋಪಿ ಹೆಂಡತಿ ಮಹಾಮೂರ್ಖ ಮಗ
ಕಡುಧೂರ್ತ ಸೊಸೆಯಾದಡಧಿಕನಿಪ್ಪರೆ ಮನೆಯ
ನಡೆವವರು ದುರ್ಜನರು ನೆರೆಮನೆಯವರು ಮಿಥ್ಯ
ವಾದಿಗಳು ಪತುಗಳಗ್ಗಡು |

ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಕೋಪಿಸುವ ಸಾಯೆ ಸದೆಬಡಿದ ಕಾ
ಳ್ಳೆಡೆವ ಕರಕರಿಪ ಸೆಣಸುವ ತಪ್ಪ ಸಾಧಿಸುವ
ಕೆಡೆಯೊಡೆವ ಮಾರಿಗಾಱದೆ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟುತಿಹ
ರವನಿಪನ ಸತಿಪುತ್ರರು || ೨

ಎಡೆವಿಡದೆ ಹಲವು ಸೂಳೊಡೆಯನರಮನೆಗೆ ನೀ
ರಡಕಿ ಕೊಟ್ಟನಿತು ಬತ್ತವ ಮಿದಿದು ಒಡಲಿಗೆ
ಯೊಡೆಯಿಕ್ಕಿದನಿತುಮ [ನೆ] ಉಂಡು ಇರುಳುಂ ಹಗಲು
ಮೆನ್ನದೋರಂತೆ ಕುದಿವ |
ಮಡದಿಯ ಕುಮಾರನುದಯದೊಳೆದ್ದು ಹೋಗಿ ಹೇ
ರಡವಿಯಲಿ ಹುಲುಹುಳ್ಳಿಯಂ ಕೊಂಡು ನಿಟ್ಟಿ ತ
ನ್ನೊಡನಾಡಿಗಳೈರಸಿ ಬೈಗೆ ಬಂದಿಂತು ಕಾ
ಲವನು ಸವೆಯಿಸುತ್ತಿದನು || ೩

ಓರಂತೆ ತಲ್ಲಣಿಸಿ ಹೆದಲು ಕಣ್ಣಿಟ್ಟೊಡ
ಬಾರದಿರಬಾರದುಹು ನಾಯಬಾರದು ಬದುಕ
ಬಾರದೆಂಬಂತೆ ತನ್ನೊಡಲಿಗೆ ಬಪ್ಪ ದುಃ
ಖಂಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ |
ಧಾರಿಣಿಯೊಳವನಿಪನ ಸತ್ಯ ಸಲಬೇಹುದೆಂ
ಬಾರೈಕೆವಿಡಿದು ನಡೆವುತ್ತಿಪ್ಪ ನಾರಿಯ ಕು
ಮಾರಂಗೆ ಬಂದ ಸಂಕಟದ ಸಂವರಣೆಯನ
ದಾವ ಜೀವರು ಕೇಳ್ವರು || ೪

ಎಂದಿನಂತೆದಯಕಾಲದೊಳೆದ್ದು ಹುಲುಹುಳ್ಳಿ
ಗೆಂದರಣ್ಯಕ್ಕೆ ನಡೆದಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಹಲ
ವಂದದಡುಗಬ್ಬ ನಾಯೊಟ್ಟಿ ಹೊಟ್ಟೆಗಟ್ಟಿಹೊ
ತ್ತೊರಗೆಯ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ |
ನಿಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದೊರಿಬಿಸಿಲೊಳೆದೆ ಬಿರಿಯೆ ಜವ
ಗುಂದಿ ತಲೆಕುನಿದು ನಡೆಗೆಟ್ಟು ಬಾಯಾಟಿ ಹಣೆ
ಯಿಂದ ಬೆಮರುಗೆ ನೆತ್ತಿ ಹೊತ್ತಿ ತೇಂಕುತ್ತ ಹರಿ
ತಪ್ಪಾಗಲೆವೊಗಳ್ಳೆನು || ೫

ಕೆಲದ ಮೆಳೆಯೊತ್ತಿನೊಳಗಿದ್ ಹುತ್ತಿನೊಳು ನಳ
ನಳಿನಿ ಕೋಮಲತೆಯಿಂ ಕೊಬ್ಬ ಕೊನೆವಾಯ್ದು ಕಂ
ಗಲವಟ್ಟು ಬೆಳೆದೆಯ ದರ್ಭೆಯಂ ಕಂಡು ಹಾ

ರಯಿಸಿ ನಾನಿದನೆಲ್ಲವ
ಗಲಗಳನೆ ಕೊಯ್ದು ಕೊಂಡೊಯ್ದಿ ತಡೆನ್ನೊಡೆಯ
ಮುಳಿಯದಿಹನೆಂಬಾಸೆಯಿಂ ಹೊನ್ನೆಯನಿಳುಕಿ ಮ
ತ್ತೆಳನಿ ಕುಡುಗೋಲ್ವಿಡಿದು ಸಾರ್ವನಸಾದ್ರಿಯಂ
ಸಾರ್ವ ಮಾರ್ತಾಂಡನಂತೆ || ೬

ಹೊದೆಗಡಿದು ಹತ್ತಿ ಹುತ್ತನು ಸುತ್ತಿದಳಹುಲ್ಲ
ಹೊದಟ ಹಿಡಿದಡನಿ ಬಿಡದರಿದು ಸೆಳೆಯಲ್ ಕೈಯ
ಹದರನೊಡೆಗಟ್ಟಿ ಜಡಿವುತ್ತ ಭೋಂಕನೆ ಬಂದ
ರಾದ್ರಸರ್ಪನನು ಕಂಡು |

ಹೆದಟಿ ಹವ್ಯನೆ ಹಾಟಿ ಹಾ ಎಂದು ಕೈಕಾಲ
ಕೆದಟಿ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಕೆಡೆದನೆಕಟಕಟ ಮದ
ಮುದಿತರಾಹುಗ್ರಸ್ತವಾದ ತರುಣೀಂದ್ರಬಿಂ
ಬಂ ನೆಲಕೆ ಬೀಳ್ವೆಂದದೆ || ೭

ಹುತ್ತಿನಿಂ ಫಣಿವೆರನಿ ಕೆಡೆಯೆ ಕಂಡೊಡನಿದ್
¹ತತ್ತುಕಂಗಳು¹ ಹೆದಟಿ ಬಿಟ್ಟೊಡಿ ಹೋದರೂ
ರತ್ತಲಿತ್ತಂ ತಾಯ್ಗೆ ಹಲುಬಿ ತಂದೆಯ ಕರೆದು
ದೆಸೆದೆನೆಗೆ ಬಾಯ ಬಿಟ್ಟು |

ನೆತ್ತಿಗೇಟಿದ ವಿಷದ ಕೈಯಿಂದ ಮಡಿದನೀ
ಹೊತ್ತನ್ನ ಕುಲದ ಕುಡಿ ಮುರುಟಿತೆಂದುಮ್ಮಳಂ
ಬೆತ್ತು ಬೀಳದೆ ಮಾಣನೆಂಬಂತೆ ರವಿ ಬಿದ್ದ
ನಂದು ಪಡುವಣ ಕಡಲೊಳು || ೮

¹ ಜತ್ತಕಂಗಳು (ಕ), ತತ್ತಕರು (ಖ.ಗ.)

ತನಯನೆಂದುಂ ಬಪ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಾರದಿರೆ
ಮನನೊಂದಿದೇಕೆ ತಳುವಿದನೆನ್ನ ಕಂದನ್ನೊಳ್
ದೆನುತ ಸುಯ್ಯುತ್ತ ಮುಗುತ್ತ ಬನ್ನೊ ಹೊಸೆದು
ಕೊನೆವೆರಳ ಮುಳಿದುಕೊಳುತ ||

ತನುವ ಮುಡದಡಿಗಡಿಗೆ ಹೊಳಗನಾಲಿಸಿ ಮತ್ತೆ
ಮನೆಯೊಡತಿಗಂಜಿ ಕೆಲಸವನು ಮಾಡುತ್ತಿಪ್ಪ
ವನಿತೆಗಾದಾಪತ್ತ ನಾಲಿಸದೆ ಕೆಟ್ಟು ಧ
ಟ್ಟಿ ಸುವರದನೇನೆಂಬೆನು || ೬

ಒಳಗುಡಿದ ನಾರಾಚದೇವನಂದದಿ ಹೊಳಗ
ಬಳಸದೊಳಗೊಳಗೇಗುವಾವಗೆಯ ಶಿಖಿಯಂತೆ
ಕೆಳಗೊಂಡ ಹಗೆಗಳೊಳಗಣ ಮುಳಿಸಿನಂದದಿಂ
ಮನೆಯವರ ಮಾರಿಗಂಜಿ |

ಬಳಸಿ ಬಿರಿವೆದೆ ಬಿಕ್ಕುವೆಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣೊಳೊಳುಪೆವ
ಜಲಸೆರೆಗಳೊಡೆದುಬ್ಬಿ ಬಿಗಿದು ಗಂಟಲಿನ ಮು
ಕ್ಕುಳಿಸಿದಕ್ಕೆಗಳೆಸೆವ ಸತಿಯಳಲು ಸ್ವೀಗೆಯೊಳ
ಗಣ ಬಾಳೆಗಣೆಯಾದುದು || ೧೦

ಅಡವಿಯೊಳು ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟನೊ ಗಿಡುವಿನೊಳಗೆ ಹುಲಿ
ಹಿಡಿದುದೋ ಕಳ್ಳರೊಯ್ದರೊ ಭೂತಸಂಕುಲಂ
ಹೊಡೆದುವೋ ನೀರೊಳದ್ದನೊ ಮರದ ಕೊಂಬೊಳಿ
ಬಿದ್ದನೋ ಫಣಿ ತಿಂದುದೋ ||

ಕಡುಹಸಿದು ನಡೆಗೆಟ್ಟು ನಿಂದನೋ ಎಂದಿಂತು
ಮಡದಿ ಹಲವಂ ಹಲುಬುತಂಗಣದೊಳಿರೆ ಹೊತ್ತಿ
ಹೊಡಕರಿಸಿದಳಲ ಕರ್ಪಣೆಯಂತೆ ಕವಿವ ಕ
ತಲೆಯೊಳಗೆ ನಿಂದಿದಳು || ೧೧

ಬಂದರಂ ಲೋಹಿತಾಶ್ವಾ ಎಂದು ಬಟ್ಟೆಯೊಳು
ನಿಂದರಂ ಲೋಹಿತಾಶ್ವಾ ಎಂದು ಗಾಳಿ ಗಿಜು
ಕೆಂದಡಂ ಲೋಹಿತಾಶ್ವಾ ಎಂದು ಕರೆಕರೆದು
ಬಿಡೆ ಬೀದಿಗಲುನಂತೆ |

ಮಂದಮತಿಯಾಗಿದ್ದ ಚಂದ್ರಮತಿಗೊಬ್ಬನೈ
ತಂದಿಂದು ಕೂಡೆ ಹೋಗಿದ್ದು ಕಂಡೆ ನಿನ್ನ
ಕಂದನೊಂದುಗ್ರಘಣ ತಿಂದು ಜೀವಂಗಳೆದ
ನೆಂದು ಹೇಳಿದನಾಗಳು || ೧೨

ಏಕೆ ಕಟ್ಟಿತ್ತಾಪ ಕಡೆಯಾವ ಹೊಲನಕ್ಕ
ಟಾ ಕುಮಾರಂ ಮಡಿದ ರಾವೆನಿತು ದೂರವೆನ
ಲೀ ಕಡೆಯೊಳೀ ಹೊಲದೊಳೀ ಮರದ ಕೆಲದ ಕು
ತ್ತಿನ ಹುಲ್ಲ ಕೊಯ್ಯೆ ಕೈಯ |

ನೂಕಿ ಫಣಿಯಗಿಯೆ ಕೆಡೆದಂ ದೂರವಲ್ಲ
ಬೇಕಾದಡೀಗೆ ಹೋಗಲ್ಲದಿದ್ದೆ ಬಳಿಕ
ನೇಕ ಭಲ್ಲುಕ ಜಂಬುಕಂ ಘೂಕ ವೃಕಗಳೆಳೆ
ಯೆದೆ ಬಿಡವು ಕೇಳೆಂದನು || ೧೩

ನುಡಿಯಲರಿದೆನಿಸಿ ಮೇರೆಯ ವಾಟುವಳಲನಳ
ಪಡಿಸಿ ಬಂದೊಡೆಯನಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಡೆದು ಬಾ
ಯ್ವಿಡುತೆರಣ್ಯದೊಳೆನ್ನ ಮಗನುಗ್ರಕಾಳೋರ
ಗಂ ಕಟ್ಟಿ ಮಡಿದನೆಂದು |

ನುಡಿಯೆ ಲೇನಾಯ್ತು ಮಡಿದರೆ ಮಡಿದನೆಂದು ಕೆಡೆ
ನುಡಿಯೆ ಬಂಟರನು ಕೊಟ್ಟಿಹಿಸಿನ್ನೆ ತಂದೆಯೆನೆ
ನಡುವಿರುಳು ಬಂಟರುಂಟೇ ನಿದ್ದೆಗೆಯ್ಯಬೇ
ಕೇಳು ಕಾಡದಿರೆಂದನು || ೧೪

ನರಿಗಳೆಳೆಯದ ಮುನ್ನ ದಹಿಸಬೇಡವೆ ತಂದೆ
ಕರುಣಸೆನ್ನೆ^೨ದುರ್ಮರಣಪಟ್ಟ ಶೂದ್ರನನು ಸಂ
ಸ್ಕರಿಸುವವರಾವಲ್ಲವೆಂದೆನಲ್ಪನಾದ

ಡಂ ಹೋಗಿ ಕಂಡು ಮಗನ ।

ಉರಿಗಿತ್ತು ಬಪ್ಪನೇ ಎನೆ ಕೆಲಸಮಂ ಬಿಟ್ಟು
ಹರಿಯದಿದ್ದುದನ್ನೆದೆ ಗೆಯ್ದು ಹೋಗನಲು ಚ
ಚ್ಚರದಿ ಮಾಡುವ ಕಜ್ಜವೆಲ್ಲವಂ ಮಾಡಿ ಹೊಟಿ

ವಂಟಳೊಯ್ಯನೆ ಮನೆಯನು || ೧೫

ದಟ್ಟೈತ್ತಿ ಪುಡಲಿಱುವ ಕಾಳದೊಳು ನಡುವಿರುಳು
ನಟ್ಟ ಮುಳ್ಳುಗಳನೆಡಹಿದ ಕಲ್ಲ ಹಾಯ್ದ ಮರ
ಮುಟ್ಟನೇಳಿದ ದಡನನಿಳಿದ ಕುಳಿಯಂ ಬಿದ್ದ

ದರಿಗಳಂ ಹಿಡಿದ ಗಿಡುವ ।

ಬಿಟ್ಟ ತಲೆಯಂ ಬಿಚ್ಚಿದುದಿಗೆಯಂ ಮುಱಿದು ಗೋ
ಳಿಟ್ಟು ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟು ಮೊಱಿಯಿಡುತ ನಡೆತಂದು ಹುಲು
ವಟ್ಟೆಯೊಳು ಬೆಳೆದ ಹೆಮ್ಮರನ ಮಲಗಿನಿ ನಿಂದ

ಹುಳಿಹೊಲ್ಲೆಯಂ ಕಂಡಳು || ೧೬||

ಈಡೆಯೊಳಿನ್ನಿರದೆ ಪ್ರಾಣನೆನುತಂ ಬಂದು
ತಾಯಿ ಕರೆದಳು ಮಗನೆ ಮಗನೇ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ
ರಾಯನ ಕುಮಾರ ಪೇಳುವ ರಾವೊಳಕೊಂಡು

ದಯ್ಯ ನೀನೆಲ್ಲದ್ದಪೆ ।

ಓಯೆಂಬುದೇನು ಕಂದಾ ಬಾಯ ಬಿಡದಿತ್
ಬಾಯೆಂಬುದೇನು ತಂದೇ ಎನ್ನನೊಲ್ಲದಡೆ
ಸಾಯೆಂಬುದೇನು ಸುರದಿರಲೇಕೆ ತರುಣ ಎಂ

ದೊಟಲಿದಳು ಹಂಬಲಿಸುತ || ೧೭

¹ ಮ (ಕ.), ವ (ಖ.ಗ.), ವು (ಘ.ಪ.)

ವಿಷದ ಹೊಗೆ ಹೊಯ್ದು ಹಸುರಾದ ಮೈ ವೀಣೆ ನೋರೆ
ಯೊಸರ್ವ ಗಲ್ಲಂ ಕಂದಿದುಗುರ್ಗಗಳೆರ್ದೆದಗು'

ವಿಸುವ ಕಣ್ಣು ಹುಡುಕಿದ ಹರಕಿದ ಕೈಗ

ಛಂ ಬ ಹೊತ್ತುಣಹಡೆಯದೆ |

ಹಸಿದು ಬೆಂಗಡರ್ದ ಬಸುಹಿಟ್ಟಕಟ್ಟ ¹ಮಡಿದ¹ ಗೋಣ್

ದೆನೆಗುರುಳಿ ಹುಡುಕೊಕ್ಕು ಬಹಿತ ಬಾಯ್ವರಸೆಂದು

ಬನವಳಿದ ನಿಜನುತನ ಕಂಡಳು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ

ನರಸಿ ಹುತ್ತಿನ ಮೊದಲೊಳು || ೧೮

ಕಂಡ ಕಾಣ್ಕೆಯೊಳು ಶಿವಶಿವ ನಿಂದ ನೀವಿನಲಿ

ದಿಂಡುಗಡೆದಳು ಮೇಲೆ ಹೊರಳಿದಳು ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ

ಕೊಂಡು ಹೊಟ್ಟೆಯನು ಹೊಸೆಹೊಸೆದು ಮೋಹಿಯ ಮೇಲೆ

ಮೋಹಿಯಿಟ್ಟೊಳವದೊಳಲಿ |

ಮುಂಡಾಡಿ ಮುದ್ದುಗೆಯ್ದೊರಂತೆ ಕರೆದು ಕರೆ

ದಂಡಲೆದು ಲಲೆಗರೆದತ್ತತ್ತು ಬಲವಳಿದು

ಬೆಂಡಾಗಿ ಜೀವವಿಕ್ಕೆಂಬಾಸೆಯಿಂ ತೇಂಕು

ದಾಣಂಗಳಂ ಬಗೆದಳು

|| ೧೯

ಲಲನೆ ಮೂಗಿನೊಳುಸುರನಳ್ಳೆಯೊಳು ಹೊಯ್ದುನುಗು

ರೊಳು ರಜವನೆದೆಯೊಳಲ್ಲಾಟಮಂ ಕೈಯ ಮೊದ

ಲೊಳು ಮಿಡುಕನಂಗದೊಳು ನೋವನಕ್ಕಿಯೊಳು ಬೆ

ಳ್ಳಂ ಭಾಳದೊಳು ಬೆಮರನು |

ಲಲಿತಕಂಠದೊಳುಲುಕಂಫ್ರಿಯೊಳು ಬಿಸಿಯನಂ

ಗುಳಿಗಳೊಳು ಚಟುಕನುಗುಟದೊಳೆರುಣಾಂಬುವಂ

ಸಲೆ ನಾಲಗೆಯೊಳಿಂಪ ರೋಮದಲಿ ಬಲ್ಲನಾ

ರಯ್ದು ಕಾಣದೆ ನೊಂದಳು

|| ೨೦

ಹಡೆದೊಡಲು ಹುಡಿಯಾಯ್ತು ಮಗನೆ ಮಗನುಂಟೆಂದು
 ಕಡಗಿ ಹೆಚ್ಚುವ ಮನಂ ಹೊತ್ತಿ ಹೊಗೆಯಿತ್ತು ಬಿಡ
 ದಡರಿ ನಿಟ್ಟಿನಿ ನಲಿವ ದಿಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟುವು ಸೋಂಕಿ
 ಪುಳಕಿಸುವ ಕರಣಂಗಳು |

ಕಡಿವಡೆದುಪೊನೆದು ಹೆನಗೊಳುತಿಪ್ಪ ನಾಲಗೆಯ
 ಕುಡಿ ಮುರುಟಿತೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನುಡಿಯನಾಲಿಪ ಕಿವಿಯ
 ಹಡಿಗೆತ್ತದೆಲೆ ಕಂದ ಎಂದನುತ್ತಿಂದುಮುಖ
 ಮುಗುಗಿ ಬಾಯ್ವಿಟ್ಟಳಂದು || ೨೦

ನಿರಿ ಹೋದ ಮುಕುಕವನು ನೆಲೆಗೆಟ್ಟ ಚಿಂತೆಯನು
 ಪರದೇಶಮಂ ಹೊಕ್ಕ ನಾಚಿಕೆಯನಖಿಯದ
 ನೈರ ಮನೆಯ ತೊತ್ತಾದ ಭಂಗವನು ನಿಮ್ಮಯ್ಯ
 ಗಜ್ಜಾತವಾದಳಲನು |
 ನೆರೆದು ಮನೆಯವರೈದೆ ಕರಕರಿಪ ದುಃಖವನು
 ತರಳ ನಿನ್ನಂ ನೋಡಿ ಮುಖೆದು ಪರಿಣಾಮವಂ
 ಧರಿಸುತಿಪ್ಪೆನ್ನ ಗೋಣಂ ಕೊಯ್ದೆ ಇನ್ನಾರ
 ನೋಡಿ ಮುಖೆದಪೆನೆಂದಳು || ೨೧

ಅತಿಲಜ್ಜೆಗೆಟ್ಟನೈರಳಾಗಿ ದುಡಿದು ಧಾ
 ಪತಿಗೊಂಡು ಧನವನಾರ್ಜಿಸಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಭೂ
 ಪತಿ ನಮ್ಮ ಬಿಡಿಸುವಾರ್ತದ ಮೋಹದಿಂ ಹನಿವು
 ನಿಂದೆಯಂ ತೊಳೆದು ಬಂದು |
 ಸುತನ ಕರೆಯೆಂದಡೇನೆಂಬೆನಾವುದ ತೋಪು
 ಪತಿಯ ಮುಕುಕವನು ಮುಖೆಯಿಸುವೆನುಗ್ರಾಹಿಗಾ
 ಹುತಿಯಾದನೆಂದು ಪೆಳ್ಳೆನೆ ಎನ್ನ ಕಂದ ಎಂ
 ದಿಂದುಮುಖ ಬಾಯ್ವಿಟ್ಟಳು || ೨೨

ಮಂದಾನಿಲರಗಳೆ

ಏವೆನ್ನೇವೆನೆಲೆ ಮಗನೇ ಮಗನೇ
 ನಾವೇಕಾಯಿತ್ತೆಲೆ ಚೆನ್ನಿಗನೇ
 ಇಱುದೆಯಲಾ ಎನ್ನನು ಸುಕುಮಾರಾ
 ಕೊಱುದೆಯಲಾ ಕೊರಳನು ಚಿತ್ತಮಾರಾ
 ಎತ್ತಣ ಬಱಿಸಿಡಿಲೆಱಿಗಿತೊ ನಿನ್ನ
 ಹುತ್ತಿನ ಹತ್ತಿರೆ ಒಱಿಗಿದೆ ಚೆನ್ನ
 ಹಾವು ಹಿಡಿಯೆ ಹಾ ಎಂದೊಱಿಲಿದೆಯಾ
 ಸಾವಾಗವ್ಯಾ ಎಂದಳಲಿದೆಯಾ

ರನ್ನದ ಕನ್ನಡಿ ನಿಡಿದುದೊ ದೇವಾ
 ಹೊನ್ನಕಳಸ ಕೆಡೆ [ದೊ]¹ಡೆದುದೊ ದೇವಾ
 ಎನ್ನ ಕಡವರಂ ಸೊಱುಹೋಯಿತ್ತೋ
 ಹೊನ್ನ ಪ್ರತಿಮೆಯನು ಹಾಱುಹೋಯಿತ್ತೋ
 ಇನವಂಶದ ಲತೆ ಕುಡಿಮುರುಟ್ಟಿತ್ತೋ
 ಜನಪನಿಟ್ಟ ಸುರತರು ಮುಱಿಯಿತ್ತೋ
 ಕಾಲ ಕರುಣವಿಲ್ಲದೆ ನೀನೊಯ್ದೆ
 ಬಾಲನನಗಲಿಸಿ ಕೊರಳಂ ಕೊಯ್ದೆ
 ಅರ ಸಿರಿಯನೆಳೆತಂದೆನೊ ಮುನ್ನ
 ಅರಳಲಲು ಸೆಳೆಕೊಂಡೆನೊ ಹೊನ್ನ
 ಅಲ್ಲದಡ್ಡಿಯೆಳೆಲಪ್ಪದೆ ನನಗೆ
 ಇಲ್ಲಿ ವೃಥಾ ಸಾವಪ್ಪದೆ ನಿನಗೆ
 ಹೆತ್ತ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿಯುತ್ತಿದೆ ಮಗನೆ
 ಎತ್ತಿದ ತೋಳನು ಕೆತ್ತಿದೆ ಮಗನೆ
 ಹಾಡುವ ಬಾಯಲಿ ಮಣ್ಣನು ಹೊಯ್ದ

---

¹ ಯೊ (ಬ.ಗ.);

ನೋಡುವ ಕಣ್ಣಲಿ ಸುಣ್ಣವ ಹೊಯ್ದೆ
ಪಾಪಿಯೆನ್ನ ನೀನೊಮ್ಮೆ[ಗೆ] ನೋಡಾ
ಕೋಪವನುಳಿದೊಯ್ಯನೆ ಮಾತಾಡಾ
ನುಡಿದಡೆ ಪಾಪವೆ ಹೆತ್ತವರೊಡನೆ
ಕಡುಮುಳಿಸೇ ಮಗನೇ ಎನ್ನೊಡನೆ

ಬಾರೈ ಬಹಳ ಸಿರಿಯ ಸಿಂಗಾರ
ಬಾರೈ ಸುಜನಜನಕ್ಕಾಧಾರ
ಏಳೆನ್ನಾ ನಂದಾಮೃತಶರಧಿ
ಏಳವಿಳಗುಣಾರ್ಣವಕಳಾನಿಧಿ
ಹಲ್ಲಣಿಸಿದ ವಾರಾವವಿದೆ ಮಗನೆ
ಮಿಲ್ಲಾ ಮಲ್ಲಿಯ ರಥವಿದೆ ಮಗನೆ
ಗಜಘಟೆಗಳು ಹಲ್ಲಣಿಸಿವೆ ಮಗನೆ
ನಿಜಪರಿವಾರಕೆ ಬೆಸಗುಡು ಮಗನೆ
ನೆತ್ತರ ಕಡಲೊಳಗೆ¹ಬ್ರಹ್ಮಬೀಳಿ
ಮೊತ್ತದ ತುರಗಂಗಳು ಬೆಂಡೇಳಿ
ಮಣಿಮಕುಟದ ಭಟರಟ್ಟಿಗಳಾಡೆ
ತಣೆದು ಭೂತನಂಕುಳ ಕುಣಿದಾಡೆ
ಮಾರಿ ಮೃತ್ಯುಗಳಿಗೋಕರೆ ಹುಟ್ಟಿ
ಕ್ರೂರ ಜವಂಗತಿಭೀಕರ ಹುಟ್ಟಿ
ರಿಪುಬಲವಂ ಕೊಂದಳಿದಡೆ ತಪ್ಪೆ
ತಪನಕ್ಕುಲದ ವಿಜಯಶ್ರೀಯೊಪ್ಪೆ
ಧರೆಯನಾಳ್ವ ಸಿರಿಯಂ ಕಳೆದಿಂದು
ಉರಗನ ವಿಷದಗ್ನಿಯೊಳುಹು ಬೆಂದು
ಅಡವಿಯೊಳಿಪರಿ ಕೆಡೆವರೆ ವೀರ
ಪೊಡವಿಯೊಡೆಯನಗ್ಗದ ಸುಕುಮಾರ

ಏನ ಮಾಳ್ವೆ ನಾ ಮಾಡಿದುದನು |
 ತಾನುಂಬುದು ವಿಧಿ ಮಾಡಿದ ಹದನು |
 ಕರುಣಿಸಿ ಕಾಯೈ ಗೌರೀರಮಣ
 ನರಕಿಯ ನೋಡೆಲೆ ~~ಅಗಜಾರಮಣ~~ |
 ಕರುಣಿಸು ಪಾಪಿಯ ಪಂಪಾಪತಿಯೆ
 ಕರುಣಿಸನಾಥೆಗೆ ಕಾಶೀಪತಿಯೆ ||

ಇನ್ನಿನಿತಹಿಂದ ಮೇಲೆಮೊಡೆಯನಹಿಸಿ ಬಂ
 ದೆನ್ನನೊಯ್ದಡೆ ಬಳಿಕ ಸುಡಹಡೆಯನೆಂಬುದನು
 ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೆ ತಿಳಿದಿದ್ದು ಪುತ್ರನ ಶವವ
 ಹೊತ್ತು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ತಿರುಗಿ |
 ಮುನ್ನೆಲ್ಲರಂ ಸುಡುವ ~~ರಾವಾವು~~ದೆಂದು ನೋ
 ಳ್ವನ್ನೆಗಂ ಹಲವುಕೆಲವುರಿಯ ಬೆಳಗಂ ಕಂಡು
 ನನ್ನಿಕಾಹಂ ~~ಕಾವ~~ ಕಾಡತ್ತ ನಡೆವಾಗ |
 ಬಟ್ಟೆಯೊಳದೇವೊಗಳೈನು || ೨೪

ಕೆಡೆದ ಮುಂಡದ ಬಿದ್ದ ತಲೆಯ ಚಲ್ಲಿದ ಕರುಳ
 ಪಡಲಿಟ್ಟ ಕಾಳಿಜದ ಮಿದುಳ ಕೋಳ್ಗೆಸಹಿ ಹೊನ
 ಲಿಡುವ ರಕುತದ ಕಡಲೊಳಡಿಯಿಡಲು ಬಾರದೆಂ
 ಬಂತೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು |
 ಅಡವಿಯೊಳಗೈದೆ ನಾನಾಭಯಂಕರವ ಸಾ
 ಲಿಡಲದನು ಪುತ್ರಶೋಕಗ್ರಹಾ¹[ವಿಷ್ಣು]¹ತೆಯ
 ಕಡುಪಿನಿಂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಬಂದು ಸುಡುಗಾಡೊಳಿಳು
 ಹಿದಳು ತನಯನ ಶವವನು || ೨೫

¹ವೇಷ್ಣ (ಕ.ಘ.), ನಿಷ್ಣ (ಬ.ಗ), ವೇಷ್ಣಿ (ಪ.)

ಗಳಗಳನೆ ಮುನ್ನ ಬೆಂದುಳಿದಿದ್ ಕರಿಗೊಳ್ಳಿ
ಗಳನೆಲ್ಲವಂ ಸಿದುಗಿ ತಂದೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಮಂ
ಗಳಮಯ ಕುಮಾರನಂ ಪಟ್ಟಿರಿಸಿ ಕೆಲದೊಳುರಿ
ವಗ್ನಿಯಂ ಪಿಡಿದು ನಿಂದು |

ಬೆಳೆದಲ್ಲ ಬೆಳೆ ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲ ಹುಟ್ಟೆಂದು ನುಡಿ
ದಿಳುಹಲನುಗೈದಳುಹಲಾಹದಳವಳಿದು ಬಾ
ಯಳಿದು ಮೊಹಿಯಿಟ್ಟಡೆ ದನಿಗೇಳ್ವು ನಿದ್ರೆತಿಳಿ
ದೆದ್ದು ಬಂದನು ಭೂಪನು || ೨೬

ನಟ್ಟಿರುಳು ಸುಡುಗಾಡೊಳೊಬ್ಬಳೊರಂತೆ ಬಾ
ಯ್ವಿಟ್ಟು ಹಲುಬುವ ವೀರನಾರಿಯಾವಳೊ ಪಾಟಿ
ಸುಟ್ಟೆಯಾದಡೆ ನಿನಗೆ ವೀರಬಾಹುಕನಾಣಿ
ಕದ್ದು ಸುಡಬಂದೆ ನಿನ್ನ |

ನಿಟ್ಟೆಲುವ ಮುಹಿವೆನೆಂದೆರವಣಿಸಿ ಜಱಿವುತ್ತು
ದಟ್ಟಿಸುತ ಬಂದು ಹಿಡಿದಿದ್ ಕಿಚ್ಚಂ ಕೆದಹಿ
ಮುಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲಿದ್ ಸುತನ ಹಿಂಗಾಲ್ವಿಡಿದು
ಸೆಳೆದು ಬಿಸುಟಂ ಭೂಪನು || ೨೭

ಬಿಸುಡದಿರು ಬಿಸುಡದಿರು ಬೇಡಬೇಡಕಟಕಟ
ಹಸುಳೆ ನೊಂದಹನೆಂದು ಬೀಳ್ವವನತ್ತಿ ತ
ಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಲವ ನೋಡದೆ ಬೇಡಿಕೊಂಬೆನಿವ
ನೆನ್ನ ಮಗನಲ್ಲ ನಿನ್ನ |

ಸಿಸುವಿನೋಪಾದಿ ಸುಡಲೆನುಮತವನಿತು ರ
ಕ್ಷಿಸು ಕರುಣೆ ಎಂದಡೆಲೆ ಮರುಳೆ ಹೆಣನುಟ್ಟುದಂ
ಮನಣವಾಡಗೆಯ ಹಾಗವನು ಕೊಟ್ಟಲ್ಲದೇ
ನೆಂದಡಂ ಬಿಡೆನೆಂದನು || ೨೮

ಕೊಡಲೇನುವಿಲ್ಲವಿಂದೆನೆಗೆ ಲೋಗರ ಮನೆಯ
ಬಡದಾಸಿ ಕರುಣಸೆನೆ ನಿನ್ನ ಕೊರಳಿನೊಳೆದ
ಕಡುಚೆಲುವ ತಾಳಿಯನೆನ್ನಡವನಿರಿಸಿ ನೀ
ಬಿಡಿಸಿಕೋ ಬಳಿಕವೆನಲು |

ಮಡದಿ ಕರನೊಂದೆಕಟ ಪೊಡವಿಪತಿ ಮಡಿದ
ಡಡಸಿತಲ್ಲದಡೆನ್ನ ಗುಪ್ತಮಂಗಳಸೂತ್ರ
ದೆಡೆಯ ಹೊಳೆಹೊಳೆವೈದೆದಾಳಿಯನಿದಂ ಶ್ವಪಚ
ನೆಂತು ಕಂಡಪನೆಂದಳು || ೨೬

ವಿಗತನಪ್ಪ ದ್ವೀಪಪತಿಯ ಬಸುಹರಿ ಬಂದು
ಮಗನೆ ನಿನಗೊಮ್ಮೆಟ್ಟು ಸುಡುಗಾಡು ಹಗೆಯಾಯ್ತೆ
ಮಿಗೆ ಸಕಲಲೋಕದೊಳು ತನ್ನಾಣ್ಣ ಸಲುವನ ಕು
ಮಾರನೆನಿಸುವ ನಿನ್ನನು |
ಬಗೆಯದೀ ಚಾಂಡಾಲನಾಣ್ಣಯಿಡುವಂತಾಯ್ತೆ
ಜಗದ ನವನಿಧಿಗೊಡೆಯನೊತ್ತ ಭವನೆನಿಸಿ ಮು
ಟ್ಟಿಗೆಯ ಸುಂಕದ ಹಾಗವಿಲ್ಲಾಯ್ತೆ ಮಗನೆ ಎಂ
ದಳಲಿದಳು ಹಂಬಲಿಸುತ || ೨೭

ವನಿತೆಯಳಲಂ ಕೇಳ್ಳು ನಡುಗಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ
ಮುನಿಯನಗೆ ಮತ್ತೆ ಮಾಡಿದ ತೊಡಕಿದಾಗದಿರ
ದೆನುತ ಮನದೊಳು ಮಹುಗುತವೆವ ಲೋಕದೊಳಾಣ್ಣ
ಸಲುವುದೆನಿಸುವ ಭೂಪನ |
ತನಯನೀ ತರಳನೆಲೆ ತರುಣ ನೆಲದೆಹೆಯನಿ
ಕ್ಕಿನಲು ಕೊಡಲಿಲ್ಲದಧಿಕರ ಪೆನಗೊಳಲು ಬಿಡು
ವೆನೆ ಶೋಕಿಸುವ ಹೊತ್ತು ಹುನಿದು ಶೋಕಿಸುವೊಡೇ
ನಹುದೆಂದನವನೀಶನು || ೨೮

ಹಿಂದುಳಿದ ಸಂಪದವನೇನುಸುವುದು ಹುಸಿಯಲ್ಲ
ವಿಂದಿರಗ ತೋರಿಬಿಟ್ಟದೆ ಹುಸಿಯದುಂಟೆ ತ
ಪ್ಪೆಂದಡದಕೇನಾತನಾರ ಮಗನಾವ ಪೆನ
ರಾವ ನಾಡರಸನೆನಲು |

ಸಂದ ರವಿಕುಲತಿಲಕನೆನಿಪಾ ತ್ರಿಶಂಕುವಿನ
ನಂದನನೆಯೋಧ್ಯಾಧಿಪತಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೆನೆ
ನೊಂದಾತನಂಗನೆಕುಮಾರರೇನಾದರೆ

ಲ್ಲಿದಪರು ಹೇಳೆಂದನು || ೩೨

ಪೊಡವೀಶ್ವರಂ ಹಿಂದೆ ಹರಸಿ ಹಾಳಂ ಬಿಟ್ಟು
ಹಡೆದ ಸುತನೀತನಾತನ ವನಿತೆ ನಾನೆನಲು
ಮಡಿದ ಕಾರಣವಾವುದೀ ತನಯನೆಂದಡೆ
ಮೈಬ್ಬರಂ ಮಾಲುಗೊಂಡ |

ಒಡೆಯನರಮನೆಗೆ ಹುಲುಹುಳಿಯಂ ತಪ್ಪೆನೆಂ
ದಡವಿಗೆಯ್ದಡಲ್ಲಿ ಕಾಳೋರಗಂ ಕಚ್ಚಿ
ಮಡಿದನೀ ಕಂದನೀ ವಿಧಿಗೆ ಸೇರಿತು ಹರಿ

ಶ್ಚಂದ್ರನಿರವೇನೆಂದಳು || ೩೩

ನುಡಿಯಲಖಿಯದೆ ಸಕಲರಾಜ್ಯಮಂ ಹೋಗಾಡಿ
ಕಡೆಗೆಧಿಕ ಭುಣಿಯಾಗಿ ನೆಲೆಗೆಟ್ಟು ಮಂತ್ರಿವೆರ
ಸಡವಿಗುಖಿಯಾಗಿ ಕೈವಿಡಿದ ಸತಿಪುತ್ರಂ

ಮಾಲು ಸುಕ್ಷೇತ್ರದೊಳಗೆ |

ಕಡೆಗೆ ಚಾಂಡಾಲಕಿಂಕರನಾಗಿ ದೋಷಕ್ಕೆ
ನಡುಗದೆ ಕುಲಾಚಾರಮಂ ಬಿಟ್ಟು ಜಗಕೆ ನಗೆ
ಗಡೆಯಾದ ಪಾತಕ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನವನನೇ

ನೆಂದು ನೆನೆದಪೆಯೆಂದನು || ೩೪

ಜಡವೊತ್ತಡಂ ಹಸಿಯ ತೊವಲುಟ್ಟಡಂ ನಾಡ
ಸುಡುಗಾಡಿನೊಳಗಿದ್ದಡಂ ನರಕಪಾಲಮಂ
ಪಿಡಿದಿದ್ದಡಂ ತಿರಿದು ವಿಷವುಂಡಡಂ ಶವತಿ
ರೋಮಾಲೆಗಟ್ಟಿದ್ದಡಂ |

ಕಡು ಮರುಳಪಡೆಯ ನಂಗಡ ಬತ್ತಲಿದ್ದಡಂ
ಮೃಡನಲ್ಲದಖಿಲಲೋಕಕ್ಕೊಡೆಯನ್ನೆಲ್ಲೆಂಬ
ನುಡಿಯಂತಿರೆನೆಗಾ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಲ್ಲದಿ
ನ್ನಾರು ಗತಿಮತಿಯೆಂದಳು || ೩೫

ಉಟುವಬಲೆಯುಚಿತವಚನಂ ಕರ್ಣಪ್ರಥುದಿನೊಳ
ಗೆಹಗಿ ಚಿತ್ತವನು ತೊತ್ತಳದಳಿದು ಧೈರ್ಯಮಂ
ಬಹುಕ್ಕೆದು ಕರಣಂಗಳಂ ಕದಡಿ ಹೆಮ್ಮೆಯಂ
ಹಹುದಳಲನೊದೆದೆಬ್ಬಿಸಿ |
ಮಹುಕಮಂ ಮಸೆದು ಕಂಬನಿವೊನಲ ಕೋಡಿಯಂ
ಕೊಹುದು ಮತಿಗತಿಮಾಯೆಯಂ ತೋಹಿ ವೀಹಿ ನೇ
ಸಹಿ ಕುಲಜನೋರಂತೆ ನಿಗ್ಗಾಗಿ ತಾ ಮಾಡಿ
ದಪರಾಧಮಂ ನೆನೆದನು || ೩೬

ಈ ಸತಿಯನೀ ಶುಚಿಯನೀ ಪತಿವ್ರತೆಯ ನಾ
ನೀನು ಧಾವತಿಗೊಳಗುಮಾಡಿದನು ನೀಚದ್ವಿ
ಜ್ಜೀಶಂಗೆ ಮಾಹಿ ಮಹದೀ ಸುತನನೀ ಸುಖಿಯ
ನೀ ಸೊಬಗ ಸುಕುಮಾರನ |
ಓಸರಿಸದುರಗ ಕೊಲುವಂತೆ ಮಾಡಿದನೆಂಬ
ಹೇನಿಕೆಯ ವಾರಾಶಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡಿ ಹೊಹಿ
ಸೂಸುವಳಲಂ ನಿಲಿಸಿ ನಿಲಿನಲಾಹಿದೆ ಮಗನ
ಮೇಲೆ ದೊಪ್ಪನೆ ಕೆಡೆದನು || ೩೭

ತನಗೆ ಹೊಯ್ಕೆಯಪ್ಪ ಭೂಭುಜರನ್ನೊಲೈಸಿ
ಧನವನಾರ್ಜಿಸಿ ತಂದು ಪೆಟ್ಟಿಯ ಬಿಡಿಸುವನೆಮ್ಮ
ಜನಪನೆಂದಾನಿರಲು ಮಾಡಿಗಂಗಾಳಾಗಿ

ಸುಡುಗಾಡ ಕಾವ ಭಾಗ್ಯ |

ನಿನಗಾಯ್ತೆ ಭೂಪಾಲ ಎಂದು ದುಃಖಕ್ಕೆ ಪು
ತ್ರನ ಶೋಕದುರಿಗೆ ¹ತನು ಹೇವರಿಸಿ ವನಿತೆ ತಾ
ಮನನೊಂದು ಬೆಂದು ಬೆಟಗಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ ¹ ತ್ತೂ

ಕದ ಕೋಲ ತೊಲೆಯಾದಳು || ೩೮

ಪ್ರಕಟರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಚಾಂಡಾಲಸೇ
ವಕನಾದ ಪಾಪಿಯಂ ನೀಚನನೊನಪಾ
ತಕನನ್ನಂ ಪೋಲ್ತು ಕೆಡದೆ ನಿಮ್ಮಜ್ಜ ತ್ರಿ
ಶಂಕುಭೂವರನಂದದಿ |

ಸಕಲರಾಜ್ಯಕ್ಕೊಡೆಯನಾಗದಿರನೀ ಕುಮಾ
ರಕನೆಂಬ ನಂಬುಗೆಯಲಾನಿರಲು ಕಂದ ನೀ
ನಕಟ ನಿಷ್ಕಾರಣಂ ಪುಡಿವರೇ ತಂದೆ ಎಂ
ದಳಲತೊಡಗಿದನರಸನು || ೩೯

ಮುಂದೆ ನೀನಾಳಲಿಹ ಧರೆಯನನ್ಯಗಿತ್ತ
ನೆಂದು ನುಡಿಸೆಯೊ ಮತ್ತದಲ್ಲದೆಮ್ಮಿಬ್ಬರಂ
ತಂದು ಲೋಗರಿಗೆ ಮಾಳಿದನೆಂದು ನುಡಿಸೆಯೋ
ಚಾಂಡಾಲಸೇವೆಮಾಡಿ |

ನಿಂದೆಯಿಲ್ಲದ ಸೂರ್ಯಕುಲಕೆ ಕುಂದಂ ತಂದ
ನೆಂದು ನುಡಿಸೆಯೊ ನುಡಿಯದಿಹ ಹದನನುಪಜೇ
ಕೆಂದೊಟಲಿ ಬಾಯ್ಪಿಟ್ಟು ಕರೆದು ಹಾರಿದ್ದನು ಸುತ
ನಲ್ಲಿ ಮಾಳುತ್ತ ರವನು || ೪೦

¹ ಸರಿಯಾಗಲಿರಡಕ್ಕಲ್ಲ | ದನಿಮಿತ್ತ ವಚನದ ಫಲಂ ಮುಟ್ಟಿದು
ವನಿತೆ (ಕ.ಬ.ಗ.)

ಅರಿರಾಯರೊಳು ಕಾದಿ ಮಡಿದಾತನಲ್ಲ ಮುನಿ
ವರರ ಯಾಗವ ಕಾದು ಮಡಿದಾತನಲ್ಲ ದೇ
ವರಿಗೆ ಹಿತವಾಗಿ ಮಡಿದವನಲ್ಲ ಮಾಂಸದಾ
ನವ ಬೇಡಿದಗೊಡಲನು |

ಅರಿದರಿದು ಕೊಟ್ಟು ಮಡಿದವನಲ್ಲ ಹುಳ್ಳಿಯಂ
ತರಹೋಗಿ ಕಾಡೊಳಗೆ ಬಡಹಾವು ಕಚ್ಚಿ ಮುನಿ
ವರಿಗೆ ನಗೆಗೆಡೆಯಾಗಿ ನಿಷ್ಕಾರಣಂ ಮಡಿವ
ರೇ ಕಂದ ಹೇಳೆಂದನು || ೪೧

ಮೇಗೆ ಮಗನರಸಾಗಬೇಕೆಂಬ ಮಹುಕದಿಂ
ಯಾಗಕ್ಕೆ ಸುತನನರಿದಿಕ್ಕಲಾಟದೆ ಲೋಭಿ
ಯಾಗಿ ಮುನಿಪುತ್ರನಂ ಮಾಹುಗೊಂಡಿತ್ತನೆಂ
ಬಪಕೀರ್ತಿಯೇ ಉಳಿದುದು |

ಲೋಗರ ಮಗನನಿಕ್ಕಿ ನೆಲೆಯ ನೋಡಿದನಕಟ
ಸಾಗುದುರೆಗಡಕಿದನು ಹುಲ್ಲನೊಣಗಿದ ಹಣ್ಣು
ಕಾಗೆ ಕದುಕಿತ್ತೆಂದು ಸಂದ ಜನ ನಿಂದೆಗೈ
ವಂದವಾಯ್ತೆನ್ನಗೆಂದನು || ೪೨

ಸುತನ ರೂಪಿನ ಪೊಬಗನೆಂಗೆಸುಕುವಾರದು
ನ್ನತಿಯ ಬಾಲ್ಯದ ಚೆಲುವನೆಲ್ಲಾ ಕಳಾಪ್ರವೀ
ಣತೆಯ ಗರುವಿಕೆಯ ಗ್ರಾಡಿಯ ಧೃತಿಯನೊಟ್ಟಜೆಯ
ನಳವಟ್ಟು ನುಡಿಯ ಚದುರ |

ನುತಲಕ್ಷಣಾವಳಿಯನಧಿಕಗುಣಗಣವನಾ
ಯತಿಗೆಟ್ಟು ನೆನೆದು ಶೋಕಿಪೆನೆಂದಡಾ ಕಲ್ಪ
ತತವೆಯ್ದರಸ ದುಃಖವನು ಸಂತೈಸಿಕೊಂ
ಡೆನ್ನ ನವಧರಿಸೆಂದಳು || ೪೩

ಪುದಿದಿರುಳು ಕಡೆಗಾಣ್ಣು ಕುಟುಹಾಗುತಿದೆ ಸೂರ್ಯ
ನುದಯಿಸಿದನಾದಡೆನ್ನ ವರೆನ್ನ ನಟಿಸಿ ತಳು
ವಿದಳೆಂದು ಕೊಲ್ಲದಿರರ್ಲಿ ಕುಮಾರನನೀಗ
ದಹಿಸಬೇಕೆರಸ ಎಂದು ।

ಸುದತಿ ನುಡಿಯಲು ನುಡಿದನವನೀಶ ತೆಪ್ಪಿಯನಿ
ಕ್ಕದೆ ಸುಡಲ್ ಬಾರದುಳ್ಳಡೆ ಕೊಡೆಲ್ಲದಡೆ ಬೇ
ಗದಿ ಹೋಗಿ ನಿನ್ನೊಡೆಯನಂ ಬೇಡಿ ತಾ ತಾರ
ದಿರೆ ಸುಡಲ್ ಬೇಡೆಂದನು || ೪೪

ಒಡೆಯರ್ಲಿವವರಲ್ಲವೆನೆ ಬೇಡಿ ನೋಡು ಕೊಡ
ದಡೆ ಪುಣಂಬಡು ಪುಣಂ ಹುಟ್ಟದಿದಡೆ ಸುಡುವ
ಗೊಡವೆ ಬೇಡನ್ನೆಗಂ ಬಂದನಿತು ಬಕ್ಕೆಂದು
ತರುಣನುಟ್ಟುದನು ಕೊಂಡು
ಪೊಡವೀಶ್ವರಂ ತಿರುಗಿ ತನ್ನ ಕಾವಿನ ಗುಡಿಗೆ
ನಡೆಗೊಂಡನತ್ತಲತ್ತಲ್ ಪುರಕೆ ಬರುತಿಪ್ಪ
ಮಡದಿಗಡೆವಟ್ಟಿಯೊಳು ಬಂದ ಸಂಕಟವನಿ
ನ್ನಾವ ಜೀವರು ಕೇಳ್ವರು

ಮುಂದೆ ಭೂಪನ ಸತಿಗುಪದ್ರವಂ ಮಾಡಬೇ
ಕೆಂದು ಕಾಶಿಕಮುನೀಂದ್ರಂ ನೆನೆದು ಚಿಂತಿಸು
ತ್ತೊಂದುಪಾಯಂಗಂಡು ಜೋರರಂ ಕೆಲಬರಂ
ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತವರ್ಗೊಂದನು ।
ಇಂದು ನೀವೀ ಪುರವನಾಳ್ವರಸನೊಗನಂ ಬುಗ
ಕೊಂದಾಕೆ ಬಪ್ಪ ಬಟ್ಟೆಯೊಳಿರಿಸಿ ಬನ್ನಿ ಹೋ
ಗಂದು ಬೆಸಸಲು ಯತಿಪನಾಜ್ಞೆಯಿಂದವದಿರೈ
ತಂದು ಪೊಳಲಂ ಸಾರ್ದರು || ೪೫

ಚೋರರೊಳಪೊಕ್ಕು ಮಿಕ್ಕಾ ಪುರದ ಭೂಪನ ಕು
ಮಾರನಂ ಕೊಂಡೊಡ್ಡಿಬಂದು ಗೊಂದಿಯೊಳಲಂ
ಕಾರಮಂ ಕೊಂಬ ಭರದಿಂ ಕೊರಳನರಿಯಲಾ
ಶಿಶುವೊಟಲಲಾ ದನಿಯನು |
ದೂರದಿಂ ಕೇಳ್ವೆನ್ನ ಮಗನಾಗದಿರನೆನು
ತ್ತಾರೋ ನಿರೋಧಿಸುವರೆಂದೋಜೆ ಹುಟ್ಟದವಿ
ಚಾರದಿಂ ಹರಿದಳೆಂಬಾಗಳೆಂದುಃಖಿಗುತ್ತ
ಚೇ ಬುದ್ಧಿ ಜಗವಳಿಯಲು || ೪೭

ನಾರೆ ಬರೆ ಬಿಟ್ಟೊಡ್ಡಿ ಹೋದ ಚೋರರ ಖಡ್ಗ
ಧಾರೆಯಿಂ ಬಸವಳಿದ ಹಸುಳೆಯಂ ತನ್ನಯ ಕು
ಮಾರನೆಂದೇ ಬಗೆದು ಕರೆಕರೆದು ತಲೆದಡವಿ
ತಡವರಿಸಿ ಮೈಗುಲುಹನು |
ಹಾರುತಿರೆ ಬಾ¹ರಿ¹ಸುವ ಬೊಂಬುಳಿಯ ಕೊಂಬುಗಳ
ಭೇರಿಗಳ ಬೊಬ್ಬೆಗಳ ಕಳಕಳದೊಳೆಟಿಸಿ ಬಂ
ದಾರುತ್ತ ಹರಿತಂದ ಹಿರಿಯ ಹುಯ್ಯಲ ಭಟರು
ಕಂಡು ಪಿಡಿದರು ಸತಿಯನು || ೪೮

ಎಲೆಲೆ ರಕ್ಕಸಿಯಾಗದಿರಳಿವಳು ನಾವಿಲ್ಲಿ
ಕೊಲಬೇಡವೀಯಂಗವೆರಸಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಭೂ
ತಲಪತಿಗೆ ಕೊಡುವೆವೆಂದಸುವಳಿದ ಹಸುಳೆಯಂ
ಹೊಪ್ಪಿಸಲಾಗೊಸರ್ವ ರಕುತ |
ತಲೆಯಿಂದ ಸುರಿದುಟ್ಟು ನೀರೆ ತೊಪ್ಪನೆ ತೋಯೆ
ಲಲನೆಯಂ ಕಿತ್ತಲಗುಗಳ ನಡುವೆ ಹೆಡಗೈಯ
ಬಲಿದ ನೇಣಂ ಪಿಡಿದು ಜಡಿಜಡಿದು ನಡಸಿ ತಂ
ದರು ರಾಜಬೀದಿಯೊಳಗೆ || ೪೯

ಎನ್ನ ನಿವರಾಡಿಸಿದಡೆನನಾಡುವೆನೆಂದು
ತನ್ನ ಮನದೊಳು ತಾನೆ ತಿಳಿದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು
ಮುನ್ನೇಗಳಾಪಾವ ದುಃಖವುಂಟವನೆಯ್ತೆ
ಕಂಡೆನುಂಡೆನು ತಣೆದೆನು |

ಇನ್ನೇನ ಕಾಣಲಿದರ್ಪನರಸ ಕೇಳಿದಡೆ
ನಿನ್ನ ಮಗನಂ ಕೊಂದ ಪಾಪಿಯಾನೆಂದಾಡಿ
'ಯನ್ಯಾಯ'ದಿಂ ಸಾವೆನೆನುತ ಬರಲೋಲಗದ
ಗಜಬಜವನೇವೊಗಳೈನು || ೫೦

ಅಲ್ಲಿ ನೋಡೆಲ್ಲಿ ನೋಡತ್ತ ಹರಿ ಯಿತ್ತ ಹರಿ
ಹಲ್ಲಣಿಸು ತುರಗಮಂ ಕೈದುಗೊಳ್ಳೊರಮನೆ
ಯೆಲ್ಲವಂ ಪೋದಿಸುವುದೊರ ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ
ಕಂಡಿರಾದಡೆ ಕಳ್ಳರ |
ಕೊಲ್ಲು ತಿವಿ "ತಿಡಿ"ಯನುಗಿಯೆಂಬ ಕಳಕಳರವದ
ಫುಲ್ಲಣಿಯ ಭಟರ ತಿಂತಿಣಿಯೊಳುಪ್ಪರಿಗೆ ಜಡಿ
ದಲ್ಲಾಡುವಂತೋಲಗಂಗೊಟ್ಟು ಕೋಪಾಗ್ನಿ
ರೂಪಾದ ಭೂಪನಿರಲು || ೫೧

ಹಸುಳೆಯಂ ಕದ್ದು ಕೊಂಪೊಯ್ದು ನೋಯಿಸಿದ ರ
ಕ್ಕನಿಯ ಹಿಡಿತಂದೆವವಧರಿಸೆನಲು ಕಂಡು ಶಂ
ಕಿಸುತ ನೀನಾರೆತ್ತಣವಳೇಕೆ ಕೊಂದೆ ಸುಕು
ಮಾರಕನನೆಂದರಸನು |

ಬೆಸಗೊಳಲು ದನುಜೆಯಲ್ಲಾಂ ಮನುಜೆಯಾನರ್ಥ
ವಿಷಯದಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಕೊಂದೆನೀ
ಸಿಸುವ ನೀನೊಲಿದಂತೆ ಮಾಡೆನ್ನನೆಂದಳಾ
ರಾಣಿ ವಸುಧಾಧಿಪತಿಗೆ || ೫೨

ಹೆದಹದಿರು ತೆಕ್ಕದಿರು ಅಂಜದಿರು ಲೋಗರಿ
 ಟ್ಪುದೊ ನಿನ್ನ ಕೃತಕವೋ ಹೇಳು ಧರ್ಮಾಧಿಕರ
 ಣವವರಂ ಕರಸುವೆಂ ನುಡಿಸುವೆಂ ಕಾವೆನೆಂ
 ದವನಿಪಂ ಬೆಸಗೊಂಡಡೆ |

ಇದಕಿನ್ನು ಧರ್ಮಾಧಿಕರಣವೇಗುವುದು ಕೊಂ
 ದುದು ದಿಟಂ ನತ್ತ ಶಿಶು ಕೈಯಲಿದೆಯಿದಕೆ ತ
 ಕ್ಯುದನೀಗ ಕಾಂಬುದೆಂದಾಡಿದಳು ಜೀವದಾ
 ಸೆಯನೇನುವಂ ಹಾರದೆ || ೫೩

ಕೊಂದೆ ಕೊಂದೆಂ ಕೊಂದೆನೆಂದು ತನ್ನಿಂದ ತಾ
 ನೆಂದಡೆನ್ನೇಕೆ ಲೋಕದ ಮಾತು ಕೊಂದರಂ
 ಕೊಂದು ಕಳೆವುದೆ ಧರ್ಮ ಜಗವರ್ತಿಯಂ ಹೊತ್ತಿ
 ಸೆಳೆ ಹೂಟಿಯಂ ಹೂಡಿಸು |

ಸಂದುಸಂದಂ ಕಡಿಸು ಕಿವಿಮೂಗನರಿ ಸಬಳ
 ದಿಂದ ತಿವಿಯೆಂದೊಬ್ಬರೊಂದೊಂದನೆಂದುದಾ
 ಮಂದಿ ತನತನಗೆ ನುಡಿವುತ್ತಿರಲು ವೀರಬಾ
 ಹುಕನ ಕರನಿದನರಸನು || ೫೪

ಭೂನುತ ಕುಮಾರನಂ ದಹಿಸಿ ದೂ¹ವೆಯ ಕೆಲದೊ
 ಳೀ ನರಕಿ ವನಿತೆಯನ¹ನಾಪುಕನ ಕಯ್ಯೊಳನು
 ಮಾನವಿಲ್ಲದೆ ಕೊಲಿಸು ಹೋಗೆಂದು ವೀರಬಾ
 ಹುಕನ ಕೈಯಲಿ ಕಳುಹಲು |

ಖನೆಂದುದಂ ಮಾಳ್ವನೆಂದು ಸುಡುಗಾಡನ
 ತ್ಯಾನಂದದಿಂ ಕಾವ ಚಂ²ಡಿ²ಗನ ಕೈಯೊಳೀ
 ಹೀನವನಿತೆಯ ಕೊಲಿಸುವೆಂ ಬೇಗ ಕರೆಯೆನ
 ಲ್ಪರರೆ ಭೂಪಂ ಬಂದನು || ೫೫

ವಸುಧಾಧಿಪತಿಯ ನೇಹದ ಮಗನ ಕೊಂದ ರ
 ಕ್ಕನಿಯಿವಳನಾ ರುದ್ರಭೂಮಿಯೊಳಗೈದೆ ತ
 ವ್ವಿಸದೆ ಕೊರಳಂ ಕೊಱೆದು ಬಿಸುಡೆಂದು ಬೆಸನ ಕೊಡ
 ಲಡಸಿ ಮುಂದಲೆಯ ಪಿಡಿದು |

ಕುಸುಕಿ ಕೆಡೆಮೆಟ್ಟಿ ಕೈಗಳ ಸೇವಿ ಬೆಂಗೆ ಬಾ
 ಗಿನಿ ಬಿಗಿದು ಹೆಡಗಯ್ಯ ನೇಣಿಂದ ಹೊಡೆದು ದ
 ಟ್ವಿನಿ ಪಾಪಿ ಹೊಲತಿ ನಡೆನಡೆಯೆಂದು ನಡಸಿ ತಂ
 ದಂ ತನ್ನ ತವಗದೆಡೆಗೆ || ೫೬

೯

ಇಂದೆನ್ನ ಕುಲಜನೆನಿಸುವ ಹರಶ್ಚಂದ್ರನಂ
ಹೆಂದದ ಚತುರ್ದಶಜಗಂಗಳವಂತು ತರು
ಣೀಂದುಧರನಹ ವಿಶ್ವಪತಿ ಮೆಹಿವ ಸಂಭ್ರಮದ
ಸಡಗರವ ನೋಳ್ವೆನೆಂದು |

ಕುಂದದುದ್ಧವನೇನು ನಿಂದಿದನೋ ಎನಿ
ಪ್ಪಂದದಿಂದುದಯಗಿರಿಶಿಖರಕ್ಕೆ ರಾಗದಿಂ
ಬಂದನಂಬುಜಮಿತ್ರನೆಂದೆನಿಪನಪವಿತ್ರ
ತಿಮಿರಪಟಲಾಮಿತ್ರನು || ೧

ಹೆಡಗಯ್ಯ ಬಿಗಿದ ನೇಣಂ ಕೊಯ್ದು ಬಿಸುಟು ನಿಡು
ದಡದಲ್ಲ ಮೂಡ ಮುಂತಾಗಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಹಿಂ
ದೆಡದಲ್ಲ ಕುನಿದು ನೀಡಡಿಯಿಟ್ಟು ನಿಂದು ಬ
ಡ್ಗವ ಸೆಳೆದು ಜಡಿದು ನೋಡಿ |

ಹೆಡತಲೆಗೆ ಮೋಹಿ ಕೈಯೆತ್ತಿ ಕಂಧರ ಹಪುಯೆ
ಹೊಡೆಯಲನುವಾದೆನನುವಾದೆನನುವಾಗು
ಮಡದಿ ನೆನೆ ನಿನ್ನ ದೈವವನು ಬಿಡದೆನ್ನೊಡೆಯ
ನಂ ಹರಸು ಹರಸೆಂದನು || ೨

ಅಹೊಯ್ದನಾ ಹೊಯ್ದನೆಲೆಲೆ ಶಿವಶಿವ ಅಪ್ಪ
'ದೇಹಿ ನೀನೇ ಶರಣು ರಕ್ಷಿಸಬಲೆಯನು ದು
ಮೋಹಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಪಾಪಿ ಇನ್ನಾದಡಂ ಸತಿಯ
ಕೊಲೆಯಂ ನಿಲಿಸಲು |

ಹೋಹುದೇನೆಂದೋವಿ ಬೇಡಿಕೊಳುತಂ ಸುರ
ವ್ಯೂಹವೆಂಬರದಲ್ಲ ಹೂಮಳೆಗಳಂ ಪಿಡಿದು
ಮೋಹರಂಜೆತ್ತು ನೋಡುತ್ತಿರಲು ನಾರಿ ಹರ
ಕೆಗಳನವಧರಿಸೆಂದಳು

|| ೩ ||

ಬಲಿದ ಪದ್ಮಾಸನಂ ಮುಗಿದಕ್ಷಿ ಮುಚ್ಚಿದಂ
ಜುಳಿವೆರಸಿ ಗುರುವನಿಷ್ಠಂಗೆಟಗಿ ಶಿವನ ನಿ
ರ್ಮಲರೂಪ ನನೆದು ಮೇಲಂ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿ ಭೂ
ಚಂದ್ರಾರ್ಕತಾರಂಬರಂ |

ಕಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯಂ ಸತ್ಯವೆರಸಿ ಬಾ
ಳಲಿ ಮಗಂ ಮುಕ್ತನಾಗಲಿ ಮಂತ್ರಿ ನೆನೆದುದಾ
ಗಲಿ ರಾಜ್ಯದೊಡೆಯ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ನಿತ್ಯನಾ
ಗಲಿ ಹರಕೆ ಹೊಡೆಯೆಂದಳು

|| ೪ ||

ಹರಕೆಯಂ ಕೇಳಿ ಹವ್ಯನೆ ಹಾಲು ಬೆಟಗಾಗಿ
ಮರವಟ್ಟು ನಿಂದು ಭಾಪುರೆ ವಿಧಿಯ ಮುಳಿಸೆ ಹೋ
ದಿರುಳೆನ್ನ ಸುತನ ದುರ್ಮರಣಮಂ ತೋಟು ಕೈ
ಯೊಡನೆ ಮತ್ತೀಗಳೆನ್ನ |

ವರಸತಿಯ ತಲೆಯನಾನೆನ್ನ ಕಯ್ಯಾರೆ ಪಿಡಿ
ದರಿವಂತೆ ಮಾಡಿದೆಯಿದಕ್ಕೆ ನಾನಿನಿತು ಹೇ
ವರಿಸುವವನಲ್ಲ ಪತಿಯಾಚ್ಛೆಯುಳಿದಡೆ ಸಾಕೆ
ನುತ್ತ ಕೊಲಲೆನುವಾದನು

|| ೫ ||

ಮನದ ಶಂಕೆಯನುಳಿದು ಹೊಡೆಯಲೆನುವಾದ ಭೂ
ಪನ ಭಾವಮಂ ಕಂಡು ಹೊಡೆಯಬೇಡೆನ್ನ ನಂ
ದನೆಯರಂ ಮದುವೆಯಾದಡೆ ಸತ್ತ ಮಗನನೆ
ತ್ತು ವೆನಿವಳ ತತಿಗಾವೆನು |

ವಿನಯದಿಂ ಕೊಂಡ ಧನಮಂ ಕೊಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಬಂ
ಧನಮೋಕ್ಷಮಂ ಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯಮಂ ಪೊಗಿಸಿ ಮು
ನ್ನಿನ ಪರಿಯಲರಿಸುವೆಂ ಕೇಳೆಂದನೆಂಬರದೊ
ಳಿದ್ದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು || ೬

ತಿರುಗಿ ಮೇಲಂ ನೋಡಿ ಕಂಡಿದೇಂ ಮುನಿ ನಿಮ್ಮ
ಹಿರಿಯತನಕ್ಕಿ ಮಾತು ಯೋಗ್ಯವೇ ಕೇಳೆನ್ನ
ಸಿರಿ ಪೋದಡೇನು ರಾಜ್ಯಂ ಪೋದಡೇನು ನಾ
ನಾರ ಸಾರಿದಡೇನು |

ವರಪುತ್ರನೇನುವಳಿದು ಪೋದಡೇಂ ನಾನೆನ್ನ
ತರುಣಿಯಂ ಕೊಂದಡೇಂ ಕುಂದೆ ಸತ್ಯವನು ಬಿ
ಟ್ಟಿರನೆನಿಸಿದಡೆ ನಾಕು ಎಂದೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಬ
ಡ್ಗವ ಜಡಿಯುತಿಂತೆಂದನು || ೭

ಎನ್ನ ದುಷ್ಕರ್ಮವಶದಿಂದಾದ ಕರ್ಮವೆಂ
ದಿನ್ನೆಗಂ ಬಗೆದನಾನಿಂದುತನಕಂ ಕಡೆಗೆ
ನಿನ್ನ ಗೊಡ್ಡಾಟವೇ ಹೊಲೆಯನಾದವನಿನ್ನು
ಸತಿಗಿತಿಯ ಕೊಲೆಗೆ ಹೇಸಿ |

ಬೆನ್ನೀವೆನೇ ಇದಂ ತೋಪು ನಿಕ್ಕಿಸಬಂದ
ಗನ್ನಗತಕಕ್ಕೆ ಸೆಡೆವೆನೆ ಸಡಿಲಡೆನುತಾರ್ದು
ನನ್ನಿಕಾಣಂ ವಧುವನೆಲೆಲೆ ಶಿವಶಿವ ಮಹಾ

ದೇವ ಹೊಡೆದಂ ಹೊಡೆದನು || ೮

ಹೊಡೆದ ಕಡುಗದ ಬಾಯ ಕಡೆಯ ಹೊಡೆಗಳನಾಂತು
ಮಡದಿಯೆಡೆಗೊರಳ ನಡುವಡಸಿ ಮೂಡಿದನು ಕೆಂ
ಜೆಡೆಯ ಶಶಿಕಳೆಯ ಸುರನದ್ರಿಯ ಬಿಸಿಗಣ್ಣ ಫಣಿ
ಕುಂಡಲದ ಪಂಚಮುಖದ |

ಎಡದ ಗಿರಿಜೆಯ ತಳಿತ ದಶಭುಜದ ಪುಲಿದೊಗಲಿ
ನುಡಿಗೆಯ ಮಹಾವಿಷ್ಣು ನಯನವೇಣಿಸಿದ ಮೆ
ಲ್ಲಡಿಯ ಕಾಶೀರಮಣ ವಿಶ್ವನಾಥಂ ಸುರರ
ನೆರವಿ ಜಯಜಯವೆನುತಿರೆ || ೯

ಮುರಹರಂ ಬಂದನಬ್ಜಾಸನಂ ಬಂದನಮ
ರರ ವರಂ ಬಂದನಗಜಾಪಿತಂ ಬಂದನೀ
ಶ್ವರಸುತಂ ಬಂದನೀರಾಟು ರವಿಗಳು ಬಂದ
ರಿಕ್ಷುಕೋದಂಡ ಬಂದ |
ಸುರುಚಿರ ನವಗ್ರಹಂಗಳು ಬಂದರೆಯ್ದುವವ
ಸರದೊಳಪರಿವರೆನ್ನಲೇಕಿನ್ನು ಸರ್ವದೇ
ವರು ಬಂದರಪ್ರತಿಮದೇವಾಧಿದೇವ ಪಂ
ಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷನೆಡೆಗೆ || ೧೦

ಕುಡಿದೌಷಧಂ ಬಾಯ್ಗೆ ನಿಗ್ರಹಂ ಮಾಡಿ ತಾ
ಳ್ಳೊಡಲಿಂಗೇ ಸುಖವನೀವಂತೆ ಲೋಕದ ಕಣ್ಗೆ
ಕಡುಮುಳಿದರಂತೆ ತೋರಿಸಿ ಸತ್ಯಶುದ್ಧವ
ಪ್ಪನ್ನೆಗಂ ಕಾಡಿ ನೋಡಿ |
ಕಡೆಯೊಳು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯಂಗೆ ಗಣವೆರಸಿ
ಮೃಡನನೇಳತಂದಿತ್ತು ಕೀರ್ತಿಯಂ ಮೂಜಗದ
ಕಡೆಗೆ ಹರಹಿದ ಮುನಿವರೇಣ್ಯ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ
ಬಂದನು ವಸಿಷ್ಠ ಸಹಿತ || ೧೧

ನೆನೆದು ಚಾಂಡಾಲಕಿಂಕರನಾಗಿ ಹೊಲೆವೇಷ
ವನು ಹೊತ್ತು ಸುಡುಗಾಡ ಕಾದು ಶವಶಿರದಕ್ಕಿ
ಯನು ಹೇಸದುಂಡು ಜೀವಿಸುತ ವರಪುತ್ರನಳಿ
ದುದನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು |
ಘನಪತಿವ್ರತೆಯಪ್ಪ ನಿಜಸತಿಯ ಕೊಂದ ನೀ
ಚನು ಮೂರ್ಖನಾನೆನ್ನ ರಾವಿಂಗಿದೇಕೆ ಪಾ
ವನಮೂರ್ತಿ ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೈದಿರೆಂದಭವ
ನಂಘ್ರಿಯಲಿ ಸೈಗಡೆದನು || ೧೨

ಘನ ಸತ್ಯವೇ ಜೀವವೆಂದಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಹೊಲೆ
ಯನ ಸೇವೆ ಗುರುಸೇವೆ ಹೊತ್ತು ಹೊಲೆವೇಷ ಪಾ
ವನಪುಣ್ಯವೇಷ ಸುಡುಗಾಡ ರಕ್ಷಿಸುವಿರವು
ತಾ ಯಜ್ಞ ರಕ್ಷೆಯಿರವು |
ಅನುದಿನಂ ಭುಂಜಿಸಿ¹ದ¹ ಶವದ ಶಿರದಕ್ಕಿಯ
ಲ್ಲನ²ಪೇಯ² ಚಾಂದ್ರಯಣಂ ಪುತ್ರನಳಿವು ಜ
ನ್ಮನಿಕಾಯದಳಿವಂಗನಾಹನನ ಮಾಯಾಹ
ನನವಂಜಬೇಡೆಂದನು || (೧೩)

ಏಳು ಭೂರಮಣ ಎಂದಭವ ಪರಸುತ್ತ ಕ
ಣ್ಣಾಲಿಜಲವಂ ತೊಡೆದು ಸಂತೈಸಿ ಭಸಿತಮಂ
ಭಾಳದೊಳಗಿಟ್ಟು ತೆಗೆದವ್ವಿ ಕೌಶಿಕನ ಕರೆ
ದೆಲೆ ಮುನಿಪ ಸುಕುಮಾರನ |
ತೋಳ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ತಾ ಬೇಗಂದೆನಲೈ ಮುನಿ
ಪಾಳಕಂ ವಿಷವೇಳಿ ಸತ್ತರಸುಪುತ್ರನಂ
ಏಳೇಳು ಲೋಹಿತಶ್ವಾಂಕ ಎನೆ ಬೆಚ್ಚಳಿಸು
ತೆದ್ದನೇಪಣ್ಣ ಸುವೆನು || ೧೪

ಅತಿ ಹುಸಿವ ಯತಿ ಹೊಲೆಯ ಹುಸಿಯದಿಹ ಹೊಲೆಯನು
 ನ್ನತಯತಿವರನು ಹುಸಿದು ಮಾಡುವ ಮಹಾಯಜ್ಞ
 ತತವೈದೆ ಪಂಚಪಾತಕ ಸತ್ಯವೆರಸಿದ
 ನ್ಯಾಯವದು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ।

ಶ್ರುತಿಮತವಿದೆನ್ನಾಜ್ಞೆ ನಿನ್ನಂತೆ ಸತ್ಯರೀ
 ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಿನ್ನಾರುಂಟು ಹೇಳೆಂದು ಪಾರ್ವತೀ
 ಪತಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಂ ತಲೆದಡವಿ ಬೋಳೈಸಿ
 ಕೌಶಿಕಂಗಿಂತಂದನು

|| ೧೫ ||

ನುಡಿಯೊಳನ್ಯತಂ ತೋಷದಂತೆ ನಿನ್ನಲೆಗೆ ನಿಂ
 ದಡೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಮೇಲೇನ ಕೊಡುವೆನೆಂದೆಂದೆಯದ
 ಕೊಡು ಬೇಗದಿಂದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಎಂದಡಾ
 ನೈವತ್ತು ಕೋಟಿ ವರುಷ ।
 ಬಿಡದೆ ಮಾಡಿದ ತಪಃಫಲದೊಳರ್ಥವನಂತೆ
 ಕಡುಮುಳಿದು ಕಾಡಿ ನೋಡಿದೆನು ಮೆಚ್ಚಿದೆನಿನ್ನು
 ಹಿಡಿಯೆಂದುಸಿದುರ್ ಫಲವೆಲ್ಲವಂ ಕೊಟ್ಟನರ
 ಸಂಗೆ ಮುನಿಗಳ ದೇವನು

|| ೧೬ ||

ಪೊಡವಿಯೊಡೆತನದ ಪಟ್ಟವನಯೋಧ್ಯಾಪುರದ
 ನದುವೆ ಕಟ್ಟುವೆನೇಳು ನಡೆ ರಥವನೇಳೆಂದು
 ಮೃಡಸಮಕ್ಷದೊಳ ಕೌಶಿಕನೆನಲು ಕಡೆತನಕ
 ಮುಂ ಜೀವಿತವ ಕೊಂಡೆನು ।

ಒಡೆಯನುಳ್ಳವನಾನು ಬರಬಾರದಯ್ಯ ನಿ
 ಮೃಡಿಗಳಿಗೆ ದಾನವಾಗಿತ್ತ ವಸುಮತಿಯತ್ತ
 ಲಡಿಯನಿಡುವವನಲ್ಲ ಬೆಸಸಬೇಡಿದನೆಂದು

ಭೂನಾಥ ಕೈಮುಗಿದನು

|| ೧೭ ||

ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯವೇಕೆಲೆ ಜನಪ ಸತ್ಯಸೂ
ಧಾನಮಂ ನೋಡಲೆಂದುಳ್ಳದೆಲ್ಲವ ಕೊಂಡ
ಡೇನೆಂಬನೋ ಎಂದು ಕಾಡಿ ನೋಡಿದೆನ್ನೆನೆ
ಸರ್ವರಾಜ್ಯಂ ನಿನ್ನದು |

ಕೀನಾಶನಂ ಕರೆದು ವೀರಬಾಹುಕನಾಗಿ
ಭೂನಾಥನಂ ನಿಲಿಸಿ ಬೇಡಿದರ್ಥವ ಕೊಟ್ಟು
ನೀನೆ ತಲುಬೆಂದು ಕಳುಹಿದೆನ್ನೆನೆ ಕೃತಕವ
ಲ್ಲೆಂದು ನಂಬುಗೆಯಿತ್ತನು || ೧೮

ಪೊಡವಿಪನ ವಾಕ್ಯದೊಳು ಹುಸಿಯ ನೀಂ ಪಿಡಿದೆಯಾ
ದಡೆ ನಾನು ಮುನಿತನವನುಳಿದು ನರಶಿರದೋಡ
ಹಿಡಿದು ಮದ್ಯಪಿಯಾಗಿ ತೆಂಕಮುಖವಹೆನೆಂದು
ದೇವಸಭೆಯೊಳಗೆ ನಾನು |

ನುಡಿದು ಭಾಷೆಯನಿತ್ತೆ ನೀನೆನ್ನ ಭಾಷೆಯಂ
ನಡಸಿ ರಕ್ಷಿಸಿದೆ ಸತ್ಯವ ಮೆಹೆದೆಯೆಂದು ತಲೆ
ದಡವಿ ತನ್ನಂ ಕೊಟ್ಟನೀಶನ ಸಮಕ್ಷದೊಳು
ವಾಸಿಷ್ಠನವನಿಪತಿಗೆ || ೧೯

ಕರುಣದಿಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಮೋಕ್ಷಂಗಳಂ
ಸುರಿದು ನಿನ್ನಯ ಪುಣ್ಯಕಥೆ ಸರ್ವಲೋಕದೊಳ
ಗಿರಲಿಯೆಂದಭವನಿಂ ಬೇಕಾದ ವರವ ನೀಂ
ಬೇಡು ಭೂಪಾಲ ಎನಲು |

ಹರೆಯದೀ ಕಾಶಿಯೊಳು ನಿನ್ನ ಮಂದಿರದ ಮೇ
ಲೆರಡು ಯೋಜನದೊಳೆನ್ನಯ ಕೀರ್ತಿಪುರ ಹೇಮ
ವಿರಚಿತದೊಳಿರಬೇಹುದೆಂದು ಬೇಡಿದಡದಂ
ಕೊಟ್ಟನಂದಗಜೇಶನು || ೨೦

ಹರನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ಮುರಹರನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ವಾ
ಗ್ವರನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ಪವಿಧರನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ದಿನ
ಕರನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ಭಾಸುರಶಿಖಿಯ ಸಭೆಯೊಳಗೆ

ಶಶಿಯೊಂದು ಸಭೆಯ ನಡುವೆ |

ಪರಮ ಮುನಿಸಭೆಯೊಳಗೆ ವರನ್ಯಪರ ಸಭೆಯೊಳಗೆ
ಧರಣಪನ ಕಥನವೇ ಕಥನ ಮಾತೇ ಮಾತು
ಪರವಿಲ್ಲ ಬೇಟಿನ್ಯವಾರ್ತೆಗಳು ಹುಗಲಿಲ್ಲ

ವೆಂಬಾಗಳೇವೊಗಳ್ಳೆನು

|| ೨೦

ಧರೆಯೊಳು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಚಾರಿತ್ರಮಂ ಕೇಳ್ವೆ
ನರರೇಳು ಜನ್ಮದಿಂ ಮಾಡಿದ್ ಪಾತಕವು
ತರಣಿಯುದಯದ ಮುಂದೆ ನಿಂದ ತಿಮಿರದ ತೆಹದೆ
ಹರೆಯುತಿಹುದೇಕೆಂದಡೆ |

ಹರನೆಂಬುದೇ ಸತ್ಯ ಸತ್ಯವೆಂಬುದು ಹರನು
ಎರಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರುತಿ ಸಾಲುತಿರಲಾ ವಾಕ್ಯ
ವರರೆ ನಿರುತವ ಮಾಡಿ ಮೂಜಗಕೆ ತೋಪಿದ ಹ

ರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಥೆಗಳ್ಳೆಡೆ

|| ೨೧

ಅನ್ಯತವಳಿಯದ ಹೊಲೆಯನಂ ನೆನೆಯೆ ಪುಣ್ಯವೆಂ
ದೆನೆ ಸೂರ್ಯಕುಲಜ ಕಲಿ ದಾನಿ ಸತ್ಯಂ ವಸಿ
ಷ್ಠನ ಶಿಷ್ಯನಧಿಕಶ್ಯವಂ ಕಾಶಿಯೊಳ್ ಮೆಹಿದ

ವೇದಪ್ರಮಾಣಪುರುಷ |

ಘನನ್ಯಪ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೆಂದಡಾತನ ಪೊಗಳ್ಳು
ಜನ ಬದುಕಬೇಕೆಂದು ಕಾವ್ಯಮುಖದಿಂ ಪೇಳ್ವೆ
ನನಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕವಿ ರಾಘವಾಂಕಂ ಮಹಾ

ಲಿಂಗಭಕ್ತರ ಭಕ್ತನು

|| ೨೨

ಶಬ್ದಕೋಶ

ಅ

ಅಕ್ಕಟು	೫-೪೦	ಪ್ರೀತಿ
ಅಕ್ಕಾಡು	೬-೬	ಕಡಿಸು, ಕಂದಿಸು
ಅಕ್ಕಿನು	೪-೨೬	ಹಿಂದೆಗೆ
ಅಗಡು	೮-೨	ತುಂಟು
ಅಗಿ	೮-೧೩	ಕಚ್ಚು
ಅಗುವಿನು	೮-೧೮	ಭಯಪಡಿಸು
ಅಗ್ಗ	೧-೧೧	ನಂ.— ಅರ್ಘ ; ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಅಗ್ಗಿನು	೨-೧೦	ಹೆಚ್ಚು, ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡು
ಅಟ್ಟುಳಿ	೭-೪೪	ತೊಂದರೆ
ಅಟ್ಟೆ	೮-೨೫	ತರೆಯಿಲ್ಲದ ದೇಹ
ಅಡಕ	೭-೧೮	ದಟ್ಟು, ಅಧಿಕ
ಅಡಗು	೪-೫	ಮಾಂಸ
ಅಡಪು	೭-೧೬	ಅಡವು, ಆಶ್ರಯ
ಅಡನು	೩-೨೫ } ೪-೧೦ }	ಮೇಲೆ ಬೀಳು, ಅಡಚು, ಚಾಚು
ಅಡುಗಬ್ಬ	೮-೫	ಕಟ್ಟಿಗೆ
ಅಣಕ	೨-೧೬	ಹಾಸ್ಯ, ನಿಂದೆ, ಕುಚೋದ್ಯ
ಅಣರ್	೫-೮	ದವಡೆ
ಅಣಿವಾ	೩-೨೮	ಯೋಗಸಾಧನೆಯಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಅಪ್ಪಸಿದ್ಧಿಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದು
ಅದಟ	೧-೧೦	ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ
ಅದಟು	೧-೧೨	ಪರಾಕ್ರಮ
ಅದ್ದು	೭-೨೮	ಮುಳುಗು
ಅನಾಮಿಕ	೪-೩೫	ಹೊಲೆಯು
ಅನು	೩-೩೫ } ೭-೪೬ } ೩-೨ }	ರಿತಿ

ಅನುಗೊಡು	೬-೨೪	ಅವಕಾಶಕೊಡು	
ಅನುವಾಗು	೪-೧	ಸಿದ್ಧವಾಗು	
ಅನ್ವಯ	೬-೨೧	ವಂಶ	
ಅಪ್ಪಯಿಸು	೬-೨೧	ಒಪ್ಪಿಸು	
ಅಮ್ಮಾವು (¹)	೩-೧೧	ಕಾಡುಹಂದಿ (¹) [ಕಟ್ಟಿಗರಕಾವ. ಪ. ೧೭೩ ನೋಡಿ]	
ಅರಳು	೧-೬	ಹೂವು	
ಅರಳ ನರಳ	೪-೧೦	ಕಾಮದೇವ	
ಅರಿ	೫-೬ ೮-೭	}	ಕತ್ತರಿಸು
ಅರಿದು	೪-೪		ಅಸಾಧ್ಯ
ಅರಾಣಾಂಬು	೮-೨೦		ರಕ್ತ
ಅಱತ	೫-೫		ಬತ್ತಿದ
ಅಱತು	೨-೧೩		ಒಣಗಿ, ಅರಿಹೋಗಿ
ಅಱವಳೆ	೫-೨		ಬಿರುಮಳೆ
ಅಱನು	೪-೩		ಹುಡುಕು
ಅಱಿಯುಟ್ಟು	೪-೩		ವೇಗವಾಗಿ ಹಿಂಬಾಲಿಸು
ಅಲಗು	೩-೨೬		ಕತ್ತಿ
ಅಲನು	೫-೨೪ ೭-೪೫	}	ಹಿಂದೆಗೆ
ಅವಗಾಹ	೭-೧೩		ಸ್ನಾನ
ಅವತಂನ	೫-೧೮		ಆಭರಣ
ಅವಧಿ	೭-೨೦		ಗಡುವು
ಅನವನ	೭-೪೫		ಅವನರ, ಅವಿಚಾರ
ಅನವಳೆ	೬-೧೮		ದಿಕ್ಕುಕಡು
ಅಸಿ	೬-೧೫		ಕತ್ತಿ
ಅಸು	೫-೩		ಪ್ರಾಣ
ಅಹಗೆ	೪-೪೩		ಹಾಗೆ
ಅಳರ್	೪-೫		ವ್ಯಥೆ
ಅಳಲನು	೭-೪೦		ವ್ಯಥೆಪಡಿಸು
ಅಳವಟ್ಟು	೮-೬		ರಮ್ಯವಾಗಿ
ಅಳವಡಿಸಿ	೮-೧೪		ತಡೆದುಕೊಂಡು
ಅಳವಿ	೪-೧೧		ಅಳತೆ, (ಇಲ್ಲಿ-ನವಿಾಪ)
ಅಳವು	೩-೮		ನಾಮಧ್ಯರ್ಯ
ಅಳಿ	೭-೩೭		ನಾಶವಾಗು

ಅಳುಕು	೭-೪೪	ಭಯಪಡು
ಅಳುಪು	೭-೪೭ } ೫-೨೫	ಅಶೆಸಡು
ಅಳ್ಳುಟು	೬-೧ } ೬-೧೪	ತೀವ್ರವಾಗಿ ಇರಿ
ಅಳ್ಳೆ	೪-೩	ಪಕ್ಕ
ಅಂಚಲ	೩-೩೨	ಬಟ್ಟೆ ಯು ಸೆರಗು
ಅಂಜುಳಿ	೯-೪	ಬೊಗಸೆ
ಅಂಡಲೆ	೩-೧೩	ತೊಂದರೆ, ಹಿಂಸೆ, ಪೀಡೆ
ಅಂತಸ್ಸ	೩-೧	ಮನಸ್ಸು
,,	೩-೨	ಒಳಗುಟ್ಟು
ಅಂಬರ	೫-೨೫	೧. ಆಕಾಶ, ೨. ಬಟ್ಟೆ
ಅಂಬು	೪-೧೧	ಬಾಣ

ಆ

ಆಜ್ಜ	೪-೩೦	ತುಪ್ಪ
ಆಡಿತು	೨-೨೧	ಆಡಿದುದು
ಆಣೆ	೮-೩೦	ನಂ.—ಆಜ್ಞೆ
ಆತುರ	೪-೪೨	ಹೆಚ್ಚಾದ ಆಶೆ, ದೀಪ್ತರಸ
ಆಂತ	೧-೧೫	ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ
ಆಮ್ರ (ಆಮ್ರ ?)	೪-೪೧	ಹುಳಿ
ಆಯತಿ	೮-೪೩	ವಿಸ್ತಾರ, ಹವಣ

ಆ

ಆರಯ್	೪-೯ } ೪-೧೯	ಪರೀಕ್ಷೆನು
ಆರಾತಿ	೧-೧೨	ಶತ್ರು, (ನಂ.—ಆರಾತಿ)
ಆರು	೮-೪೮	ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗು
ಆರೈಕೆ	೮-೪	ವಿಚಾರ, ಯೋಚನೆ
ಆರ್ತ	೫-೨೭ } ೮-೨೩	ಆಭಿರಾಷೆ
ಆಟು	೨-೧೭	ನಮರ್ಥನಾಗು
,,	೨-೧೮	ಬತ್ತು, ಇಲ್ಲದಂತೆ ಆಗು
ಅಖನು	೪-೫	ಶಾಂತಮಾಡು

ಆಲ	೩-೧೪	ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆ
ಆಲಸು	೫-೩೨	ಕೇಳು
ಆಪ್ತ	೩-೧೦	ದನ
ಆಶೆ	೧-೬	ದಿಕ್ಕು
ಆಸಲು	೩-೧೨	ಬಳಲಿಕೆ
ಆನುರ	೩-೧೨	ಉತ್ತರಾಹ
ಆಳ್	೩-೧೦ } ೪-೩೧ }	ಮುಳುಗು, ಒಳಗೆ ಹೋಗು

ಇ

ಇಕ್ಕು	೮-೧೬	ಹ. ಗ.—ಇಕ್ಕುF೦ ; ಇರುವುದು
ಇಕ್ಷು	೮-೧೦	ಕಬ್ಬು
ಇಡುಕುಲು	೬-೨ } ೭-೪ }	ಒತ್ತು
ಇದ್ದೆನೆ	೪-೬	ಎರಡು ತುದಿ
ಇನ	೩-೨೭	ನೂರೈ
ಇಲುಹೆ	೩-೨೦	ಇಗುವೆ

ಈ

ಈಡಾದು	೨-೧೭	ಚೆಲ್ಲಾದು, ಬಿಸುದು
ಈರಾಲು	೮-೧೦	ಹನ್ನೆರಡು
ಈರೇಳ್	೨-೧೪	ಹದಿನಾಲ್ಕು
ಈಂಟು	೭-೪೨	ಕುಡಿ

ಉ

ಉಗ್ಗಡ	೩-೨೮	ಘೋಷ
ಉಗಿ	೪-೫	ಕೀಳು
ಉಗು	೮-೫	ಬೀಳು, ನುರಿ
ಉಡಿ	೮-೧೦	ಮುರಿ
ಉಡುಗೊಳು	೭-೪೭	ಮರ್ಯಾದೆ
ಉತ್ತರಿಸು	೫-೭ } ೭-೧ }	ದಾಟು, ಕಡೆಹಾಯಿ, ನಡನು
ಉಬ್ಬರ	೫-೧೧ } ೫-೩೭ }	ಅಧಿಕೈ

ಉಭಯಕವಿ	೧-೩	ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕನ್ನಡಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿ
ಉಮ್ಮಳಿಕೆ	೪-೩೫	ಉದ್ವೇಗ, ಚಿಂತೆ
ಉರವಣಿಸಿ	೪-೭ ೭-೧೧	} ವೇಗವಾಗಿ, ತೀವ್ರವಾಗಿ
ಉರವಣಿ	೩-೨೫	
ಉರ್ಜು	೪-೧೦	ಅಧಿಕ್ಯ
ಉರ್ವಿ	೨-೨	ಚುಚ್ಚು
ಉಣುವ	೮-೩೬	ಭೂಮಿ
ಉಜ್ಜಿ	೩-೨	ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಯೋಗ್ಯ
ಉಲಿ	೪-೧	ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
ಉಲಿಹ	೪-೩೬	ಕೂಗು
ಉಸಿರ್	೯-೧೬	ಹೇಳು

ಎ

ಎಕ್ಕಲ	೩-೨೦	ಕಾದುಹಂದಿ
ಎಕ್ಕಟ	೬-೨೨	ಏಕಾಂತವಾಗಿ
ಎಕ್ಕಿ	೭-೪೨	ಸಮೂಹ
,,	೧-೧೪	ಸಮ
ಎಡರು	೪-೩೨	ಕಷ್ಟ
ಎಡೆ	೨-೧೨	ಮಧ್ಯ
ಎಡೆಗೊಳ್	೧-೫ ೨-೨	} ಉಂಟಾಗು, ಸೇರು
ಎಡೆಗೈ	೬-೨೪	
ಎಡೆವಾಯ್ದು	೧-೫	ಅವಕಾಶಕೊಡು
ಎತ್ತು	೨-೧೩	ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿ
ಎರಳೆ	೩-೨೦	ದೂಷಿಸು
ಎರೆ	೬-೧೭	ಜಿಂಕೆ
ಎಜಗು	೫-೨	ಯಾಚಿಸು
ಎಜ್ಜಿ	೨-೧೧	ಮೇಲೆ ಬೀಳು
ಎಲರ್	೪-೧೪	ನುರಿ
ಎಜೆ	೩-೨೨	ಗಾಳಿ
ಎನಕ	೨-೪	ರೆಪ್ಪೆ
ಎಳತಟ	೩-೮	ಕೆಲಸ
		ಎಳೆದಾಟ

ಎಳಲಾ	೪-೪೫	ನೇತಾಡು
ಎಳನು	೩-೩೨ ೪-೩೫	ಅಪೇಕ್ಷನು
ಎಳೆಹೂಟೆ	೫-೬ ೮-೫೪	ಉಳುಮೆಯಲ್ಲ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ' ಹೂಟೆ '

ಏ

ಏಗು	೮-೧೦	ಬೇಯು
ಏಗುವವು	೨-೧೬	ಏನುಮಾಡಬಲ್ಲವು
ಏಟು	೪-೨೪	ಗಾಯ
ಏವೆನ'	೪-೧೭	ಏನುಮಾಡಲಿ

ಐ

ಐದನೆ	೪-೨೬	ಇದ್ದಾನೆ
ಐದೆ	೪-೬	ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಐದೆದಾಳಿ	೮-೨೬	ನುಮಂಗಲಿಯ ತಾಳಿ
ಐನರೆ	೪-೪೦	ಅಲ್ಲವೆ, ಅಷ್ಟೇ

ಒ

ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕು	೪-೨	ಧ್ವಂಸಮಾಡು ;
ಒಗಡಿಸು	೫-೨೪ ೭-೩೬	ಅನಹ್ನಪಡು
ಒಗೆ	೩-೩೪	ಹುಟ್ಟು, ಉಂಟಾಗು
ಒಗ್ಗು	೬-೨	ಗುಂಪು, ನಮೂಹ
ಒಟ್ಟಜೆ	೮-೪೩	ಕ್ರಮ
ಒತ್ತರಿಸು	೭-೧೬	ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಒತ್ತು
ಒದವಿಸು	೩-೨೫	ಉಂಟುಮಾಡು
ಒಯ್ಯನೆ	೧-೬	ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ
ಒರೆದೊರೆ	೧-೧೪	ಸಮಾನ
ಒಱಗು	೫-೪	ಮಲಗು, ಬಾಗು
ಒಱೆ	೮-೧೦	ಸೃಷ್ಟಿಸು, ಉಕ್ಕು
ಒನರ್	೮-೧೮	ಸೃಷ್ಟಿಸು

ಒಸೆ	೧-೪ ೨-೧೨	{	ಪ್ರೀತಿಸು, ಪ್ರಸನ್ನವಾಗು
ಒಂದು	೪-೧೨		ಸೇರು

ಓ

ಓ	೪-೪೨	ಪ್ರೀತಿಸು	
ಓಜೆ	೮-೪೭	ವಿವೇಚನೆ	
ಓಡು	೯-೧೯	ತರಬುರುಡೆ	
ಒರಗೆ	೮-೫ ೧-೧೪	}	ನಮಾನ
ಒರಂತೆ	೪-೪೭		ಬೆನ್ನಾಗಿ
ಒಲೈನು	೫-೩೨		ಸೇವಿಸು
ಓವು	೨-೫ ೩-೫	}	ಪ್ರೀತಿಸು

ಔ

ಔರ್ವಾನಲ	೧-೧೩	ನಮುದ್ರದಲ್ಲೆ ಅಡಗಿರುವ ಬೆಂಕಿ
---------	------	---------------------------

ಕ

ಕಕ್ಕುಲತೆ	೫-೪೧	ಸಂದೇಹ
ಕಗ್ಗನೆ	೪-೨೭	ಕಷ್ಟನೆ
ಕಟಕ	೩-೩೯	ರಾಜಧಾನಿ
ಕಟವಾಯಿ	೩-೨೮	ಬಾಯಿಯ ಕೊನೆಯ ಭಾಗ
ಕಟ್ಟುಪ್ಪಗಂಡ	೭-೧೪	ಕಟರೆಯಾಗುವ ವರೆಗೂ ಬಿಡದ
ಕಡಗು	೩-೧೮	ಉತ್ಸಾಹಗೊಳ್ಳು
ಕಡವರ	೪-೩೧	ಚಿನ್ನ, ನಿಧಿ
ಕಡವೆ	೩-೧೫	ಒಂದು ಮೃಗ
ಕದುಕ್ಕೈ	೪-೫	ನಾಮಧ್ಯೇಯವನ್ನು ತೋರು
ಕಡುಪು	೮-೨೫	ಹೆಚ್ಚಿಕೆ
ಕಡೆಗಣೆನು	೫-೨೮ ೪-೨೩	{ ತಾತ್ಪಾರವಾಡು
ಕಡ್ಡಣಿಗೆ	೭-೩೧	
ಕಡ	೩-೩೪	ಕೆನೆ

ಕದಂಬ	೫-೧೭	ನಮೂಹ
ಕದುಕು	೮-೪೨	ಕಚ್ಚು
ಕಪ್ಪಡ	೭-೫೧ } ೭-೪	ನಂ. -ಕರ್ಪಟ; ಬಟ್ಟೆ
ಕಮಠ	೧-೮	ಆಮೆ
ಕರಕರಿನು	೮-೨೨	ಹಂಸಿನು
ಕರಣ	೭-೧೬	ಇಂದ್ರಿಯ
ಕರ್ದುಕು	೬-೩	ಕಚ್ಚು
ಕಲ	೪-೫ } ೭-೩೧	ಶೂರ
ಕಳನು	೧-೧೧	ಯುದ್ಧರಂಗ
ಕಳವಳಿಗೆಯ್	೪-೨	ನೀಳು (?)
ಕಾಣುಹ	೪-೨೫	ಕಾಣುವುದು
ಕಾಯ್ಪು	೧-೧೨	ಕೋಶ
ಕಾಯು	೩-೨೮ } ೬-೪	ಕಾವಲು
ಕಾಹೂನಲ್	೭-೨೮	ಹ. ಗ -ಕಾಳೊನಲ್; ಅಡವಿಯ ಪ್ರವಾಹ
ಕಾಳ	೮-೧೬	ಕತ್ತಲೆ
ಕಾಳಜ	೮-೨೫ } ೭-೪೩	ಹೃದಯಪಿಂಡ
ಕಾಳುಗೆಡೆ	೪-೪೦	ಕೆಟ್ಟಮಾತಾಡು
ಕಾಳೋರಗ	೮-೩೩	ಕರಿನಾಗರಹಾವು
ಕಾಳ್ಗೆಡೆ	೫-೨೭	ಕೆಟ್ಟಮಾತಾಡು
ಕಿಗ್ಗಾಳಿ	೩-೨೧	(?)
ಕಿಚ್ಚು	೩-೨೯	ಬೇಕಿ
ಕೀನಾಶ	೯-೧೨	ಯಮ
ಕುತ್ತ	೭-೩೬	ರೋಗ
ಕುತ್ತ	೫-೨೯	ಬಾಗು, ಬಗ್ಗಿನು
ಕುತ್ತಪು	೬-೨ } ೭-೪	ಪೊದರ
ಕುಮುದ	೩-೧೭	ನೈದಿರೆ
ಕುನುಕು	೮-೫೬	ಕುಕ್ಕು
ಕೂಗಿದಿಸು	೪-೮	ಅರಿಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡು
ಕೆಡೆ	೪-೭	ಬೀಳು

ಕೆಡೆನುಡಿ	೨-೮	ನಿಂದಿಸು
ಕೆಡೆಹೊಯ್	-೨೦	
ಕೆರಳ್	೭-೨೮	ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಹೊಡೆ
ಕೈಗೆಯ್	೪-೧೦	ಕೋಪಗೊಳ್ಳು, ರೇಗು
ಕೈದು	೧-೧೦	ಅಲಂಕರಿಸು
ಕೈರವ	೫-೩೭	
ಕೈಸಾರು	೬-೨	ಆಯುಧ
ಕೈಹೊಡೆ	೪-೧೪	ಸ್ವದಿಲೆ
ಕೊಕ್ಕುರಿಸು	೭-೪೧	ಕೈಗೆ ಬರು, ಸ್ವಾಧೀನವಾಗು
ಕೊಪ್ಪು	೪-೬	ಬಿಲ್ಲುಗಾರರು ಕೈಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ
ಕೊಪ್ಪಚಾಡು	೭-೪೪	ಅನಹೃದವು [ಚರ್ಮ
ಕೊಪ್ಪು	೪-೬	ಬಿಲ್ಲನ ಕೊನೆ
ಕೊಪ್ಪಚಾಡು	೫-೨	ನಿಂದಿಸು, ಮಾರ್ಪಾಡ್ಗೈದಕವಾದ ಮಾತು
ಕೊಸರು	೭-೪೮	ನ್ನಾಡು
ಕೋ	೪-೧೨	ಕೂಗು
ಕೋಟಲೆ	೫-೩೫	ಪ್ರೇರಣಿಸು
ಕೋಡಿಸು	೪-೨೦	ತೊಂದರೆ
ಕೋಡು	೫-೧೨	ಕುಗ್ಗಿಸು, ಭಯಪಡಿಸು
ಕೋದಂಡ	೬-೧೦	ಕುಗ್ಗು ; ಕೊಂಬು
ಕೋರಡಿಗ	೫-೧೧	ಬಿಲ್ಲು
ಕೋಶ	೬-೧೬	ಹಿಂಸಕ
ಕೋಳ್ಳೆನಟು	೮-೨೫	ಬೊಕ್ಕಸ
ಕೊಟು	೭-೫೦	ಕೊಟ್ಟು
ಕಂಕರಿಗೊಲು	೭-೪೮	ದುರ್ವಾಸನೆ
ಕಂಟಣಿಸು	೩-೨೩	ದೊಡ್ಡ ಚಾಟಿ
ಕುಂದು	೭-೨೭	ಹಿಂಜಗಿ, ಹಾರು
ಕೊಂಪೆಯ	೨-೧೮	ನಯನತೆ
		ಚಾಡಿ, ಕುತ್ತಿತ

ಬಿ

ಬಿಗ	೭- ೨೬	ನೂರ್ದು
-----	-------	--------

ಗ

ಗಡಣ	೩-೧೬	ನಮೂವ
ಗನ್ನ	೩-೩೭	ಮೋಸ

ಗನ್ನ ಗತಕ	೬-೮	ಮೋನ
ಗರವಟಗೆ	೩-೨೮	ಗದ್ದಲ
ಗರಳಗೊರಳವ	೪-೧೦	ಶಿವ
ಗರುವಿಕೆ	೪-೪೨	ಗೌರವ
ಗರ್ತ	೧-೮	ನುಳಿ
ಗರ್ಣಿ	೩-೩೬	ತೊಂದರೆ, ತಿಕ್ಕಾಟ
ಗಾಡಿ	೩-೩೮	ನೌಂದರ್ಯ
ಗಾಡಿಕಾಡಿ	೫-೮	ನುಂದರಿ
ಗಾಣ	೪-೨೮	ನಂ.—ಗಾನ
ಗಾವದಿ	೭-೪೪	ಮೂಢ
ಗಾಸಿ	೨-೧೭	ತೊಂದರೆ
ಗುಬ್ಬವಿಕ್ಕು	೪-೬	ಭಯಪಡಿಸು
ಗೇಹ	೭-೨೮	ಮನೆ
ಗೊಡ್ಡಾಟ	೬-೮	ಕಾಟ, ಕಿತ್ತಾಟ
ಗೋರಿ	೩-೨೧	ಉಪಾಯದಿಂದ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿ ಯುವುದು
ಗಂಡ	೪-೪	ಪರಾಕ್ರಮ

ಘ

ಘೂಕ	೮-೧೩	ಗೂಬೆ
ಘೂರ್ವಿಸು	೪-೮	ಗುರುಗುಟ್ಟು
ಘೋಷಣೆ	೫-೨೧	ಬಿರುದು ಹೊಗಳುವಿಕೆ

ಚ

ಚಚ್ಚರ	೫-೨೨	ಬೇಗ
ಚಮ್ಮಟಿಗೆ	೪-೪೪	ನಂ.—ಚರ್ವಾಪಟ್ಟಿಕಾ ; ಚಾವಟಿ
ಚಾಂದ್ರಾಯಣ	೬-೧೩	ಒಂದು ವ್ರತ
ಚಿತ್ರಕಾಯ	೩-೨೬	ಹುಲಿ ; ಚರಣೆ
ಚೋದ್ಯ	೩-೩೭	ಆಶ್ಚರ್ಯ
ಚಂಚು	೬-೩	ಕೊಕ್ಕು

ಜ

ಜಗವರ್ತ	೮-೫೪	ಜೊಡ್ಡ ಉರಿ
ಜಜ್ಜಾರ	೩-೧೬	ವೀರ

ಜಡಿ	೭-೫೧	ತರ್ಜನು, ಗದರಿನು
”	೬-೨	ರುಳಪಿನು
ಜತ್ತಕ	೫-೨೬	ಹಿಂನಕ
ಜರಿ	೩-೧೫	ಕೀಲುತಪ್ಪು
ಜವಗುಂದು	೮-೫	ಶಕ್ತಿಗುಂದು
ಜಳಕಿನು	೪-೨೦	ನಡುಗಿನು
ಜಳೂಕ	೧-೮	ಬಿಗುಳೆ
ಜಳೋದರ	೨-೮	ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬುವ ಒಂದು ರೋಗ
ಜಾಲ	೩-೧೪	ನಮೂಹ
ಜುಣುಗು	೩-೨೧	ಕುಗ್ಗು
ಜಂಗುಳಿ	೭-೫೦	ನಮೂಹ, ಗುಂಪು
ಜಂಬುಕ	೮-೧೩	ನರಿ

ಝ

ಝಂಕಿನು	೭-೩೩	ಬಯ್ಯ, ಗದರಿನು
--------	------	--------------

ಞ

ಞಕ್ಕು	೭-೧೦	ಪೋನ
ಞವು	೩-೭	ಸ್ಥಳ

ಟ

ಡಗೆ	೪-೧೫	ನಕೆ, ಝಳ
ಡಾವರ	೫-೩೩	ಕೋಟೆ. ಹೊಡೆದಾಟ
ಡಾಳಿನು	೬-೨	ಬೀನು
ಡಿಂಡೀರ	೧-೮	ನೋರೆ
ಡೆಂಡಣಿನು	೪-೨೪	ಬೆಚ್ಚು. ತತ್ತರಿನು
ಡೆಂಫಣಿನು	೩-೨೨	
ಡೋಲು	೩-೧೫	ಡೋಗರು ; ತಗ್ಗು ಬಿದ್ದ ಸ್ಥಳ

ತ

ತಕ್ಕಿನು	೮-೨೮	ತಕ್ಕೈನು, ಅಲಿಂಗಿನು
ತಗಹು	೬-೨೩	ಬಂಧನ

ತಣ್	೮-೫೦	ತೃಪ್ತಿಹೂಂದ
ತಣ್ವ	೧-೧೬	ತೃಪ್ತಿ
ತತ್ಪ್ರಕ	೮-೮	ಮಡುಗ ?
ತನಿಗಂಪು	೪-೧೪	ನುಗಂಧ
ತರಹರಿನು	೭-೨೧	ತತ್ತರಿನು
ತಹುನರ್	೨-೨೭	ನಿಶ್ಚಯಿಸು
ತಲ್ಲಣಿಸು	೮-೪	ತಳಮಳಿಸು
	೭-೫೨	
ತವಗ	೧-೧೦ ೮-೫೬	ನಂ.—ತಮಗ ; ಉಚ್ಚಾನನ
ತವಿಲ್	೪-೨೨	ನಾಶ
ತಳಸುಟ	೨-೧೦	ಬಯಲು
ತಳತ	೯-೯	ಹ. ಗ —ತಳ್ತ ; ಹೊಂದಿದ
ತಳಿರ್	೨-೬೧	ಚಿಗುರು
ತಳುವು	೮-೯ ೭-೧೮	ತದಮಾಡು
ತಣ	೧-೨	ಸ್ಥಾನ
ತಾಂಗು	೨-೧೯	ಪಡೆದುಕೊ
ತಿಣ್ಣ	೫-೬	ಭಾರ
ತಿಡಿ	೮-೫೧	ಚರ್ಪ
ತಿನ	೮-೧೧	ಕಚ್ಚು
ತಿನಿಹಿ	೨-೧೬	ತಿನಿವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳದು
ತಿಮಿರ	೯-೧	ಕತ್ತಲೆ
ತಿರುಳ್	೪-೧೦	ಸಾರ
ತಿಂತಿಣಿ	೮-೧	ನಮೂಹ
ತುದುಕು	೪-೪೫ ೭-೪	ಹಿಡಿ, ಮುಟ್ಟು
ತೂಪಿಲು	೨-೯	ಉಪೆಂದು ಉದು
ತೆಕ್ಕು	೫-೨೯ ೫-೨೨	ದಿಕ್ಕುಗದು
ತೆರಳಿಕೆ	೪-೧೦	ನಮೂಹ
ತೆಡಕಾಡ	೫-೨೦	ಹಣವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವವನು
ತಹಿ	೭-೪೭	ನುಂಕ
ತೊಡರ್	೧-೧೫	ಪ್ರತಿಭಟಿಸು
ತೊಡಿಗೆ	೧-೭	ಅಡರಣ

ತೊರಳೆ	೪-೧೦	ಗುಲ್ಮ ; ದೇಹದ ಒಂದು ಭಾಗ
ತೊಳಲು	೭-೨೨	ನುತ್ತಾದು
ತೊಂಗಲ್	೩-೩೧	ಗೊಂಚಲು
ತೋಡುತ್ತ	೩-೨೧	ಕ್ರೂರ ಮೃಗವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಕಟ್ಟುವ ಎತ್ತು
ತೋಹು	೩-೨೩	ಪೋಸ, ಉಪಾಯ

ದ

ದಟ್ಟನು	೫-೭	ಬೆದರಿನು
ದಟ್ಟಿಸು	೮-೧೬	ದಟ್ಟವಾಗು
ದಡದಡಿನು	೭-೩೧	ನಡುಗು
ದಮೆ	೨-೧೫	ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹ
ದವ	೧-೧೧	ಕಾಡು ಕಿಚ್ಚು
ದಂಡಿಗೆ	೪-೨೮	ವೀಣೆ
ದಾಳಿಕ್ಕು	೩-೧೮	ದಾಳಿಯಿಡು, ಮತ್ತು
ದಿವಸ್ವತಿ	೧-೧	ನೂರ್ಯ
ದೀಹ	೩-೨೨	ಬೇಟೆಗಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಪ್ರಾಣಿ
	೫-೩೭	
ದೂವೆ	೮-೫೫	ನಂ.-ಧೂಮ ; ಹೊಗೆ
ದೇಸಿಗ	೬-೪	ಮನೆಬಾಗಿಲು ಇಲ್ಲದ ಪರದೇಶಿ

ಧ

ಧೃತಿ	೬-೨೦	ಧೈರ್ಯ
ಧಾವತಿ	೬-೨೫	ಕಪ್ಪು, ಆಯಾಸ
	೮-೩೭	
ಧೀ	೨-೭	ಬುದ್ಧಿ
ಧೀವರ	೩-೫	ಬೆನ್ನು, ಬೇಟೆಗಾರ (ಇಲ್ಲ)
ಧಾರ	೪-೨೦	ಯುದ್ಧ

ನ

ನಕುಲ	೩-೧೦	ಮುಂಗಸಿ
ನಕ್ರ	೧-೮	ಪೊನಳೆ
ನನ್ನಿ	೩-೩೭	ನತ್ಯ

ನನ್ನ ಕಾಳಿ	೭-೪೧	}	ಸತ್ಯವಂತ
ನಮ್ಮಾಪು (?)	೮-೨೪		(' ಅಮ್ಮಾಪು ' ನೋಡಿ)
ನಲವು	೩-೩೧		ಸಂತೋಷ
ನಲ	೪-೧೭		ಸಂತೋಷಪಡು
ನಳನಳಿಸಿ	೩-೩೧		ಕೋಮಲವಾಗಿ
ನಾರಂದ	೨-೧೩		ನಾರದ
ನಾರಾಚ	೮-೧೦		ಬಾಣ
ನಾಳಲ್	೪-೨		ರಾಳದ ಕಡ್ಡಿ
ನಿಕಾಯ	೯-೧೩		ಸಮೂಹ
ನಿಗ್ರಹ	೬-೨೪	}	ಪೀಡಿಸುವುದು, ಹಿಂಸೆ
ನಿಮಿರ್	೩-೨೨		ನೆಟ್ಟಗಾಗು
ನಿರುತ	೪-೨೦		ನಿಜ, ಸತ್ಯ
ನಿರೋಧ	೨-೧೨	}	ಪ್ರತಿಬಂಧಕ, ತಡೆ
	೬-೯		
ನಿರ್ಭೂತನ	೪-೫		ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡೆಯುವುದು
ನೀಚು	೬-೨೬		ನುಂದರಿ
ನೀಚಾರ	೧-೮		ಮಂಜು
ನುಲ	೭-೪೨		ಹಗ್ಗ
ನೆರವು	೭-೧		ಸಹಾಯ
ನೆರೆ	೩-೧೭		ಗುಂಪುಸೇರು
ನೆಪು	೪-೩೯		ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ನೆಲದೆಪು	೭-೪೭		ನೆಲ+ತೆಪು ; ನೆಲಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ ನುಂಕ
ನೇನಲು	೬-೧೨		ಸೂರ್ಯ
ನೇಹ	೮-೫೬		ಸಂ.-ನ್ನೇಹ ; ಪ್ರೀತಿ

ಪ

ಪಟಲ	೯-೧	ಸಮೂಹ
ಪಟವೇಂಟೆ	೩-೨೩	(?)
ಪಡಲಡು	೮-೨೫	ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬೀಳು
ಪಡಿ	೭-೪೭	ಸಂ.-ಪ್ರತಿ
ಪಡೆ	೪-೬, ೭	ಸೈನ್ಯ
ಪರಿಕರ	೪-೧	ಸುತ್ತುಮುತ್ತಿರುವರು

೧೩೧

ಪರಿಣಾಮ	೭-೧೭ ೭-೧೧	}	ನಿಸ್ತಾರ
ಪರುಷ	೨-೧		ಸ್ವರ್ಶತೀ (ಇದು ಮುಟ್ಟಿದ ರೋಹವು ಚಿನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ)
ಪರ್ವ	೨-೨		ಹಬ್ಬ
ಪಯ	೪-೫		ಕತ್ತರಿಸು
ಪವಿಧರ	೬-೨೧		ಇಂದ್ರ
ಪಶುಪತಿ	೩-೩೧		ಶಿವ
ಪನಾಯ	೪-೨೯		ಉಡುಗೊರೆ
ಪಳಹರ ಪೇಂಟೆ	೩-೨೩		!
ಪಂಚಾನ್ಯ	೧-೧೨		ಸಿಂಹ
ಪಂಥ	೭-೪೭		ಮಾರ್ಗ
ಪಾಠೀನ	೧-೮		ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಮೀನು
ಪಾಡು	೭-೯		ಸ್ಥಿತಿ
ಪಾರದಿ	೩-೩೯		!
ಪಿಕ	೭-೩		ಕೋಗಿಲೆ
ಪಿನುಣತ್ಯ	೩-೩೬		ಚಾಡಿಕೋರತನ
ಪೀಳಿಗೆ	೧-೧೦		ವಂಶ
ಪುರವೈರಿ	೩-೩೦		ಶಿವ
ಪುಳಕ	೩-೩೮		ರೋಮಾಂಚ
ಪುಳನ	೩-೩೧		ಮರಳುದಿಣ್ಣೆ
ಪುಳಿಂದ	೪-೨		ಬೇಡ
ಪೊಗಳ್	೮-೧ ೮-೫	}	ವರ್ಣನು
ಪೊಡಮಾಡು	೪-೨೮		ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡು
ಪೊನಲ್	೪-೪೫		ಪ್ರವಾಹ
ಪ್ರಕರ	೭-೧೦		ನಮೂಹ
ಪ್ರತಿಗ್ರಹ	೫-೩೯		ದಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು
ಪ್ರೇತವನ	೪-೩೮		ಸ್ಮಶಾನ

ಫ

ಫಣಿ	೮-೮	ಹಾವು
-----	-----	------

ಬ

ಬಗೆ	೩-೩೪	ಮನಸ್ಸು
-----	------	--------

ಬಗೆ	೪-೨೨	ಆರೋಚಿಸು
ಬಟ್ಟೆ	೭-೧೦	ಲಕ್ಷ್ಮಿ ವಾಡು
ಬತ್ತಾಯ	೧-೧೫	ದಾರಿ
ಬನ್ನ	೭-೨೫	ಭಕ್ತ
ಬಜತ	೩-೩೭	ಭಂಗ
ಬಲಗೊಳ	೬-೯	ಆರಿದ, ಒಣಗಿದ
ಬಲವರು	೭-೧೭	ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಿಸಾಡು
ಬಲ	೪-೨	ಬಳಸಿಬರು
ಬಲಹ	೩-೩೨	ಪಟ್ಟಿಹೊಂದು
ಬಲವರುಗು	೩-೧೩	ಸಂ-ವಲ್ಲಭ ; ಒಡೆಯ
ಬಲವಳ	೪-೨೯	ಗುಂದಗೆ ಸುತ್ತು,
ಬಸುಯ	೪-೧೯	ಶಕ್ತಿಗುಂದು
ಬಳ	೩-೧೦	ಹೊಟ್ಟೆ
ಬಾಣನ	೩-೩೦	ದಾರಿ
ಬಾದಣ	೮-೧	ಲಡಿಗೆಯ ಮನೆ
ಬಾರಿ	೩-೧೫	ಸಂದು, ತೂತು
ಬಗುಹು	೭-೩೧	ಬಾರು ! ತೊಗಲಿನ ಪಟ್ಟಿ
ಬಡು	೪-೩	ಬಗಿ
ಬಡು	೪-೧೪	ಬೀಡು, ಬಿಡು
ಬಡ್ತು	೪-೧೪	ಬೀಜ
ಬಡ್ತು	೩-೧೩	ಬೀಜ
ಬಡ್ತು	೪-೯	ಬೀಜ
ಬಡ್ತು	೩-೨೫	ಬೀಜ
ಬಡ್ತು	೩-೨೫	ಸಂ-ವಿನೋದ
ಬಡ್ತು	೫-೧೧	ಕಾರುನ್ಯ
ಬಡ್ತು	೪-೨	?
ಬಡ್ತು	೫-೭	ಕಮಲ
ಬಡ್ತು	೪-೨೫	ನಾಶವಾಗು
ಬಡ್ತು	೪-೨	ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಒಡು
ಬಡ್ತು	೨-೧	ಕಹಾರ
ಬಡ್ತು	೭-೪೨	ನರ
ಬಡ್ತು	೪-೧೯	ಗಾಬರಿಯಾಗು
ಬಡ್ತು	೭-೨೩	ಆಜ್ಞೆ
ಬಡ್ತು	೬-೫	ಪ್ರೇಮಿಸು
ಬಡ್ತು	೩-೭	ಬೇಕಾದಾಗ
ಬಡ್ತು	೨-೮	ಹೋಮ ಮಾಡು

೧೩೩

ಬೈಗು	೭-೨೪	ಸಾಯಂಕಾಲ
ಜಂಬುಡಿಗಿ	೩-೨೯	ಬನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯುವ ಹೊಣ್ಣೆ
ಬೆಂಗೊಡು	೫-೩೭	ನೋಲು
ಬೊಂಬುಳಿ	೮-೪೮	ಬೂದು ಬಗೆಯ ತಮಟೆ
ಬೋನರಿಸು	೨-೧೮	ಪ್ರೇರಿಸು
ಬೋಳೈನು	೩-೩೪	ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸು

ಭ

ಭಲ್ಲುಕ	೮-೧೧	ಕರಡಿ
ಭವ	೨-೧೪	ಗುಣ
ಭವಿ	೧-೭	ಶ್ರವಣ್ಣದವನು
ಭಾಳ	೬-೧೪	ಹಣ

ಮ

ಮಡಲಿಲು	೪-೬ ೮-೧೭	ಹಬ್ಬ
ಮದ್ದು	೭-೩೭	ಹೆಚ್ಚು
ಮನ್ನೆಯ	೪-೪	ನಂ.-ಮೂನು
ಮರಚು	೩-೧೬	ಹ. ಗ.-ಮರಚ್ಚು ; ಹಿಂಬರುಗಿನು
ಮರವಡು	೩-೨೫	ನಿಶ್ಚಲವಾದಾಗು
ಮರುತ ಮಿತ್ರ	೩-೨೭	ವಾಯುವಿನ ಸ್ನೇಹಿತ ; ಅಗ್ನಿ
ಮರುಳ	೪-೩೪	ಹುಚ್ಚ
ಮರೆ	೩-೨೦	ಹಿಂದೆ ಜಾತಿಯ ಜಿಂಕೆ
ಮಜುಮೊನೆ	೪-೨೪	ಮತ್ತೊಂದು ತುದಿ
ಮರೆ	೩-೨೬	ಗರ್ವಿಸು
ಮಲ್ಲಾವಲ್ಲ	೭-೫೦ ೮-೮೫	ನೂಕುನುಗ್ಗಲು
ಮನಕ	೭-೧೮	ವಿಜೃಂಭಣೆ
ಮನಗು	೭-೧೮	ವಿಜೃಂಭಿಸು
ಮಾಡ	೮-೧	ಮಾಡು ಮನೆ
ಮಾಣ್	೧-೭	ಬಿಡು
ಮಾಡು	೭-೫	ಹ.ಗ.-ಮಾಣ್ ; ತಪ್ಪಿ

೧೩೪

ಮಾರಿ	೮-೧, ೨, ೧೦	ಒಂದು ದೇವತೆ, ತೊಂದರೆ, ಹಿಂಸೆ
ಮಾರ್ತಾಂಡ	೩-೧೭	ನೂರ್ಯ
ಮಾರ್ಪೊಳೆ	೭-೧೭	ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸು
ಮಿಡಿ	೩-೭	ಬೆರಳ ಮೆಲಿಟ್ಟು ಹಾರಿಸು
ಮಿಡುಕು	೪-೧೯	ಅಲ್ಲಾಡು, ಚಲಿಸು
ಮಿತ್ತು	೩-೧	ನಂ.-ಮೃತ್ಯು
ಮಿತ್ರ	೩-೨೭	ನೂರ್ಯ, ಸ್ನೇಹಿತ
ಮಿನುಗು	೪-೧೨	ಹೊಳೆ, ಚಲಿಸು
ಮಿಳ್ಳಿಸು	೪-೮	ಅಲುಗಾಡು
ಮಿಹ	೪-೩೮	ಸ್ನಾನ
ಮುಕ್ಕುಯಿಕ್ಕು	೪-೨	ಮುತ್ತು, ಮುನುರು
ಮುಗಿಲ್	೭-೧೭	ಮೋಡ, ಆಕಾಶ
ಮುಗುದ	೭-೧೪	ನಂ.-ಮುಗ್ಧ; ಏನೂ ತಿಳಿಯದವನು
ಮುಟ್ಟಿಗೆ	೮-೨೭ ೮-೩೦	ಚಿತಿ ?
ಮುಡಿ	೪-೩೯	
ಮುಡಿಹ	೪-೩೮	ಮುಡಿಯುವುದು
ಮುಪ್ಪುರಿ	೨-೫	ಮೂರು ಹುರಿ
ಮುರುಟು	೮-೮	ಕುಗ್ಗು
ಮೂಗುವಡು	೭-೨೦	ಮೂಕನಾಗು
ಮೂಡಿಗೆ	೪-೯	ಬಿತ್ತಳಿಕೆ
ಮೂರಿ	೮-೧	ಸಮೂಹ
ಮೃಗನಾಭಿ	೪-೩೭	ಕನ್ನೂರಿಯ ಮೃಗ
ಮೈಯ್ಯಕ್ಕು	೭-೭	ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡು
ಮೇಬರೆ	೪-೧೨	ಉಡಿದಾರ
ಮೋಗೆ	೨-೧೯	ತುಂಬು ; ನುಂಗು (ಇಲ್ಲ)
ಮೊಟ್ಟಿಗೂಳೆ	೪-೩	ಮೊಟ್ಟೆ+ಕೂಳೆ; ಮೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಬುತ್ತಿ
ಮೋಡು	೩-೨೫	ಹೊಡೆ, ನದೆಬಡಿ
ಮೋಹರ	೯-೩	ಗುಂಪು
ಮೋಹು	೯-೨	ಸೇರಿಸು
ಮಂಡಿತ	೪-೧೮	ಅಲಂಕೃತವಾದ
ಮುಂಜಿ	೪-೧೨	ನೊದೆ ಹುಲ್ಲಿನ ಹುರಿ

ಯ

ಯಕ್ಷಕರ್ದಮ	೩-೩೮	ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ, ಕನ್ನೂರಿ ಮೊದಲಾದು ವುಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ನುಗಂಧದ್ರವ್ಯ
-----------	------	--

ರ

ರತ್ನಾಕರ	೧-೧೨	ಸಮುದ್ರ
ರಾಗ	೬-೪ ೯-೧	ಕಾಂತಿ, ಸಂತೋಷ
ರುಚಿರ	೧-೯	ಮನೋಹರ
ರುಜೆ	೪-೩೦	ರೋಗ
ರುದ್ರಭೂಮಿ	೭-೪೯	ಸ್ವಶಾಸನ
ರುಧಿರ	೪-೪೪	ರಕ್ತ

ಱ

ಱೋಡಾಡು	೨-೨೧	ಹಾಸ್ಯಮಾಡು
--------	------	-----------

ಲ

ಲಲಾಮ	೫-೧೮	ಭೂಪಣ, ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಲಲ್ಲಗಜ	೭-೭	ಮುದ್ದಿನ
ಲಾಗು	೭-೨೩, ೨೪	ಸಂ.-ಲಾಘವ (1) ; ಸುಲಭ
ಲುಬ್ಧಕ	೩-೨೦ ೪-೮	ಬೇಡ
ಲೇನು	೧-೫	ಸರಿ, ಒಳ್ಳೆಯದು

ವ

ವಡಬ	೫-೧	ಸಮುದ್ರದ ಬೆಂಕಿ
ವಲ್ಕುಲ	೩-೩೨	ನಾರುಬಟ್ಟೆ
ವಸುಮತಿ	೪-೩೬	ಭೂಮಿ
ವಿದ್ವಾಂಸ	೧-೮	ಹವಳ
ವಿಮಾನ	೭-೫೨	ಶವವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಮಂಟಪ
ವಿಶ್ವಾಸ	೩-೩	ನಂಬಿಕೆ
ವಿಸರ	೬-೩	ಸಮೂಹ
ವ್ಯಕ	೮-೧೩	ತೋಳ
ವ್ರಜ	೩-೨೯	ಸಮೂಹ
ವ್ರಾತ	೩-೩೨	

ಶ್ರ

ಶಮ	೨-೧೫	ಮನೋನಿಗ್ರಹ
ಶಾಡ್ವಲ	೪-೧೫	ಹನುರು ಪುಲ್ಲು
ಶಿಶಿರೋಪಚಾರ	೪-೧೫	ಶೃತೈರೋಪಚಾರ
ಶೀತರ	೧-೮	ಶುಂತುರು ಹನಿ
ಶೇಷ	೩-೩	ಅಕ್ಷತೆ
ಶಿಂಶುಮಾರ	೧-೮	ಪೊಸಳೆ
ಶೃವಾಳ	೧-೮	ಪಾಟಿ

ಸೃ

ಸತ್ತಿಗೆ	೪ ೩೧	ಭತ್ತಿ
ಸನಿಹ	೭-೧೧	ಸಮಾಪ
ಸಮೆ	೭-೨೭	ಸವೆದುಹೋಗು, ಕಡಮೆಯಾಗು
ಸರ	೪-೨೪	ಸಂ.-ಸ್ವರ
ಸರಳ	೪-೧೦	ಬಾಣ
ಸರಳನು	೩-೨೦, ೨೨	ಹಾರು, ದಾಟು
ಸರಿತ್ವತಿ	೧-೧	ಸಮುದ್ರ
ಸವುಡಿ	೭-೨೭	?
ಸಾಗಿನು	೪-೩೪	ಪೋಷಿನು
ಸಾಗುದುರೆ	೮-೪೨	ಸಾಯುವ ಕುದುರೆ
ಸಾಮಾರ್ಥ	೩-೧	?
ಸಾರ	೭-೧೩	ಸೇರು
ಸಾಲಭಂಜಿಕೆ	೪-೨೭	ಪುತ್ರಳಿ, ಗೊಂಬೆ
ಸಿಗ್ಗು	೮-೩೬	ನಾಟಿಕೆ
ಸಿದುಗು	೮-೨೬	ಬೆದಕು, ಅರಿನು
ಸಿದ್ದಿ ಗೆ	೭-೫೨	ಚಟ್ಟ
ಸಿವುಡಿ	೬-೧೧	?
ಸೀಗುರಿ	೬-೨	ಒಂದು ತೆರದ ಚಾಮರ
ಸುಗಿ	೪-೧೭	ಹೆದರು
ಸುಧೆ	೪-೧೬	ಅಮೃತ
ಸುನಾಣಿಯ	೬-೧೦	ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಣ್ಯ
ಸುಮಾನ	೩-೩೫	ಸಂತೋಷ
ಸುಮ್ಮಾನ	೩-೧೭	

ನುರೆ	೨-೧೧	ಮದ್ಯ
ನುಂಕಿಸು	೪-೧೨	ನುತ್ತುಗಟ್ಟು
ನೂಡು	೭-೧೭	ಮುಡಿದುಕೊ
ನೂನೆಗಾಡಿ	೮-೧	ಕಟ್ಟುಕ
ನೂರುಳ್	೫-೩೦	ಶಪಥ, ಅಣ್
ನೂಳ್	೨-೧೬ } ೮-೩	ನಲ, ಬಾರಿ
ನೆಡೆ	೭-೪೫	ಭಯ ಪಡು
ನೆರೆ	೮-೧೦	ರಕ್ತನಾಳ
ನೈವಟಗಾಗು	೨-೧೨	ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡು
ನೆರಹು	೨-೬	ಹರಟು, ಗಳಹು
ನೋಹು	೩-೨೩	ನೋವು, ಅಟ್ಟು
ನಂತ್ರಂದನ	೫-೬	ಇಂದ್ರ
ನಂತವಿಡು	೬-೧೬	ನಮಾಧಾನ ಪಡಿಸು
ನಂತಾನ	೬-೧೦	ನಮೂಹ
ನಂದೋಹ	೬-೧೦	
ನಂವರಣ್	೮-೪	
ನ್ನಪನ	೩-೩೮	ಅಭಿಪ್ರೇಕ
ನ್ವಧಾ	೪-೧೩	ಹೋಮ ಮಾಡುವಾಗ ಹೇಳುವ ಮಾತು
ನ್ಯಾಹಾಪತಿ	೧-೧	ಅಗ್ನಿ

ಹ

ಹಗ್ಗಿ	೫-೬	ನಂ.-ಅಗ್ನಿ ; ಬೆಂಕಿ
ಹಡಪಿಗ	೭-೩೦	ನಂಚಿಯವನು
ಹಡಿ	೮-೨೧	ಹ. ಗ.-ಹಡಿ, ಬಾಗಿಲು
ಹಣುಗು	೩-೨೧, ೨೨	ಹೊಂಚುಹಾಕು
ಹಣ್ಣುಹಿಪೆ	೫-೨೪	ಬಹಳ ಹಳೆಯದಾದ ಬಟ್ಟೆ
ಹದರು	೮-೬	ಕೈಯ ಮಣಿಕಟ್ಟು
ಹದುಳ	೩-೧೩	ಕ್ಷೇಮ
ಹನನ	೬-೧೩	ಕೊರೆ
ಹರಕರಿಸು	೩-೧೮	ಮೊದ್ದ ಗುಂಪಾಗು ?
ಹರಣ	೪-೨೨	ನಂ.-ಪ್ರಾಣ
ಹರಹು	೩-೩೩	ವಿಸ್ತರಿಸು, ಚಾಚು
ಹರಿ	೩-೬	ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗು

೧೩೮

ಹರೆ	೪-೩೨	ಚೆದರು
ಹಜ್ಜೆ	೭-೪೮	ತಮುಟೆ
ಹಲ್ಲಣಿಸು	೮-೫೧	ಬೀನುಹಾಕು
ಹವಣು	೫-೧೪	ನಂ.-ಪ್ರಮಾಣ ; ಹದ
ಹನರಿಸು	೩-೨೧	ಪ್ರಸರಿಸು
ಹನಾದ	೩-೬	ನಂ.-ಪ್ರಸಾದ
ಹಂಜರಿಸು	೫-೫೨	ಹಂದರಹಾಕು
ಹಂತಿ	೮-೧	ನಂ.-ಪಂಕ್ತಿ
ಹಂದೊಗಲು	೭-೪೨	ಹಸಿಯ ತೊಗಲು
ಹಾರಯಿಸು	೩-೨೧	ಅಪೇಕ್ಷಿಸು
ಹಾರು	೭-೧ ೮-೪೦	ಹ. ಗ.-ಪಾರ್ ; ನಿರೀಕ್ಷಿಸು
ಹಾಸ	೩-೨೧	ನಂ.-ಪಾಶ ; ಕೊರಳ ಕಣ್ಣೆ
ಹಾಳು	೮-೩೩	ಭೂಮಿ, ಗದ್ದೆ, ದತ್ತಿ
ಹಿಣ್ಣಲು	೭-೪೩	ಜಡೆ
ಹುಡುಕು ನೀರು	೫-೧೦	?
ಹುಯ್ಯಲು	೩-೮	ಮೊರೆ, ಅರ್ತನಾದ
ಹೆಗಲೆಣೆ	೧-೧೪	ನಮಾನನ್ಯಂಧ, ಸರಿಸಮಾನ
ಹೆಟ್ಟವಳನು	೫-೬	?
ಹೆಡತರೆ	೬-೨	ತಲೆಯ ಹಿಂಭಾಗ
ಹೆಪ್ಪಳಿಸು	೨-೨೦	ಹ. ಗ.-ಹೆಪ್ಪಳಿಸು, ಭಯಪಡು
ಹೆಂದದ	೩-೨೭	ಚಲಿಸದ, ಸ್ಥಿರವಾದ
ಹೇವರಿಸು	೮-೩೮	ಅನುಹತು, ಹಿಂದೆಗೆ
ಹೇನು	೬-೧೨	ಜುಗುಪ್ಸೆಪಡು
ಹೊಗರು	೪-೪೪	ಕಾಂತಿ
ಹೊಡಕರಿಸು	೮-೧೧	ಪ್ರಚ್ಛಲಿಸು ?
ಹೊಡೆ	೩-೧೦	ತೆನೆ
ಹೊಡೆವಡು	೭-೪	ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡು
ಹೊಣಕೆ	೧-೧೪	ಹ. ಗ.-ಪೊಣಕೆ, ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ
ಹೊನಲಡು	೮-೨೫	ಪ್ರವಹಿಸು
ಹೊಯಿಕ್ಕು	೧-೧೪	ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ
ಹೊರಳ	೪-೧೦	ನಮೂಹ, ಮೊತ್ತ
ಹೊಣುಕಾಟ	೭-೩೭	ಭಾರವನ್ನು ಹೊರುವವನು
ಹೊಲಬು	೮-೧೧	ಮಾರ್ಗ

ಹೊಲ್ಲ	೫-೩೪	ಅಯ್ಯೋಗ್ಯ, ಅನುಚಿತ
ಹೊಲ್ಲಹ	೫-೩೦	ನೀಚ, ಹೀನ
ಹೊಳಲು	೫-೮	ಪಟ್ಟಣ !
ಹೊಳು	೫-೮	ನಿಸ್ವಾರ
ಹೋರು	೩-೧೫	ನಂದು, ತೂತು

